

RENDÉSZETI ALAP- ÉS SZAKVIZSGA BIZOTTSÁG

RENDÉSZETI SZAKVIZSGA TANANYAG

**RENDŐRSÉGI IGAZGATÁSI
ISMERETEK**

Szerző: Dr. Sóti Kálmán r. ezredes

Szakmai lektor: Dr. Török Zoltán r. dandártábornok

Pedagógiai lektor: Bányik Anita

Szerkesztő: Koós Eszter

Készült: 2021. január

TARTALOMJEGYZÉK

I.	7
Közterületi rendőri tevékenység	7
1.1. A közterület fogalma, és a közterületi rendőri tevékenység jogszabályi alapjai	7
1.2. A közterületi szolgálatellátás általános szabályai	7
1.3. A Rendőrségnél alkalmazott szolgálati időrendszerek	9
1.4. A szolgálati formák	10
1.5. Az egyes szolgálati formákról részletesen	11
1.5.5.1. A mozgóőr	13
1.5.5.2. Az objektumőr	13
1.5.5.3. A fogdaőr	13
1.5.5.4. A kísérő őr	13
1.5.5.5. A rendkívüli őr	13
1.5.5.6. A díszőr	13
1.6. Személyvédelmi szolgálati forma	14
1.7. Pénzkísérő szolgálati forma	14
1.8. Vonatkísérő szolgálati forma	15
1.9. Védelmi ellenőrzési és felügyeleti szolgálati forma	15
1.10. Készenléti szolgálati forma	16
1.11. Felügyeleti szolgálati forma	16
1.12. A Járőrszolgálatról részletesen	16
1.12.2.1. A járőrszolgálat	17
1.12.3.1. A járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr felelőssége	19
1.12.5.1. A járőrszolgálat biztosításának követelményei	22
1.12.7.1. Bűnügyi járőrszolgálat	22
1.12.7.2. Közrendvédelmi járőrszolgálat	23
1.12.7.3. Határrendészeti járőrszolgálat	23
1.12.7.4. Közlekedési forgalomellenőrző járőrszolgálat	25
1.13. A járőrszolgálat módjai	26
1.13.11.1. Objektumok őrzése	30
1.13.11.2. Az őrszolgálat formái	30
1.14. A szolgálat tervezése és szervezése	30
1.15. Az elemző-értékelő munka	31
1.16. A járőrök és az őrök eligazítása, ellenőrzése, beszámolója	32
1.17. A járőr- és őrszolgálat szakmai irányítása, felügyelete, a járőr- és őrszolgálatokkal összefüggő egyéb parancsnoki feladatok	34
1.18. A szolgálati okmányok	36
1.19. A körzeti megbízotti szolgálat	39
1.19.5.1. A körzeti megbízotti szolgálatellátás megkezdése, befejezése, dokumentálása	43
1.19.7.1. Általános feladatok	45
1.19.7.2. Rendészeti feladatok	45
1.19.7.3. Bűnügyi feladatok	47
1.19.7.4. Nyilvántartási, ügyviteli feladatok	48
1.19.9.1. Szakirányítási feladatok	50
1.19.9.2. Ellenőrzési tevékenység	50
II.	51
A RENDŐRI CSAPATSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉG	51
2.1. A csapatszolgálati tevékenység lényege, általános jellemzői	51
2.2. A csapaterőt igénylő legjelentősebb rendőri feladatok	56
2.3. A gyűlekezési jog hatálya alatt álló rendezvénybiztosítások csapaterős rendőri feladatai	56
2.4. Sportrendezvényekre vonatkozó szabályok	61
2.4.4.1. A sportrendezvények minősítésének rendje	66

2.4.4.2. A sportrendezvények helyszíneinek ellenőrzése, a biztonságtechnikai ellenőrzés	66
2.4.4.3. A rendőri biztosítások előkészítése és végrehajtása.....	67
2.4.4.3. A sportrendezvények biztosításával kapcsolatos vezetői külön feladatok	70
2.5. A zenés táncos rendezvények biztosítása.....	71
2.5.3.1. Az engedélyezési eljárás.....	72
2.5.3.2. A biztonsági terv.....	72
2.5.3.3. Az üzemeltető, illetve a szervező kötelezettsége	72
2.5.3.4. A szervezőre, illetve a biztonsági személyzetre vonatkozó szabályok	73
2.5.3.5. A rendezvény szervezőjének hatásköre, feladatai.....	73
2.5.3.6. Az ellenőrzésre vonatkozó közös szabályok	73
2.5.3.7. A hatósági ellenőrzés eszköze	73
2.5.3.8. A rendszeres rendezvények helyszínének általános ellenőrzése.....	73
2.5.3.9. A rendezvények időpontjában történő ellenőrzés, és azok jogkövetkezményei	74
III.	75
HATÁRBIZTONSÁGI, HATÁRRENDÉSZETI RENDSZER	75
3.1. A határrendészeti szolgálati ág tagozódása.....	75
3.2. A határrendészeti szervezeti rendszer, irányítása, elemei.....	75
3.3. A rendőrség határrendészeti feladatai	77
3.3.2.1. Rendőri intézkedések az államhatárnál.....	78
3.3.3.1. A határőrizet.....	80
3.3.3.2. Határforgalom ellenőrzése.....	80
3.3.3.3. Mélységi ellenőrzés	81
3.3.3.4. Államhatár rendjének fenntartása.....	81
3.4. A beutazás és tartózkodás szabályai	82
3.4.1.1. A beutazás, valamint a száznolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás joga	82
3.4.1.2. A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás joga.....	83
3.4.1.3. A szabad mozgás és tartózkodás jogának közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból történő korlátozása.....	84
3.4.1.4. A beléptetés megtagadása és a visszairányítás	84
3.4.2.1. A száznolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás szabálya.....	86
3.4.2.2. A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás szabályai.....	86
3.4.2.3. A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra vonatkozó különös szabályok	87
IV.	89
A személyi szabadság korlátozás szabályai.....	89
4.1. A személyi szabadságjogokról általában	89
4.2. A személyes szabadságot korlátozó rendőri intézkedések.....	89
4.3. Az elfogás és az előállítás részletes szabályai.....	93
4.4. Elővezetés részletes szabályai	96
4.5. A fogvatartás szabályai.....	97
4.5.2.1. A fogda napirendje.....	98
4.5.2.2. Az ellenőrzés és a rendkívüli esemény.....	98
4.5.2.3. A fogdai őrszolgálat ellátása	99
4.5.2.4. A fogvatartottak kísérése és fogdán kívüli őrzése	100
4.5.2.5. A fogvatartottak befogadása és elbocsátása	100
4.5.2.6. A fogvatartott jogosultságai és kötelezettségei	102
4.5.2.7. Kérelem, panasz elbírálása, jogorvoslati jog érvényesítése	102
4.5.2.8. Látogatás.....	103
4.5.2.9. Levelezés	103
4.5.2.10. Telefonbeszélgetés.....	104
4.5.2.11. Csomag.....	104
4.5.2.12. A fogvatartottak személyi szükségleteinek biztosítása.....	104
4.5.2.13. A fogvatartottak egészségügyi ellátása	105

4.5.2.14. A fegyelmi eljárás.....	106
4.5.2.15. A jutalmazás	108
4.6. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervre vonatkozó fogvatartási szabályok	108
4.6.7.1. A kísérésre irányadó közös szabályok.....	111
4.6.7.2. A belső kísérés.....	111
4.6.7.3. A külső kísérés.....	111
4.6.7.4. A szolgálati gépjárművel történő kísérés	111
V.	113
Közlekedésrendészeti ismeretek.....	113
5.1. A közlekedésrendészeti feladatot ellátó szervek, azok főbb feladata.....	113
5.2. Közlekedésrendészeti és az ideiglenes közlekedésrendészeti intézkedések	114
5.3. A közúti forgalom ellenőrzése	116
5.4. Az ittasság és a vezetési képességre hátrányos szer befolyásának ellenőrzése.....	118
5.4.1.1. Az alkoholtesztér alkalmazása	118
5.4.1.2. A hiteles mérőeszköz alkalmazása.....	119
5.4.1.3. Vér- és vizeletvétel.....	120
5.4.2.1. Eljárás a kábítószer-fogyasztás gyanúja esetén:	121
5.5. Közigazgatási bírságolás a közúti közlekedés során.....	122
5.6. A használatlalt arányos útdíjjal kapcsolatos szabályok ellenőrzése.....	125
5.7. A közlekedési balesetek és a közlekedési bűncselekmények esetén követendő eljárások ...	126
5.8. A megkülönböztető jelzés használatának főbb szabályai	130
VI.	132
IGAZGATÁSRENDESZETI ISMERETEK	132
6.1. A személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység rendszere	132
6.2. A fegyver engedélyügyi rendszet	134
6.2.5.1. Az alkalmazható szankciók.....	137
6.3. A pirotechnikai tevékenység szabályozása.....	137
6.3.6.1. Az engedélyek visszavonásának, illetve a bejelentéshez kötött tevékenységek végzése megtiltásának szabályai	141
6.4. Az atomenergia felhasználásával kapcsolatos tevékenység rendszere	141
6.5. A robbanóanyaggal kapcsolatos tevékenység szabályozása.....	142
6.6. A kábítószer-rendészeti tevékenység	143
6.7. Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek szolgálati igazolvánnyal és jelvénnel történő ellátásának szabályozása.....	144
6.8. A szabálysértési eljárás lefolytatásával összefüggő legfontosabb rendőri feladatok	146
VII.	149
Krimináltaktikai, kriminálmetodikai ismeretek	149
7.1. A bűnözéssel foglalkozó tudományok.....	149
7.2. A kriminalisztika fogalma, feladata, tárgya felosztása	149
7.3. Felderítés és a bizonyítás fogalma, összefüggései	151
7.4. A kriminalisztika alapkérdései	152
7.5. Az adatgyűjtés	152
7.6. A nyomozás tervezése, szervezése	153
7.7. A szemle.....	154
7.8. A kihallgatás	159
7.9. A bűnügyi munkát segítő nyilvántartások	160
7.10. A szakértői vélemények szerepe a bizonyításban	161
VIII.	162
A rendőrség megelőzési feladatai.....	162
8.1. A bűnmegelőzés fogalma, elméleti megközelítése	162
8.2. A bűnmegelőzés az állami és önkormányzati feladatellátás rendszerében, szervezete, feladatai, fogalmi alapjai.	163
8.3. A megelőzési feladatok jogszabályi alapjai	164

8.4. A Rendőrség bűnmegelőzési feladatai.....	166
8.5. A Rendőrség általános bűnmegelőzési feladatai.....	167
8.6. Speciális bűnmegelőzési feladatok.....	170
8.7. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv gyermek- és ifjúságvédelmi programjai	175
8.8. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv bűnmegelőzési programokat érintő feladatai.....	180
8.9. A bűnmegelőzési programokhoz kapcsolódó elismerések.....	183
IX.	185
Az Országgyűlési Őrség speciális feladatai.....	185
9.1. Az Országgyűlési Őrség feladatai.....	185
9.2. Az Országgyűlési Őrség szervezete és irányítása	186
9.3. Az Országgyűlési Őrség működése	187
9.4. Eljárás bűncselekmény, szabálysértés észlelése esetén.....	188
9.5. A feladatellátás rendje, az utasítás kiadásának és végrehajtásának rendje, az intézkedések foganatosítása	188
9.6. Az Országgyűlési Őrség adatkezelési tevékenysége.....	189
9.7. Az Országgyűlési Őr egyes intézkedései	191
9.7.2. Az elfogás	191
9.8. Jogorvoslat az Országgyűlési Őrség intézkedése, annak elmulasztása, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt	192
A felhasznált irodalom, Jogszabályok, normák jegyzéke	194

I.

Közterületi rendőri tevékenység

1.1. A közterület fogalma, és a közterületi rendőri tevékenység jogszabályi alapjai

A közterület fogalmára vonatkozóan több jogszabály is tartalmaz meghatározásokat.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény értelmében¹: *közterület a tulajdonos személyétől, illetve a tulajdonformától függetlenül minden olyan közhasználatra szolgáló terület, amely mindenki számára korlátozás nélkül vagy azonos feltételek mellett igénybe vehető, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt részét is.*

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény értelmében közterület²: *a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom számára a tulajdonos (használó) által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat;*

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szerint³: *Közterület: közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván.*

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) a Rendőrség feladatáról, szervezetéről, jogállásáról és irányításról szóló I. fejezete a Rendőrség feladatai között határozza meg: *ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat.*⁴

1.2. A közterületi szolgálatellátás általános szabályai

A tágabb értelemben vett közterületi szolgálatellátásnak kell tekinteni a Rendőrség személyi állománya által közterületen végzett valamennyi rendőri tevékenységét. Míg szűkebb értelemben vett közterületi szolgálatellátás alatt a közrendvédelmi, közlekedésrendészeti szolgálati ágak szervei által közterületen végzett rendőri tevékenységet értjük.

1.2.1. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítás teljesítésének kötelezettsége

A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

¹ 29. § (2) a) bekezdés.

² 27. § a) pont.

³ 2. § 13. pont.

⁴ 1. § (1) bek. 5. pont.

A rendőrség a belső szervezetét és működésének részletes szabályait, az utasítás kiadás rendjét úgy kell kialakítani, hogy **az utasítás kiadójának és végrehajtójának egyéni felelőssége mindenkor megállapítható legyen.**

A rendőr a feladata teljesítése során főszabályként köteles végrehajtani a szolgálati előljáró utasításait. Kivételes szabályként meg kell tagadnia az utasítás végrehajtását, ha azzal bűncselekményt követne el.

A rendőr a szolgálati előljáró jogszabálysértő utasításának teljesítését – a fenti kivétellel – nem tagadhatja meg, de az utasítás jogszabálysértő jellegére, ha az számára felismerhető, haladéktalanul köteles az előljáró figyelmét felhívni. **Ha az előljáró az utasítást fenntartja, azt az utasított kérelmére köteles írásba foglalva kiadni.** Az írásba foglalás megtagadása vagy elmaradása az utasítást adó közvetlen felettesénél bejelenthető, e jog gyakorlásának azonban az utasítás teljesítésére nincs halasztó hatálya.

1.2.2. Az intézkedési kötelezettség

A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

Ha a rendőrt az intézkedés megtételében **tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja,** az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

A rendőr közreműködik a közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet elhárításában. Ha a veszélyhelyzet elhárítása más szerv feladatkörébe tartozik, de beavatkozására csak késedelmesen van lehetőség, a rendőr haladéktalanul gondoskodik a veszély elhárításáért felelős hatóság vagy más szerv értesítéséről.

A rendőrt az intézkedés során

- az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy
- szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja.

A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – **köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.** Az intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni a panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt **szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni.** Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

Ha a rendőr egyenruhát visel, de **az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható,** vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán **azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.**

1.2.3. A szolgálati fellépés megkezdése

Az intézkedést a rendőr a **napszaknak megfelelő köszönéssel**, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő **megszólítással**, ha a rendőr egyenruhát visel, **tisztelgéssel** kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.

A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiekben meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor **mellőzhető**, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét **lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti**.

Az útlevelezési fülkében útlevelezési szolgálatot teljesítő rendőr a **fülkét nem hajtja végre**.

1.3. A Rendőrségnél alkalmazott szolgálati időrendszerek

Az egyes szolgálati időrendszerek⁵

- 1) A rugalmas szolgálati időrendszer
- 2) A vezényléses szolgálati időrendszer
- 3) Az I. számú váltásos szolgálati időrendszer
- 4) A II. számú váltásos szolgálati időrendszer
- 5) A kombinált szolgálati időrendszer

1.3.1. A szolgálatszervezés, a szolgálati időrendszerek közös szabályai

Az alkalmazandó szolgálati időrendszert a kinevezésről szóló dokumentumban és a munkaköri leírásban rögzíteni kell. A szolgálati időrendszerben alkalmazott időkeretet az állományilletékes parancsnok határozza meg. A szolgálatteljesítési időbeosztást és a pihenőnapokat a szolgálatszervezést végző szolgálati előjáró határozza meg.

Azokban a szolgálati időrendszerekben, amelyekben a szolgálatteljesítési idő meghatározása időkeretben történik, a téli-nyári időszámításra történő átálláskor a szolgálatot úgy kell megszervezni, hogy a szolgálat ellátásának folyamatossága biztosított legyen. A szolgálatteljesítési idő és a szabadidő téli-nyári időszámításokra történő átállásból eredő változásait az adott szolgálati időrendszerben alkalmazott időkeretben kell figyelembe venni.

A szolgálatteljesítési időbeosztást, a pihenőnapokat és a szabadságot hiteles állapotban, az állomány által is követhetően, rögzített módon kell nyilvántartani. A szolgálattervezetet készítő parancsnok közvetlen szolgálati előjárója köteles rendszeresen – havonta legalább egy alkalommal – dokumentált módon ellenőrizni a szolgálatteljesítési idővel kapcsolatos rendelkezések betartását.

Értelmező rendelkezések:

- 1) **pihenőnap:** a naptári hét azon napja, valamint a másnapra átnyúló szolgálatteljesítés esetén a szolgálat befejezésétől számított huszonnégy órai időtartam, amelyen nem kell szolgálatot teljesíteni, és amelynek kiadása⁶-ben meghatározottak szerint történik; a pihenőnap munkaszüneti napon is kiadható;

⁵ A hivatásos állomány tagjainak szolgálatteljesítési idejéről és a szolgálati időrendszerekről szóló 10/2015. (VII. 6.) ORFK utasítás alapján.

⁶ A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 136. § (4)-(5) bekezdésében meghatározottak szerint történik.

- 2) **napi szolgálatteljesítési idő:** a szolgálatteljesítés napján (napjain) munkavégzéssel (szolgálat teljesítésével) töltött idő;
- 3) **szabadidő:** az az időtartam, amelyben a szolgálati időrendszer jellegéből adódóan nem kell szolgálatot teljesíteni, magában foglalja a pihenőidőt vagy a pihenőnapot;
- 4) **szolgálatteljesítési nap:** az a nap, amelyen szolgálatot kell teljesíteni; a következő napra áthúzódó szolgálat esetében a szolgálatteljesítés kezdetének napja.

1.3.2. Az egyes szolgálati időrendszerek szabályai

- 1) **A rugalmas szolgálati időrendszerben** a szolgálatteljesítési időt időkeretben kell megállapítani. A heti pihenőnapokat úgy kell kiadni, hogy négy naptári hetenként két alkalommal a vasárnaphoz szombati vagy hétfői nap kapcsolódjon.
- 2) **A vezényléses szolgálati időrendszerben** a napi szolgálat teljesíthető két részre osztva is. A részüszakok között legalább 4 óra időtartamnak kell eltelnie, amely a napi szolgálatteljesítési időbe nem számít be. A heti pihenőnapoknak négy naptári hetenként két alkalommal vasárnapra kell esniük úgy, hogy hozzájuk szombati vagy hétfői nap kapcsolódjon.
- 3) **Az I. számú váltásos szolgálati időrendszert** azokban a folyamatos munkavégzést igénylő beosztásokban lehet alkalmazni, ahol a munkaterhelés egyenletes. Az I. számú váltásos szolgálati időrendszerben a szolgálatteljesítési időt időkeretben kell megállapítani. Az I. számú váltásos szolgálati időrendszer váltásonként 12 óra szolgálat 24 óra szabadidő, 12 óra szolgálat 48 óra szabadidő. A heti pihenőnapoknak négy naptári hetenként két alkalommal vasárnapra kell esniük úgy, hogy hozzájuk szombati vagy hétfői nap kapcsolódjon.
- 4) **A II. számú váltásos szolgálati időrendszer** készenléti jellegű szolgálatokban⁷ alkalmazható akkor, ha a munkaközi szüneten túl – a halaszthatatlan intézkedést igénylő esetet kivéve – az állománytagja legalább 4 órát az erre alkalmas helyiségben, a ruházat könnyítése mellett, pihenéssel tölthet. A II. számú váltásos szolgálati időrendszerben a szolgálatteljesítési időt időkeretben kell megállapítani. A II. számú váltásos szolgálati időrendszer váltásonként 24 óra szolgálat 72 óra szabadidő. A heti pihenőnapoknak négy naptári hetenként két alkalommal vasárnapra kell esniük úgy, hogy hozzájuk szombati vagy hétfői nap kapcsolódjon.
- 5) **A kombinált szolgálati időrendszerben** a szolgálatteljesítési időt időkeretben kell megállapítani. A kombinált szolgálati időrendszerben az egyes szolgálati időrendszerek váltásakor a meghatározott munkaidőkeretnek való megfelelés a váltásos szolgálati időrendszerben a váltásonként előírt szolgálati idő csökkentésével, ezáltal a két szolgálat között előírt szabadidő növelésével is biztosítható. A heti pihenőnapoknak négy naptári hetenként két alkalommal vasárnapra kell esniük úgy, hogy hozzájuk szombati vagy hétfői nap kapcsolódjon.

1.4. A szolgálati formák

A Rendőrség a szolgálati feladatait külön végrehajtási rendelkezések alapján, különböző szolgálati formákban, a szakmai szabályzatokban meghatározott módon hajtják végre, amelyre vonatkozó előírásokat az adott feladat végrehajtására kijelölt rendőr szolgálati beosztásától függetlenül köteles betartani. Ennek alapján a szolgálati eljáró az alárendelt rendőr részére elrendelheti a feladat meghatározott szolgálati formában történő végrehajtását.

A szolgálati formák:

⁷ A Hszt. 134. § (1) bekezdés rendelkezéseiben foglaltak szerint.

- 1) Ügyeleti szolgálati forma,
- 2) Körzeti megbízotti szolgálati forma,
- 3) Járőr szolgálati forma,
- 4) Útlevélszolgálati forma,
- 5) Őrszolgálati formák,
- 6) Személyvédelmi szolgálati forma,
- 7) Pénzkísérő szolgálati forma,
- 8) Vonatkísérő szolgálati forma,
- 9) Védelmi ellenőrzési és felügyeleti szolgálati forma,
- 10) Készenléti szolgálati forma,
- 11) Felügyeleti szolgálati forma.

Az egyes szolgálati formák leírását a II. fejezet tartalmazza.

1.5. Az egyes szolgálati formákról részletesen

1.5.1. Ügyeleti szolgálati forma

A rendőrségi feladatok végrehajtásának, a szervezet működésének, valamint irányításának és vezetésének, továbbá a rendőri munka folyamatosságának biztosítása, az együttműködő szervekkel való kapcsolat állandó fenntartása, a rendkívüli eseményekkel összefüggő halaszthatatlan intézkedések megtétele, az intézkedésre jogosult és köteles szervek, személyek értesítése, illetve a vezetők tájékoztatása érdekében állandó vagy ideiglenes jelleggel **ügyeletet kell biztosítani.**

A feladatok ellátására a Nemzeti Védelmi Szolgálatnál (NVSZ) vezető-ügyeletet kell biztosítani. Az ügyeletet ellátó személy (a továbbiakban: ügyeletes) – a NVSZ esetében a vezető-ügyeletet ellátó vezető (a továbbiakban: vezető ügyeletes) – a hivatali munkaidőn kívül a szerv vezetőjének jogkörét a részére meghatározott mértékben gyakorolja.

Az ügyeletes, valamint a vezető-ügyeletes részére biztosítani kell azokat az eszközöket, amelyek a feladat zavartalan ellátásához és a hatáskörébe utalt intézkedések megtételéhez szükségesek.

Az ügyeletest, valamint a vezető-ügyeletest a feladatának teljesítésétől elvonni, más feladatra igénybe venni nem lehet.

1.5.2. Körzeti megbízotti szolgálati forma

A körzeti megbízott az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vezetője által meghatározott körzetben teljesít szolgálatot, tevékenységét önállóan szervezi.⁸

A körzeti megbízott alapvető feladata:

- 1) az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a lakosság kapcsolatának fenntartása,
- 2) bűnmegelőzési tevékenység ellátása,
- 3) nyomozások elvégzése,
- 4) a működési területét érintő körözési eljárás lefolytatása, valamint
- 5) vasúti, légi és vízi rendészeti rendőri feladatok ellátása.

⁸ Továbbiakban lásd: I. fejezet 1.11. pont.

1.5.3. Járőr szolgálati forma

A járőrözés a közterületek és nyilvános helyek, a határterület és – jogszabályban meghatározott esetekben – a határterületen kívüli területek rendőri vagy határrendészeti ellenőrzésének, továbbá a határőrizetnek az egyik formája. A járőrözés során egy vagy több rendőr előre meghatározott körzetben, területen vagy útvonalon, valamint menetvonalon bűnügyi, közrendvédelmi, határrendészeti, közlekedési, továbbá vízi rendészeti feladatot lát el. Ellenőrzi a jogszabályok betartását, végzi a jogellenes cselekmények megelőzését, felderítését, megszakítását és az elkövetők elfogását.

Járőrözésre egy rendőrt lehet vezényelni a rendőrkapitányság székhelye szerinti városokban, valamint a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér területére. Egyéb településeken csak indokolt esetben lehet járőrözésre egy rendőrt vezényelni.

A rendőr a mellé – közös végrehajtást igénylő feladat esetén – járőrtársként beosztott katonával, büntetés-végrehajtási felügyelővel, pénzügyőrrel, országgyűlési őrral, az Európai Unió jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján más állam rendvédelmi szervének tagjával, közterület-felügyelővel, fegyveres biztonsági őrral, polgárőrrel, illetve az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény hatálya alá tartozó rendészeti feladatokat ellátó személyekkel együttműködve látja el a járőrözést.

Ha a feladat jellege megkívánja, a rendőr járőrtársként osztható be katonai rendészeti járőrözésre. A vegyes összetételű járőrök tagjainak intézkedési jogára – jogszabály, az Európai Unió jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérő rendelkezésének hiányában – a vezénylő szervre vonatkozó jogszabályok irányadók.

Attól függően, hogy a járőr feladatai között a bűnügyi, a közrendvédelmi, határrendészeti vagy a közlekedést segítő, irányító és ellenőrző feladatok vannak túlsúlyban, **a járőr szolgálati forma**

- 1) bűnügyi,
- 2) közrendvédelmi,
- 3) határrendészeti, valamint
- 4) közlekedési forgalomellenőrző

járőr szolgálati forma lehet.

1.5.4. Útlevelkezelői szolgálati forma

Útlevelkezelői szolgálati forma a határforgalom ellenőrzésének végrehajtására alkalmazható. Amelynek során az útlevelkezelő a Schengeni határ-ellenőrzési kódexben, valamint a Határőrök gyakorlati kézikönyvében (Schengeni kézikönyv) meghatározottakat hajtja végre. Útlevelkezelésre megnövekedett forgalom esetén forgalmi sávonként két rendőrt kell vezényelni.

1.5.5. Őrszolgálati formák

Az őrszolgálat az a szolgálati forma, amelynek során a rendőr a kijelölt őrhelyén, mozgási körzetében állandó vagy ideiglenes jelleggel személyt, meghatározott területet, létesítményt vagy értéket véd, őriz, közbiztonsági szempontból ellenőriz vagy protokolláris feladatot lát el.

Az őrszolgálat formája lehet

- 1) mozgóőr,
- 2) objektumőr,
- 3) fogdaőr,

- 4) kísérő őr,
- 5) rendkívüli őr, valamint
- 6) díszőr

szolgálat.

1.5.5.1. A mozgóőr

A **mozgóőr** a számára kijelölt mozgási körzetben, egy adott ponthoz meghatározott időközönként rendszeresen visszatérve látja el szolgálatát. Mozgási körzetét a közbiztonsági viszonyok és a feladat jellege szerint a szolgálati előljáró jelöli ki.

1.5.5.2. Az objektumőr

Az **objektumőr** meghatározott létesítményhez tartozó, az őrutasításban meghatározott körzetben végzi feladatát. Zárt objektumon kívül, különösen közterületen, nyilvános helyen, illetve őrzött objektum külső körleteiben végrehajtott szolgálat során az objektumőr, a mozgóőr és a díszőr felállítási helyén történő tartózkodás időtartama legfeljebb hat óra lehet egyhuzamban.

1.5.5.3. A fogdaőr

A **fogdaőr** a rendőrségi fogdában, az őrzött szálláson, a kijelölt őrhelyen vagy a meghatározott mozgási körzetben őrzi a fogvatartott személyt.

A kísérő őr feladata a felügyeletére bízott fogvatartott személy meghatározott helyre történő kísérése.

1.5.5.4. A kísérő őr

A fogvatartott kísérése a végrehajtás módja szerint **rendes vagy megerősített kísérés** lehet a következők szerint:

- **rendes** a kísérés módja, ha a kísért személynél az előzetes ismeretek alapján nincs olyan körülmény, amelynek folytán szökésétől vagy a rendőr elleni támadásától lehet tartani,
- **megerősített** a kísérés módja, ha a kísért személy szökésétől vagy támadásától lehet tartani, vagy a kísérés nehéz körülmények között történik.

A légijárművön történő kísérést kivéve mindig a megerősített kísérési módot kell alkalmazni, ha a kísérés belföldről külföldre vagy külföldről belföldre irányul. A kísérésre vonatkozó utasítást a fogvatartás elrendelésére jogosult vezető adja. Ha a belföldről külföldre irányuló, vagy a külföldről belföldre történő kísérésre vonatkozó utasítás végrehajtásához külföldi állami szervekkel való kapcsolatfelvétel szükséges, akkor a végrehajtás módját a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK) vezetőjével kell egyeztetni.

1.5.5.5. A rendkívüli őr

A rendkívüli őr a szolgálati előljáró által meghatározott biztosítási, őrzési feladatot lát el külön utasításra. Az utasítást rendkívüli őri őrutasításban, írásban kell meghatározni. Halaszthatatlan esetben az utasítást szóban is meg lehet határozni, azonban azt haladéktalanul írásba kell foglalni.

1.5.5.6. A díszőr

A díszőr ünnepek, rendezvények, katonai tiszteletadással rendezett kegyeleti aktusok alkalmával szolgálati előljárója utasítása szerint teljesít ideiglenes protokolláris őrszolgálatot.

1.6. Személyvédelmi szolgálati forma

A személyvédelmi szolgálat célja

- 1) a személybiztosítás,
- 2) a lakásbiztosítás,
- 3) a programhely-biztosítás,
- 4) az útvonal-biztosítás,
- 5) a védett személy biztonságos közúti szállítása, valamint
- 6) a védett személlyel kapcsolatos nyílt és operatív biztosítás ellátása.

1.6.1. A személybiztosító

A személybiztosító feladata a védett személy közvetlen fizikai védelme, életének, testi épségének megóvása.

1.6.2. A lakásbiztosító

A lakásbiztosító feladata a védett személy és a vele együtt lakó családtagjai állandó elhelyezésére szolgáló létesítmények védelme, az érkező küldemények biztonsági ellenőrzése, a belépő személyek ellenőrzése, továbbá a védett személy és a vele együtt lakó családtagjai állandó elhelyezésére szolgáló létesítmények elleni támadás elhárítása, az illetéktelen személyek bejutásának megakadályozása, a védelem technikai eszközeinek kezelése.

1.6.3. A programhely-biztosító

A programhely-biztosító feladata a védett személyek által látogatott rendezvény helyszínének lezárása, a védett személy mozgásterületének biztosítása.

1.6.4. Az útvonal-biztosító

Az útvonal-biztosító feladata a védett személy közlekedési útvonalának megelőző ellenőrzése, a veszélyforrások felmérése, elhárítása, az áthaladás biztosítása.

1.6.5. A biztonsági gépjárművezető

A biztonsági gépjárművezető feladata a védett személy közúti közlekedése során – az erre kijelölt gépjárművekkel történő biztonságos szállításával – a védett személy közvetlen fizikai védelme, életének, testi épségének megóvása.

1.6.6. Az operatív személyvédő

Az operatív személyvédő feladata a védett személy részvételével lebonyolított programok, rendezvények, illetve a védelemre kijelölt objektumok felderítő biztosításának megszervezése és végrehajtása.

1.7. Pénzkísérő szolgálati forma

Ha a Magyar Nemzeti Bank és más pénzintézetek nagy összegű pénz- és értékszállításait a rendőrség kíséri, a pénzkíséret végrehajtása során a pénzkísérő járőrsoport vezetője folyamatos rádió-összeköttetést tart a területileg illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság tevékenység-irányítási központjával.

A pénzkísérő járőrsoport vezetője a pénzkíséret végrehajtása során kizárólag a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető magatartás észlelése esetén köteles intézkedést kezdeményezni.

1.8. Vonatkísérő szolgálati forma

A személyszállító vonatok, valamint a pályaudvarok és vasútállomások rendőri ellenőrzése a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság feladata. Azt a vonatot, amelynek rendőri ellenőrzése közbiztonsági szempontból különösen indokolt, a rendőr-főkapitányság intézkedése alapján közrendvédelmi állománnyal a megye (főváros) területén kísérni kell. A vonatkísérési feladatok végrehajtása mellett, azzal összhangban meg kell szervezni a pályaudvarok és vasútállomások rendőri ellenőrzését. A személyszállító vonatok ellenőrzésére legalább kétfős rendőrajáőrrel kell vezényelni.

A vonatkísérő

- kísérést, személyőrzést nem hajthat végre, valamint
- a szolgálat ellátása során együttműködik a rendőr-főkapitányságok által vezényelt járőrökkel, a vasúti körzeti megbízottakkal és a vasút forgalmi személyzetével.

A vonatkísérő a személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítása esetén

- rádión keresztül egy közbeeső állomásra kér a szerelvény mellé helyi járőrt vagy körzeti megbízottat, részükre az intézkedés alá vont személyt igazoltatólap kitöltésével és az átvétel elismertetésével átadja,
- az intézkedés alá vont személyt a cél- vagy közbeeső állomásra érkezésig az utazóközönségtől elkülöníti, végrehajtja a szükséges ruházat- és csomagátvizsgálást, továbbá a szökés megakadályozása érdekében megteszi a szükséges biztonsági intézkedéseket, valamint
- a kísérést – az első olyan közbeeső állomáson, ahol rendőrőrs vagy rendőrkapitányság van – megszakítja, ha az intézkedés során kényszerítő eszközt alkalmazott, kivéve a szökés megakadályozása céljából alkalmazott bilincshasználatot, ha nem okozott sérülést.

A vonatkísérő a vonatkísérés megszakítása esetén az állomásra történő érkezést követően:

- a területileg illetékes rendőrkapitányságtól gépjárművet kér az előállítás foganatosításához, valamint
- a területileg illetékes rendőrkapitányságon elkészíti a szükséges jelentéseket, okiratokat.

A vonatkísérő intézkedéseinek jogszerűségét, szakszerűségét a helyi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vezetője vagy szolgálatparancsnoka minősíti.

1.9. Védelmi ellenőrzési és felügyeleti szolgálati forma

A védelmi ellenőrzési és felügyeleti feladatra beosztott rendőr nemzetközi repülőtéren felügyeli

- 1) az utasok és kézipoggyászaik,
- 2) a nem utas személyek és személyes tárgyaik,
- 3) a szigorított védelmi területre (SRA) belépő járművek, valamint
- 4) a feladott poggyász, áru és postaküldemény, a légifuvarozói postaküldemény és a légifuvarozói anyag, a fedélzeti ellátmány és a repülőtéri készletek

védelmi ellenőrzését.

A védelmi ellenőrzési és felügyeleti feladatokra beosztott rendőr meghatározott személyek és dolgok védelmi ellenőrzését fegyveresen biztosítja.

A védelmi ellenőrzési és felügyeleti feladatra beosztott rendőr nemzetközi repülőtéren

- ellátja a repülőtér szigorított védelmi területeinek rendőri felügyeletét, valamint
- közreműködik a repülőtér területén a közveszéllyel fenyegetés bűncselekmény elhárításában, továbbá az elhagyott, gazdátlan csomagokkal kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásában.

1.10. Készenléti szolgálati forma

Készenlétet elrendelheti:

- 1) az országos rendőrfőkapitány,
- 2) a bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes,
- 3) a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes,
- 4) a Terrorelhárítási Központ főigazgatója,
- 5) a Nemzeti Védelmi Szolgálat főigazgatója,
- 6) a Készenléti Rendőrség parancsnoka,
- 7) a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója,
- 8) a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ igazgatója, a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ igazgatója,
- 9) a Nemzetközi Oktatási Központ igazgatója,
- 10) a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitány,
- 11) a rendőrkapitány és a határrendészeti kirendeltség vezetője

rendelhet el az irányítása alatt álló szerv, szervezeti egység vagy szervezeti elem vonatkozásában.

1.11. Felügyeleti szolgálati forma

A felügyeleti szolgálatra beosztottak feladata, hogy a közrendet, közbiztonságot veszélyeztető cselekményeket megelőzzék, megszakítsák, a szükséges rendőri intézkedéseket megtegyék, továbbá a rend fenntartása érdekében segítséget nyújtsanak a rendezőknek. **Felügyeleti szolgálatot** olyan, nagyobb számú közönséget vonzó rendezvényeken, kulturális és egyéb létesítményekben lehet szervezni, ahol a közrend, közbiztonság fenntartása érdekében az ilyen szolgálat ellátása szükséges.

A rendőrkapitányság vezetője a helyi viszonyoknak megfelelően dönti el, hogy mely létesítményekben, milyen alkalomból indokolt felügyeleti szolgálatot elrendelni, valamint meghatározza azokat a létesítményeket, amelyekben e feladatot járőr hajtja végre.

1.12. A Járőrszolgálatról részletesen

A normatív szabályozás kiterjed az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: Rendőrség) hivatásos állományára, amennyiben járőr- vagy őrszolgálatot teljesít, illetve részt vesz a járőr- és őrszolgálatok tervezésében, szervezésében és irányításában.⁹

⁹ A Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás.

1.12.1. A járőrszolgálatra vonatkozó értelmező rendelkezések

- 1) **járőr csoport:** a járőrpárnál nagyobb erejű, 3-7 főből álló szolgálati csoport;
- 2) **közös járőrszolgálat:** a rendőr utasításra vagy együttműködési megállapodás alapján a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló BM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) meghatározott más (nem rendőri) szerv vagy szervezet tagjával közösen teljesített járőrszolgálat;
- 3) **megerősített járőr csoport:** 8-12 főből álló, a rendőri beavatkozás hatékonyságának biztosítása érdekében létrehozott, a csoport tagjainak egyidejű szállítását lehetővé tevő, egy vagy több gépjárművel ellátott, speciálisan képzett és szükség esetén speciálisan felszerelt szolgálati alegység;
- 4) **nemzetközi közös járőrszolgálat:** a rendőr más állam rendvédelmi szervének tagjával közösen teljesített járőrszolgálat, amely lehet:
 - határmenti nemzetközi közös járőrszolgálat,
 - Magyarország mélységi területein végrehajtott nemzetközi közös járőrszolgálat,
 - más állam területén végrehajtott nemzetközi közös járőrszolgálat, valamint
 - közös műveletek végrehajtása céljából Magyarországra vezényelt külföldi vendégtisztekkel, szakértőkkel végrehajtott nemzetközi közös járőrszolgálat;
- 5) **őrpárancsnok:** az őrszolgálat irányítására esetileg kijelölt személy;
- 6) **szolgálatparancsnok:** a szolgálatparancsnoki tevékenységről szóló ORFK utasításban¹⁰ meghatározott személy;
- 7) **területi rendőri szerv:** a Készenléti Rendőrség, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság és a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság.

1.12.2. A járőr- és őrszolgálat ellátásának általános szabályai

1.12.2.1. A járőrszolgálat

A járőr állománya – annak erejétől függően – a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőrből és járőrtárs(ak)ból áll.

A járőr erejét tekintve az adott szolgálatba beosztott rendőrök létszámától, felszerelésétől, feladatától függően lehet:

- 1) egyfős járőr;
- 2) járőrpár;
- 3) járőr csoport;
- 4) megerősített járőr csoport.

A járőr erejét az adott terület bűnügyi, közbiztonsági, határbiztonsági helyzetére, a rendelkezésre álló erők és eszközök mértékére, a végrehajtandó feladatra, valamint a szolgálatteljesítés napszakára figyelemmel a szolgálatot tervező parancsnok határozza meg a szolgálatparancsnok részére. A szolgálatparancsnok – az adott vagy kialakult helyzetre reagálva – a járőr erejét módosíthatja, a módosítás tényét és indokát az illetékes tevékenység-irányítási központ vagy állandó ügyeleti szolgálat (a továbbiakban együtt: ügyeleti szolgálat) részére jelenti.

A járőrpárban, a járőr csoportban, a megerősített járőr csoportban a szolgálatparancsnok köteles parancsnokot kijelölni, amennyiben a szolgálatot szervező előljáró másként nem rendelkezik. A parancsnok (a továbbiakban: a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr) a szolgálat teljesítése során a járőrtárs(ak) szolgálati előljárója.

¹⁰ A szolgálatparancsnoki tevékenységről szóló 14/2017. (III. 24.) ORFK utasítás.

Egyfős járőrt önállóan a közterületre vezényelni csak olyan feladattal lehet, amelynek ellátása előre láthatóan az életét vagy testi épségét közvetlenül nem veszélyezteti. Az egyfős járőrt a szolgálati feladata biztonságos ellátása érdekében meg kell erősíteni szolgálati kutyával, vagy részére beépített helymeghatározó és riasztó funkcióval ellátott rádiókészüléket kell biztosítani.

A **közös járőrszolgálatba, illetve nemzetközi közös járőrszolgálatba** egy fő rendőr is beosztható.

A **járőrpár** a járőrszolgálat ellátásának alapvető típusa.

Járőr csoportot elsősorban akkor kell szervezni, ha megerősített járőr csoport vezénylésének feltételei nem állnak fenn, és járőrpár indításával a meghatározott szolgálati feladat nem, vagy csak korlátozott mértékben hajtható végre

- az adott terület mérete, bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági jellemzői;
- az intézkedések várható nagy száma, jellege;
- az egyéb külső (környezeti) körülmények

következtében.

Megerősített járőr csoport abban az esetben vezényelhető járőrszolgálati feladatra, ha a közterületek és nyilvános helyek demonstratív rendőri ellenőrzése, felügyeleti szolgálattal ellátott rendezvénybiztosítás, fokozott ellenőrzés, illetve külön terv alapján ellátott szolgálati feladatok végrehajtása ezt indokoltá teszi.

A megerősített járőr csoportot úgy kell kialakítani, tevékenységét meghatározni, hogy a váratlanul jelentkező, több rendőr összehangolt tevékenységét igénylő szolgálati feladatok helyszínén az elsődleges intézkedéseket képes legyen végrehajtani.

A **járőr** a szolgálatparancsnok alárendeltje, feladatát az ügyeleti szolgálat közvetlen irányítása mellett látja el.

A légi járművel szolgálatot teljesítő járőrt kivéve a járőr a szolgálatát a szolgálatparancsnok által meghatározottak alapján a részére az eligazításkor átadott – rendelkezésre bocsátott – járőr körzetleírás vagy járőr útirányterv vagy külön terv alapján látja el.

A járőrszolgálat teljesíthető:

- 1) gyalogosan;
- 2) kerékpárral;
- 3) gépkocsival;
- 4) segédmotoros kerékpárral;
- 5) motorkerékpárral;
- 6) különleges járművel;
- 7) vízi járművel;
- 8) légi járművel;
- 9) vonaton;
- 10) mobil hőkamerás gépjárművel;
- 11) szolgálati kutyával;
- 12) szolgálati lovon;
- 13) kombinált módon.

A gyalogos járőr részére a kötelező felszerelési tárgyakat a kutyás, a kerékpáros, a segédmotoros kerékpáros, a motorkerékpáros, a mobil hőkamerás, a vonatkísérő, valamint – a helyszíni bírság tömb és az okmány bevonására szolgáló tömb kivételével – a légi járművel szolgálatot teljesítő járőr is köteles magánál tartani. A gépkocsizó járőr részére a kötelező felszerelési tárgyakat a járőrnek a különleges járművel teljesített járőrszolgálat során is magánál kell tartania.

A külön utasításra viselendő, hordandó felszerelési tárgyak körét a szolgálatparancsnok határozza meg. A járőr jogosult és köteles a rendelkezésre álló adatok, különösen a napi jelentések alapján megismerni a járőrkörzete, a járőr útiránytervben meghatározott útvonal és terület, valamint az illetékességi terület bűnügyi, közbiztonsági, határbiztonsági helyzetét.

1.12.3. A járőr- és őrszolgálat ellátásának különös szabályai

1.12.3.1. A járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr felelőssége

A járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr felelős:

- 1) a járőrkörzetben, járőrútirányon meghatározott feladatok teljesítéséért;
- 2) a járőrtárs(ak) tevékenységének összehangolásáért, vezetéséért;
- 3) a rendőri intézkedések foganatosításának, a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségéért, szakszerűségéért, szükségességéért és arányosságáért;
- 4) az intézkedések végrehajtására való felkészüléséért;
- 5) az intézkedésbiztonsággal összefüggő követelmények és az intézkedéstaktikai előírások megtartásáért;
- 6) a részére kiadott szolgálati okmányok szabályos vezetéséért, a jelentések, a büntető- és szabálysértési feljelentések elkészítéséért;
- 7) a szolgálati feladatokkal összefüggő útmutatók és segédletek megismeréséért és alkalmazásáért;
- 8) az anyagi, technikai és informatikai eszközök működőképességének fenntartásáért, azok rendeltetésszerű használatáért és megóvásáért;
- 9) a folyamatos hírösszeköttetés fenntartásáért;
- 10) a hírösszeköttetésre vonatkozó alkalmazási szabályok megtartásáért;
- 11) a munkavédelmi előírások betartásáért;
- 12) a járőrtárs(ak) vonatkozó szabályoknak megfelelő, egységes alaki megjelenéséért, valamint a járőr csoport vagy a megerősített járőr csoport különválása esetén – külön utasítás hiányában – az új, további parancsnok(ok) kijelöléséért.

A járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr jogosult:

- 1) a járőrtárs, járőrtársak részére a szolgálattal összefüggő utasítást adni;
- 2) a törvényi feltételek fennállása esetén önállóan, illetve a részére adott előljárói utasítás szerint intézkedést kezdeményezni;
- 3) az ügyeleti szolgálat, a szolgálatparancsnok részére bármikor jelentést tenni, tőlük a szolgálatteljesítés érdekében információt, adatot, illetve utasítást kérni;
- 4) a szolgálatparancsnoktól – indokolt esetben – ruházati könnyítésre engedélyt kérni;
- 5) a járőrkörzet vagy járőrútirány elhagyására önállóan utasítást adni, ha az ügyeleti szolgálat vagy a szolgálatparancsnok értesítésére nincs mód, és állampolgári felkérés, illetőleg saját észlelés alapján rendőri intézkedés válik szükségessé;
- 6) megkülönböztető jelzés használatára – a külön szabályozott engedélyezési körben – utasítást adni;
- 7) a foganatosított intézkedések során az intézkedéssel kapcsolatos döntéseket meghozni; valamint
- 8) szükség esetén meghatározni az alkalmazandó kényszerítő eszközök körét.

Járőrszolgálatban az intézkedéseket elsősorban a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr kezdeményezi és folytatja le a járőrtárs(ak) intézkedéstaktikai előírásoknak megfelelő, közvetlen módon történő biztosítása mellett.

A járőrtárs a feladatait a járőrszolgálat megkezdése előtti eligazításon kapott, valamint a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr által meghatározott utasításoknak megfelelően látja el.

Amennyiben a járőrtárs észlel intézkedésre okot adó eseményt vagy körülményt, intézkedést önállóan csak akkor kezdeményezhet, ha erre a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőrtől külön utasítást kap, vagy vele nincs közvetlenül kapcsolatban, illetve azonnali intézkedési kötelezettsége áll fenn.

Az intézkedés során az intézkedést biztosító rendőr folyamatosan figyelemmel kíséri a közvetlen környezetét és az intézkedés alá vont személyt, készen áll az intézkedés alá vont személy esetleges menekülésének megakadályozására vagy az intézkedő rendőrt érő támadás elhárítására.

Az egyfős járőr intézkedéseit különös körültekintéssel hajtja végre. Az egyfős járőr előzetesen felméri, hogy képes-e az intézkedés eredményes befejezésére, amennyiben nem, haladéktalanul segítséget kér az ügyeleti szolgálatról vagy a szolgálatparancsnoktól.

Amennyiben a szolgálat ellátása során a járőrpár, a járőrsoport vagy a megerősített járőrsoport a feladatok ellátása miatt különválik, a feladatokat a továbbiakban a szolgálatparancsnok, az ügyeleti szolgálat vagy az eredeti járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr által meghatározottaknak megfelelően a járőr tagjai önállóan hajtják végre.

Különválás esetén az eredeti járőrsoport vagy megerősített járőrsoport parancsnokként kijelölt rendőre kijelöli az új járőrpár, járőrsoport, illetve megerősített járőrsoport parancsnokát. Az ennek eredményeként járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr és a járőrtárs szolgálati kapcsolatára a tárgyalta szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

A Magyarországon teljesített nemzetközi közös járőrszolgálat során – jogszabály vagy nemzetközi szerződés eltérő rendelkezése hiányában – minden esetben a magyar rendőr a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr.

Nemzetközi közös járőrszolgálatba csak az a rendőr osztható be, aki ismeri a közös járőrszolgálatra vonatkozó szabályokat és a szolgálat ellátásához szükséges mértékben a járőr által használt közös nyelvet.

A járőr a személyi szabadságában korlátozott személy előállítására, elővezetése, biztonsági intézkedés keretében történő szállítása során a Szolgálati Szabályzatban, a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendeletben (a továbbiakban: BM r.), valamint a Rendőrség fogdaszolgálati szabályzatában meghatározott, kísérésre vonatkozó biztonsági előírásokat alkalmazza.

A személyi szabadságában korlátozott személy előállítását, illetve biztonsági intézkedés esetén a szállítást – az egészségügyi ellátást igénylő esetet kivéve – elsősorban szolgálati gépjárművel kell végrehajtani, a szolgálatparancsnok által meghatározottak szerint.

A személyi szabadságot korlátozó intézkedés alá vont személyt a gépkocsi hátsó ülésén kell elhelyezni úgy, hogy a gépkocsivezető mögé közvetlenül ne kerüljön. A szállított személy mellett baloldalon – az erre a célra különlegesen kialakított jármű kivételével – a járőr egyik tagja foglal helyet, készen a szökés vagy támadás megakadályozására.

A motorkerékpáros, a segédmotoros kerékpáros, a kerékpáros, valamint a gyalogos járőr a személyi szabadságában korlátozott személy előállítását, illetve biztonsági intézkedés esetén szállítását a szolgálatparancsnok által meghatározottak szerint hajtja végre.

1.12.4. A járőr- és őrszolgálat ellátásának közös szabályai

A járőr- vagy őrszolgálatot ellátó rendőr köteles:

- a szolgálatra történő jelentkezésekor minden olyan körülményről jelentést tenni, ami a szolgálat ellátását akadályozza vagy befolyásolja;
- az utasításban, illetve a szolgálatparancsnok által meghatározott valamennyi felszerelést, fegyverzetet magához venni, azok állapotát ellenőrizni.

A járőr és az őr nem vehető igénybe:

- a szolgálati feladatai körébe nem tartozó ügyiratok feldolgozására, elintézésére;
- szolgálati feladattal össze nem függő kiértékelésekre;
- a szolgálati feladatai körébe nem tartozó szállítási, beszerzési feladatokra.

A bűnügyi járőrszolgálatot ellátó rendőr kivételével a járőr és az őr a fentiekén túl **nem vehető igénybe:**

- a halaszthatatlan nyomozási cselekmények végrehajtásán kívül a bűnügyi szervek hatáskörébe tartozó nyomozási és vizsgálati munkára, valamint
- idézés kézbesítésére.

A szolgálatba történő kivonulást, az őrszolgálat átvételét a járőr vagy az őr a részére biztosított rádiókészüléken vagy más távközlési eszközön keresztül jelenti az ügyeleti szolgálat és – amennyiben a szolgálat átvétele nem a szolgálatparancsnok jelenlétében történik – a szolgálatparancsnok felé.

Ha a járőr- vagy őrszolgálat ellátása során a rádiókészülék a terület hálózati lefedettségének hiánya miatt nem alkalmas folyamatos kapcsolattartásra, úgy a járőrt vagy az őrt más távközlési eszközzel (pl. szolgálati mobiltelefonnal) kell ellátni, vagy a szolgálati előljáró a magáncélú telekommunikációs eszköz szolgálati célú használatát engedélyezheti.

A munkaközi szünetet a járőr, az őr a szolgálati helyén vagy a szolgálatparancsnok által meghatározott más, erre alkalmas helyen tölti el. A munkaközi szünet szolgálati gépjárműben csak különösen indokolt esetben tölthető el.

A munkaközi szünet időtartama alatt a járőr és az őr étkezhet, felszerelésén, fegyverzetén könnyíthet. Amennyiben a munkaközi szünetet a járőr vagy az őr nem rendőrségi épületben tölti el, szolgálati felszerelését és fegyverzetét magánál kell tartania.

A munkaközi szünet időtartama alatt a járőr és az őr a felszerelését, fegyverzetét őrizetlenül nem hagyhatja, az összeköttetésre szolgáló rádiókészüléket nem kapcsolhatja ki, és köteles folyamatosan figyelemmel kísérni a rádióforgalmazást. Amennyiben az összeköttetést szolgálati mobiltelefon biztosítja, a járőr és az őr köteles azt bekapcsolva tartani, az érkező hívásokat fogadni.

A járőr járőrkörzetében vagy járőrútirányán, az őr mozgási körzetében vagy kijelölt őrhelyén történő **helyszíni váltására** akkor kerülhet sor, ha ott a folyamatos, megszakítás nélküli rendőri jelenlét indokolt, és erre vonatkozóan utasítást kapott. Minden más esetben a járőr vagy az őr váltására a szolgálati helyén kerül sor.

Helyszíni váltás esetén a járőr- vagy az őrszolgálatot befejező rendőr köteles:

- tájékoztatni a szolgálatba lépő, őt váltó járőrt, őrt a szolgálat során szerzett tapasztalatokról, a kapott külön feladatokról, a foganatosított intézkedésekről és minden olyan tényről, adatról, amely a szolgálatot megkezdő járőr, őr eredményes feladatellátásához szükséges;
- átadni a meghatározott szolgálati eszközöket, okmányokat;
- az ügyeleti szolgálatnak és a szolgálatparancsnoknak jelenteni a váltás megtörténtét.

Helyszíni váltás esetén, ha a leváltásra kerülő járőr vagy őr nincs a meghatározott időpontban a váltás helyén, a váltásra érkező haladéktalanul jelentést tesz az ügyeleti szolgálatnak és a szolgálatparancsnoknak, majd megkezdí a részére az előjáró által meghatározott feladatok végrehajtását.

Amennyiben a járőr vagy az őr az előírt – a számára az eligazítás során meghatározott – időben nem kap váltást, jelentést tesz a szolgálatparancsnoknak, majd a továbbiakban a kapott utasításnak megfelelően jár el.

Az ügyeleti szolgálat, illetőleg a szolgálatparancsnok a járőr és az őr kérésére soron kívül minden rendelkezésre álló lehetőség felhasználásával támogatást nyújt.

1.12.5. A járőrre őrre vonatkozó tilalmak szolgálatban

Szolgálatban a járőrnek és az őrnek tilos minden olyan magatartás, meg nem engedett könnyítés, ami a rendőri fegyelemhez nem méltó, vagy a rendőri tekintélyt sérti, így különösen:

- 1) járőrkörzetét, mozgási körzetét, járőrútirányát, őrhelyét külön parancs vagy engedély nélkül elhagyni, kivéve ha bejelentés miatt vagy saját észlelés alapján rendőri intézkedés megtétele válik szükségessé, és az ügyeleti szolgálat vagy a szolgálatparancsnok értesítésére nincs mód;
- 2) ruházatán, felszerelésén meg nem engedett könnyítéseket alkalmazni, egyéni felszerelését letenni;
- 3) a munkaközi szüneten kívül rágógumit rágni, étkezni, lefeküdni, engedély nélkül közterületen és nyilvános helyen leülni, dohányozni; valamint
- 4) bármilyen más tevékenységet folytatni, ami elvonja figyelmét a szolgálat maradéktalan teljesítésétől.

Az egyenruhát viselő rendőr a járműből kiszállva, arról leszállva, továbbá a közterületre történő kilépéskor – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – sapkáját felteszi, szolgálati felszerelését magához veszi, és ruházatát megigazítja.

1.12.6. A járőrszolgálat ellátására vonatkozó külön előírások

1.12.5.1. A járőrszolgálat biztosításának követelményei

A rendőrkapitányság székhelyén – a vízügyi rendőri szervek kivételével – minden napszakban biztosítani kell gépkocsizó vagy motorkerékpáros és lehetőség szerint gyalogos járőrszolgálatot vagy mozgóőri szolgálatot.

A rendőrkapitányság illetékességi területén a székhelyén kívül lehetőség szerint minden napszakban biztosítani kell gépkocsizó vagy motorkerékpáros járőrszolgálatot.

1.12.7. A járőrszolgálat formái

1.12.7.1. Bűnügyi járőrszolgálat

A bűnügyi járőr alapvető feladata a bűnmegelőzési és bűnüldözési tevékenység végrehajtása, rendezvények biztosítása, illetve a közterületi rendőri jelenlét megerősítése.

Bűnügyi járőrszolgálatot a bűnügyi szolgálati ág állománya teljesít. Amennyiben azt bűnüldözési vagy egyéb szolgálati érdek indokoltá teszi, a bűnügyi járőr megalakítható, illetve megerősíthető a közrendvédelmi, a határrendészeti, a közlekedésrendészeti és az igazgatásrendészeti szolgálati ágak – a feladat ellátásának idejére külön előjárói utasítás alapján polgári öltözetben lévő – állományával.

A bűnügyi járőr a szolgálatát elsősorban gyalog vagy gépkocsival látja el, a gyalogos vagy gépkocsizó járőr számára kötelező felszerelési tárgyak közül a beosztása alapján számára rendelkezésre álló felszereléssel.

A bűnügyi járőr a szolgálatát a bűnmegelőzéshez, illetve a bűnüldözéshez fűződő érdekeket szem előtt tartva, lehetőség szerint „Rendőrség/Police” feliratú akció mellényben teljesíti.

Ha a bűnügyi járőr eligazítását nem a szolgálatparancsnok végzi, az eligazítást végrehajtó előljáró a bűnügyi járőr szolgálatba lépése időpontjáról, a részére meghatározott járőrközetről vagy járőr útiránytervről, a kapott szolgálati feladatról a szolgálatparancsnokot és az ügyeleti szolgálatot a kiindulás előtt tájékoztatja.

1.12.7.2. Közrendvédelmi járőrszolgálat

A közrendvédelmi járőr alapvető feladata a közterületeken és nyilvános helyeken a rendőri jelenlét megteremtése és ezzel a közrend biztosítása, a lakosság szubjektív közbiztonságérzetének megteremtése, az irányadó jogi keretek között a lakossággal történő együttműködés, kapcsolattartás és párbeszéd.

A közrendvédelmi járőr szolgálata ellátása során visszatérően ellenőrzi a járőrközetről leírásában vagy a járőr útiránytervében szereplő, illetve a részére külön tervben meghatározott, bűnügyi, közbiztonsági, illetőleg határbiztonsági szempontból veszélyeztetett területeket, objektumokat, így különösen a pénzintézeteket, a postákat, az üzemanyagtöltő állomásokat, az ATM automatákat, az autóbusz- és vasútállomásokat, a pályaudvarokat.

A szolgálat ellátása során kiemelt figyelmet kell fordítani a forgalmas csomópontok, az idegenforgalmi szempontból frekvenciált helyek, az életvitelszerűen nem lakott hétféle házak, nyaralók, külterületi ingatlanok ellenőrzésére.

A közrendvédelmi járőr

- 1) figyelmet fordít a megelőző jellegű rendőri jelenlétre;
- 2) a járőrközetről vagy járőrútirányán a lakosság életviteléhez igazodóan választja meg az ellenőrizendő területeket, helyeket;
- 3) fokozott figyelmet fordít az elhagyott járművekre, csomagokra, tárgyakra;
- 4) figyelemmel kíséri a szolgálat ellátása során észlelt csoportosulásokat, nyomon követi a csoport(ok) tevékenységét, illetve mozgását;
- 5) biztosítja a rendőri intézkedést igénylő eseményekre történő reakciót.

1.12.7.3. Határrendészeti járőrszolgálat

A határrendészeti járőr alapvető feladata:

- a határőrizeti tevékenysége keretében az államhatár őrzete és az államhatár rendjének fenntartása;
- az illegális migráció kezelésével összefüggő határőrizeti, valamint a határrend fenntartásával kapcsolatos feladatok végrehajtása;
- a mélységi ellenőrzési tevékenysége keretében az ország schengeni külső határon lévő határterületén kívül a hatékony idegenrendészeti szűrőtevékenység biztosítása.

A határrendészeti járőrszolgálat jellege a járőr részére meghatározott fő feladattól függően:

- határőrizeti célú járőrszolgálat, ami a határterületen végrehajtott folyamatos rendőri tevékenység, amely az államhatár őrzésére és a határrend fenntartására irányul;
- mélységi ellenőrzési célú járőrszolgálat, ami a Szolgálati Szabályzatban meghatározott mélységi ellenőrzési tevékenység végrehajtására szervezett járőrszolgálat.

A határőrizetet ellátó járőr feladata:

- a jogellenes határátlépések megakadályozása, a határt jogellenesen átlépő vagy azt megkísérlő személyek feltartóztatása, elfogása és a szükséges intézkedések végrehajtása;
- az államhatár rendjének fenntartása, az államhatárral kapcsolatos jogellenes cselekmények megelőzése, felderítése, megszakítása; valamint
- a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem.

A határőrizetet járőrszolgálattal, valamint az ismert vagy valószínűsített kockázatot jelentő helyeken elhelyezkedve, lehetőség szerint a felderítést segítő technikai eszközökkel – mobil hőkamerás gépjárművel, kézi hőkamerával, éjjellátó készülékkel – megerősítve kell ellátni.

A jogellenes határátlépések hatékony felderítése érdekében a szolgálatparancsnok az államhatár őrizetének időszakait, illetőleg a járőrtevékenységet gyakran és váratlanul változtatja meg. A jogellenes határátlépések valószínű mozgási időit és irányait a kockázatelemzésből levont következtetések alapján a szolgálatparancsnoknak kell megállapítania.

A járőr figyelési feladatát rejtett vagy nyílt figyelőpontról látja el. A járőr figyelési feladatot kaphat szolgálatának teljes időtartamára vagy a menetvonalán egy-egy kockázatosnak minősülő terepszakaszon rövidebb időtartamra.

A járőr tevékenységének elősegítése érdekében a határrendészeti kirendeltségek és a horvát viszonylatú határmenti rendőrkapitányságok vezetőinek tájékozási pontokat kell kijelölni. A tájékozási pontok jegyzékét a rendőri szerv illetékességi területe leírásának mellékleteként kell kezelni. A határvonalat szektorokra kell felosztani. Az egyes szektorokra vonatkozó megfigyelési időszakokat kockázatelemzés alapján a szolgálatparancsnoknak kell meghatározni.

A stabil hőkamera kezelő személyzete és a járőrök között megbízható hírósszeköttetést kell fenntartani. A hőképfelderítő rendszer, valamint a komplex határvédelmi rendszer irányító központjának kezelő személyzete a szolgálatellátás során felelős a számára meghatározott körzet vagy terület folyamatos megfigyeléséért, ellenőrzés alatt tartásáért, a folyamatban lévő vagy már bekövetkezett illegális határátlépések észlelése esetén a szükséges intézkedések megtételéért. A kezelő személyzet részére nem határozható meg olyan szolgálati feladat, ami elvonja a hőképfelderítő rendszer folyamatos alkalmazásától, illetve a komplex határvédelmi rendszer irányító központjának folyamatos megfigyelésétől.

A hőképfelderítő rendszer, valamint a komplex határvédelmi rendszer irányító központjának kezelő személyzete által észlelt eseményekre történő reagálásra és a feltartóztatások, elfogások végrehajtására szolgáltonként legalább egy járőrpárt (a továbbiakban: elfogó járőr) kell vezényelni gépjárművel megerősítve. Ettől eltérni csak különösen indokolt esetben lehet.

A hőképfelderítő rendszer, valamint a komplex határvédelmi rendszer irányító központjának kezelő személyzete jogsértő cselekmény észlelése esetén közvetlenül irányítja az elfogó járőr és a körzetbe vagy területre vezényelt megerősítő erők tevékenységét.

Az elfogó járőr tevékenységét úgy kell megszervezni, hogy a hőképfelderítő rendszer, valamint a komplex határvédelmi rendszer irányító központjának kezelő jelzését követően az elkövetők feltartóztatását, elfogását a lehető legrövidebb időn belül végre lehessen hajtani. Az elfogó járőr részére nem határozható meg olyan szolgálati feladat, ami akadályozza a jelzésre történő azonnali reagálást.

A határőrizeti célú járőrszolgálatot – a rendelkezésre álló erő és eszköz figyelembevételével – egymásra építve több vonalban, összehangoltan kell megszervezni. Az erőforrásokat a kockázatelemzés alapján azonosított, kockázatosnak minősülő területeken és

időben kell koncentrálni. A szolgálatot teljesítő járőrök között a megbízható híresszeköttetést biztosítani kell.

A mélységi ellenőrzést végző járőr feladatának végrehajtása az alábbi célcsoportok ellenőrzésére és kiszűrésére irányul:

- 1) a schengeni külső határon illegálisan belépő és a schengeni térségben jogszerűtlenül tartózkodó személyek;
- 2) a schengeni külső határon legális módon belépő olyan személyek, akiknek a tartózkodása a schengeni térségben a jogszerű belépést követően jogszerűtlenné vált;
- 3) azon személyek, akik jogszerűen tartózkodnak Magyarország területén, azonban jogszerűtlenül megkísérelnek továbbutazni egy olyan szomszédos országba, ahol a beutazásuk és tartózkodásuk feltételei nem állnak fenn;
- 4) azon személyek, akik jogszerűen tartózkodnak Magyarország területén, azonban a bejelentésre, jelentkezésre, vagy az ország területén való tartózkodásra vonatkozó szabályokat megszegik; valamint
- 5) azon személyek, akik az iratok és okmányok birtoklására vagy magánál tartására vonatkozó kötelezettségeket megszegik.

A mélységi ellenőrzés végrehajtását súlyozni kell:

- 1) az államhatár irányába, illetve irányából vezető nagy forgalmú közutakon a gépjárművek kisorolására alkalmas helyekre;
- 2) a folyókon átvezető hidakra, kompok forgalmára;
- 3) az autópályákra és autóutakra, valamint ezek pihenőhelyeire;
- 4) az államhatár irányába, illetve irányából közlekedő személy-, valamint teherszállító vonatok ellenőrzésére;
- 5) az illegális migráció áthaladási csomópontjait képező nagyobb városok vasútállomásaira, autóbusz-pályaudvaraira, szállodáira, panzióira, magánszállásaira, kempingjeire, turistaszállókra, üdülőházaira;
- 6) a nem magyar állampolgárok engedély nélküli munkavállalására jellemző területekre; valamint
- 7) a nem magyar állampolgárok engedély nélküli árusítására kiemelten alkalmas helyszínekre.

1.12.7.4. Közlekedési forgalomellenőrző járőrszolgálat

A közlekedési forgalomellenőrző járőrszolgálatot ellátó rendőr:

- 1) végrehajtja a közlekedésrendészeti intézkedéseket, különös figyelemmel a közúti forgalomban részt vevő járművek és járművezetők ellenőrzésére, valamint a szabályszegő magatartást tanúsító személyek rendőri intézkedés alá vonására;
- 2) ellátja a részére meghatározott feladatokat az ideiglenes közlekedésrendészeti intézkedések végrehajtása során;
- 3) biztosítja a forgalom zavartalanságát, ennek érdekében a forgalmat segíti és irányítja;
- 4) eljár a közlekedési balesetek helyszínén a közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló ORFK utasításban meghatározott esetben;
- 5) közreműködik a Magyarország érdekei szempontjából különösen fontos személyek védelmének, a kijelölt létesítmények őrzésének rendőrségi feladatairól szóló ORFK utasítás szerinti útvonal-ellenőrzés és utazásbiztosítás végrehajtásában;
- 6) részt vesz a több ország részvételével összehangoltan szervezett közúti ellenőrzések végrehajtásában.

A közlekedési forgalomellenőrző járőrszolgálatot ellátó rendőr alapvető feladatának ellátása során a közlekedésbiztonság javítása érdekében érvényre juttatja az aktuális baleset-megelőzési törekvéseket, figyelmet fordít a megelőző jellegű rendőri jelenlétre.

A gyorsforgalmi utakon végzett álló ellenőrzéseket elsősorban a vendéglátóhelyek, a pihenőhelyek, az üzemanyagtöltő állomások területén kell végrehajtani.

A leállósávban megállított jármű ellenőrzését a lehető legrövidebb időn belül be kell fejezni. Amennyiben olyan intézkedést kell fogantatosítani, amely hosszabb időt vesz igénybe, a járművet a legközelebbi biztonságos intézkedésre alkalmas területre kell kivezetni.

1.13. A járőrszolgálat módjai

1.13.1. Járőrszolgálat gépkocsival

A gépkocsizó járőr elsősorban infokommunikációs eszközzel, kép- és hangrögzítő berendezéssel ellátott, stabil megkülönböztető jelzéssel felszerelt, rendőri jelleggel kialakított szolgálati személygépkocsival lát el szolgálatot. A szolgálati feladathoz igazodva rendőri jelleg nélküli, mobil megkülönböztető jelzéssel felszerelt személygépkocsi is alkalmazható.

Megerősített járőrsoport szolgálatteljesítése esetén a gépjárművet vezető rendőr feladata a gépjármű és az abban elhelyezett felszerelés megóvása, ezért intézkedés során a gépjárművet csak külön utasítás esetén, illetve – amennyiben az intézkedés eredményes befejezése azt megköveteli – saját elhatározásából hagyhatja el.

A gépjármű vezetője – a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőrré, járőrtársra vonatkozó kötelezettségeken túlmenően – felel:

- 1) az érvényes vezetői engedélye és ügyintézői igazolványa meglétéért;
- 2) a rábízott gépjármű tisztaságáért, karbantartásáért;
- 3) a rendszeresített menetokmányok vezetéséért;
- 4) a gépjármű kötelező tartozékai, szolgálati felszerelései, fedélzeti híradó- és informatikai eszközei meglétéért, alkalmazhatóságáért, ellenőrzéséért.

Amennyiben a feladata ellátása során a járőr minden tagja látótávolságon túl elhagyja a szolgálati gépjárművet, erről az ügyeleti szolgálat felé jelentést kell tenni. A gépjárművet le kell zárni, a riasztót – ha annak beépítésére sor került – üzembe kell helyezni.

A hátrahagyott szolgálati gépjárműben lőfegyver, lőszer, kényszerítő eszköz, kézi rádiókészülék őrzés nélkül nem maradhat.

A gépkocsizó járőr – amennyiben az ügyeleti szolgálatra érkező bejelentések száma és jellege ezt lehetővé teszi – szolgálata 50%-át a gépkocsiból kiszállva, gyalogosan teljesíti.

1.13.2. Járőrszolgálat gyalogosan

A gyalogos járőrszolgálat a közterületek és nyilvános helyek rendőri ellenőrzésének, a lakossági kapcsolattartásnak, illetve az államhatár őrzésének, az államhatár rendje fenntartásának elsődleges módja.

A gyalogos járőrszolgálat során a járőrpár lehetőség szerint egymás mellett halad. A járőrsoporton, illetve megerősített járőrsoporton belül a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr olyan helyen köteles tartózkodni, hogy a járőrtársak tevékenységét folyamatosan figyelemmel tudja kísérni.

1.13.3. Járőrszolgálat segédmotoros kerékpáron, kerékpáron

Kerékpáros, segédmotoros kerékpáros járőrszolgálatot elsősorban települések parkjaiban, üdülő- és kirándulóövezetekben, szabad vizek környékén, illetve éjszaka a települések belső területein lehet szervezni. A szolgálat szervezésénél figyelemmel kell lenni a járőr számára meghatározott területre, illetve útvonalra, továbbá az időjárási körülményekre.

A kerékpáros, segédmotoros kerékpáros járőr a kézi rádiókészüléket és a rendőrbotot a kerékpáron, segédmotoros kerékpáron kialakított külön tartóban elhelyezheti.

Intézkedés közben a járőr tagjai a kerékpárról, segédmotoros kerékpárról leszállnak, és a járművet a közlekedésbiztonsági szabályokra is figyelemmel, stabil módon rögzítve letámasztják.

Segédmotoros kerékpáron ellátott járőrszolgálat során, az intézkedés megkezdésekor – amennyiben a késedelem az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a zárt bukósisakot a rendőr köteles levenni.

1.13.4. Járőrszolgálat légi járművel

A légi járművel szolgálatot teljesítő járőr feladatát az előjáró által meghatározott és a légi közlekedésre vonatkozó szabályok szerint bejelentett repülési útvonalon vagy légtérben teljesíti. **Légi járművel végrehajtott járőrszolgálatot célszerű szervezni:**

- 1) a közúti, vasúti, vízi és légi járműforgalom ellenőrzésére;
- 2) a tömegrendezvények légi megfigyelésére és biztosítására;
- 3) meghatározott terület – a határterület – légi figyelésére, kutatására;
- 4) bűncselekményt, illetve a határbiztonságot sértő más jogellenes cselekményt elkövető, gépjárművel menekülő elkövető felderítésére, követésére.

A járőr a feladatát a földi járőrszolgálatokkal és az eligazításon meghatározott más szolgálati csoportokkal szoros együttműködésben látja el. A légirendészeti feladatok végrehajtásához a légi járműre normál és hőképtovábbító rendszer szerelhető, valamint azon keresőfényoszóró alkalmazható. A légi jármű vezetőjének a légi jármű üzemeltetésétől, a repülési feladattól eltérő más feladat nem adható.

A légi jármű vezetőjének a repülés biztonságára vonatkozó utasításait mindenki köteles végrehajtani.

A járőrszolgálat teljesítése során szükségessé váló leszállást követően a légi jármű megbízható őrzéséről a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr gondoskodik.

A határrendészeti nemzetközi közös járőrszolgálat ellátása során mindig kell magyar határrendészeti járőrt biztosítani a légi jármű fedélzetére.

1.13.5. Járőrszolgálat mobil hőkamerás gépjárművel

Mobil hőkamerás gépjárművel megerősített járőrszolgálatot a határőrizeti rendszer első és második vonalában, a jogellenes cselekmények szempontjából valószínű mozgási irányba, kiemelten a stabil hőkamera rendszer látóköréből kieső területekre kell vezényelni. A kezelőszemélyzet és az elfogó járőrök között folyamatos hírósszekötötést kell biztosítani.

A szolgálat során a kezelőszemélyzet a tevékenységét külön erre a célra kialakított munkanaplóban tartja nyilván.

A mobil hőkamera kezelőszemélyzete csak a technikai eszköz kezelésére megfelelően felkészített és helyismerettel rendelkező rendőr lehet.

1.13.6. Járőrszolgálat motorkerékpáron

A motorkerékpáros járőr alapvetően közlekedési forgalomellenőrző és külön biztosítási jellegű feladatokra alkalmazható, szükség esetén közrendvédelmi, határrendészeti tevékenység végrehajtására is igénybe vehető. Intézkedés kezdeményezésekor a járőr tagjai a motorkerékpárról minden esetben leszállnak, és a járművet a közlekedésbiztonsági szabályokra is figyelemmel, stabil módon rögzítve letámasztják.

A motorkerékpáros járőr a kézi rádiókészüléket és a rendőrbotot a motorkerékpáron kialakított külön tartóban elhelyezheti.

Motorkerékpáron ellátott járőrszolgálat során a rendőr az intézkedés megkezdésekor – amennyiben a késedelem az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a bukósisakot köteles levenni.

1.13.7. Járőrszolgálat szolgálati kutyával

A kutyás járőrszolgálat ellátásának, a járőrkutya igénybevételének, alkalmazásának, ellátásának, illetve szállításának részletes szabályait a Rendőrség Kutyás és Lovas Szolgálati Szabályzata tartalmazza.

1.13.8. Járőrszolgálat szolgálati lovon

Lovas járőrszolgálat szervezésével, tervezésével, a szolgálati állatok igénybevételével, alkalmazásával, ellátásával, szállításával, illetve a szolgálatba lépés feltételeivel összefüggő részletes szabályokat a Rendőrség Kutyás és Lovas Szolgálati Szabályzata tartalmazza.

1.13.9. Járőrszolgálat vízi járművel

A vízi járőr a feladatkörébe tartozó bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági feladatokra alkalmazható.

Vízi járművet az a rendőr vezethet, aki rendelkezik az adott hajótípusra előírt hajózási képesítéssel, az igénybe venni kívánt vízterületre megfelelő vonalvizsgával és érvényes hajós szolgálati könyvvel. Vízi járművön csak olyan rendőr láthat el vízirendészeti vagy határrendészeti járőr szolgálatot, aki érvényes hajós szolgálati könyvvel rendelkezik.

Járőrszolgálatra elsősorban motoros, rendőrségi jelleggel kialakított, megkülönböztető jelzéssel, hangosító és híradó eszközzel (rádiókészülékkel), valamint a hajózási szabályokban előírt más hatósági jelzéssel és felszereléssel ellátott vízi jármű vehető igénybe.

A vízi járőr a vízi járművön teljesített szolgálata esetén a hajózási tevékenység megkezdése előtt a fegyverzetén és szolgálati felszerelésén könnyíthet. A fegyverzetet és a szolgálati felszerelést ebben az esetben a vízi járművön – mások által hozzá nem férhető módon – biztonságba kell helyezni. Nyitott fedélzetű hajón a szolgálati fegyver csak indokolt esetben viselhető.

A vízi jármű nyitott fedélzetén tartózkodó vagy oda kilépő valamennyi személy **köteles a rendszeresített mentőmellényt (szükség esetén testhevedert is) viselni**

- 1) a vízben történő bármilyen munkavégzés során;
- 2) vízből mentés végrehajtása közben;
- 3) bejelentésre történő kivonulás ideje alatt;
- 4) éjjel és korlátozott látási viszonyok között; valamint
- 5) azokon a vízterületeken, ahol viharjelzés működik, a viharjelzés bármely fokozatának elrendelése esetén annak fennállásáig.

A partra vagy más vízi járműre a vízi járműből a járőr minden tagja ki-, illetve átszállhat. Ebben az esetben a jármű vezetője gondoskodik a jármű biztonságos elhelyezéséről, a járőrszolgálat teljesítése során parancsnokként kijelölt rendőr pedig arról, hogy a fegyverzetet

és a szolgálati felszerelést a járőrök magukhoz vegyék, valamint a szolgálatparancsnokkal az összeköttetést fenntartsák. Vízi járművön a fegyvert és a szolgálati felszerelést őrizetlenül hagyni tilos.

A határrendészeti járőr a vízi járművel végrehajtott szolgálata során:

- ellenőrzi a határvíz megközelítési útvonalait;
- figyelemmel kíséri a határvízen, az abban levő szigeteken, a „hídfőkön”, valamint a határvíz partján, a part közelében tartózkodó személyek tevékenységét, magatartását, megállapítja a vízparton tartózkodás célját, jogalapját, indokolt esetben az érintett személyeket igazoltatja, ha szükséges, felszólítja az érintett személyeket a partraszállásra, és ellenőrzi a határvízen közlekedésre kiadott engedélyek meglétét az abban foglaltak betartását; valamint
- figyelmet fordít a határfolyók rendjére, a fürdőzésre vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzésére.

1.13.10. Járőrszolgálat vonaton

Vonatkísérő járőrszolgálatra járőrpár, járőr csoport és megerősített járőr csoport vezényelhető. Vonatkísérő járőrszolgálatra elsősorban a közrendvédelmi és a határrendészeti szolgálati ágak állományát kell vezényelni. Amennyiben azt bűnüldözési vagy egyéb szolgálati érdek indokoltá teszi, a vonatkísérő járőrszolgálat megerősíthető a bünyügyi szolgálati ág állományával.

A vonatkísérő járőr tagjainak ismerniük kell a vasúti közlekedés biztonságára vonatkozó szabálysértési és bűncselekményi törvényi tényállásokat, a vasútra vonatkozó alapvető munkavédelmi előírásokat, a vonaton, állomáson, pályaudvaron végrehajtandó rendőri intézkedések sajátos módszereit, az adott vasúti közlekedési útvonalra vonatkozó illegális migrációs helyzetet, a jellemző okmányhamisítási módokat és a vonat személyek megbűvására, tárgyak elrejtésére alkalmas helyeit.

A vonatkísérő járőrt az eligazítás során el kell látni olyan kézi rádiókészülékkel és/vagy szolgálati mobiltelefonnal, amellyel a vonat haladása közben is kapcsolatot tud tartani az illetékes rendőri szervek ügyeleti szolgálataival. A járőrnek rendelkezésére kell bocsátani a menetvonallal érintett rendőri szervek ügyeleti szolgálatainak elérhetőségeit.

A vonatkísérő járőr – ha az induló, illetőleg a célállomáson vasúti rendőrőrs, alosztály működik, és az nem a szolgálati helye – köteles jelentkezni a rendőrőrs, alosztály szolgálatparancsnokánál. Ennek során jelentenie kell a kísért vonat számát, érkezési és indulási idejét, az állomáson, pályaudvaron teljesítendő szolgálatának időtartamát, intézkedéseit és tapasztalatait. A szolgálatparancsnoknak a járőr szolgálatellátásához szükséges mértékben tájékoztatást kell adnia a bejelentésekről, eseményekről és egyéb releváns információkról.

A vonatkísérő járőr a menetvonal alapján illetékes ügyeleti szolgálatnál köteles rádiókészüléken vagy távközlési eszközön keresztül bejelentkezni.

A vonatkísérő járőr a vonat indulása előtt felveszi a kapcsolatot a vonatvezetővel vagy a vezető jegyvizsgálóval, és tájékoztatja kíséresi feladata megkezdéséről, tájékozódik a várható forgalmi körülményekről, az utazóközönségről, a vasúti személyzet közbiztonságot érintő tapasztalatairól.

A közbeeső állomásokon, megállóhelyeken a vonatkísérő járőr a vonatról leszáll, a szerelvény mellett tartózkodik, figyelemmel kíséri a le- és felszálló utasokat, a peronokon várakozókat. Amennyiben a vonatkísérő járőr a szolgálatát egy közbeeső állomáson bármely okból

megszakítja, arról haladéktalanul jelentést tesz az illetékes ügyeleti szolgálatnak, valamint szolgálatparancsnokának, és a szolgálatparancsnok utasítása szerint folytatja szolgálatát.

A nemzetközi forgalomban közlekedő vonaton nemzetközi közös járőr szolgálatot teljesítő járőrnek ismernie kell a vonatkozó jogszabály, az Európai Unió jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés, illetve azok végrehajtására kiadott dokumentum vagy együttműködési megállapodás közös járőrözésre vonatkozó szabályait.

1.13.11. Az őrszolgálat ellátására vonatkozó külön előírások

1.13.11.1. Objektumok őrzése

A Magyarország területén működő, a nemzetközi jog alapján sérthetlenséget élvező diplomáciai és konzuli képviseletek, valamint a nemzetközi szervezetek objektumainak őrzését a Rendőrség Csapatszolgálati Szabályzatában meghatározottak szerint kell végrehajtani.

A szolgálati okmányokat (útirányterv, őrutasítás) a Rendőrség Csapatszolgálati Szabályzatában meghatározottak alapján kell elkészíteni.

1.13.11.2. Az őrszolgálat formái

Az őrszolgálat formái

- 1) Mozdóori szolgálat
- 2) Objektumőri szolgálat
- 3) Fogdaőri szolgálat
- 4) Kísérő őri szolgálat
- 5) Rendkívüli őri szolgálat
- 6) Díszőr szolgálat

1.14. A szolgálat tervezése és szervezése

A szolgálat tervezése a járőr- és őrszolgálattal érintett osztály vezetője és az őrsparancsnok feladata, amelynek során az illetékességi területe bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági helyzetének elemzése, értékelése, az előljáró utasításai, a lakosság közbiztonságérzetét befolyásoló tényezők, illetve az önkormányzat közbiztonságra vonatkozó elvárásai, a különböző megkeresések, lakossági jelzések, a közterületi szolgálatot teljesítők beszámoltatása során ismertté vált információk, valamint a rendelkezésre álló erők és eszközök számbavétele alapján kialakítja döntését a feladatok elosztására, a szolgálatellátás módjára, az ehhez szükséges létszám és technikai eszközök igénybevételére vonatkozóan.

A járőr- és őrszolgálatok tervezéséhez és szervezéséhez szükséges feltételek biztosításáért a rendőri szerv vezetője, a tervező, szervező munka szabályszerű végrehajtásáért a rendőri szerv azon szolgálati ágának vezetője a felelős, akinek a járőr- vagy őrszolgálat formáját meghatározó feladat a hatáskörébe tartozik.

A járőrszolgálat szervezése során a szükséges mértékben egyeztetni kell:

- 1) a rendőri szervben belül lévő szolgálati ágakkal;
- 2) az illetékességi területtel határos rendőri szervekkel;
- 3) az illetékességi területen feladatot ellátó más szervekkel;
- 4) az illetékességi területen működő polgár egyesületekkel és az egyes rendészeti feladatot ellátó személyek munkáltatóival; és
- 5) ha nemzetközi szerződés ezt lehetővé teszi, a közös határmenti járőrszolgálat, a határrendészeti járőrszolgálat kapcsolatban a szomszédos ország illetékes szervével.

A szolgálattervezet elkészítése során a járőr- és őrszolgálattal érintett osztály vezetője vagy az őrsparancsnok által kijelölt személy rögzíti a szolgálati időbeosztást.

A szolgálattervezetet a Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszerben (a továbbiakban: Robotzsaru rendszer) az erre kialakított felületen elektronikus formában, az állományparancsban meghatározott szolgálati időrendszer alapján, az aktuális feladatok figyelembevételével kell elkészíteni.

A tervezéskor általános szabályként kell figyelembe venni, hogy az erők és eszközök jelentős része a bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági szempontból legjelentősebb körzetekben és időszakokban összpontosuljon, lehetőség legyen minden napszakban a váratlanul jelentkező eseményekre, bejelentésekre, segélyhívásokra történő azonnali rendőri reagálásra.

1.15. Az elemző-értékelő munka

A rendőri szerv illetékességi területe bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági helyzetének elemzése, értékelése során figyelembe kell venni különösen:

- 1) a lakosság szubjektív közbiztonságérzetét leginkább befolyásoló tényezőket;
- 2) az ismertté vált bűncselekményeket, különös tekintettel a közterületen és a nyilvános helyeken elkövetett bűncselekményekre, ezek jellegére, elkövetési módjára, területi elhelyezkedésére, elkövetési idejére;
- 3) az ismertté vált bűnelkövetőkre vonatkozó adatokat, a nyomozások tapasztalatait;
- 4) a szabálysértésekről rendelkezésre álló adatokat, különösen az elzárással sújtható szabálysértéseket, a közrend elleni, a kiemelt közúti közlekedési, a tulajdon elleni, illetve a területre jellemző szabálysértéseket;
- 5) a közlekedési balesetek alakulását, azok helyét, idejét, a baleseti okokat, az okozókat, a sérülések súlyossági fokát;
- 6) az ismertté vált és az illegális migrációhoz köthető jogellenes cselekményeket, különös tekintettel ezek jellegére, elkövetési módjára, területi elhelyezkedésére, elkövetési idejére;
- 7) az illetékességi területen található veszélyeztetett objektumok, területek elhelyezkedését, ide értve a nagy forgalmú szórakozóhelyeket, köztéri parkokat, nagyobb játszótereket, tanintézeteket, bevásárlóközpontokat, pénzintézeteket, üzemanyagtöltő állomásokat is;
- 8) a rendezvények biztosítása és a kiemelkedő egyéb események tapasztalatait;
- 9) a bűnügyi és egyéb megkereséseket, panaszokat, közérdekű bejelentéseket, ezek teljesülését;
- 10) a jogsértések megelőzésére tett jelzéseket, javaslatokat, a rendészeti, vagyonvédelmi ellenőrzéseket;
- 11) a lakosság összetételét, a közbiztonság javítására irányuló tájékoztatási tevékenységet;
- 12) az önkormányzatok bűnügyi és közbiztonsági helyzetre vonatkozó igényeit;
- 13) a közbiztonság érdekében tett önkormányzati és lakossági kezdeményezéseket és a járási közbiztonsági egyeztető fórumok és konzultációs értekezletek tapasztalatait;
- 14) a rendvédelmi szervekkel, a polgárőr egyesületekkel és az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek munkáltatóival való együttműködést;
- 15) a rendőri szerv létszámviszonyait, a szolgálatba vezényelhető állomány képzettségi, fegyelmi, egészségügyi és pszichikai helyzetét, az anyagi-technikai biztosítottság fokát, az anyagi eszközök állapotát, alkalmazhatóságát; valamint
- 16) a rendőri intézkedések, a fokozott ellenőrzések tapasztalatait.

1.16. A járőrök és az őrök eligazítása, ellenőrzése, beszámolója

1.16.1. Az eligazítás

A járőrök és az őrök a szolgálatba indulás előtt kötelesek eligazításra jelentkezni. A járőr- és őrszolgálattal érintett osztály vezetője és az őrparancsnok minden hónapban legalább egy esetben, az alosztályvezetők, az őrparancsnok-helyettesek havonta legalább két alkalommal személyesen részt vesznek a szolgálatba lépő állomány eligazításán.

Az eligazításon részt vevő:

- köteles a részére szolgálatra meghatározott öltözetben, fegyverzettel és felszereléssel, olyan módon megjelenni, hogy a ruházata az öltözködési és alaki szabályoknak mindenkor megfelelő, felszerelése, fegyverzete karbantartott, használatra alkalmas állapotban legyen;
- köteles rögzíteni a részére meghatározott célokat, feladatokat, illetve a szolgálatellátását érintő főbb időpontokat, így különösen a munkaközi szünete megkezdésének időpontját, a váltás idejét, a következő szolgálatba lépések idejét;
- az elvégzendő tevékenységhez a rendelkezésre álló feltételek, információk és okmányok megismerését követően köteles a szolgálatparancsnok támogatásával kiválasztani a feladatai ellátását biztosító munkamódszereket, és felkészülni azok alkalmazására.

Az eligazításon részt vevőnek az eligazításra vonatkozó, informatikai alapú dokumentációt – a Robotzsaru rendszer e célra kialakított alkalmazásában – egyéni kódjával bejelentkezve tudomásul kell vennie. Az állományilletékes parancsnok – figyelemmel az egy időben, jelentős létszámban szolgálatba lépő állományra – a szolgálati feladatra vezényelt állomány eligazítása tudomásulvételének időpontjára vonatkozóan ettől eltérően is rendelkezhet.

1.16.2. A szolgálatellátás ellenőrzése

A járőrök és az őrök ellenőrzését a szolgálatot tervező parancsnok két hétre előre tervezi. A szolgálatot tervező parancsnok a járőr- és őrszolgálattal összefüggő ellenőrzési tevékenységét havonta legalább három alkalommal hajtja végre úgy, hogy abból legalább egy éjszakára, illetőleg egy hétvégére essen.

A szolgálatellátás ellenőrzésére a szolgálatot tervező parancsnok olyan módon intézkedik, hogy minden szolgálatot teljesítő rendőr havonta legalább kétszer alkalommal – melyből egynek éjszakára kell esnie – ellenőrzés alá kerüljön. Az ellenőrzések végrehajtására elsősorban a járőr- és őrszolgálatot ellátó állomány szolgálati előjáróit kell kijelölni.

A stabil hőkamera kezelőszemélyzet szolgálatellátásának ellenőrzését az e tevékenységért felelős osztályvezetők – az alosztályvezetők bevonásával – legalább heti három alkalommal tervezik és hajtják végre úgy, hogy abból legalább egy éjszakára, illetőleg egy hétvégére essen. Az ellenőrzések az ellenőrzési módszerek arányos megválasztásával – helyszíni vizsgálat, munkafolyamat ellenőrzése, megfigyelés és elektronikus úton történő ellenőrzés, távfelügyeleti, illetve rögzített képfelvétel kiértékelése módszerével – kerülnek végrehajtásra.

A járőr- és őrszolgálat ellenőrzésénél havonta legalább egy alkalommal tervezett és dokumentált módon végre kell hajtani:

- 1) a járművek üzemképességének, szolgálatra való alkalmasságának, karbantartottságának;

- 2) a szolgálati állatok elhelyezésének, ellátásának, ápoltságának;
- 3) a rádiókészülékek és technikai eszközök alkalmazhatóságának;
- 4) az egyéni és alegységkészletből biztosított felszerelések meglétének;
- 5) a szolgálati igazolvány meglétének, épségének, érvényességének;
- 6) az azonosító jelvény meglétének, épségének; valamint
- 7) a szigorú számadásos nyomtatványok meglétének, vezettségének

ellenőrzését.

A járőrt és az őrt ellenőrizhetik:

- 1) az országos rendőrfőkapitány és helyettesei;
- 2) a saját szolgálati águk vonatkozásában az Országos Rendőr-főkapitányság bűnügyi, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, határrendészeti főosztályvezetői;
- 3) saját állományuk vonatkozásában a Készenléti Rendőrség parancsnok-helyettesei, főosztályvezetői, osztályvezetői;
- 4) saját állományuk vonatkozásában a rendőrfőkapitányok, a bűnügyi és a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes;
- 5) saját állományuk vonatkozásában a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a bűnügyi, valamint a rendészeti igazgatóhelyettes;
- 6) saját állományuk vonatkozásában a rendőr-főkapitányságok bűnügyi, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, határrendészeti főosztályvezetői, osztályvezetői és helyetteseik, szolgálatvezetői, alosztályvezetői;
- 7) saját állományuk vonatkozásában a kapitányságvezetők, a határrendészeti kirendeltségvezetők és helyetteseik;
- 8) a járőrt, őrt vezénylő szervezeti elem vezetője és helyettesei;
- 9) az arra jogosult vezetők által nyílt paranccsal erre felhatalmazott személyek; valamint
- 10) a saját és az alárendeltségükbe utalt állomány vonatkozásában a szolgálatot ellátó rendőr közvetlen előjárói.

A járőr-, illetve őrszolgálat ellenőrzéséről az ellenőrzéssel érintett járőr vagy őr a szolgálatparancsnok vagy az ügyeleti szolgálat részére az ellenőrzést követően haladéktalanul jelentést tesz. A járőr- és őrszolgálat ellátás ellenőrzésének helyéről, idejéről, az ellenőrzést végrehajtó személyéről a járőrt, az őrt előzetesen tilos értesíteni.

Az ellenőrzések gyakoriságát növelni kell, ha az állomány fegyelmi helyzete, vagy a bűnügyi, közbiztonsági vagy határbiztonsági helyzet azt szükségessé teszi.

1.16.3. A beszámolás

A szolgálatból bevonuló járőr, őr köteles:

- a szolgálatparancsnoknak szóban jelentést tenni a részére meghatározott célok megvalósulásáról és a feladatok végrehajtásáról, tapasztalatairól, intézkedéseiről, a bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági helyzetre vonatkozó észrevételeiről, megfigyeléseiről, a bűnmegelőzést szolgáló javaslatairól;
- beszámolási tevékenységét a Robotzsaru rendszerben a meghatározottak szerint rögzíteni, dokumentálni; valamint
- az intézkedéseivel, tapasztalataival összefüggő iratokat elkészíteni, azokat, valamint a helyszínbírásgolási okmányokat – eltérő rendelkezés hiányában – a beszámolással egy időben leadni.

1.17. A járőr- és őrszolgálat szakmai irányítása, felügyelete, a járőr- és őrszolgálatokkal összefüggő egyéb parancsnoki feladatok

A rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes felelős a közterületek és nyilvános helyek rendőri ellenőrzésére alkalmazott járőr- és őrszolgálatok országos szakmai irányításáért, ennek keretében segédletek kiadásáért, a járőr- és őrszolgálatok korszerűsítésének, fejlesztésének felügyeletéért, a gyakorlati (ellenőrzési) tapasztalatok figyelembevételével a szükségessé váló módosítások kezdeményezéséért.

A gazdasági országos rendőrfőkapitány-helyettes felelős a járőr- és őrszolgálatok ellátásához szükséges, az utasítás mellékletében, valamint az ellátási normákban előírt felszerelési és fegyverzeti anyagok biztosításáért.

Az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Közrendvédelmi Főosztály vezetője szakmai irányítást és felügyeletet gyakorol a közrendvédelmi és a bűnügyi járőr- és őrszolgálatokat ellátó rendőri szervek e tevékenysége felett. A határrendészeti járőrszolgálat szakmai irányítását és felügyeletét az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztályának vezetője, a közlekedési forgalomellenőrző járőrszolgálat szakmai irányítását és felügyeletét az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Közlekedésrendészeti Főosztályának vezetője látja el.

A vezetők szakmai irányítói és felügyeleti jogkörükben eljárva:

- jogosultak a járőr- és őrszolgálatok ellenőrzésére, a szolgálatok tervezéséért és szervezéséért felelős parancsnok beszámoltatására, eseti járőr- és őrszolgálati feladatok meghatározására;
- a területi rendőri szervek érintett főosztályvezetőivel, osztályvezetői szolgálatvezetőivel közösen évente egy alkalommal közrendvédelmi, közlekedésrendészeti és határrendészeti parancsnoki értekezleten értékelik a szolgálatellátás helyzetét, a végrehajtás tapasztalatait; valamint
- a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettesnek javaslatot tesznek az értékelt évet követő év átfogó feladataira, a döntést követően kidolgozzák azokat.

A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok rendészeti rendőrfőkapitány-helyettesei, illetve a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság rendészeti igazgatóhelyettese felelnek:

- 1) az adott szerv illetékességi területe vonatkozásában a közterületek és nyilvános helyek rendőri ellenőrzéséért;
- 2) az államhatár rendjének védelméért;
- 3) a határőrizet érdekében alkalmazott járőr- és őrszolgálatok területi irányításáért;
- 4) a regionálisan jelentkező feladatok összehangolásáért; valamint
- 5) a területi szakmai irányító főosztályok, osztályok tevékenységének közvetlen irányításáért.

A területi rendőri szervek közrendvédelmi, közlekedésrendészeti és határrendészeti szakmai irányító és felügyeleti feladatokat ellátó szervezeti elemeinek vezetői:

- 1) folyamatosan figyelemmel kísérik, ellenőrzik és ellenőriztetik a szolgálatok ellátását, elemzik és értékelik a közbiztonságra, a határbiztonságra, a közterületek és az államhatár rendjére gyakorolt hatását, a rendőri intézkedések végrehajtásának jogszerűségét, szakszerűségét, arányosságát és kulturáltságát;
- 2) az ellenőrzéseik tervezésekor lehetőség szerint figyelembe veszik a helyi szinteken megvalósuló ellenőrzések tervezeteit;

- 3) szakmai irányítást és felügyeletet gyakorolnak a területi rendőri szervek, a rendőrkapitányságok, a határrendészeti kirendeltségek járőr- és őrszolgálatokkal érintett osztály vezetőinek és őrsparancsnokainak munkája felett, őket szükség szerint, de legalább negyedévente koordinációs értekezleten beszámoltatják a feladatok teljesüléséről, értékelik a végrehajtást, egyeztetik a következő időszak fő feladatait;
- 4) évente munkaértekezlet keretében – a koordinációs értekezletek, az ellenőrzések tapasztalatai, az aktuális bűnügyi, közbiztonsági, határbiztonsági helyzet, a rendőri intézkedések, az önkormányzatok észrevételei, állampolgárok bejelentései, valamint a polgárőr egyesületekkel és az egyes rendészeti feladatot ellátó személyek munkáltatóival történő együttműködés tapasztalatai alapján – értékelik a szolgálati tevékenységet;
- 5) a következő időszak átfogó feladataira javaslatot tesznek a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság rendészeti rendőrfőkapitány-helyetteseinek, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság rendészeti igazgatóhelyettesének, a döntést követően kidolgozzák azokat;
- 6) a Nemzeti Védelmi Szolgálat által – a járőrök és örök oktatása céljából – átadott iratok ismertetésének gyakorlatára területi rendőri szervenként egységesen, külön eljárási rendet dolgoznak ki.

A rendőrkapitányságok és a határrendészeti kirendeltségek vezetői:

- 1) felelősek a folyamatos járőr- és őrszolgálatok teljesítéséhez szükséges feltételek biztosításáért;
- 2) figyelemmel kísérik a meghatározott szolgálati feladatok teljesülését;
- 3) hetente beszámoltatják a járőr- és őrszolgálatokkal érintett osztály vezetőjét, az őrsparancsnokokat;
- 4) értékelik a célkitűzések megvalósulását, a feladatok végrehajtását; valamint
- 5) meghatározzák a szolgálati feladatok fő irányait.

A rendőrkapitányságok és a határrendészeti kirendeltségek járőr- és őrszolgálatokkal érintett osztályvezetőinek és őrsparancsnokainak feladata illetékességi területükön a szolgálatellátás helyi feladatainak meghatározása, a járőrökre, örökre vonatkozó magatartási, biztonsági rendszabályok előírása.

A járőr- és őrszolgálatokkal érintett osztály vezetője a tevékenysége során:

- 1) rendszeresen gyűjti a szolgálatellátásra vonatkozó adatokat, elemzi, értékeli a bűnügyi, közbiztonsági, határbiztonsági helyzetet, a rendőri intézkedések alakulását, az állampolgárok és az önkormányzatok közbiztonsági helyzettel összefüggő észrevételeit;
- 2) kialakítja a rendőrkapitányság, határrendészeti kirendeltség járőrkörzeteit, mozgóőr körzeteit, járőrútirány terveit, kidolgozza az őrutasításokat;
- 3) figyelemmel kíséri és havonta legalább egy alkalommal ellenőrzi a szolgálattervezetet;
- 4) figyelemmel kíséri a szolgálatirányítás végrehajtását;
- 5) szakmai irányítást és felügyeletet gyakorol az osztályvezető jogállású őrsparancsnokok rendészeti munkája felett;
- 6) közvetlenül irányítja az alárendelt őrsparancsnokok és alosztályvezetők munkáját; valamint
- 7) hetente egy alkalommal beszámoltatja az alárendelt őrsparancsnokokat, alosztályvezetőket a végzett munkáról, amelynek keretében koordinálja a következő hét szolgálati feladatait, és negyedévente munkaértekezleten értékeli az irányításuk alá tartozó állomány szolgálati tevékenységét.

Az őrsparancsnokok, alosztályvezetők feladata a napi járőr- és őrszolgálatok tervezése, szervezése, a szolgálat tervezetének és az ellenőrzés tervének elkészítése. Részt vesznek a

szolgáltatírányítás feladatainak végrehajtásában, végzik a jelentések, feljelentések revízióját, gondoskodnak a szolgálati okmányok vezetésének szabályosságáról. Alárendeltjeik munkáját úgy szervezik, hogy a folyamatos parancsnoki jelenlét és ellenőrzés, valamint az eligazítás és beszámoltatás mindenkor biztosított legyen.

1.18. A szolgálati okmányok

1.18.1. A szolgálati okmányok típusai

A szolgálati okmányok a járőr- és őrszolgálatok tervezésére, szervezésére, ellenőrzésére, az események és intézkedések nyilvántartására szolgálnak. **A rendőri szervnél az alábbi szolgálati okmányokat (vagy hitelesített informatikai rendszereket) kell alkalmazni:**

- 1) a rendőri szerv illetékességi területének leírása;
- 2) járőrkerület leírás(ok);
- 3) járőr útirányterv(ek) (alkalmazása esetén);
- 4) őrutasítás(ok) (alkalmazása esetén);
- 5) bűnügyi és baleseti ponttérkép (a határrendészeti kirendeltségeket kivéve);
- 6) szolgálattervezet;
- 7) eligazító lap;
- 8) beszámoltató lap; valamint
- 9) ellenőrzési napló.

1.18.2. A szolgálati okmányok elkészítése és vezetése

A Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszer egységes és kötelező használatáról, jogosultsági rendjéről, az adatvédelem, valamint a rendszerfejlesztés előírásairól szóló 18/2011. (IX. 23.) ORFK utasításban meghatározott szolgálati okmányokat a Robotzsaru rendszerben, az erre a célra létrehozott felületen elektronikusan kell elkészíteni és vezetni.

A rendőri szerv illetékességi területének leírását a járőr- és őrszolgálattal érintett osztály vezetője készíti el, és a rendőri szerv vezetője hagyja jóvá.

A járőr kerületleírásokat és – azok alkalmazása esetén – az őrutasításokat a járőr- és őrszolgálattal érintett osztály vezetője és az őrsparancsnok a helyi sajátosságoknak megfelelően, az elemző-értékelő munka figyelembevételével meghozott döntése alapján készíti el, illetve dolgozza ki, és közvetlen szolgálati előjárója hagyja jóvá. A rendőrkapitányságokon és a határrendészeti kirendeltségeken a gépkocsizó járőrkerületeket úgy kell kialakítani, hogy azok a teljes illetékességi területet lefedjék.

A járőr útiránytervek készíttetéséért – azok alkalmazása esetén – a járőrszolgálattal érintett osztály vezetője és az őrsparancsnok a felelős. Járőr útirányterv akkor alkalmazható, amennyiben az adott területet kijelölt útvonalon szükséges ellenőrzés alá vonni, vagy a feladat jellege azt különösen indokolja. A rendőrőrsökön a járőr kerületleírások, járőr útiránytervek elkészítéséért, az őrutasítások kidolgozásáért az őrsparancsnok a felelős.

Indokolt esetben, eseti jelleggel a szolgálatparancsnok ideiglenes járőr útiránytervet vagy ideiglenes őrutasítást készíthet.¹¹

¹¹ A szolgálati okmányok mintáját a Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás a közrendvédelmi, a közlekedésrendészeti és a bűnügyi szolgálati ágak tekintetében a 2-4. melléklete, míg a határrendészeti szolgálati ág tekintetében az 5-7. melléklete tartalmazza.

Az illetékességi terület leírása tartalmazza:

- 1) a rendőri szerv illetékességi területének nagyságát (négyzetkilométerben, folyamkilométerben);
- 2) a települések számát, megnevezését, lélekszámát;
- 3) a közút-, víziút-, vasúthálózat hosszát, minőségét, forgalmi viszonyait, a közlekedési csomópontokat, repülőtereket;
- 4) az állam működése, a lakosság ellátása szempontjából kiemelt jelentőségű objektumokat, ezen belül külön a fegyveres biztonsági őrrel őrzött objektumokat;
- 5) a veszélyes anyagok tárolásának, szállításának helyeit, főbb útvonalait, egyéb veszélyforrásokat;
- 6) az idegenforgalom szempontjából érintett területeket;
- 7) a bűnügyi, a közbiztonsági, a határbiztonsági helyzet általános értékelését;
- 8) a rendőri szerv illetékességi területén működő határátkelőhelyeket;
- 9) a közrend, a közbiztonság és a határrendészet szempontjából legjelentősebb területeket, helyeket, objektumokat;
- 10) a polgárőr egyesületeket, a közbiztonság védelme, fenntartása érdekében működő más rendvédelmi és egyéb szervezeteket, azok székhelyét, fő tevékenységét;
- 11) mellékletként a járőrkörzetesítés térképét; valamint
- 12) a határrendészeti kirendeltségek és a horvát viszonylatú határmenti rendőrkapitányságok esetén mellékletként a tájékozási pontok jegyzékét és a telepített fizikai határvédelmi rendszer leírását.

A járőr-körzetesítés térképe tartalmazza:

- 1) a rendőri szerv székhelyét, a saját és alárendelt szerveit (rendőrőrs, körzeti megbízott), illetékességi területének határát, az illetékességi területén működő határátkelőhelyeket;
- 2) az illetékességi területen belüli közigazgatási határokat és az államhatárt;
- 3) a gépkocsizó és a gyalogos járőrkörzeteket, a mozgóörkörzeteket;
- 4) a rendőr által, fegyveres biztonsági őrrel vagy fegyveres szolgálattal őrzött objektumokat; valamint
- 5) a határrendészeti kirendeltségek és a horvát viszonylatú határmenti rendőrkapitányságok esetén a tájékozási pontokat.

A tájékozási pontok jegyzéke tartalmazza:

- 1) a jegyzék számát;
- 2) a tájékozási pontok leírását, elérhetőségét, GPS koordinátáit;
- 3) a jegyzék elkészítési idejét, a készítő és jóváhagyó nevének, rendfokozatának, beosztásának megjelölését, aláírását; valamint
- 4) a jegyzék parancsnoki felülvizsgálatára vonatkozó záradékot.

Az illetékességi terület leírását, a járőrkörzetesítés térképét, a tájékozási pontok jegyzékét az ügyeleti szolgálatnál és a szolgálatparancsnoknál elektronikus úton, informatikai rendszeren keresztül elérhetővé kell tenni.

A járőrkörzetesítés térképének elkészítése során a meghatározott rövidítéseket kell alkalmazni.

A bűnügyi és a baleseti ponttérkép vezetésének célja, hogy az (al)osztályvezető, őrparancsnok naprakész állapotban, áttekinthetően lássa a területen előforduló bűncselekmények, közlekedési balesetek helyét, súlyosságát, megkönnyítse az elemző-értékelő munkát, a szolgálat tervezését, szervezését, a bűnügyi, közbiztonsági határbiztonsági helyzet értékelését, a szolgálati feladatokban részt vevők felkészítését.

A bűnügyi és a baleseti ponttérkép vezetéséért és naprakészen tartásáért a bűnügyi, illetve közlekedésrendészeti szakterület vezetője által kijelölt személy felel. A térképet a járőrök, őrk eligazítására szolgáló helyiségben elektronikus úton, informatikai rendszeren keresztül hozzáférhetővé kell tenni.

A szolgálattervezet (szolgálatvezénylés/jelenléti ív)

- legalább egy naptári hónapra előre tartalmazza a személyi állomány pihenőnapját, tervezett szabadságát;
- legalább egy hétre előre tartalmazza a személyi állomány szolgálatteljesítési időbeosztását;
- előtervezve legalább egy naptári hónapra előre tartalmazza a személyi állomány szolgálatát, átrendelését, az egyéb távolléteket, továbbá a szolgálatok végrehajtására vonatkozó döntésnek, valamint az alkalmazott szolgálati időrendszereknek megfelelően a szabadidejét.

Az eligazító lap a szolgálatba induló járőrök, őrk részére tartandó eligazítási szempontokat tartalmazza az eligazítás ideje, a járőrök, őrk megjelölése, valamint az adott terület aktuális bűnügyi, közbiztonsági határbiztonsági jellemzőinek, a meghatározott konkrét, személyre szabott feladatok feltüntetésével.

A beszámoltató lap a szolgálatból bevonuló járőrök, őrk által jelentett eseményekre, intézkedésekre vonatkozó és egyéb nyilvántartandó adatok rögzítésére szolgál, elkészítéséért a beszámoltatást végző és a beszámoltatott egyaránt felelős.

Az ellenőrzési napló az ellenőrzést végrehajtók megállapításainak rögzítésére szolgál. Az ellenőrzésekről külön jelentés is készülhet, amelyet az ellenőrzött szerv vezetőjének, illetve az ellenőrzött rendőr elöljárójának meg kell küldeni.

A járőrkörzet leírás a terület ellenőrzésre kiküldött járőr alapvető szolgálati okmánya, amelyben – közrendvédelmi, közlekedésrendészeti és bűnügyi járőrszolgálat során – kötött útírány megjelölése nélkül kell meghatározni:

- 1) a járőrkörzet számát, a járőrszolgálat módját;
- 2) a járőrkörzet nagyságát, határait, lakosság számát;
- 3) a bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági szempontból veszélyeztetett területeket, objektumokat;
- 4) a visszatérő ellenőrzést igénylő objektumokat, helyeket, külön feltüntetve az ellenőrzés idejét, helyét;
- 5) a járőrkörzetben végrehajtandó általános feladatokat;
- 6) a munkaközi szünet idejét, az eltöltésére kijelölt helyet, a híradó összeköttetés rendjét és módját;
- 7) a járőrkörzet leírás elkészítési idejét, a készítő és jóváhagyó nevének, rendfokozatának, beosztásának megjelölését, aláírását;
- 8) a járőrkörzet leírás parancsnoki felülvizsgálatára vonatkozó záradékot.

A határrendészeti járőrkörzet leírásban kötött útírány megjelölése nélkül kell meghatározni:

- 1) a járőrkörzet számát, a járőrszolgálat módját;
- 2) a járőrkörzet nagyságát, határait, lakosságszámát, a körzet általános jellemzőit;
- 3) a bűnügyi, közbiztonsági és határbiztonsági szempontból frekvenciált területeket, objektumokat, útvonalakat, csomópontokat, tájékozási pontokat, határszakaszokat;
- 4) a határbiztonsági szempontból visszatérő ellenőrzést igénylő tájékozási pontokat, területeket, szakaszokat és objektumokat;

- 5) a járőrkörzetben végrehajtandó általános feladatokat;
- 6) a munkaközi szünet idejét, az eltöltésére kijelölt helyet;
- 7) a híradó összeköttetés rendjét és módját;
- 8) a járőrkörzet leírás elkészítési idejét, a készítő és jóváhagyó nevének, rendfokozatának, beosztásának megjelölését, aláírását;
- 9) a járőrkörzet leírás parancsnoki felülvizsgálatára vonatkozó záradékot.

A járőr útirányterv tartalmazza:

- 1) a járőr útirányterv számát, betűjelét;
- 2) a járőrszolgálat módját;
- 3) a szolgálat teljesítésének idejét, helyét, útvonalát;
- 4) a kijelölt útvonalon végrehajtandó fő feladatokat, a kiemelten ellenőrizendő helyeket, objektumokat;
- 5) a betartandó magatartási és más biztonsági rendszabályokat;
- 6) a munkaközi szünet idejét és az eltöltésére kijelölt helyet;
- 7) a híradó összeköttetés rendjét, módját;
- 8) a járőr útirányterv elkészítési idejét, a készítő nevének, rendfokozatának, beosztásának megjelölését, aláírását;
- 9) a járőr útirányterv parancsnoki felülvizsgálatára vonatkozó záradékot.

Az őrutasítás tartalmazza:

- 1) az őrzendő objektum, terület, helyiség pontos megnevezését, helyét;
- 2) az őrszolgálat formáját;
- 3) az őrhely számát;
- 4) az őr mozgási körzetét, őrhelyét (felállítási helyét), feladatát, a magatartási rendszabályokat;
- 5) az objektum biztonságára vonatkozó előírásokat;
- 6) az őr tevékenységének rendjét rendkívüli esemény esetén;
- 7) a híradó összeköttetés rendjét, módját;
- 8) a jelentések rendjét;
- 9) az őrutasítás készítésének idejét;
- 10) az őrutasítást készítő és jóváhagyó parancsnok nevének, rendfokozatának, beosztásának megjelölését, aláírását;
- 11) az őrutasítás parancsnoki felülvizsgálatára vonatkozó záradékot.

A szolgálati okmányokat megfelelő elektronikus felület rendszerbeállítása hiányában vagy a program meghibásodása esetén papír alapon, az iratkezelési szabályoknak megfelelően kell elkészíteni és vezetni.

1.19. A körzeti megbízotti szolgálat

1.19.1. A körzeti megbízotti szolgálat fogalma

A körzeti megbízotti szolgálat¹² a Rendőrség közrendvédelmi szolgálati ágának egyik szolgálati formája, amelynek alapvető célja a körzeti megbízotti működési körzetben található településeken:

- a Rendőrség állandó, közvetlen kapcsolatának kialakítása és fenntartása az állampolgárokkal, a települési önkormányzatokkal, a helyi lakossági, civil és gazdálkodó szervezetekkel;

¹² A körzeti megbízotti szabályzatról szóló 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás.

- a rendőri jelenlét biztosítása;
- a Rendőrség hatáskörébe tartozó – jogszabályban, valamint közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott – helyi bűnmegelőzési, bűnüldözési és rendészeti feladatok folyamatos ellátása.

A körzeti megbízotti szabályzatban meghatározott értelmező rendelkezések

- 1) **körzeti megbízotti besorolt település:** önálló székhellyel nem rendelkező, körzeti megbízotti működési körzetbe besorolt település;
- 2) **körzeti megbízotti csoport vezetője:** az a főtiszt vagy tiszt (csoportvezető), valamint zászlósi (csoportparancsnok) rendfokozati állománycsoportba tartozó rendőr, aki személyi adottságai és kimagasló szakmai tapasztalatai alapján alkalmas a körzeti megbízotti csoport, valamint az abba tartozó körzeti megbízottak tevékenységének irányítására;
- 3) **körzeti megbízotti iroda:** az a helyiség, ahol a körzeti megbízott ügyfelfogadási és egyéb ügyfeldolgozó tevékenységet folytat, és amely az adott körzeti megbízotti működési körzethez tartozó bármely településen létrehozható;
- 4) **körzeti megbízotti működési körzet:** a körzeti megbízottnak a körzeti megbízotti székhely szerinti, valamint a körzeti megbízotti besorolt települések közigazgatási területének, illetve részterületeinek együttese;
- 5) **körzeti megbízotti székhely:** a rendőrkapitányság elhelyezési körletének vagy a kihelyezett rendőri szervezeti elem elhelyezési körlete szerinti település közigazgatási területe, továbbá az önálló körzeti megbízotti státusszal rendelkező település, ahonnan a körzeti megbízott szolgálatba indul;
- 6) **körzeti megbízotti tevékenység összehangolásért felelős parancsnok:** a körzeti megbízotti tevékenység tervezéséért, szervezéséért, irányításáért, ellenőrzéséért felelős, legalább osztályvezető-helyettes vagy azzal azonos jogállású vezető;
- 7) **közrendvédelmi szakterületért felelős vezető:** a rendőrkapitányságon a közrendvédelmi tevékenység összehangolásáért felelős személy [közrendvédelmi (rendészeti) osztályvezető, osztály jogállású rendőrőrsparancsnoka].

1.19.2. A körzeti megbízotti kinevezés feltételei

- A körzeti megbízott szolgálata a személyes felelősség elvén, magas fokú szakértelmen és helytálláson alapul. A körzeti megbízottal szembeni elvárás a példamutató emberi magatartás, a rendezett magánélet, továbbá az állampolgároknak a Rendőrség iránti bizalom erősítésének, megőrzése elősegítésének képessége, valamint hogy önállóan képes legyen a szakmai munkavégzésre, a közösségi kapcsolattartásra és a hatékony kommunikációra.
- Körzeti megbízottnak az a rendőr nevezhető ki, aki középiskolai végzettséggel és rendőr-tiszthelyettesi szakképzettséggel, valamint körzeti megbízotti szakképesítéssel rendelkezik, továbbá a rendőri munkában legalább 2 éves tényleges közterületi szakmai gyakorlatot szerzett.
- A körzeti megbízottként történő kinevezés előtt a jelöltet a Hszt. alapján 6 hónapra átmenetileg meg kell bízni a betöltetlen körzeti megbízotti szolgálati beosztásellátásával, amelynek során meg kell győződni arról, hogy a jelölt alkalmas a körzeti megbízotti feladatok ellátására.

Nem bízható meg körzeti megbízotti feladatokra, valamint nem nevezhető ki körzeti megbízottnak, akivel szemben büntetőeljárás van folyamatban, vagy aki egy fizetési fokozattal való visszavetés, a fizetési fokozatban való előlépés várakozási idejének meghosszabbítása, eggyel alacsonyabb rendfokozatba visszavetés vagy alacsonyabb szolgálati beosztásba helyezés fenytetés hatálya alatt áll.

A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető a kapitányságvezető jelenlétében a megbízással egy időben átadja a körzeti megbízott szolgálati okmányait, és ismerteti a körzeti megbízotti működési körzet:

- 1) közbiztonsági helyzetét és az ehhez igazodó rendőri szolgálatsajátosságait;
- 2) szociális, nemzetiségi, multikulturális összetételét és gazdasági viszonyait;
- 3) fontosabb létesítményeit;
- 4) szomszédos településeinek általános helyzetét, a polgárőr egyesületek és az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyt munkáltató szervműködésének jellemzőit tartalmazó okmányokat.

A körzeti megbízottat megbízását követően a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető a körzeti megbízotti működési körzetéhez tartozó településen bemutatja:

- 1) az önkormányzat képviselő-testületének;
- 2) a polgármesternek, a jegyzőnek;
- 3) a polgárőr egyesületek vezetőinek;
- 4) az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyt munkáltató szervvezetőinek.

A megbízás eredményes teljesítése és a jogszabályi feltételek fennállása esetén a jelöltet a körzeti megbízotti szolgálati beosztásba ki kell nevezni. Amennyiben a jelölt a megbízása során alkalmatlannak bizonyul a körzeti megbízotti feladatok ellátására, úgy intézkedni kell új jelölt megbízására.

A közbiztonság helyi feladatainak eredményes megvalósítása érdekében a körzeti megbízotti működési körzethez tartozó települések önkormányzata képviselő-testületének véleményét előzetesen ki kell kérni a körzeti megbízott kinevezéséről, felmentéséről. Nem kell kikérni a véleményt a fegyelmi eljáráseredményeként alacsonyabb beosztásba helyezés vagy a szolgálati viszonymegszüntetése esetén, viszont a felmentés tényéről a körzeti megbízotti működési körzethez tartozó települések önkormányzatának polgármesterét tájékoztatni kell.

1.19.3. A körzeti megbízotti szolgálat ellátására vonatkozó általános rendelkezések

A körzeti megbízotti szolgálatot úgy kell szervezni, hogy a körzeti megbízotti működési körzetek lefedjék az érintett megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság illetékességi területén lévő valamennyi települést, Budapest valamennyi kerületét, valamint a Margitszigetet. A közbiztonsági helyzet és a helyi sajátosságok figyelembevételével körzeti megbízotti szolgálat szervezhető a vízirendészeti rendőrkapitányságok, valamint a vasúti rendőrőrsök illetékességi területén is.

1.19.4. A körzeti megbízotti szolgálattal kapcsolatos vezetői, parancsnoki feladatok

A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság rendészeti rendőrfőkapitány-helyettese – a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságilletékességi területén található önkormányzatok segítségét is igénybe véve – **intézkedik** arra, hogy:

- a körzeti megbízotti működési körzetért felelős körzeti megbízott elérhetősége (mobiltelefonszám, körzeti megbízotti iroda címe, telefonszáma, e-mail címe, körzeti megbízotti működési körzete, fogadóóra időpontja) folyamatosan naprakész állapotban, valamint
- a településeken megtartásra kerülő fogadóóra időpontja, helyszíne a lakosság részére megismerhetővé váljon az önkormányzatok hirdető tábláin, illetve a Rendőrség (www.police.hu) és az önkormányzat honlapján.

A rendőri feladatok összehangolása, a szolgálat ellátásának hatékonysága érdekében az egymással határos körzeti megbízotti működési körzetekben szolgálatot teljesítő körzeti

megbízottak 4-10 fős szolgálati csoportokba szervezhetők (a továbbiakban: **körzeti megbízotti csoport**).

A maximális létszámot úgy kell meghatározni, hogy ezen utasításban meghatározott feladatok végrehajthatóak legyenek. A **körzeti megbízotti csoportok** tevékenységét úgy kell szervezni, hogy az egyes körzeti megbízotti csoportba beosztott körzeti megbízott távolléte esetén is a körzeti megbízotti csoport körzeti megbízotti működési körzetében a folyamatos rendőri lefedettség – akár több körzeti megbízott közös szolgálatellátásával – biztosított legyen.

A körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok köteles:

- 1) folyamatosan értékelni a váratlan, a megszokottól eltérő vagy a közbiztonsági szempontból figyelemre méltó esemény(ek)e)t, ezek vonatkozásában a szükséges intézkedéseket azonnal megtenni,
- 2) a körzeti megbízotti működési körzetre vonatkozó bűnügyi, közrendvédelmi, határrendészeti, elemző-értékelő tevékenységet havonta elvégezni a körzeti megbízottak leterheltségének, intézkedési mutatóinak figyelembevételével,
- 3) a körzeti megbízottak (csoportok) tevékenységét összehangolni,
- 4) a körzeti megbízottak (csoportok) szolgálatát tervezni, szervezni,
- 5) a körzeti megbízottak (csoportok) munkájának értékelésénél jelen lenni,
- 6) az elemzések eredményét az eligazítások alkalmával ismertetni.

A körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok felelőssége:

- 1) az előírt szolgálati okmányvezetés elektronikus felületen történő naprakész vezetésének ellenőrzéséért,
- 2) a távol lévő körzeti megbízott helyettesítésének megszervezéséért,
- 3) a körzeti megbízottak összehangolt munkájának megszervezéséért,
- 4) a felszerelések meglétének, karbantartottságának, azok rendeltetésszerű használatának ellenőrzéséért,
- 5) a körzeti megbízottak által igénybe vett szolgálati állatokkal kapcsolatos teendők ellenőrzéséért.

1.19.5. A körzeti megbízott feladatellátása

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetéből eseti jelleggel kizárólag:

- 1) a személyi állomány értesítése (riadó elrendelése) esetén;
- 2) fokozott ellenőrzés elrendelése esetén;
- 3) különleges jogrend alkalmazásával;
- 4) különösen indokolt, késedelmet nem tűrő rendőri intézkedés (az élet, testi épség, vagyonbiztonság veszélyeztetése) esetén;
- 5) csapatszolgálati tevékenység végrehajtása esetén vonható el.

A körzeti megbízott a fentieken kívül a körzeti megbízotti működési körzetén kívül a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság rendészeti rendőrfőkapitány-helyettesének eseti, írásos engedélye alapján vonható el, legfeljebb 1 hónap időtartamra.

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetében szervezett, a gyülekezési jogról szóló törvényhatálya alá tartozó vagy választással összefüggő **rendezvényre rendbiztosként nem jelölhető ki**.

A körzeti megbízott járőr vezetőjeként közterületi szolgálat végrehajtására járőrrel közösen beosztható. A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető köteles a közös közterületi szolgálatot úgy szervezni, hogy a feladatellátás a körzeti megbízott működési körzetében történjen.

A körzeti megbízott olyan feladattal nem bízható meg, amely az eredeti alaptevékenység ellátásától elvonja, így nem osztható be, illetve nem vehető igénybe:

- 1) fogdaőri és kísézőőri szolgálatba;
- 2) objektumőri szolgálatba;
- 3) ügyeleti szolgálati formában történő szolgálatteljesítésre;
- 4) szolgálatparancsnoki beosztásba, kivéve ideiglenes átrendelés alapján¹³ balesethelyszínelői feladatokra;
- 5) igazgatásrendészeti feladatokra;
- 6) ideiglenes megelőző távollatást elrendelő határozat, bűnügyi, szabálysértési őrizetbe vételi határozat elkészítésére, kihirdetésére, kézbesítésére;
- 7) a házi őrizetben lévő terhelt őrzésére;
- 8) futár-, egyéb szállítási, beszerzési feladatokra.

A körzeti megbízott ideiglenes csapatszolgálati századba beosztható, illetve bűnügyi vizsgáloi tevékenységre történő szolgálat teljesítésre ideiglenesen átrendelhető.

A körzeti megbízott távolléte esetén a körzeti megbízotti működési körzetében lévő településen a rendőri jelenlétet a rendőrkapitányság körzeti megbízotti állományából elsősorban azonos körzeti megbízotti csoportból kijelölt körzeti megbízottal vagy járőrszolgálatallal kell biztosítani, amelynek összehangolása a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető feladata.

1.19.5.1. A körzeti megbízotti szolgálatellátás megkezdése, befejezése, dokumentálása

A szolgálat megkezdésekor a körzeti megbízott – a körzeti megbízotti székhelytől függően – személyesen vagy távbeszélőn köteles jelentkezni a szolgálatirányító tisztnél vagy a szolgálatparancsnoknál, aki az előre meghatározott feladatokon kívül a körzeti megbízottat tájékoztatja az aktuális eseményekről.

A körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok a Robotzsaru Neo rendszer „Körzeti Megbízotti” moduljában az előre meghatározott feladatokat felveszeti, amelyet a körzeti megbízott tudomásul vesz.

A körzeti megbízott a szolgálata megkezdésekor a Robotzsaru Neo rendszer „Körzeti Megbízotti” modul „Szolgálati Napló” menüpontjában rögzíteni köteles az adott napra tervezett feladatait. A körzeti megbízott az adott napra tervezett feladatok egy nyomtatott példányát köteles magánál tartani és az ellenőrzésre jogosult részére átadni.

A szolgálat befejezésekor a körzeti megbízott – személyesen vagy távbeszélőn – jelenti a szolgálatirányító tisztnak vagy a szolgálatparancsnoknak a részére meghatározott tevékenységek végrehajtását, majd a szolgálata alatt történt eseményekről és a végrehajtott feladatokról a Robotzsaru Neo rendszeren a „Körzeti Megbízotti” modul „Szolgálati Napló” menüpontja alatt beszámol, amit a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető vagy a körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok legkésőbb a következő munkanapján hitelesít.

A körzeti megbízott szolgálatának és végzett munkájának nyilvántartása érdekében a Robotzsaru Neo rendszerben a „Körzeti Megbízotti” modul „Szolgálati Napló” menüpontja alatt szolgálatonként a meghatározott adatokat tölti fel:

A Robotzsaru Neo rendszer tartós üzemképtelensége esetén a fentiekben foglaltakat a Robotzsaru Neo rendszer üzemképességének helyreállítását követően, legkésőbb a következő szolgálati napon kell végrehajtani, amely esetben a következő szolgálati napon történő

¹³ Hszt. 61. §.

végrehajtástényét is rögzíteni kell a „Körzeti Megbízotti” modul „Szolgálati Napló” menüpontja alatt.

A körzeti megbízott közösen láthat el szolgálatot a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjaival, a rendőrkapitányság illetékességi területén székhellyel rendelkező polgárőr egyesületek tagjaival, az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyekkel.

A körzeti megbízott éjszakai szolgálatteljesítésre egyedül nem osztható be.

1.19.6. A körzeti megbízotti szolgálatellátás tervezése, szervezése

A körzeti megbízott szolgálatát a körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok tervezi és szervezi meg a Robotzsaru Neo rendszer Szolgálatvezénylésében (Jelenléti ív).

A körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok a körzeti megbízott szolgálatát úgy tervezi, hogy a körzeti megbízott a szolgálatteljesítési idejének legalább 70%-ában közterületi tevékenységet lásson el. **A körzeti megbízotti szolgálati forma közterületi tevékenységidejébe be kell számítani:**

- 1) a határrendészeti, igazgatásrendészeti, idegenrendészeti, közrendvédelmi és közlekedésrendészeti egységes rendészeti statisztikai rendszer általkalkulált ténylegesen közterületi szolgálatban teljesített időt;
- 2) a tényleges közterületi szolgálat fogalomkörébe nem tartozó közterületen töltött időt (így különösen helyszínbiztosítás, csapatszolgálati tevékenység, rendezvény-, szállás-, útvonal-, programhely biztosítás, elővezetés);
- 3) a lakcímkutatások és -megállapítások, a nyílt rendőri információk, a rendészeti feladatainak ellátásával kapcsolatos környezettanulmányok, valamint a nyomozások és a bűnügyi megkeresések feldolgozásával kapcsolatos helyszíni ellenőrzések és intézkedések idejét;
- 4) a házi őrizet kényszerintézkedéssel érintett terhelt ellenőrzésének idejét;
- 5) a helyszíni társadalmi kapcsolattartásra felhasznált időt;
- 6) a bűn- és baleset-megelőzési előadások megtartásának idejét.

A körzeti megbízott szolgálatát – a mindenkori bűnügyi, köz- és közlekedésbiztonsági, valamint határrendészeti helyzet figyelembevételével – vezényléses szolgálati időrendszerben kell előtervezni.

A körzeti megbízott szolgálati idejébe be kell számítani:

- 1) az önkormányzatok, a civil szervezetek ülésein, értekezletein, konzultációs fórumon hivatali minőségben történő részvételt;
- 2) az irányító rendőri szerv által elrendelt oktatáson, lövészeteken, továbbképzésen, vizsgán, szemlén töltött időt;
- 3) a szolgálati járműve, illetve szolgálati célra szerződés alapján igénybe vett saját járműve karbantartására szolgálatonként naponta 30 percet;
- 4) a szolgálat ellátásával összefüggésben a bíróság vagy más hatóság előtti megjelenést, amennyiben a rendőrt idézték;
- 5) a bűnmegelőzést szolgáló információk ismertetésére vagy más hasonlótartalommal megrendezésre kerülő rendezvényen szolgálati érdekből eltöltött időt;
- 6) a szolgálati állat gondozására, képzésére fordított időt.

A szolgálat tervezésénél az előzőeken túlmenően figyelemmel kell lenni:

- az előre tervezhető lövészetek, oktatások, értekezletek, bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottság üléseinek időpontjaira, valamint
- az előre tervezhető rendezvényekre.

A körzeti megbízott havonta egy alkalommal fogadóórát tart, amit elsősorban a körzeti megbízotti irodában kell megtartani.

1.19.7. A körzeti megbízott feladatai

1.19.7.1 Általános feladatok

A körzeti megbízott elősegíti a lakossággal történő kapcsolattartást, valamint az ügyei(k) intézését.

A körzeti megbízott elemző-értékelő tevékenysége során, az éves beszámolójához igazítva évente írásban értékeli a körzeti megbízotti működési körzetének meghatározott jellemzőit.

A körzeti megbízott az életre, testi épségre, egészségre, környezetre, természetre veszélyt jelentő körülmény észlelése vagy tudomására jutása esetén – a szolgálati út betartásával – a hatáskörrel rendelkező szervnél, személynél intézkedést kezdeményez, valamint írásban észrevételt tesz a bűncselekményeket kiváltó körülményekről.

A körzeti megbízott köteles a részére szignált megkeresések teljesítésére és az általa végrehajtott nyomozati cselekmények végrehajtására.

A körzeti megbízott meghívás esetén egyenruhában vesz részt minden olyan rendezvényen (falugyűlés, képviselő-testületi ülés, lakossági fórum), amely a lakossághoz, az önkormányzathoz fűződő törvényes kapcsolatát erősítheti, azonban ha a meghívást nem szolgálati úton kapta, azt köteles előzetesen – engedélyezés céljából – jelenteni a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető felé.

1.19.7.2. Rendészeti feladatok

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetében rendszeresen ellenőrzi a körzetleírásban szereplő bűnügyi és rendészeti szempontból releváns területeket, helyeket.

A körzeti megbízott figyelemmel kíséri a kulturális, sport- és egyéb rendezvényeket, felügyeleti szolgálat ellátásával biztosítja azokat, jelentősebb rendezvények esetén részt vesz a biztosítási feladatokban.

A körzeti megbízott az utasításban meghatározott feladatainak ellátása során különös figyelmet köteles fordítani az adott településen lakó vagy rendszeresen ott tartózkodó, multikulturális környezetben élő közösségekre. A körzeti megbízott figyelemmel kíséri a multikulturális környezetben élőközösségek életviszonyait, valamint az azt befolyásoló tényezők, illetve a multikulturális környezetben élő közösségek egymáshoz, illetve a többségi társadalomhoz való viszonyának alakulását.

A kulturális eltérésekből fakadó feszültségek hatékony és rugalmas kezelése érdekében a körzeti megbízottak törekednek az olyan személyekkel való kapcsolatfelvételre és segítségük igénybevételére, akik a multikulturáliskörnyezetben élő közösség vagy annak döntő többsége általi elfogadottságuk, valamint életvitelük, ismertségük, ismereteik és tapasztalataik alapján alkalmasak lehetnek a közösség képviseletére. Ezen személyek elérhetőségét a körzeti megbízottak továbbítják a helyi kisebbségi összekötő részére.

A körzeti megbízott kiemelt közlekedésbiztonsági feladata a közlekedésre vonatkozó szabályok betartatása, a közlekedők ellenőrzése és tájékoztatása.

A körzeti megbízott a közúti közlekedéssel összefüggésben:

- 1) figyelemmel kíséri a közlekedést segítő létesítmények, jelzések, jelzőberendezések, jelzőtáblák és útburkolati jelek állapotát, a közúti közlekedést hátrányosan

befolyásoló, egymásnak ellentmondó jelzőtáblák észlelése esetén kezdeményezi a szükséges intézkedéseket;

- 2) a közúti közlekedési baleset résztvevőinek segítséget nyújt, szükség szerint orvost, mentőt hív, szemlebizottság helyszínre történő irányítására a tevékenységirányítási központ ügyeletesénél intézkedést kezdeményez, elősegíti a jármű mentését, hatáskörébe nem tartozó baleset helyszínén gondoskodik a helyszín biztosításáról;
- 3) amennyiben a közlekedés biztonsága megkívánja, a körzeti megbízotti működési körzetében lévő iskolák előtt az érkezési és a távozási időszakban elősegíti a gyalogosok, különösen a gyerekek úttesten történő balesetmentes átkelését;
- 4) a közúti forgalom akadályoztatása, torlódása esetén intézkedik a közlekedés folyamatosságának biztosítására.

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetének jellegétől függően ellátja az alábbi speciális közlekedésrendészeti feladatokat:

1) a vasútbiztonsági feladatok:

- a vasúti közlekedésre vonatkozó rendelkezések, biztonsági előírások, az ebből adódó rendőri feladatok megismerése,
- szoros együttműködés kialakítása a körzeti megbízotti működési körzetben levő vasúti létesítmények dolgozóival, a munkájuk segítése, tőlük segítség kérése,
- a közforgalom számára nyitva álló vasúti létesítmények területén az általános bűnmegelőzési és közrendvédelmi feladatok ellátása,
- a közúti-vasúti kereszteződések biztonságának fenntartása és fokozott felügyelete.

2) a vízirendészeti feladatok:

- a körzeti megbízotti működési körzetben levő folyók, tavak és egyéb szabad vizek sajátosságainak, az azokon történő vízi közlekedésre, halászatra, horgászatra, fürdőzésre, jégen tartózkodásra vonatkozó szabályok megismerése, a szabályok betartásának folyamatos ellenőrzése,
- a szabad vizekkel kapcsolatos természetvédelmi vonatkozású szabályok megismerése és azok betartásának ellenőrzése,
- a vízi rendezvények biztosításában történő részvétel.

A körzeti megbízott a schengeni külső határon ellátja az alábbi határrendészeti feladatokat:

- az illegális migráció szempontjából gyanús személyeket, csoportokat igazoltatja, a gyanús gépjárműveket ellenőrzi;
- részt vesz a tiltott határátlépéssel vagy annak kísérletével, embercsempészettel vagy más, államhatárhoz kapcsolódó szabálysértésekkel és bűncselekményekkel gyanúsítható személyek felkutatásában;
- információt gyűjt az illegális migrációval kapcsolatos jogsértésekre vonatkozóan.

A körzeti megbízott közreműködik a külföldiek ellenőrzésében, felderíti a tartózkodásra jogosító engedéllyel nem rendelkező – különösen az engedély nélküli munkavállalást és jövedelemszerző tevékenységet folytató – külföldieket, és szükség esetén jelzéssel él a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság felé.

A körzeti megbízottnak ismernie kell a külföldiek magyarországi tartózkodásával kapcsolatos legfontosabb – a lakosságot is közvetlenül érintő – szabályokat.

A körzeti megbízott figyelemmel kíséri – és külön utasításra ellenőrzi – a körzeti megbízotti működési körzetében lakó, tartózkodó pártfogó felügyelet alatt, illetve lakhelyelhagyási tilalom alatt álló, házi őrizetben lévő és a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazott ideiglenes megelőző és megelőző távoltartásra kötelezett személyek részére meghatározott korlátozások betartását.

A körzeti megbízott ellátja a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos közjogi szervezetszabályozó eszközrendelkezései alapján rá háruló feladatait.

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetében:

- 1) elvégzi a lakcímkutatásokat és lakcím-megállapításokat;
- 2) elkészíti a nyílt rendőri információkat tartalmazó jelentést;
- 3) elkészíti a rendészeti feladatainak ellátásával kapcsolatos környezettanulmányokat;
- 4) foganatosítja az elővezetéseket;
- 5) elvégzi a részére szignált egyéb eljárási cselekmények végrehajtását célzó tevékenységeket, valamint ellátja az azok teljesítésével összefüggő jelentéskészítési és egyéb adminisztrációs feladatokat.

A körzeti megbízott részt vehet a szabálysértési előkészítő eljárásban. Ennek keretében a kapitányságvezető megbízásából az ismeretlen személy által elkövetett, elzárással is büntethető szabálysértési ügyekben eljárási cselekményeket végezhet.

1.19.7.3. Bűnügyi feladatok

A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető és a körzeti megbízotti tevékenység összehangolásért felelős parancsnok legalább heti egy alkalommal részt vesz a bűnügyi szolgálati ág tagjai részére tartott eligazításon. A bűnügyi szolgálati ág tagjai és a körzeti megbízott információátadással, illetve a közös munkában való részvétellel segítik egymásmunkáját.

A körzeti megbízott intézkedik a bűncselekményeket kiváltó okok és körülmények felderítésére, azok megszüntetésére, a nyugodt és kiegyensúlyozott közösségi viszonyok fenntartására.

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetében elkövetett bűncselekmény felderítése és bizonyítása érdekében a bűnügyi szolgálat ágfelügyelete és szakirányítása mellett:

- 1) a nyomozó hatóság tagjaként – a kapitányságvezető kijelölése alapján – önállóan nyomozati tevékenységet végezhet a rendőrkapitányság hatáskörébe tartozó olyan bűncselekmények esetében, amelyekre a Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) három évet meg nem haladó szabadságvesztés büntetéskiszabását rendeli, és a bűncselekménnyel okozott kár értéke nem haladja meg a Btk. szerinti kisebb érték összegét;
- 2) a három évet meg nem haladó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetében bűnügyi megkereséseket teljesíthet;
- 3) a hatáskörébe nem tartozó bűncselekmények esetén – a kapitányságvezető utasítására – halaszthatatlan nyomozati cselekményeket foganatosíthat, adatgyűjtést végezhet;
- 4) információvásárlással segíti a bűncselekmény elkövetőinek felderítését.

A körzeti megbízott a nyomozó hatóság tagjaként nem folytathat nyomozást:

- ha a bűncselekmény nem a körzeti megbízotti működési körzetében történt, kivéve, ha helyettesítésre kerül sor, a helyettesítés végéig;
- olyan esetben, amikor a büntetőeljárásról szóló törvényértelmében az eljárás során védő vagy tolmács részvétele kötelező;
- a büntetőeljárás során a Rendőrség hatáskörébe tartozó vádelőkészítő (vizsgálati) eljárásban.

A körzeti megbízott a körözési munka szabályai szerint:

- a Hermon Körözési Nyilvántartási Rendszer, valamint a Robotzsaru Neo rendszer használatával figyelemmel kíséri a személy- és dologkörözések, valamint az ismeretlen holttest és holttestrészek körözésének nyilvántartásait;
- a körzeti megbízotti működési körzetében a körözési előadóval szorosan együttműködve megszervezi a körözött személyek és dolgok felkutatását, a szükséges intézkedéseket megteszi.

A körzeti megbízott a körzeti megbízotti működési körzetében bűnmegelőzési tevékenységet végez, amely során folyamatos munkakapcsolatot tart a rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadójával vagy koordinátorával, valamint a társadalmi bűnmegelőzés helyi szereplőivel.

A körzeti megbízott a bűnmegelőzési feladatai keretében a család- gyermek- és ifjúságvédelmi területen:

- 1) részt vesz a gyermek- és fiatalkorúak védelmére vonatkozó jogszabályok végrehajtásában – figyelemmel a hozzátartozók közötti erőszak során elrendelhető távoltartás, valamint családon belüli erőszak alakulására – együttműködik a szülővel, a gyámhatósággal, a gyermekjóléti szolgálattal, a nevelőintézetekkel, a lakásotthon hálózattal, az iskolákkal és a kollégiumokkal, a családsegítő központokkal;
- 2) segít felkutatni a veszélyeztetett gyermek- és fiatalkorúakat, az eltűnt vagy intézetből megszökött vagy szülői felügyelet alól magukat kivont gyermekeket;
- 3) figyelemmel kíséri a fiatalok deviáns csoportjait, intézkedéseket tesz a jogsértések megelőzésére;
- 4) közreműködik a bűnmegelőzést szolgáló információk terjesztésében, részt vesz a Rendőrség ifjúságvédelmi iskolai programjainak, így különösen az „Iskola Rendőre”, a DADA, az ELLEN-SZER és az „Ovizsaru” bűnmegelőzési program megismertetésében.

1.19.7.4. Nyilvántartási, ügyviteli feladatok

A körzeti megbízott teljesített szolgálatának és végzett munkájának nyilvántartását a Robotzsaru Neo rendszerben minden szolgálati napján a körzeti megbízott köteles vezetni.

A körzeti megbízottnak az alábbi okmányokat együtt kell kezelni, és szolgálata ellátása során magánál kell tartania:

- a körzeti megbízott működési körzetének a Robotzsaru Neo rendszerben elkészített leírását;
- a szolgálat megkezdésekor a Robotzsaru Neo rendszer „Körzeti Megbízotti” modul „Szolgálati Napló” menüpontban elkészített, hitelesített és kinyomtatott, az adott szolgálatra tervezett feladatait tartalmazó iratot;
- c) körzeti megbízotti csoport létrehozása esetén, a csoport körzeti megbízotti működési körzetének leírását a csoportba besorolt körzeti megbízotti működési körzetek elkülönítésével.

A felsorolt okmányokat a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető szükség esetén, de legalább évente dokumentált módon felülvizsgálja és aktualizálja. A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető a felülvizsgálat tényét a Robotzsaru Neo rendszerben rögzíti.

A körzeti megbízotti működési körzet leírásnak tartalmaznia kell:

- 1) a körzeti megbízotti működési körzet területének nagyságát (négyzetkilométerben, folyamkilométerben);
- 2) a körzeti megbízotti működési körzet határait;
- 3) a települések számát, lélekszámát;
- 4) a közút-, víziút- és vasúthálózat hosszát, minőségét, forgalmi viszonyait, a közlekedési csomópontokat;
- 5) az állam működése, a lakosság ellátása szempontjából kiemelt jelentőségű objektumokat;
- 6) a veszélyes anyagok tárolásának, szállításának helyeit, főbb útvonalait, egyéb veszélyforrásokat;
- 7) az idegenforgalom szempontjából érintett területeket;
- 8) a közbiztonsági (a közrend, a közlekedés biztonsága), a bűnügyi és – a schengeni külső határral rendelkező körzeti megbízotti működési körzetesetében – a határbiztonsági helyzet általános értékelését;
- 9) a közrend, közbiztonság szempontjából legjelentősebb területeket, helyeket, objektumokat;
- 10) a közbiztonság védelme, fenntartása érdekében működő más rendvédelmi és egyéb szervezeteket, azok székhelyét, fő tevékenységét;
- 11) mellékletként a körzeti megbízott működési körzetének térképét.

A körzeti megbízotti működési körzet térképe tartalmazza:

- 1) a körzeti megbízotti székhelyét, a körzeti megbízotti működési körzetének határát, illetőleg az ahhoz tartozó település térképét-vázlatát, a turisztikai szempontból vagy egyébként kiemelt területeken a településhez tartozó területek Robotzsaru Neo rendszerben elkészített térképét;
- 2) a körzeti megbízotti működési körzetén belüli közigazgatási határokat;
- 3) amennyiben a körzeti megbízotti működési körzetén megtalálható, a gépkocsizó és a gyalogos járőrközeteket, a mozgóőr körzeteket;
- 4) a rendőr által, illetőleg fegyveres szolgálattal őrzött objektumokat;
- 5) a körzeti megbízotti működési körzet egészének vagy egy részének zárására előre kijelölt záró szolgálati helyeket (EÁP pontokat).

1.19.8. A körzeti megbízott fegyverzete, felszerelése

A körzeti megbízottat el kell látni a szolgálat ellátásához szükséges fegyverzeti és felszerelési tárgyakkal, technikai és kommunikációs eszközökkel, amelyeket teljességi jegyzék tartalmaz. A szakmai indokok megállapíthatósága esetén a jegyzékben nem szerepeltetett eszköz is kiadható.

Valamennyi körzeti megbízottat, körzeti megbízotti csoport esetén a körzeti megbízotti csoportot el kell látni a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság által biztosított szolgálati mobiltelefonnal és szolgálati gépjárművel.

A körzeti megbízott (csoport) feladatainak ellátásához motorkerékpár, segéd-motorkerékpár, kerékpár és önkéntes vállalat alapján szolgálati állat (kutya, ló) biztosítható, amelyek tartására és alkalmazására külön szabályok vonatkoznak.

1.19.9. A körzeti megbízotti tevékenység szakirányítása, ellenőrzése

1.19.9.1. Szakirányítási feladatok

A körzeti megbízotti szolgálat országos szintű szakmai irányítását, felügyeletét a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: ORFK RFI) Közrendvédelmi Főosztály (a továbbiakban: ORFK RFI KVFO) útján gyakorolja. Az ORFK RFI KVFO vezetője évente egy alkalommal országos körzeti megbízotti konferenciát szervez. A területi szintű szakirányítás feladatait a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság rendészeti rendőrfőkapitány-helyettese a megyei közrendvédelmi osztályvezető, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vonatkozásában a Rendészeti Szervek Rendészeti Koordinációs Osztályvezetője útján látja el.

1.19.9.2. Ellenőrzési tevékenység

A közrendvédelmi szakterületért felelős vezető havonta legalább egy alkalommal, míg a körzeti megbízotti tevékenység összehangolásáért felelős parancsnok havonta legalább két alkalommal ellenőrzi a körzeti megbízotti tevékenységet. Az ellenőrzéseket úgy kell ütemezni, hogy azok félévente valamennyi körzeti megbízottat érintsék.

A körzeti megbízotti tevékenység összehangolásért felelős parancsnok köteles az ellenőrzéseinek felét a hivatali munkaidőn túl végrehajtani.

A kapitányságvezető és a közrendvédelmi szakterületért felelős vezetőket évre előre elkészített ellenőrzési terv alapján (együtt vagy megosztva) – ha van, akkor a körzeti megbízotti csoport vezetője bevonásával – kétévente köteles átfogó ellenőrzéseket tartani úgy, hogy a két év alatt minden körzeti megbízott legalább egyszer ellenőrzés alá kerüljön. Az átfogó ellenőrzésről, annak időpontja előtt legalább 10 munkanappal a közrendvédelmi szakterületért felelős vezető köteles a körzeti megbízottat a felkészülés érdekében írásban értesíteni. Átfogó ellenőrzést a 6 hónapos ideiglenes megbízást, valamint a kinevezést követően 6 hónapon belül nem lehet kezdeményezni.

1.19.10. Az „év körzeti megbízottja” elismeréssel járó jutalom

A körzeti megbízotti tevékenységben kiemelkedő és huzamosabb időn át magas színvonalon nyújtott teljesítmény elismerésére az „Év Körzeti Megbízottja” elismerés és az ahhoz tartozó tárgyjutalom adományozható a körzeti megbízotti beosztást betöltő rendőrnek.

II.

A RENDŐRI CSAPATSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉG

2.1. A csapatszolgálati tevékenység lényege, általános jellemzői

A csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását.¹⁴

A csapaterőben történő rendőri fellépés sajátossága tehát, hogy a rendőr nem egyéni akarat-elhatározás, hanem parancsnoki utasítás szerint jár el, amely meghatározza az intézkedés típusát jellegét, és az alkalmazható kényszerítő eszközök körét.

A csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja ezen feladatok feladat végrehajtását.

2.1.1. A csapaterős rendőri fellépés jogszabályi alapjai

A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók:¹⁵

- 1) a Btk.-ban meghatározott egyes bűncselekmények elkövetése¹⁶ esetén;
- 2) a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására;
- 3) súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására;
- 4) terrorcselekmény felszámolására, a túszok kiszabadítására;
- 5) eltűnt személy vagy tárgy felkutatására;
- 6) katasztrófa megelőzésére és következményeinek elhárítására;
- 7) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;
- 8) védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, vagy a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzésére, védelmére;
- 9) nagy területű helyszín biztosítására;
- 10) törvényben meghatározott más esetben.

A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat törvényi szabályozás szerint korlátozhatja. Ennek során a rendőrség ezen jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet személy- és járműforgalom elől elzárhat.

¹⁴ Szolgálati Szabályzat 51. §.

¹⁵ Az Rtv. 58. § (1) bekezdése alapján.

¹⁶ Az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása (Btk. 254. §), a lázadás (Btk. 256. §), illetve a rombolás (Btk. 257. §) bűncselekmények elkövetése esetén.

A csapaterő alkalmazásának elrendelésére jogosultak

A Szolgálati Szabályzat¹⁷ határozza meg azt, hogy az Rtv.-ben meghatározott feltételek esetén ki jogosult a csapaterő alkalmazásának elrendelésére. **Főszabály szerint** a csapaterő alkalmazásának elrendelésére illetékességi területén a rendőrkapitány, a rendőrfőkapitány és az országos rendőrfőkapitány vagy helyetteseik jogosultak, **kivételt képez** az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása, a lázadás, illetve a rombolás bűncselekmények elkövetése, mivel e bűncselekmények esetén a csapaterő elrendelésére kizárólag az országos rendőrfőkapitány jogosult.

A csapaterőt az erre a célra létrehozott törzs, valamint az alárendelt alegységek, szolgálati csoportok, csoportosítások élén álló parancsnokok útján az elrendelő, vagy az általa intézkedésben kijelölt parancsnok vezeti. Az alkalmazás tervét a parancsnok készíti elő, és annak szolgálati előjárója hagyja jóvá.

A rendőri intézkedések és a kényszerítő eszközök tekintetében – jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve – **a csapaterőt a rendőrrre vonatkozó jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.**

A csapaterő alkalmazása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogok törvényben foglaltak szerinti korlátozását, ennek érdekében alkalmazható rendszabályokat az elrendelő vezető külön intézkedésben határozza meg. A csapaterő alkalmazásáról tájékoztatást kell adni a tömegtájékoztatási eszközök útján is. Ettől eltérni csak abban az esetben lehet, amikor a tájékoztatás a rendőri intézkedések eredményességét veszélyeztetné. A tájékoztatásról a csapaterő alkalmazását elrendelő vezető gondoskodik.

2.1.2. Csapatszolgálati alapfogalmak

A csapatszolgálati tevékenységet meghatározó fogalmak:

- 1) **A csapatszolgálat** a rendőrségi feladatok megoldásához alkalmazott sajátos szolgálati forma, a csapaterőbe szervezett rendőrök szolgálati alkalmazásának összessége. A csapatszolgálat alkotórészei a csapatszolgálati feladat, a csapaterő és a csapattevékenység.
- 2) **A csapatszolgálati feladat** azoknak a rendőrség hatáskörébe tartozó bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatoknak vagy egyes eljárási cselekményeknek az összefoglaló megnevezése, amelyek a személyi állomány összevonását, kötelékbe szervezését, egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezését és sajátos eljárások alkalmazását teszik szükségessé. A csapatszolgálati feladatok körét törvény határozza meg.
- 3) **A csapaterő** a rendőrség állományából és eszközeiből szervezetszerűen vagy ideiglenes jelleggel létrehozott szervezeti egységek, alegységek és szolgálati csoportok, amelyek rendeltetése a csapatszolgálati feladatok végrehajtása.
- 4) **A csapattevékenység** azoknak a sajátos eljárási módoknak az összessége, amelyek alkalmazásával a csapaterő a csapatszolgálati feladatokat végrehajtja. Tartalmi elemei magukban foglalják a csapaterő vezetését, a taktikai eljárásokat, a manőverfajtákat, a csapaterő alkalmazásának kiegészítő tevékenységeit, valamint a mindenoldalú biztosítást.

¹⁷ Szolgálati Szabályzat 51. §.

A csapattevékenység elemei:

- **csapaterő vezetése:** a parancsnokoknak és a törzseknek olyan tevékenysége, amely a rendőri kötelékek magas fokú alkalmazási képességének fenntartására, továbbá a szolgálati feladatok sikeres végrehajtása érdekében tevékenységük összehangolására irányul. A csapaterő vezetése magában foglalja a parancsnoki munkát, a törzsek munkáját, a vezetési pontok felépítésének és működésének rendjét, a híradást, valamint a vezetés informatikai támogatását.
- **taktikai eljárások:** a csapattevékenység alapvető elemei. Azokat az alkalmazási formákat és módszereket tartalmazza, amelyekkel a csapatszolgálati feladat a leghatékonyabban teljesíthető. Taktikai eljárások köré tartozik a zárás, a kutatás, a bekerítés, az üldözés, a figyelőszolgálat, a biztosító szolgálat, a tömegosztatás, az őrzés, valamint a védelem.

A taktikai eljárásokat alapvetően két csoportra bontjuk, egyrészt az általános taktikai eljárásokra, e körbe tartozik a zárás, kutatás, üldözés, bekerítés, figyelőszolgálat, őrzés. A másrészt a csoport a sajátos taktikai eljárásokra, ide tartozik a biztosítószolgálat, tömegosztatás, védelem.

- **manőver,** a kötelék helyváltoztatásának szervezett, gyors és meglepetésszerű kombinációja, a végrehajtandó feladat szempontjából az erők és eszközök legkedvezőbb csoportosításának létrehozása érdekében. A manőver fajtái az átkarolás, a megkerülés és a kivonás.
 - a) *Az átkarolás* a menekülő bűnöző, fegyveres vagy felfegyverkezett csoport, tömeg oldalába (szárnyára) történő kijutás érdekében alkalmazott manőver.
 - b) *A megkerülés* a meghatározott objektum (létesítmény, tömeg, csoport, személy) hátába történő, kijutás céljából alkalmazott, a más irányokban tevékenykedő kötelékekkel szorosan összehangolt manőverfajta.
 - c) *A kivonás* a feladatát befejező vagy kedvezőtlen helyzetbe került kötelék visszahívása a kijelölt alkalmazási helyéről, terepszakaszáról vagy működési körzetéből az eredeti szolgálati rend visszaállítása, a személyi állomány és a technikai eszközök megóvása, időnyerés vagy kedvezőbb pozíció elfoglalása érdekében.
- **csapaterő alkalmazásának kiegészítő tevékenységei:** A csapaterőnek a taktikai eljárásokkal és a manőverfajtákkal szorosan összefüggő, azokat kiegészítő tevékenysége a menet, az átcsoportosítás, a váltás és az elhelyezés.
 - a) *A menet* a kötelékek utakon, a rendszeresített, a megerősítésül kapott szállító járműveiken vagy gyalog végrehajtott tervszerű, szervezett mozgása, amelynek célja a kijelölt vezénylési hely, körlet, terepszakasz meghatározott időben, teljes alkalmazási készenlétben történő elérése. A kötelékek a menetet önállóan vagy menetoszlopokban is végrehajthatják.
 - b) *Az átcsoportosítás* a rendőri erőknek és eszközöknek egy meghatározott működési (illetékességi) területről, állomáshelyről, terepszakaszról egy másik működési (illetékességi) területre, állomáshelyre, terepszakaszra történő tervszerű, szervezett átirányítása. Célja az erők és eszközök összevonása, a kijelölt rendőri szervek (kötelékek) megerősítése; egy adott feladat végrehajtásához szükséges csoportosítás létrehozása; a folyamatban lévő tevékenység fő irányainak megváltoztatása; a végrehajtás kedvezőbb feltételeinek megteremtése.
 - c) *A váltás* a csapattevékenység során egy meghatározott feladat, szolgálati hely, működési körzet vagy terepszakasz átadása, átvétele a tevékenység helyszínén. Váltásra sor kerülhet a személyi állomány ellátása, pihentetése, a technikai eszközök kiszolgálása, új feladat végrehajtásának előkészítése

érdekében egyes rendőrök, szolgálati csoportok, csoportosítások és alegységek között egyaránt. Az elhelyezés a csapaterő hosszabb ideig tartó megállása rendőrségi vagy más épületben (körletben), vagy rendkívüli viszonyok esetén tábori körülmények között a személyi állomány pihentetése, étkeztetése, a technikai eszközök kiszolgálása, egy adott feladatra történő felkészülés, készenlétben tartás vagy a kötelékek rendezése érdekében.

– **mindenoldalú biztosítás:** magában foglalja azoknak a rendszabályoknak az előkészítését és végrehajtását, amelyek a feladatok sikeres végrehajtásához szükséges kedvező feltételek megteremtésére irányulnak.

- a) A *felderítés* azoknak a rendszabályoknak és tevékenységeknek az összessége, amelyek a bűnözők, fegyveres vagy felfegyverkezett csoportok, tömeg szándékaira, összetételére, elhelyezkedésére, a terepre és az időjárásra vonatkozó adatok megszerzésére irányul. A csapaterő alapvető felderítési módja a járőrszolgálat és a figyelés.
- b) A *rádióelektronikai védelem* körébe azok a cél, hely, feladat és idő szerint foganatosított és kölcsönösen összehangolt szervezési és technikai rendszabályok tartoznak, amelyek a vezetési rendszeren belül a híradás és az informatikai biztosítás védelmét szolgálják az ellenfelderítés (lehallgatás), az ellentevékenység (zavarás) és a kölcsönös zavarás ellen.
- c) Az *álcázás* a csapaterő összetételére, helyzetére, alkalmazási képességére, valódi szándékára, a tervezett tevékenység jellegére és módjára vonatkozó adatok megóvása az illetéktelen személyekkel szemben. Az álcázás célja, hogy biztosítsa a csapattevékenység váratlanságát, a kötelékek alkalmazási képességének megőrzését. Az álcázás módjai a rejtés, az utánzás, a tüntető tevékenység és a félrevezetés.
- d) A *fedező* biztosítás azokat a tevékenységeket és rendszabályokat foglalja magában, amelyek a kötelék, a vezetési pont, az elhelyezési körlet megóvására irányulnak egy váratlan támadás, károkozás, adatszerzés vagy más illetéktelen behatolás ellen.
- e) Az *anyag, technikai, egészségügyi biztosítás* mindazon feladatok, rendszabályok és tevékenységek összessége, amelyek a személyi állomány ételmezését, anyagi ellátását, elhelyezését, a szállítást, a technikai kiszolgálást, a karbantartást és javítást, az egészségügyi állapot megóvását, illetve ezek helyreállításához szükséges elsődleges feltételek megteremtését szolgálják.

2.1.3. A csapaterő szervezete

Csapaterőt ideiglenes szervezettel, elsősorban a közrendvédelmi és a közlekedési állomány, valamint a szükséges mértékben a többi szolgálati ág, szolgálat és szakszolgálat erőinek és eszközeinek bevonásával a rendőr-főkapitányságokon kell szervezni.

A csapaterő alapvető alegysége a század, amely szakaszokból és rajokból álljon.

- A rajba a rajparancsnok és 5-7 fő rendőr;
- a szakasz állományába a szakaszparancsnok, a szakaszparancsnok-helyettes és három raj;
- a századba a századparancsnok, a századparancsnok-helyettes és 3-4 szakasz tartozzon.

A század állományát alapfelszerelésként el kell látni védőruházattal (bevetési ruházattal), egyéni védőeszközökkel (bevetési sisak, pajzs, rendőrbot, gázálarc, vegyi anyagok elleni

védőruházat), valamint gondoskodni kell megfelelő számú lövedékálló mellény, kiegészítő testvédő eszközök készletezéséről.

Az állomány szállításához és alkalmazásához legalább egy századparancsnoki, lehetőleg terepjáró gépkocsit, rajonként vagy szakaszonként egy-egy szállító járművet, szakaszonként egy járőr-gépkocsit, egy mozgó híradóközpont-gépkocsit, egy egészségügyi (mentő) gépkocsit, valamint egy anyagszállító járművet kell tervezni.

A századok számát rendőr-főkapitányságonként külön intézkedés határozza meg. A rendőrfőkapitányok felelősek a századok megszervezéséért, feltöltöttségük biztosításáért, az állomány értesítésének, riasztásának, összehívásának megtervezéséért, a tervokmányok naprakészen tartásáért, az állomány felkészítéséért és az alkalmazási képesség folyamatos fenntartásáért.

Csapatszolgálati feladatok végrehajtására a rendőrség központi rendeltetésű állandó szervezeti egységeként önálló állománytáblázattal, szervezeti és működési szabállyal (ügyrenddel) rendelkező rendőri szerv is létrehozható. Jogállását, szervezetét, feladatrendszerét a létrehozását elrendelő jogszabály állapítja meg. Az állandó szervezeti egységként működő csapaterő alapvető rendeltetése a külön meghatározott csapatszolgálati feladatok önálló végrehajtása, a rendőr-főkapitányságok megerősítése, valamint központi tartalékként készségi szolgálat ellátása lehet.

A csapaterő igénybevétele esetén a csapatszolgálati feladattól és a csapattevékenység során az alkalmazott tartalmi elemek jellegétől függően az alegység vagy a szervezeti egységek **szolgálati csoportokat** hozzon létre. Egy meghatározott feladat végrehajtására kirendelt, egymással szorosan összehangolt tevékenységet folytató szolgálati csoportok szolgálati csoportosítást képezhetnek, amelyet az illetékes rendőri szerv vezetőjének elhatározásától függően külön kijelölt parancsnok irányítson. A kötelék a szervezeti egységek, alegységek, szolgálati csoportok és csoportosítások összefoglaló, általános megnevezése.

A csapaterő eligazítását végző parancsnok a csapatszolgálati tevékenység megkezdését megelőzően köteles felhívni a csapaterőbe beosztott rendőrök figyelmét arra, hogy a csapaterős tevékenység során kizárólag rendszeresített kényszerítő eszközt tarthat magánál szolgálati felszerelésként.

2.1.4. A rendőri művelet

A rendőri művelet a rendőrség szolgálati ágainak, szolgálatainak és szakszolgálatainak egységes elgondolás és terv alapján különböző szolgálati formákban és eljárási cselekményekkel együttesen megvalósított cél, feladat, hely és idő szerint összehangolt tevékenységének az összessége, amely a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörökhöz tartozó összetett rendőri feladatok megoldására irányul. A csapattevékenység a rendőri művelet része.

A rendőri művelet mérete:

- 1) **helyi:** a helyi művelet egy rendőrkapitányság,
- 2) **területi:** a területi egy megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság területére terjed ki,
- 3) **regionális:** a regionális rendőri művelet kettő vagy több megyét (a fővárost) érinti,
- 4) **országos:** az ország egész területére kiterjedő, egymással összehangolt rendőri tevékenységet foglalja magában.

A rendőri erők a műveletet három vagy több ponttal meghatározott műveleti körzetben hajtják végre. **A műveleti körzet magában foglalja:**

- 1) a vezetési pontot,
- 2) a szolgálati csoportok és csoportosítások részére kijelölt működési körzeteket,
- 3) alkalmazási terepszakaszokat és irányokat,
- 4) a mindenoldalú biztosítás érdekében létrehozott szervek települési helyeit,
- 5) a megindulási, várakozási, összpontosítási és gyülekezési helyeit,
- 6) körleteit.

Amennyiben területi kiterjedés lehetővé teszi, az összpontosítási és az elhelyezési körleteket a műveleti körzet határán kívül kell kijelölni.

2.2. A csapaterőt igénylő legjelentősebb rendőri feladatok

2.2.1. Jelentős rendőri létszámot (csapaterőt) igénylő rendőri feladatok

Alapvetően az Rtv. szabályozza – lásd korábban a bevezetőben – a csapaterő alkalmazásának a lehetőségét, azonban három főbb csoportot meg kell említenünk, ami a rendőri feladatok ellátásánál a leggyakoribb:

- utazás és szállítmánybiztosítás,
- nagyterületű helyszínbiztosítás,
- rendezvénybiztosítás /gyülekezési törvény hatálya alá tartozó rendezvények, sport rendezvények, kulturális rendezvények, politikai rendezvények, vallási rendezvények.

2.3. A gyülekezési jog hatálya alatt álló rendezvénybiztosítások csapaterős rendőri feladatai

2.3.1. A gyülekezési jog szabályozása

Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.) SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG fejezete VIII. Cikk. értelmében: „Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez”.

A gyülekezési jogról szóló törvény¹⁸ rendelkezései Magyarország Alaptörvényében foglaltak szerint főszabályként rögzítette, hogy „Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez”.

A törvény szerint *mindenkinek joga van ahhoz, hogy engedély, vagy – az e törvényben meghatározott kivételekkel – előzetes bejelentés nélkül, békésen és fegyvertelenül másokkal közösen felvonulásokat és tüntetéseket (a továbbiakban együtt: gyűlés) szervezzon, és azokon részt vegyen. Közterületnek nem minősülő helyszínen csak az ingatlan tulajdonosának és használatának hozzájárulásával szervezhető gyűlés.*

A gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt, illetve arra történő felhívást – mivel a gyűlést ebben az esetben a gyülekezési hatóság megtiltja – és nem járhat mások jogainak és szabadságának szükségtelen mértékű és aránytalan sérelmével.

Ezen főszabály alóli kivételek olyan magatartásokat tartoznak, melyek nem vonhatóak a békés gyülekezés hatálya alá.

2.3.2. A gyülekezési joggal kapcsolatos alapvető fogalmak

- 1) **A gyűlés fogalma, nyilvánossága:** gyűlés a legalább két személy részvételével közügyben való véleménynyilvánítás céljából tartott nyilvános összejövétel. A gyűlés nyilvános, ha ahhoz bárki szabadon csatlakozhat.

¹⁸ A gyülekezési jogról 2018. évi LV. törvény, mely 2018. október 1. napján lépett hatályba.

- 2) **A gyűlés szervezője:** A gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti (a továbbiakban együtt: felhívás), továbbá a gyűlést megszervezi, és azt vezeti. A felhívásban a szervező nevét fel kell tüntetni.
- 3) **A gyűlés szervezője lehet:**
- magyar állampolgár,
 - a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezik,
 - a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozik, és bevándorolt, illetve letelepedett jogállású, vagy tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy
 - olyan magyarországi jogi személy vagy egyéb szervezet, amelynek törvényes képviselője megfelel az 1)-3) pontokban meghatározott feltételeknek.

2.3.3. A gyűlés eljárási rendje

A gyűlést a szervező vezeti. Ha a gyűlést többen szervezik, közösen jelölik ki a gyűlés vezetőjét. Ha a gyűlés vezetője megváltozik, arról a szervezők haladéktalanul tájékoztatják a rendőrséget és a gyűlés résztvevőit.

A gyűlés rendezőinek feladatai: A gyűlés szervezője, illetve vezetője a gyűlés békés lebonyolításához és a gyűlés rendjének fenntartásához kapcsolódó feladatai ellátásához megfelelő, a résztvevők várható létszámához igazodó számú, nagykorú rendező (a továbbiakban: rendező) segítségét veszi igénybe.

A rendezők egységesen „rendező” feliratú karszalagot vagy mellényt viselnek, és a vezető utasításainak megfelelően járnak el.

A gyűlés vezetője az alkalmazást megelőzően felhívja a rendezők figyelmét a gyűlés békés jellegét biztosító korlátozások megtartására, és arra, hogy azok megsértésével bűncselekményt valósíthatnak meg.

A résztvevők kötelezettségei: A gyűlés résztvevői kötelesek a gyűlés vezetőjének és az irányítása alatt álló rendezőknek a rend fenntartása és biztosítása érdekében tett utasításait követni. A gyűlést súlyosan megzavaró személynek a gyűlés helyszínét, a rendező távozásra való felhívását követően haladéktalanul el kell hagynia. A gyűlés résztvevője a gyűlés befejezésének időpontjában köteles annak helyszínét elhagyni.

2.3.4. A rendőrség feladatai

A rendőrség feladata, hogy biztosítsa a gyűlések békés megtartását, valamint a gyűléseken a közrend fenntartását, és ennek keretében a megfelelő intézkedések foganatosításával biztosítsa, hogy a gyűlést harmadik személy ne zavarja meg.

Ha alapos okkal feltételezhető, hogy valaki a gyűlésen a gyűlés békés jellegét biztosító korlátozásokat megsértve jelenik meg, a rendőrség a résztvevők biztonsága és a gyűlés békés jellegének fenntartása érdekében az Rtv. szerint fokozott ellenőrzést folytathat.

Az ellenőrzési pontokat úgy kell kialakítani, hogy a gyűlés megtartását és a gyűlésre eljutást ne akadályozza, és az ellenőrzéseket gyorsan el lehessen végezni.

A rendőrség ellenőrzés elrendeléséről a szervezőt, illetve vezetőt tájékoztatja, valamint azt közhírré teszi. A rendőrség képviselője a gyűlésen jelen lehet.

2.3.5. Együttműködési kötelezettség a gyűlés(ek) során

A gyűlés szervezője, illetve vezetője és a rendőrség a gyűlés szervezése és megtartása során együttműködik. Az együttműködés keretében a gyűlés szervezője, illetve vezetője – a kockázatok jellegének és mértékének megjelölésével – folyamatosan tájékoztatja a rendőrséget a biztonsági helyzet tudomására jutott jelentős változásairól.

A gyűlés szervezése és megtartása során jogait mindenki jóhiszeműen és rendeltetésszerűen gyakorolja.

2.3.6. A gyűlés békés jellegét biztosító korlátozások¹⁹

Tilos a gyűlésen – ideértve az oda eljutást, illetve az onnan távozást is –

- lőfegyvert, lőszert, robbanóanyagot, robbantószert, robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készüléket, a 67/548/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének (2) bekezdésében meghatározott veszélyes anyagot vagy ezek utánzatát magánál tartva,
- az élet kioltására, személyi sérülés vagy súlyos anyagi kár okozására alkalmas dologgal, vagy
- erőszakot közvetítő vagy megfélemlítő jellegű félkatonai, vagy ahhoz hasonló ruházatot viselve

megjelenni.

Tilos olyan gyűlésen való részvételre felhívni, amelynek megtartását végrehajtható határozattal megtiltották.

A szervező közterületen tartandó gyűlés szervezését a gyűlés helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak (Budapesten a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak) a gyűlés megtartását megelőző legfeljebb három hónappal és a felhívás előtt legalább 48 órával a gyűlés megtartásának tervezett időpontját megelőzően köteles írásban, vagy személyesen bejelenteni.

2.3.7. A gyűlés megtartására vonatkozó rendelkezések

A közterületi gyűlés bejelentése

Aki közterületen nyilvános gyűlést szervez, a gyűlést annak megtartását megelőzően legfeljebb három hónappal, és a felhívás előtt legalább 48 órával köteles bejelenteni az illetékes rendőrkapitányságnak – Budapesten a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak (a továbbiakban: gyülekezési hatóság).

Ha a gyűlés vezetője csak később kerül kijelölésre, vagy a gyűlés szervezőjének személyében változás áll be, annak nevét és címét a szervező a gyülekezési hatóságnak késedelem nélkül bejelenti. Ha a bejelentési határidő megtartása veszélyeztetné a gyűlés célját, a gyűlést az arra okot adó eseményt követően haladéktalanul, a felhívás megküldésével kell bejelenteni a gyülekezési hatóságnál (sürgős gyűlés).

Nem kell a gyűlést bejelenteni, ha a gyülekezés egy, azt közvetlenül megelőző indokból, tervezés és szervező nélkül alakul ki (spontán gyűlés).

A bejelentést követő egyeztetés

A bejelentés alapján – ha annak elbírálásához a szervező, a vezető vagy más személy meghallgatása szükséges – a gyülekezési hatóság a tárgyalás szabályai szerint egyeztetést tart, amelyre a szervezőt vagy vezetőt, az általa a bejelentésben megadott elérhetőségen, rövid úton idézi. Ha a gyülekezési hatóság az egyeztetés során észleli, hogy a gyűlés a bejelentett

¹⁹ A gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény 9. § határozza meg.

helyszínen és időpontban nem tartható meg, felhívja a szervező figyelmét arra, hogy más helyszíneken az megtartható.

Ha a szervező, illetve képviselője az egyeztetésen nem jelent meg, továbbá ha az egyeztetés nem vezetett eredményre, a gyülekezési hatóság a gyűlés rendjének fenntartása, valamint a közrend biztosítása érdekében **határozatot hoz**.

Eljárás az ún. versengő rendezvények esetében

Ha azonos helyszínre és időpontra több gyűlést jelentenek be, és azok egyidejű megtartása azok jellege vagy a helyszín sajátosságai miatt nem lehetséges, akkor az élvez elsőbbséget, amelyet a gyülekezési hatóságnak korábban jelentettek be.

Ha a korábban bejelentett gyűlést a gyülekezési hatóság megtiltotta, a többi bejelentés elintézését a határozattal szembeni jogorvoslat elbírálásáig felfüggeszti.

A versengő rendezvény szervezője a gyülekezési hatósággal történő egyeztetésen kérheti az általa bejelentett rendezvény olyan időpontra vagy helyszínre történő áthelyezését, amely alkalmas a rendezvény céljának elérésére.

2.3.8. A gyűlés megtiltásának okai

A gyülekezési hatóság a bejelentés beérkezésétől számított 48 órán belül a gyűlésnek a bejelentésben megjelölt helyszínen vagy időpontban való megtartását megtiltja, ha

- az egyeztetést követően rendelkezésre álló információk alapján megalapozottan feltehető, hogy a gyűlés a közbiztonságot vagy a közrendet közvetlenül, szükségtelen és aránytalan mértékben veszélyezteti, illetve mások jogainak és szabadságának szükségtelen mértékű és aránytalan sérelmével jár, és a közbiztonság, a közrend vagy mások jogainak és szabadságának védelme enyhébb korlátozással nem biztosítható.
- A közbiztonságot veszélyezteti különösen, ha a felhívás vagy a gyűlés bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg.

A közrendet veszélyezteti az is, ha a felhívás, illetve a gyűlés

- a diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességet élvező, Magyarországon tartózkodó személy vonatkozásában vállalt kötelezettség teljesítését akadályozza,
- alkalmas arra, hogy a bíróságok működését megzavarja, vagy
- a közlekedés rendjének sérelmével jár.

Mások jogainak és szabadságának sérelme különösen, ha a

- 1) felhívás, illetve a gyűlés – az alkalmazott technikai eszközök, időtartama miatt – alkalmas mások magán- és családi életének védelméhez való jogának,
- 2) otthonának, emberi méltóságának,
- 3) a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére, vagy
- 4) szabad mozgáshoz, tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogának korlátozására.

Ha a gyülekezési hatóság a gyűlés megtartását nem tiltja meg, de a közbiztonság, a közrend, vagy mások jogainak és szabadságának védelme miatt szükséges, a szervező számára határozatban előírja a gyűlés megtartásának feltételeit.

2.3.9. A gyülekezési hatóság határozatával szembeni jogorvoslat

A gyülekezési hatóság határozatát haladéktalanul írásban közli a szervezővel, és azt közhírré teszi. Kétség esetén a közlés időpontjának a közhírré tétel időpontját kell tekinteni.

A gyülekezési hatóság határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat közlésétől számított három napon belül a szervező azt közigazgatási perben megtámadhatja. A kérelemhez csatolni kell a gyülekezési hatóság határozatát. A kérelmet a gyülekezési hatóság három napon belül továbbítja a bírósághoz.

A bíróság a kérelem beérkezésétől számított három napon belül határoz. Ha a kérelemnek helyt ad, a határozatot hatályon kívül helyezi, a határozatot megváltoztatja vagy megsemmisíti.

Ha a bíróság a gyülekezési hatóság határozatát a gyűlés bejelentésben megjelölt időpontját követően semmisíti meg, a gyűlés megtartásának tervezett új időpontjáról a szervezőnek a gyülekezési hatóságot 24 órával a gyűlés megtartását megelőzően tájékoztatnia kell.

2.3.10. Engedélymentesség a közterületen szervezett gyűlés megtartása alól

A közterületen szervezett gyűlés megtartásához nem szükséges a gyülekezési hatóság más engedélyét beszerezni.

2.3.11. A gyűlés feloszlatása, a gyűléssel okozott kármegtérítése

A jogszabály a gyűlés feloszlatásának két esetét határozza meg.

- A gyűlés vezető általi feloszlatása
- A gyűlés rendőrség általi feloszlatása

A gyűlés vezető általi feloszlatása: Ha a gyűlés résztvevőinek magatartása a gyűlés törvényességét veszélyezteti – ideértve különösen a gyűlés békés jellegének elvesztését, a békés jellegét biztosító korlátozások megsértését, mások jogainak vagy szabadságának sérelmét is – és a rend másként nem állítható helyre, a gyűlés vezetője a gyűlést feloszlátja.

A gyűlés rendőrség általi feloszlatása. A rendőrség a gyűlést feloszlátja, ha

- 1) azt megtiltó határozat ellenére tartják meg,
- 2) a vezető a kötelezettségének, a rendőrség képviselőjének felhívása ellenére nem tesz eleget – ideértve azt is, ha a rendőrség a felhívást a vezetővel személyesen, vagy a bejelentésben, illetve a határozatban megjelölt elérhetőségen nem tudta közölni,
- 3) azt a tudomásul vett bejelentésben megjelölt helyszíntől, útvonaltól, időponttól, vagy időtartamtól eltérően úgy tartják meg, hogy a gyűlés megtiltásának lett volna helye, vagy
- 4) a gyűlés megtiltásának lett volna helye, de azt a bejelentés hiánya miatt nem tiltotta meg.

A feloszlátás okáról – ha fogantatását nem veszélyezteti, annak megkezdése előtt – a rendőrség tájékoztatja a gyűlés szervezőjét, illetve vezetőjét. Ha a gyűlést a rendőrség feloszlatta, a gyűlés résztvevője a feloszlátástól számított tizenöt napon belül közigazgatási pert indíthat a feloszlátás jogellenességének megállapítására.

A gyűlés feloszlatásának közös szabályai: A gyűlés feloszlátása során a rendőrség utasítja a résztvevőket a gyűlés helyszínének elhagyására. Ha a gyűlést feloszlatták, a gyűlés véget ér, és a résztvevőknek a helyszínt haladéktalanul el kell hagyniuk, ott jogszerűen tovább nem tartózkodhatnak.

A gyűléssel okozott kár megtérítése, kártérítési felelősség: A gyűlés résztvevője által okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a szervező (ideértve a szervező szervet, annak törvényes képviselőjét és a vezetőt is) a károkozóval együtt egyetemlegesen felelős. A szervező mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a gyűlés szervezése és megtartása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Ez a szabály nem érinti a szervezőnek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse. Ha a szervező (ideértve a szervező szervezet, annak törvényes képviselőjét és a vezetőt is) **a kötelezettségét nem teljesíti, köteles**

- a közterületnek minősülő helyszín tulajdonosának vagy vagyonkezelőjének,
- a közterületnek nem minősülő helyszín tulajdonosának

a felmerülő költségeket megtéríteni.

Közigazgatási bírság a kötelezettséget megsértő szervezővel (ideértve a szervező szervezet, annak törvényes képviselőjét és a vezetőt is) szemben közigazgatási bírság szabható ki. A közigazgatási bírság kiszabására a gyűlés helyszíne szerint illetékes gyűlekezői hatóság jogosult.

A közigazgatási bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig terjedhet. A közigazgatási bírság mértékét az eljáró gyűlekezői hatóság korlátlanul enyhítheti, vagy a jogsértő magatartás csekély súlya miatt a kiszabását mellőzheti. A véglegessé vált és be nem fizetett közigazgatási bírság, adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

2.4. Sportrendezvényekre vonatkozó szabályok

2.4.1. A sportrendezvények biztosításának jogszabályi alapjai

Sporttevékenységnek minősül a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja.²⁰

A sportrendezvények biztonságáról szóló kormányrendelet²¹ hatálya alá tartozó, versenyrendszerben szervezett versenyek lebonyolítására alkalmas sportlétesítményeket biztonságtechnikai szempontból

- 1) a rendőrség,
- 2) a katasztrófavédelem,
- 3) az Országos Mentőszolgálat,
- 4) az egészségügyi államigazgatási szerv,
- 5) a sportszövetség,
- 6) a létesítményt használó sportszervezet,
- 7) a tulajdonos,
- 8) az üzemeltető,
- 9) a sportrendezvényt szervező és az azzal szerződéses viszonyban álló egészségügyi szolgáltató,
- 10) a rendező szerv és a Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Bizottság (a továbbiakban: Minősítő Bizottság)

képviselője a versenyrendszerben szervezett első verseny előtt legalább 30 nappal, évente legalább egy alkalommal közösen ellenőrzi.

Az ellenőrzés időpontjáról – azt legalább 15 nappal megelőzően – a sportlétesítményt használó sportszervezet, több ilyen sportszervezet esetén a sportlétesítmény tulajdonosa vagy üzemeltetője minden érintett szervezetet értesíteni köteles.

Az engedély a rendőrség, a katasztrófavédelem és az egészségügyi államigazgatási szerv hozzájárulása nélkül nem adható meg. A rendőrség, a katasztrófavédelem és az egészségügyi

²⁰ A sportról szóló 2004. évi I. törvény (továbbiakban: Stv.) 1. § 2) bek. alapján.

²¹ A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet.

államigazgatási szerv a hozzájárulás megadását az ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok pótlásától, rendellenességek megszüntetésétől teheti függővé. Az ellenőrzésről a Minősítő Bizottság képviselője jegyzőkönyvet vesz fel, amit 8 napon belül megküld az ellenőrzést végző szervezeteknek.

A rendelet hatálya alá nem tartozó, versenyrendszerben szervezett versenyek lebonyolítására alkalmas sportlétesítményeket biztonságtechnikai szempontból a rendőrség, a katasztrófavédelem, az Országos Mentőszolgálat, az egészségügyi államigazgatási szerv, a létesítményt használó sportszervezet, a tulajdonos, az üzemeltető, a sportrendezvényt szervező és az azzal szerződéses viszonyban álló egészségügyi szolgáltató és a rendező szerv legalább kétévente egy alkalommal, közösen ellenőrzi. Az ellenőrzés időpontjáról – azt legalább 15 nappal megelőzően – a sportlétesítményt használó sportszervezet, több ilyen sportszervezet esetén a sportlétesítmény tulajdonosa vagy üzemeltetője minden érintett szervezetet és a sportszövetséget értesíteni köteles.

Az ellenőrzés szempontjait a sportszövetség állapítja meg. Az engedély a rendőrség, a katasztrófavédelem és az egészségügyi államigazgatási szerv hozzájárulása nélkül nem adható meg. A rendőrség, a katasztrófavédelem és az egészségügyi államigazgatási szerv a hozzájárulás megadását az ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok pótlásától, rendellenességek megszüntetésétől teheti függővé. Az ellenőrzésről a sportlétesítmény üzemeltetője jegyzőkönyvet készít, amit 8 napon belül megküld a sportszövetségnek.

Sportlétesítményben sportszövetségi versenyt rendezni csak a sportszövetség által évente az első verseny megkezdése előtt kiadott engedély alapján lehet. Az engedély megtagadásával szemben az üzemeltető a sportszövetség elnökségénél 15 napon belül panasszal élhet.

A Rendelet előírásait kell alkalmazni:

- 1) a labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda, a vízilabda, a jégkorong sportágak országos sportági szakszövetsége által, illetve közreműködésével szervezett versenyrendszer legmagasabb bajnoki osztályában szervezett mérkőzésekre, a legmagasabb bajnoki osztályban szereplő sportszervezetek részvételével megtartott nemzeti kupamérkőzésekre, a nemzetközi kupamérkőzésekre, valamint a nemzeti válogatottak mérkőzéseire;
- 2) az a) pontban megjelölt sportágak esetében minden, az a) pontban meg nem határozott mérkőzésre – labdarúgás sportág esetén ideértve a második legmagasabb bajnoki osztályban szervezett mérkőzéseket, az edzőmérkőzéseket és a nem versenyrendszerben szervezett mérkőzéseket (sportrendezvényeket) is –, feltéve, hogy azokon néző jelen lehet, és
 - a résztvevő sportszervezetek szurkolóival szemben – a csapatuk részvételével megrendezett sportrendezvénnyel összefüggésben a sportrendezvény időpontját megelőző 1 évben – jogsértő cselekmény elkövetése miatt rendőri intézkedésre került sor,
 - a sportszervezetet a sportrendezvény szervezésével összefüggő mulasztás miatt a sportszövetség fegyelmi eljárás során jogerősen elmarasztalta,
 - olyan körülmény merült fel, amely a szurkolók, illetve a szurkolótáborok közötti várható összecsapásra utal,
 - a mérkőzést megelőzően három munkanappal értékesített belépőjegyek, illetve bérletek száma meghaladja a sportlétesítmény befogadóképességének 70%-át, de legalább az ezer főt, vagy
 - a vendégszurkolók részére a mérkőzést megelőzően három munkanappal értékesített jegyek száma meghaladja a rendelkezésükre bocsátott jegyek 90%-át, de legalább az ötszáz darabot;

- 3) ha a közterületen megtartott sportrendezvényen a résztvevők és a nézők együttes száma az ötezer főt várhatóan eléri, vagy a sportrendezvény megrendezése jelentős forgalomkorlátozással, illetve forgalomeltereléssel jár.

A rendeletet nem kell alkalmazni a kézilabda mérkőzések kivételével az a) és b) pontokban meghatározott sportrendezvények esetében a női bajnokság mérkőzéseire, továbbá a felsorolt i sportágak esetében – a felnőtt labdarúgó és felnőtt kézilabda válogatott utáni első utánpótlás korosztály válogatottjainak mérkőzései kivételével – a korosztályos mérkőzésekre, valamint a tartalékcsoportok mérkőzéseire.

2.4.2. A sportrendezvények szervezésének általános szabályai

A rendelet hatálya alá tartozó sportrendezvényt csak sportszervezet, szakszövetség vagy sportági szövetség szervezhet. A sportrendezvények rendezését megelőzően, valamint a normál biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvény esetén a szervező a sportrendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnál írásban kezdeményezheti a sportrendezvény térítés ellenében történő rendőri biztosítását.

Rendőri biztosítás esetén, a szolgáltatás díjára²² a felek megállapodása az irányadó, amely azonban nem lehet kevesebb a szolgáltatás önköltségénél. A szerződésnek a rendőrök igénybevételének időtartamát, a rendőrök feladatait tartalmaznia kell, amely nem lehet ellentétes a rendőrségre vonatkozó jogszabályokkal.

A rendőrség részéről a szolgáltatás teljesítésében közreműködő személy tevékenysége szolgálati tevékenységnek minősül, intézkedési kötelezettsége és jogosultsága a jogszabályban meghatározott feltételek bekövetkezése esetén terheli, illetőleg illeti meg.

A rendőri biztosításra kötött szerződésben foglalt díjazás ellenében a biztosításban a rendőrség hivatásos szolgálati állományú tagja önkéntesen, szabadideje terhére részt vehet. Ebben az esetben a munkavégzés nem minősül túlszolgálatnak, illetőleg túlmunkának.

2.4.3. A sportrendezvények általános biztonsági szabályai

A szervező a sportrendezvények biztosítása érdekében köteles rendező szervet vagy rendezőt megbízni, és annak személyét az országos sportági szakszövetségnek a versenyrendszer megkezdését megelőzően legalább 15 nappal korábban írásban bejelenteni. A szervező a bejelentés során megfelelő módon igazolja, hogy a megbízott rendező a sportrendezvény megrendezéséhez szükséges személyi- és tárgyi feltételekkel rendelkezik. Rendező hiányában a sportrendezvény nézők részvételével nem tartható meg.

A versenyrendszer és a sportesemény szervezője, valamint a rendező köteles a sportrendezvény időtartama alatt, valamint a rendőrség igényei szerint a sportrendezvényt megelőzően, illetve követően az illetékes rendőrségi vezetővel a sportrendezvény biztonsága érdekében együttműködni, és részére az igényelt segítséget megadni.

A vendég sportszervezet utazó szurkolóinak létszámával arányban kell állnia a sportszervezet által biztosított utazó rendezői létszámnak. A 100 főt elérő vendégszurkolói csoport esetén a rendezői létszámnak legalább 10 fősnek kell lennie. A 100 főt el nem érő vendégszurkolói létszám esetén az előbbivel arányos rendezői létszámot kell biztosítani. Minden további 100 fő szurkolónként további 5 fő rendezővel emelkedik a rendezői létszám. A szervező a sportrendezvények résztvevői számára köteles felelősségbiztosítást kötni;

²² Az Stv. 68/A. § (3) bekezdése alapján a fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvények biztosításában való rendőrségi közreműködés ellenértéke a rendőrség igazolt önköltségi kiadás kivételével.

A sportrendezvény szervezéséről az annak helye szerint illetékes rendőrkapitányságot, a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányságot legalább tizenöt nappal a sportrendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően – nemzetközi vagy nemzeti kupa mérkőzés, illetve a bajnokság lebonyolítási rendszerében alkalmazott, a versenynaptár összeállításakor még figyelembe nem vehető helyosztó mérkőzések (rájátszás) esetén, ha a sorsolás és a mérkőzés között kevesebb, mint tizenöt nap van, a sorsolást követő munkanapon – írásban tájékoztatni kell. Ha a sportrendezvény több rendőrkapitányság illetékességi területét érinti, a sportrendezvény megtartásáról a sportrendezvény helye szerint illetékes valamennyi rendőrkapitányságot, illetve a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányságot kell tájékoztatni. A tájékoztatási kötelezettség a szervezőt terheli.

A tájékoztatási kötelezettség elmulasztása esetén a szervezővel szemben fegyelmi eljárást kell kezdeményezni, ha a sportrendezvény szervezője sportszervezet. A tájékoztatást a rendezvény helye szerinti rendőrkapitányság, a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányság a beérkezés napján írásban továbbítja a Minősítő Bizottság részére.

A sportrendezvény biztonsági tervének tartalmaznia kell:

- 1) a sportrendezvény megnevezését, helyét, időpontját és időtartamát, a rendező szerv, rendező megnevezését, képviselőinek nevét és címét, továbbá a rendezvény helyszínének leírását és vázlatrajzát;
- 2) a jegyértékesítés módját, a kiadható belépőjegyek szektoronkénti számát, a jegyek vásárlásához (elosztásához) kapcsolódó esetleges korlátozásokat;
- 3) a sportrendezvény helyszínére való belépés és eltávozás rendjét;
- 4) a közönségnek – különösen a fogyatékos nézőknek – a sportrendezvény helyszínén történő elhelyezésére, az elhelyezés esetleges megváltoztatására vonatkozó előírásokat;
- 5) a sportrendezvényre be nem vihető tárgyak körét, a tárgyak őrzésének helyét és az őrzés módját, azokat a magatartásokat, amelyek tanúsítója a sportrendezvényről eltávolítható, vagy akinek a belépése megtagadható;
- 6) a sportrendezvényen való részvétel feltételei, a részvételre vonatkozó korlátozások, továbbá a sportrendezvény belső rendjére vonatkozó szabályok nyilvánosságra hozatalának módját;
- 7) a rendezésben közreműködők nevét, létszámát, tevékenységük szabályait, a sportrendezvény biztonsága érdekében a rendező szerv, rendező által alkalmazni kívánt technikai-védelmi berendezéseket, azok alkalmazási módjának leírását;
- 8) a sportrendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó írásbeli kiürítési, menekítési tervét, figyelemmel a fogyatékos személyek menekítésének biztosítására;
- 9) a rendezvény környezetében található közlekedési csomópontok vázlatrajzát;
- 10) a rendezésben közreműködők elhelyezésének és alkalmazásának tervét a mérkőzés idejére, valamint a mérkőzést megelőző és az azt követő időtartamra vonatkozóan;
- 11) a kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített labdarúgó mérkőzés esetén a vendégcsapat szurkolóinak kísérését végrehajtó a rendezésben közreműködők elhelyezésének és alkalmazásának tervét a j) pontban foglalt időtartamra, valamint az utazásra vonatkozóan;
- 12) a kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített labdarúgó mérkőzésekre utazó sportszervezet vagy annak biztonsági felelőssével folytatott egyeztetés eredményét, valamint a rendezésben közreműködők igénybevételeének módját, a vendégrendezők felhatalmazását és feladatai ellátásának rendjét;
- 13) a sportrendezvény megszakítására, felfüggesztésére és befejezetté nyilvánítására vonatkozó sportszakmai eljárásokat;

- 14) a média-akkreditáció módját és működési területük pontos meghatározását;
- 15) a biztonsági szabályzatnak való megfelelésre vonatkozó adatokat.

Az ellenőrzés a sportlétesítmény vizsgálata során kiterjed:

- 1) a külső kerítés állapotára;
- 2) a vendégszurkolók részére szolgáló külön pénztárak meglétére;
- 3) a parkolási lehetőség biztosítására;
- 4) a bejáratoknál szűkítő folyosók meglétére és ezek állapotára;
- 5) a beléptető rendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;
- 6) a bejáratoknál és a sportlétesítmény területén a nézői magatartási szabályokra vonatkozó figyelmeztető táblák meglétére, és azok előírásoknak megfelelő tartalmára.

Az ellenőrzés a nézőtéri lelátó vagy szektor vizsgálata során kiterjed:

- 1) a figyelmeztető, útbaigazító táblák és jelzések meglétére, ezek állapotára;
- 2) a mellékhelyiségek, büfék állapotára;
- 3) az ülőhelyek, aljzatbeton állapotára;
- 4) az elsősegélynyújtó hely meglétére, felszereltségére;
- 5) a hazai és vendégszurkolói tábor fizikai szétválasztásának biztosítására;
- 6) a szurkolók vándorlásának megakadályozására, a szektorelválasztó kerítés állapotára;
- 7) az állóhelyi szektorokban tömeghullámozást megakadályozó korlátok meglétére, állapotára;
- 8) a közlekedő folyosókon, a kijáratoknál és a menekülési útvonalakon a nézők akadálymentes közlekedésének biztosítottaságára;
- 9) az átjárók, kijáratok, menekülési útvonalak szünetmentes áramforrásról működtethető világító jelzőtáblákkal történő jelölésére;
- 10) a nézőteret a játéktértől elválasztó kerítés állapotára;
- 11) a biztonsági irányítócsoporthoz rendelkezésre álló helyiség állapotára;
- 12) a beépített műszaki (elektronikus, távközlési) berendezések működőképességére.

Az ellenőrzés a biztonságtechnikai berendezések vizsgálata során kiterjed:

- 1) a beléptető rendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;
- 2) a kamerarendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;
- 3) a hangosbemondó rendszer működőképességére, az arra való műszaki csatlakozás lehetőségeire;
- 4) a szünetmentes áramforrásra;
- 5) a menekítő kapuk meglétére, azok azonnali kinyithatóságára, a szünetmentes áramforrásról működtethető jelzőtáblákkal történő jelölésekre, ezek állapotára;
- 6) a rendezési forgatókönyv meglétére;
- 7) a kiürítési, menekítési terv meglétére és tartalmára;
- 8) a belépőjegyek biztonsági jelölésére, a nézői magatartási szabályok feltüntetésére.

2.4.4. A sportrendezvények minősítése és rendőri biztosítása

Rendőrség a sportrendezvény rendjének fenntartása érdekében a sportrendezvények létesítményen belüli rendőri biztosításában **közreműködik, vagy közreműködhet**²³.

Rendőrség a sportrendezvény rendjének fenntartása érdekében a sportrendezvények létesítményen belüli rendőri biztosításában:

- közfeladatként akkor működik közre, ha a sportrendezvényt az ORFK kiemelt biztonsági kockázatúnak minősíti,

²³ A sportrendezvények minősítéséről és rendőri biztosításáról szóló 8/2010. (OT 5.) ORFK utasítás.

- költségtérítés ellenében akkor működhet közre, ha az ORFK normál vagy fokozott biztonsági kockázatúnak minősítette, és a rendőri biztosítás ellenértékében az illetékes rendőri szerv és a sportrendezvény szervezője megállapodott.

A normál és fokozott biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvények esetében a rendőri biztosítás végrehajtása

- a rendőrség ellenérték fejében végezhető szolgáltató tevékenységéről rendeletben meghatározottak figyelembevételével kötött szerződés²⁴, valamint a jogszabály végrehajtásáról rendelkező ORFK norma, illetve
- az ORFK gazdasági főigazgatója által meghatározott önköltségi árak alkalmazásával, továbbá az ORFK rendészeti főigazgatója által a sportlétesítményekben végrehajtandó rendőri biztosítás erő és eszközigénye standardizálására vonatkozó irányelvekben meghatározottak figyelembe vételével valósulhat meg.

2.4.4.1. A sportrendezvények minősítésének rendje

A minősítéssel kapcsolatos eljárást az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Közrendvédelmi Főosztály (a továbbiakban: ORFK KVFO) **folytatja le.** Ennek keretében a sportrendezvény szervezőjével (sportszervezettel) folytatott konzultáció²⁵, valamint az érintett sportágak országos sportági szakszövetségeivel, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara (a továbbiakban: Kamara) képviselőjével, valamint a sportigazgatási szerv vezetőjével, illetve annak képviselőjével folytatott előzetes egyeztetés végrehajtására 9 főből álló **Előkészítő Szakértői Csoportot** (a továbbiakban: Csoport) működtet.

A Csoport tagjai közül az ORFK rendészeti főigazgatója – figyelemmel a sportszervezetek régiós elhelyezkedésére – egy főt az ORFK, egy főt a Budapesti Rendőr-főkapitányság és hét főt a megyei rendőr-főkapitányságok állományából nevez ki.

2.4.4.2. A sportrendezvények helyszíneinek ellenőrzése, a biztonságtechnikai ellenőrzés

A sportrendezvények rendjének fenntartásában közreműködő, helyileg illetékes rendőri szerv vezetője vagy az általa megbízott személy folyamatos kapcsolatot tart az illetékességi területén lévő sportlétesítmények üzemeltetőivel, tulajdonosaival. Közreműködik az újonnan építendő sportlétesítmény biztonsági követelményeinek meghatározásában, és az ellenőrzések során javaslatot tesz a régebbi infrastruktúra lehetséges fejlesztési irányaira. Ennek során érvényt kell szerezni a sportlétesítmény rendőrszakmai szempontból szükséges műszaki berendezésekkel, helyiségekkel történő ellátására (különösen a vezetési pont, az előállításra kerülő személyek gyűjtőhelye, a kihangosítás lehetőségének biztosítására stb.).

A rendőri szerv biztonságtechnikai ellenőrzés keretében (a továbbiakban: ellenőrzés)²⁶ a társhatóságokkal közösen köteles vizsgálni a sportlétesítmény, a nézőtéri lelátó vagy szektor, valamint a biztonságtechnikai berendezések megfelelőségét. A Rendőrség az ellenőrzést végző szervekkel közösen dönt arról, hogy a létesítményben sportrendezvény biztonságosan megrendezhető-e.

Amennyiben a sportrendezvény biztonságos megrendezésének feltételeit a szervező nem teljesíti, és a szakszövetség a sportrendezvény megtartását vagy a sportrendezvény nézők részvételével való megtartását nem tiltja meg, illetve a nézők részvételét a sportlétesítmény meghatározott részére nem korlátozza, a sportrendezvényen a nézők részvételét határozatban korlátozni vagy tiltani kell.

²⁴ A rendőrség ellenérték fejében végezhető szolgáltató tevékenységéről szóló 16/1999. (II. 5.) Korm. rendeletben meghatározottak figyelembevételével kötött szerződés.

²⁵ Az Stv. 68/A. § (1) bekezdésében előírt, a sportrendezvény szervezőjével (sportszervezettel) folytatott konzultáció.

²⁶ A Stv. 63. § (3) bekezdése szerinti biztonságtechnikai ellenőrzés keretében.

A sportrendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányság, a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányság hivatalból, a tájékoztatás²⁷, illetve a biztonságtechnikai ellenőrzés időpontjától²⁸ számított 8 munkanapon belül vizsgálja a sportlétesítmény, a nézőtéri lelátó vagy szektor, valamint a biztonságtechnikai berendezések megfelelőségét.

A biztonsági feltételek teljesülésének hiányában tiltó, vagy korlátozó határozatot kell hozni, amelyet a döntéstől számított 24 órán belül közölni kell a sportrendezvény szervezőjével.²⁹

Ha a határozat meghozatalától a sportrendezvény időpontjáig terjedő időszak rövidebb, mint a közigazgatási hatósági eljárás³⁰ rendelkezései szerint a jogorvoslatra nyitva álló határidő, úgy a határozat azonnali végrehajtását kell elrendelni.

2.4.4.3. A rendőri biztosítások előkészítése és végrehajtása.

A kiemelt biztonsági kockázatú, valamint szerződés alapján a fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvények biztosítását csapaterő alkalmazásával kell végrehajtani. A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok vezetői a KR parancsnokától a rendelkezésre álló, ellenőrzött információk alapján erőket és eszközöket igényelhetnek. A KR-en kívül más rendőri szervtől erők és eszközök a rendőri szervek közötti együttműködési megállapodások alapján igényelhetők.

Az országos rendőrfőkapitány által fokozott biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvény esetén minden szervező részére fel kell ajánlani szerződéskötés lehetőségét. Amennyiben a szervező nem kíván szerződést kötni, úgy azt sajtótájékoztatón vagy közleményben kell közzétenni. Az Stv.-ben meghatározott kötelezettségek betartásának ellenőrzése érdekében a Rendőrség e feladatra előzetesen kijelölt képviselője a sportrendezvényen megfigyelőként jelen lehet. Ez esetben a sportrendezvény körzetében biztosítani kell az erők azonnali összehívásának és átcsoportosításának a lehetőségét a rend esetleges helyreállítása érdekében.

Ha sportrendezvényen történt rendbontás miatt rendőri intézkedés válik szükségessé, úgy a szervező felé minden esetben érvényesíteni kell a Rendőrségnek az intézkedéssel összefüggésben felmerült igazolt többletköltségeit.

A sportrendezvényekre látogató szurkolók utazásának rendőri biztosítását a Csapatszolgálati Szabályzat figyelembevételével kell végrehajtani. A rendőrkapitányságok vezetői kötelesek intézkedni az alsóbb osztályban lebonyolított labdarúgó-mérkőzéseken történt rendbontások figyelemmel kísérésére.

A sportrendezvény biztosításának előkészítésébe és végrehajtásába be kell vonni:

- 1) mindkét érintett sportszervezet székhelye szerint illetékes rendőr(fő)kapitányság bűnügyi állományát, valamint a sportszervezetekkel való kapcsolattartásra és a biztosítással kapcsolatos rendőri feladatok ellátására, koordinálására kijelölt rendőröket (a továbbiakban: spotter), különösen:
 - a szurkolók utazása idejének, módjának közlekedési eszközeinek felderítésére,

²⁷ A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés értelmében legalább tizenöt nappal a sportrendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően.

²⁸ A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet 13. § (1) bekezdés értelmében az Stv. 63. § (3) bekezdése szerinti ellenőrzést végző szervek – naptári évenként legalább egy alkalommal, a versenyrendszer kezdete előtt a legalább 30 nappal – vizsgálják a sportlétesítmény, a nézőtéri lelátó vagy szektor, valamint a biztonságtechnikai berendezések megfelelőségét.

²⁹ A biztonsági feltételek teljesülésének hiányában – az Stv. 68. § (3) bekezdése alapján – kell a tiltó vagy korlátozó határozatot meghozni.

³⁰ Ha a határozat meghozatalától a sportrendezvény időpontjáig terjedő időszak rövidebb, mint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezései szerint a jogorvoslatra nyitva álló határidő, úgy – a Ket. vonatkozó szabályainak figyelembevételével – a határozat azonnali végrehajtását kell elrendelni.

- az ismert rendbontó szurkolók figyelemmel kísérésére, a rendbontások megelőzésére;
- 2) a rendező sportklub székhelye szerint illetékes rendőr(fő)kapitányság bünyügyi állományát, valamint a rendőrkapitányság állományában szolgálatot teljesítő spottereket, különösen:
 - a rendbontó szurkolók adatainak rögzítésére (fénykép, videó),
 - a jogsértést elkövető szurkolókkal kapcsolatos bizonyítási eljárás lefolytatására,
 - a sportrendezvény környezetében a biztosítás időszakában a jogsértő cselekmények megelőzése, megszakítása érdekében nyomozóportya szervezésére;
- 3) a vendég sportklub székhelye szerint illetékes rendőr(fő)kapitányság bünyügyi állományát, valamint a rendőrkapitányság állományában szolgálatot teljesítő spottereket, különösen a vendégcsapat szurkolói várható magatartásának megismerése érdekében szükséges bünyügyi információk gyűjtésére;
- 4) a vendég sportklub székhelye szerint illetékes rendőr(fő)kapitányság közrendvédelmi állományát, a rendőrkapitányság állományában szolgálatot teljesítő spottereket, valamint a KR állományát, különösen a vendégcsapat nagyobb számban utazó szurkolóinak közúton, illetve vasúton történő kíséresi feladatainak végrehajtásába.

A kiemelt biztonsági kockázatú sportrendezvények idején legalább egy fő szabálysértési előadó részére készenléti szolgálatot kell elrendelni a szabálysértési eljárások gyors előkészítése, illetve lefolytatása érdekében. Az ORFK Közrendvédelmi Főosztály vezetője intézkedik az eltiltottakkal és kitiltottakkal³¹ kapcsolatos nyilvántartás vezetésére.

Minden esetben fel kell hívni a rendezők figyelmét a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök, a közösségellenes megnyilvánulásokkal kapcsolatos transzparenszek, valamint a tiltott pirotechnikai eszközök felfedezésére, bevitelük megakadályozására.

Az eszközöket birtoklókkal szembeni eljárások kezdeményezése érdekében a belépők ruházatának, csomagjának, szükség esetén járműveinek átvizsgálását kell megkövetelni.

A kiemelt és fokozott biztonsági kockázatú sporteseményeket megelőzően a sportlétesítményekben a résztvevők által előzetesen elhelyezett tiltott pirotechnikai eszközök feltalálására, illetve kiszűrésére elsősorban bombakutatói képzésben részesült rendőröket, különösen indokolt esetben KR Tűzszerész Szolgálatát kell bevonni.

A szakszerű, határozott és egységes rendőri intézkedések végrehajtása érdekében a sportrendezvényeken előforduló közösségellenes megnyilvánulások megelőzésére a kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvényeken, valamint – indokolt esetben – további, a sportesemények esetében is

- 1) a versenyévadot megelőzően a sportszervezet helye szerinti rendőri szervnek kezdeményeznie kell, hogy a szervező, a rendező, a szövetség, illetve az illetékes rendőrkapitányságok képviselőit magában foglaló bizottság előzetesen határozza meg a sportrendezvényre bevihető transzparenszeket és molinókat, és a rendőri szervek jelenlétében hajtsa végre azok pecséttel történő hitelesítését;
- 2) a sportrendezvény megkezdését megelőzően a biztosítást végrehajtó rendőri szerv vezetője, vagy az általa kijelölt biztosítás parancsnok veszi fel a kapcsolatot a sportrendezvény szervezőjével és rendezőjével, és egyeztet a közösségellenes megnyilvánulások megelőzése érdekében, illetve ilyen cselekmények bekövetkezése esetén fogantatosítandó intézkedéseket;

³¹ Az Rtv. 91/J. §-a szerint az eltiltottakkal és kitiltottakkal.

- 3) a sporteseményeket megelőzően a sportlétesítményekben ellenőrzést kell tartani a jogellenes cselekmények megvalósítása érdekében elhelyezett, elrejtett közösségellenes magatartás megvalósítására alkalmas tárgyak feltalálása érdekében;
- 4) a beléptetés végrehajtása során törekedni kell arra, hogy a sportrendezvényre csak és kizárólag a szervező és rendező által engedélyezett, pecséttel ellátott transzparensok és molinók jussanak be;
- 5) amennyiben szükséges a sporteseményre érkező résztvevők beléptetését a rendőri állománynak a rendezőkkel együttműködésben, vagy a rendezőktől átvéve kell végrehajtani;
- 6) a sportesemény megkezdése előtt a külső biztosítást végrehajtó parancsnok kísérelje figyelemmel a rendezvényre érkezők magatartását, intézkedjen a parkolók, valamint a gépjárművek megállására szolgáló egyéb, a sportlétesítmény környezetében található területek ellenőrzésére, és intézkedjen azon személyek igazoltatására, akik feltételezhetően tiltott vagy közösségellenes megnyilvánulásokat tartalmazó tárgyakat és eszközöket tartanak maguknál;
- 7) a biztosítás parancsnokának a sportrendezvény megkezdése előtt kezdeményeznie kell a sportesemény résztvevőinek hangosbemondón keresztül történő tájékoztatását a rendezvényhez nem kapcsolódó, másokat sértő és becsúszó megnyilvánulásokról és feliratok használatának tilalmára és a lehetséges következményekkel kapcsolatos tájékoztatásra (pl.: sportrendezvény megszakítása, felfüggesztése és befejezté nyilvánítása);
- 8) a sporteseménnyel össze nem egyeztethető sértő, lebecsülő, gúnyolódó megnyilvánulások esetén az illetékes rendőri szerv megfigyelőként jelen lévő tagjának minden esetben kezdeményeznie kell az elkövetőkkel szemben rendőri intézkedés foganatosítását;
- 9) az elkövető/elkövetők azonnali vagy halasztott, esetlegesen rendezőkkel együttműködve taktikai elemekkel végrehajtott kiemeléséről a biztosítás parancsnoka valamennyi körülmény mérlegelését követően köteles dönteni;
- 10) a rendbontókkal szemben foganatosított intézkedés során kiemelt figyelmet kell fordítani a jogszerűsége, szakszerűsége, a határozott és dinamikus végrehajtásra;
- 11) a bizonyítékok biztosítása érdekében dokumentáló csoportokat kell kialakítani, amelyek a nyilvános helynek minősülő sportlétesítményekben és azok közvetlen környezetében található közterületen rögzítik a jogellenes, közösségellenes magatartásokat és az ezekkel kapcsolatban kezdeményezett rendőri intézkedéseket.

A sportlétesítmények belső biztosítását végrehajtó személy-és vagyonvédelmi cégekkel hatékony együttműködést szükséges kialakítani, így különösen az alábbi területeken:

- 1) a szurkolók beléptetésekor az ellenőrzésben;
- 2) a nézőtéri rend fenntartásában;
- 3) a rendbontó szurkolók kiemelésében;
- 4) a biztonságtechnikai eszközök működtetésében;
- 5) a szurkolók kísérésében.

A helyileg illetékes rendőri szerv, a biztosítás parancsnoka, a létesítmények vezetője, a szervezők, illetve a rendezők a sportrendezvények, mérkőzéssorozatok befejezését követően értékeljék a tapasztalatokat. Ennek alapján kell meghatározni a rendbontások, szabálysértések megelőzésének helyi feladatait.

A biztosítás parancsnokok soron kívül kötelesek jelenteni³² a szurkolói rendbontásokról az ORFK Főügyeletnek az erők, eszközök szükség szerinti átcsoportosítása érdekében.

A rendőri biztosítások parancsnokai a szolgálati út betartásával valamennyi olyan sporteseményről készített részletes jelentést, amelyen jogsértő cselekmény, illetve közösségellenes magatartás miatt rendőri intézkedés történt, soron kívül kötelesek felterjeszteni az ORFK KVFO vezetőjének.

2.4.4.3. A sportrendezvények biztosításával kapcsolatos vezetői külön feladatok

Az ORFK rendészeti főigazgatója:

- 1) figyelemmel kíséri a sportrendezvények biztosítása során a rendőri szervek tevékenységének jog-és szakszerűségét, a végrehajtásra vonatkozó központi rendelkezések érvényesülését, javaslatot tesz a szükséges módosításokra;
- 2) gyűjti és értékeli a kiemelt, valamint a fokozott kockázattal járó sportrendezvények rendőri biztosításainak végrehajtásáról készített rendőr-főkapitánysági összefoglaló jelentéseket, a rendbontásokról és az elkövetési magatartásokról rendelkezésre álló adatokat;
- 3) központi továbbképzések keretében segíti a parancsnoki és a beosztotti állomány felkészülését, szükség esetén segítséget nyújt a megyei rendőr-főkapitányságok részére a biztosítások előkészítéséhez és végrehajtásához;
- 4) intézkedik – különösen a kiemelt biztonsági kockázatú – sportrendezvények rendőri biztosításának ellenőrzésére;
- 5) kapcsolatot tart a sportági szakszövetségekkel, és javaslatot tesz a biztonságot növelő intézkedésekre.

A megyei rendőr-főkapitányság rendészeti igazgatója (Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese):

- 1) intézkedik a fokozott kockázattal járó sportrendezvényeknek helyet adó létesítményekben időszakonként, de legalább évente egyszer – a versenyszezon megkezdése előtt – a létesítmény üzemeltetője által kezdeményezett, az Stv.-ben meghatározott szervek részvételével közösen végrehajtott létesítménybiztonsági bejárásról a Rendőrség képviselőjének részvételére; indokolt esetben (a létesítmény átalakítása, állagának jelentős mértékű romlása, stb.) kezdeményezi a soron kívüli ellenőrzés megtartását;
- 2) rendőri szempontból értékeli a létesítmények biztonsági helyzetét, amelyre tekintettel a sportlétesítményekkel kapcsolatban szükséges fejlesztésekre, átalakításokra legalább középtávú (3-5 év) javaslatot tesz;
- 3) a Kamara területileg illetékes szervezetével együttműködve időszakonként intézkedik a rendezői feladatok ellátásával megbízott biztonsági cégek és a közreműködő vagyonőrök tevékenysége jogosultsága ellenőrzésére;
- 4) létesítményenként meghatározza a rendőri biztosítással szemben támasztott követelményeket, intézkedik a személyi állomány megfelelő felkészítésére, begyakoroltatására;
- 5) a biztonsági fokozatnak megfelelően véleményezi a részére megküldött biztonsági tervet, valamint az annak mellékletét képező kiürítési és menekítési tervet, szükség esetén intézkedik annak a módosítására;

³² A rendőrség ügyeleti szolgálata és a közreműködésével teljesítendő jelentési és tájékoztatás kötelezettség rendjéről szóló a 33/2009. (OT 18.) ORFK utasításban foglaltak szerint.

- 6) segítséget ad a sportrendezvények biztosításának előkészítéséhez és végrehajtásához az alárendelt szerveknek, továbbá gondoskodik a végrehajtás rendőr-főkapitánysági szintű ellenőrzéséről;
- 7) folyamatosan elemzi és értékeli a létesítmények biztonsági helyzetét, a biztosítások végrehajtását;
- 8) statisztikai jellegű nyilvántartást vezet az illetékességi területén megrendezett sportrendezvényekkel kapcsolatban a résztvevők által a közterületen és nyilvános helyen elkövetett jogsértésekről (bűncselekmények, szabálysértések), és nyomon követi a bírósági eljárásokat.

A kiemelt biztonsági kockázatú sportrendezvények biztosítása során keletkezett többletkiadásokról az érintett költségvetési szerv rendészeti szakterületének adatszolgáltatása alapján elkülönült nyilvántartást vezet a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok gazdasági igazgatósága; a KR esetében a KR Gazdasági Igazgatósága.

2.5. A zenés táncos rendezvények biztosítása

2.5.1. A zenés táncos rendezvények biztosításának jogi alapjai

A jogi szabályozás hatálya kiterjed³³ az alkalmi vagy rendszeres zenés, táncos rendezvényekre, amelyeket:³⁴

- tömegtartózkodásra szolgáló építményben, építményen, tömegtartózkodásra szolgáló helyiséget tartalmazó építményben, építményen, vagy tömegtartózkodásra szolgáló helyiségben (a továbbiakban együtt: építmény) tartanak³⁵;
- az a) pontban foglaltak kivételével a szabadban tartanak és a rendezvény időtartama alatt várhatóan lesz olyan időpont, amelyen a résztvevők létszáma az 1000 főt meghaladja (a továbbiakban: szabadtéri rendezvény).

A rendeletet nem kell alkalmazni

- 1) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvényekre;
- 2) a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésekre;
- 3) a vallási közösségek vallásos szertartásaira és rendezvényeire;
- 4) a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvényekre és
- 5) a köznevelési intézményekben, illetve a szakképző intézményekben az intézmény által szervezett rendezvényekre.

2.5.2. Értelmező rendelkezések, fogalmak

- 1) **építmény üzemeltetője:** az építmény tulajdonosa, kivéve, ha az építményt jogszabály vagy szerződés alapján más természetes vagy jogi személy, vagy jogi személyiség nélküli gazdálkodó szervezet működteti;
- 2) **zenés, táncos rendezvény:** rendszeresen vagy meghatározott alkalomból, illetve időpontban tartott, nyilvános, nem zártkörű, válogatott lemezbemutató vagy élő előadás útján nyújtott zeneszolgáltatást főszolgáltatásként nyújtó rendezvény, amelyen a részvételhez nem kell megváltott ülőhellyel rendelkezni;
- 3) **rendszeres rendezvény:** adott helyszínen hetente több alkalommal, heti vagy havi gyakorisággal megtartott rendezvény;

³³ A jogi szabályozást megelőzően 2011. január 15-én a budapesti Nyugati téren lévő West-Balkán szórakozóhelyen, az egykori Skála Metró épületében három fő halt meg és 14-en megsérültek. A szórakozóhelyre közel 3000 embert engedtek be, és a három áldozat nem élte túl a hatalmas tömeg által kifejtett fizikai nyomást.

³⁴ A hatályos joganyagot a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/1011. Korm. rendelet tartalmazza.

³⁵ Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben meghatározott építmény.

- 4) **alkalmi rendezvény:** adott helyszínen egy alkalommal legfeljebb tíz egymást követő napon megtartott rendezvény;
- 5) **biztonságszervező:** a Biztonságszervező, a Biztonságszervező I., vagy a Biztonságszervező II. szakképesítéssel rendelkező személy;
- 6) **személy- és vagyonőr:** Személy- és vagyonőr vagy Biztonsági őr és Rendezvénybiztosító, vagy Személy- és vagyonvédő szakképesítéssel rendelkező személy.

2.5.3. Zenés, táncos rendezvény tartására vonatkozó szabályok

2.5.3.1. Az engedélyezési eljárás

Zenés, táncos rendezvény csak rendezvénytartási engedély (a továbbiakban: engedély) **birtokában tartható.** Az engedély nem mentesíti az engedély jogosultját a tevékenység végzéséhez, illetve a meghatározott termékek forgalmazásához szükséges további, külön jogszabályban meghatározott feltételek teljesítése alól. Az engedély iránti kérelem a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló jogszabály szerinti működési engedély iránti kérelemmel, valamint bejelentéssel együtt is benyújtható.

Ha az engedélyezési eljárás során a jegyző helyszíni szemle megtartását rendeli el, a szemlét a szakhatóságokkal közösen kell lefolytatni. A helyszíni szemlén részt vevő szakhatóságok szakhatósági állásfoglalásukat a szemle megállapításairól felvett jegyzőkönyvbe foglalhatják.

2.5.3.2. A biztonsági terv

A biztonsági terv tartalmazza:

- 1) a zenés, táncos rendezvény helyszínének alaprajzát, befogadóképességét és az oda való belépés és eltávozás rendjét;
- 2) a zenés, táncos rendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó kiürítési, menekítési tervét;
- 3) a biztonsági követelmények érvényesítésében közreműködők tevékenységének leírását;
- 4) a biztonsági személyzet létszámát;
- 5) az egészségügyi biztosítás feltételeinek meglétére vonatkozó utalást; valamint
- 6) szabadtéri rendezvényeknél a viharos időjárás esetére vonatkozó intézkedési tervet.

2.5.3.3. Az üzemeltető, illetve a szervező kötelezettsége

A rendezvény szervezőjének feladata, hogy folyamatosan nyomon kövesse, hogy nem várható-e a rendezvény biztonságát veszélyeztető időjárás, valamint felel a biztonsági tervben és a vonatkozó tűzvédelmi előírásokban meghatározott rendelkezések megtartásáért, ha az időjárás a rendezvény biztonságát veszélyezteti, szükséges esetben gondoskodik a rendezvény felfüggesztéséről.

A zenés, táncos rendezvény gyakoriságáról, megtartásának napjairól, kezdésének és befejezésének időpontjáról szóló nyilatkozatnak, a biztonsági tervnek és a tűzriadó tervnek a zenés, táncos rendezvény helyszínén a vendégek számára látható, hozzáférhető helyen történő elhelyezéseért, valamint az elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján való közzétételéért az üzemeltető és a szervező felel.

A zenés, táncos rendezvény szervezője gondoskodik elsősegély nyújtására képzett személyzet helyszíni jelenlétéről.

2.5.3.4. A szervezőre, illetve a biztonsági személyzetre vonatkozó szabályok

A zenés, táncos rendezvény biztosítását a zenés, táncos rendezvény és a helyszín jellegzetességeihez, valamint a helyszín befogadóképességéhez igazodó számú biztonsági személyzet végzi.

Ha a jóváhagyott biztonsági tervben a biztonsági személyzet létszáma a tíz főt eléri, akkor a biztonsági személyzet legalább egy tagja biztonságszervező, legalább három tagja személy- és vagyonőr kell legyen. A rendezvény szervezője, illetve a biztonsági személyzet tagja a képzettségét igazoló okiratot vagy annak másolatát a zenés, táncos rendezvény ideje alatt köteles magánál tartani és hatósági ellenőrzés esetén felmutatni.

2.5.3.5. A rendezvény szervezőjének hatásköre, feladatai

- amennyiben ezt előre meghirdette, korlátozhatja a fiatalok zenés, táncos rendezvény helyszínére való belépését olyan módon, hogy a zenés, táncos rendezvény helyszínére történő belépést az életkort igazoló okmány előzetes felmutatásához,
- a beléptetést a fiatalok alkohollal történő kiszolgálásának megelőzése, esetleges alkoholfogyasztásuk ellenőrizhetősége érdekében a fiatalok számára megkülönböztető jelzéssel ellátott belépőjegyhez (kártyához, karszalaghoz)

kötheti.

2.5.3.6. Az ellenőrzésre vonatkozó közös szabályok

Zenés, táncos rendezvények ellenőrzésére jogosult:

- a jegyző;
- valamennyi, az engedélyezési eljárásban részt vett szakhatóság;
- bármely hatóság, amelyet más jogszabály az ellenőrzésre feljogosít.

Az ellenőrzésre jogosult hatóságok (a továbbiakban: hatóság) ellenőrzési tevékenységét a jegyző hangolja össze.

2.5.3.7. A hatósági ellenőrzés eszköze

A hatósági ellenőrzés eszközei:

- az adatszolgáltatás, az iratbemutatás és az egyéb tájékoztatás kérésével megvalósuló ellenőrzés,
- a helyszíni ellenőrzés, valamint
- a helyszínre vagy a hatósági nyilvántartáshoz telepített, illetve a folyamatba beépített ellenőrző rendszerből történő táv-adatszolgáltatás útján történő ellenőrzés.

2.5.3.8. A rendszeres rendezvények helyszínének általános ellenőrzése

A hatóság – az építésügyi és az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság kivételével – egy éven belül legalább egyszer köteles a rendszeres rendezvények helyszínét ellenőrizni olyan időben, amikor ott nem tartanak zenés, táncos rendezvényt.

Ha a zenés, táncos rendezvény helyszíne a jogszabályi feltételeknek nem felel meg és a jogsértés másként nem orvosolható, illetve a jogszabályi feltételeknek való megfelelés más módon nem biztosítható, a jegyző az észlelt hiányosságok megszüntetéséig, de legfeljebb kilencven napra zenés, táncos rendezvény tartását megtiltja.

A jegyző az engedélyt visszavonja, illetve a rendezvény tartását megtiltja, ha

- az engedély kiadásának feltételei már nem állnak fenn,
- a rendezvény szervezője a határozatban meghatározott időtartam alatt nem tesz eleget a határozatban foglaltaknak.

2.5.3.9. A rendezvények időpontjában történő ellenőrzés, és azok jogkövetkezményei

Az alkalmi rendezvényt a hatóság szükség szerint ellenőrzi. A rendszeres rendezvény helyszínén a zenés, táncos rendezvények időpontjában egy éven belül – az építésügyi és az élelmiszerlánc-biztonsági hatóság, valamint a munkaügyi és munkavédelmi hatóság kivételével – minden hatóság köteles legalább két ellenőrzést végezni. A hatósági ellenőrzés koordinálását a jegyző végzi. Az ellenőrzés végrehajtása során a hatóság törekszik arra, hogy a zenés, táncos rendezvény résztvevőit a lehető legkisebb mértékben zavarja.

A hatóság az ellenőrzés során tapasztalt hiányosságokra, jogsértésekre tekintettel – a külön jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeken túl – az alábbi intézkedéseket alkalmazhatja:

- figyelmeztetés, ha a zenés, táncos rendezvény helyszínén a hatóság első ízben állapított meg jogsértést,
- a tapasztalt jogsértésről ideiglenes intézkedés nélkül értesíti a jegyzőt és eljárást kezdeményez,
- a zenés, táncos rendezvény folytatását a helyszínen felfüggeszti.

Az ellenőrzést végző hatóság a tett intézkedésekről – a helyszínen felfüggesztés kivételével – a következő munkanapon tájékoztatja a jegyzőt.

Amennyiben az ellenőrzést végző hatóság az alábbi jogsértéseket tapasztalja, köteles a külön jogszabályban meghatározott ideiglenes intézkedés keretében a zenés, táncos rendezvény folytatását a helyszínen felfüggeszteni:

- 1) a rendezvényhelyszín engedély iránti kérelemben meghatározott befogadóképességének nyilvánvalóan jelentős túllépése;
- 2) a biztonsági tervben meghatározott számú biztonsági személyzet hiánya;
- 3) az engedély hiánya;
- 4) a zenés, táncos rendezvény folytatása az élet- vagy testi épség veszélyeztetésével jár;
- 5) a zenés, táncos rendezvény folytatása a közbiztonságot vagy a közrendet közvetlenül és súlyosan veszélyezteti.

III.

HATÁRBIZTONSÁGI, HATÁRRENDÉSZETI RENDSZER

Magyarország 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Unióhoz, majd 2007. december 21-én teljes jogú tagja lett schengeni övezetnek. A személyeknek a belső határokon keresztül történő szabad mozgását lehetővé tevő térség létrehozása az Európai Unió egyik fő vívmánya. Történelmi jelentősége, hogy a magyar állampolgárok – a többi részes ország állampolgáraihoz hasonlóan – a tagállamok belső határait főszabályként korlátozás nélkül átléphetik, így bárhol és bármikor lehetőség nyílt a külföldre történő utazásra.

3.1. A határrendészeti szolgálati ág tagozódása

Magyarország történeti hagyományaira tekintettel a határrendészet hármas feladatrendszerre alakult ki, mely napjainkig is a határrendészeti feladatok alapstruktúrájának tekinthető.

A három összetevő:

- Határőrizet a határátkelőhelyek közötti szakaszokon. ("zöldhatár őrizete")
- Határforgalom-ellenőrzés a határátkelőhelyeken.
- Rendészeti tevékenység ellátása a jogsértő külföldiekkel szemben.

3.2. A határrendészeti szervezeti rendszer, irányítása, elemei

A határrendészet 2008. január 1-je óta a rendőrség önálló szolgálati ága. A többi szolgálati ághoz hasonlóan központi, területi és helyi szintre tagozódik.

3.2.1. A központi szerv felépítése, feladata a határrendészeti igazgatás területén.

Központi szerve az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) **Rendészeti Főigazgatóságán belül található a határrendészeti szolgálati ág központi szakirányító szerve, a Határrendészeti Főosztály.** A Főosztály **alapvető feladatai közé tartozik** a területi rendőri szervek határforgalom-ellenőrzéssel, határőrizettel, az államhatár rendjével kapcsolatos tevékenységének szakirányítása, szakmai felügyelete, a határforgalom-ellenőrzés és határőrizet országos rendszerének működtetése.

Szakirányítja és koordinálja az országos mélységi idegenrendészeti ellenőrző rendszer működését, az idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat, a személyek államhatáron történő átadás-átvételét, a hatósági átszállítást. Együttműködik és kapcsolatot tart a minisztériumokkal, bíróságokkal, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a külképviseletekkel, a rendvédelmi- és más közigazgatási szervekkel, civil szervezetekkel, nemzetközi szervezetekkel és a külföldi rendvédelmi szervekkel.

Szakirányítja a nemzetközi kötelezettségvállalás alapján kihelyezett összekötőtisztek működését. Szakmai felügyeletet gyakorol továbbá a dokumentációkészítés és az elektronikus nyilvántartórendszerek (FADO, NEKOR) működése felett.

Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság **Határrendészeti Főosztály az alábbi osztály jogállású szervezeti elemeket** foglalja magában:

- 1) Dokumentációs Osztály,
- 2) Határképviseleti Osztály,
- 3) Határrendészeti és Kompenzációs Osztály,
- 4) Idegenrendészeti Osztály.

A **Dokumentációs Osztály** feladatkörébe tartozik többek között az elektronikus okmánynyilvántartó rendszerek, országos és helyi hálózatokon futó FTP-, alkalmazás, adatbázis, Web szerverek kialakításával kapcsolatos munkálatoknak, az okmánynyilvántartó rendszerekkel kapcsolatos bemutató, tájékoztató és képzési segédanyagok kidolgozásának irányítása, hozzáférés biztosítása az iFADO rendszerhez.

A **Határképviseleti Osztály** részt vesz a Határrendészeti Főosztály nemzetközi feladatainak megszervezésében, felelős a határrendészeti szervek feladatkörét érintő nemzetközi szerződések, nemzetközi tárgyú végrehajtási és együttműködési megállapodások előkészítéséért, összehangolja és segíti a nemzetközi szerződésekből adódó határrendészeti feladatok végrehajtását, végzi a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos feladatokat.

A **Határrendészeti és Kompenzációs Osztály** fő funkciója a határellenőrzés, és a belső határokon megszűnt határellenőrzés nyomán kialakult biztonsági deficit kompenzálása, a külső határokon és a mélységben végrehajtott ellenőrzések országos szintű megszervezése és szakirányítása.

Az **Idegenrendészeti Osztály** látja el az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság hatáskörébe nem tartozó idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat.

3.2.2. A területi szervek felépítése, feladatai a határrendészeti igazgatás területén

Területi szinten a határrendészeti szervezeti elemek a megyei rendőr-főkapitányságok szervezetébe tartoznak. A megyei rendőr-főkapitányságok határrendészeti szervezeti elemei eltérő szervezeti felépítésűek, attól függően, hogy külső- illetve belső határral, avagy határszakasszal egyáltalán nem rendelkeznek.

Külső határral rendelkező megyei rendőr-főkapitányságok feladatrendszere az ORFK általános feladatrendszeréhez igazodik, illetékességük azonban kizárólag az érintett területi szervre (annak határszakaszára) terjed ki. A megyei rendőr-főkapitányság közvetlenül irányítja és ellenőrzi az alárendeltségébe tartozó határrendészeti kirendeltségeket, nemzetközi (határ menti) kapcsolatot tart fenn a szomszédos államok határrendészeti szerveivel, teljesíti az ORFK NEBEK SIRENE Iroda felé az adatszolgáltatást. Mind a bünygyi-, mind pedig a rendészeti igazgatóságnak van határrendészeti igazgatási feladata, amely az ORFK szakirányító szervek feladataihoz igazodik.

A külső határszakasszal rendelkező megyei rendőr-főkapitányságok a rendészeti igazgatóság alárendeltségében belül **Határrendészeti Szolgálatot** működtetnek. A szolgálatokon belül Határrendészeti Osztály, Idegenrendészeti Osztály és egyes megyékben Őrzött Szálláshely működik.

A belső határok térségében a Schengen Aquis követelményeinek megfelelően – fő szabály szerint – nincs határellenőrzés. Ezért **a határszakasszal nem rendelkező megyei rendőr-főkapitányságok szervezetében nem található határrendészeti igazgatást ellátó szervezeti elem.** Ugyanakkor a mélységi ellenőrzési feladatokat e területeken is végre kell hajtani, így területi szinten megjelenik a **Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Alegység (MEKTA)** osztály/alosztály jogállással. A kompenzációs intézkedések maradéktalan

végrehajtása érdekében több helyen működik Közös Kapcsolattartási Szolgálati Hely (KKSZH) vagy Rendészeti Együttműködési Pont (REP) az MRFK Ügyeleti Osztály alárendeltségében.

Területi szinten külön kell említeni az országos hatáskörrel rendelkező területi szerveket, így a határrendészeti szakterületen a **Készenléti Rendőrséget** (pl.: a Készenléti Rendőrség Határrendészeti Igazgatóságai, vagy bűnüldözési szakterületen az Illegális Migráció Elleni Osztály), továbbá a **Repülőtéri Rendőr Igazgatóságot**, akik többek között a nemzetközi légi határforgalom ellenőrzést is végzik a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren.

3.3. A rendőrség határrendészeti feladatai

A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.³⁶

A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a **határforgalom ellenőrzése**, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, a bűncselekményből származó vagyron visszaszerzése, valamint az idegenrendészeti és menekültügyi feladatok ellátása.³⁷

A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

- 1) végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli, ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat,
- 2) engedélyezi – nemzetközi megállapodás eltérő rendelkezése hiányában – a szolgálati lőfegyverek és lőszerak szolgálati célból történő külföldre vitelét és az együttműködő, külföldi rendészeti feladatokat ellátó hatóságok szolgálati lőfegyvereinek és lőszereinek az országba történő behozatalát,
- 3) ellátja a rendkívüli állapot, a szükségállapot, a megelőző védelmi helyzet, a terrorveszélyhelyzet, a váratlan támadás és a veszélyhelyzet esetén a hatáskörébe utalt rendvédelmi feladatokat, továbbá rendkívüli állapot idején és váratlan támadás esetén közreműködik az államhatárt fegyveresen vagy felfegyverkezve átlépő személyek kizorításában, valamint elfogásában és lefegyverzésében,
- 4) őrzi az államhatárt, megelőzi, felderíti, megszakítja az államhatár jogellenes átlépését, részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában,
- 5) ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, a szállítmányokat – ide nem értve a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK rendeletben meghatározott vámellenőrzést –, valamint végzi a határátléptetést, továbbá biztosítja a határátkelőhelyek rendjét, valamint végzi a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, és a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását,
- 6) irányítja a határesemények kivizsgálásával megbízott magyar szervek tevékenységét, felügyeli az államhatár felmérésével, megjelölésével, a határjelek felújításával kapcsolatos munkák végzését,

³⁶ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 46.cikk (1).

³⁷ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről 1-2. §.

- 7) megteszi az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedéseket, továbbá elhárítja az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekményeket,
- 8) ellátja a hatáskörébe utalt idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat.

3.3.1. A rendőrség általános feladatának ellátása során végzett határrendi feladatai

A rendőrség külön törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján együttműködik a külföldi és a nemzetközi rendvédelmi szervekkel, fellép a nemzetközi bűnözés ellen. Nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusa alapján – rendészeti feladatai ellátása során – magyar rendőr külföldön, rendőrségi vagy határrendészeti feladatokat ellátó külföldi szerv tagja Magyarország területén törvényben, illetve nemzetközi szerződésben meghatározott rendőrségi jogosítványokat gyakorolhat.

A rendőrség határrendészeti, bűnüldözési és bűnmegelőzési célból a nemzetbiztonsági szolgálatokkal együttműködve külföldön felderítő tevékenységet végezhet, amely során információkat gyűjt az államhatár rendjét veszélyeztető cselekmények, valamint a terrorizmussal összefüggő cselekmények felderítése és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedések végrehajtása érdekében.

3.3.2. A rendőrség különös feladatai Magyarország államhatárának rendjének fenntartása érdekében

3.3.2.1. Rendőri intézkedések az államhatárnál

A rendőr Magyarország területének a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 2. pontjának megfelelő külső határ szerinti határvonaltól, illetve a határjeltől számított 8 km-es sávon belül feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, és a létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel.³⁸ **Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején** a rendőr Magyarország területén feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, a létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel.³⁹

Magyarország területének a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 2. pontjának megfelelő külső határ szerinti határvonaltól, illetve a határjeltől számított 60 méteres sávja az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmények – ideértve a tranzitóna létesítményeket is – építése, telepítése és üzemeltetése, valamint a honvédelmi, nemzetbiztonsági, katasztrófavédelmi, határőrizeti, menekültügyi és idegenrendészeti feladatok ellátása céljából igénybe vehető.

A rendőr Magyarország területének a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikk 2. pontjának megfelelő külső határ szerinti határvonaltól, illetve a határjeltől számított 8 km-es sávon belül feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, és a létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény gyanúja merül fel.

Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején a rendőr Magyarország területén feltartóztathatja a Magyarország területén jogellenesen tartózkodó külföldit, és a létesítmény legközelebbi kapuján átkísérheti, kivéve, ha bűncselekmény gyanúja merül fel.

³⁸ Aki a Btk. szerinti a határázár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §), a határázár megrongálása (Btk. 352/B. §), a határázárral kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §), az embercsempészség (Btk. 353. §), a jogellenes tartózkodás elősegítése (Btk. 354. §), a jogellenes bevándorlás elősegítése, támogatása (Btk. 353/A. §) bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás hatálya alatt áll, – az (1d) bekezdésben foglalt kivétellel – nem tartózkodhat a hivatkozott területen.

³⁹ Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 5. §.

Tranzitzóna kialakítására vonatkozó szabályok szerint tranzitzóna alakítható ki, amely a menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerését kérő személyek (a továbbiakban: elismerést kérő) átmeneti tartózkodására és a menekültügyi, idegenrendészeti eljárások lefolytatására, valamint az ezekhez szükséges létesítmények elhelyezésére szolgál.

A tranzitzónában tartózkodó, elismerést kérő személy Magyarországra történő beléptetésére akkor kerülhet sor,

- ha menekültügyi hatóság nemzetközi védelmet biztosító döntést hoz,
- ha a menekültügyi eljárás általános szabályok szerinti lefolytatásának feltételei fennállnak, vagy
- ha a menedékjogról szóló törvényben meghatározottak szerint kell eljárni.⁴⁰

Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben a tranzitzónában tartózkodó, elismerést kérő személy Magyarországra történő beléptetésére a) és b) pontja szerinti esetben kerülhet sor.

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben tranzitzóna céljára az általános szabályokban megjelölt helytől eltérő helyen található létesítmény is kijelölhető.

Idegenrendészeti intézkedés során a rendőrség nemzetközi szerződés alapján végrehajtja a személyek államhatáron történő átadását, átvételét, valamint más államok között átadásra kerülő személyeknek az átadás helyére kíséréssel történő átszállítását, valamint részt vesz az Európai Unió tagállamai által közösen, kísérvél végrehajtott hazatérésekben.⁴¹

A rendőrség az idegenrendészeti hatáskörben elrendelt személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéseket a tranzitterületen is alkalmazhatja.

Határforgalom-ellenőrzése során a rendőrség a határátlépésnek az Európai Unió kötelező jogi aktusaiban és jogszabályokban meghatározott feltételeit ellenőrzi, ennek során jogosult az államhatár átlépésére jelentkező személyek személyazonosságát megállapítani, úti okmányát ellenőrizni, a személy tárgyait és járművét átvizsgálni⁴².

A rendőrség a tranzitterületen is jogosult a tranzitterületen tartózkodó személyek személyazonosságát megállapítani, az úti okmányukat ellenőrizni, a tranzitterületre történő be- és kilépés, valamint az ott tartózkodás jogszerűségét ellenőrizni.

A rendőrség a határforgalom ellenőrzése során engedélyezi a határátlépés jogszabályban meghatározott feltételeivel rendelkező személyek határátlépését, illetve megtagadja a határátlépés feltételeivel nem rendelkező személyek határátléptetését.

Az utasadat-információs egységnek az elemző-értékelő tevékenysége alapján a rendőrség az intézkedések alá vonhatja azt a személyt, akire a feltárt információ vonatkozik. Az ennek során megállapított adatokról és beszerzett információkról a rendőrség az utasadat-információs egységet kérésére visszatájékoztathatja⁴³.

Járványügyi intézkedések tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben. A rendőrség a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben, a járványügyi intézkedések biztosítása céljából⁴⁴

- 1) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja,
- 2) nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja,
- 3) magánlakásba – külön írásos utasítás birtokában – ellenőrzés, a helyszín megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat,

⁴⁰ A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 71/A. § (4) és (5) bekezdésében meghatározottak szerint kell eljárni.

⁴¹ Rtv. 35. §.

⁴² Rtv. 35/A. §.

⁴³ A Nemzetbiztonsági Szolgáltatásokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Nbtv.) 52/H. § (7) bekezdése szerint feltárt információkról.

⁴⁴ Rtv. 35/B. §.

- 4) területet, épületet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen, vagy onnan távozzék, illetve az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

Képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése. A rendőrség a határátkelőhely és az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és a határátkelőhely rendjének fenntartása céljából képfellevőt helyezhet el és felvételt készíthet.⁴⁵

A rendőrség a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott őrzött szállás területén – a lakóhelyiségek, a tisztálkodás céljára szolgáló helyiségek és a WC-k kivételével – bűnmegelőzési, valamint az őrzésbiztonsági feltételek ellenőrzése céljából képfellevőt helyezhet el és felvételt készíthet.

3.3.3. A határrendészeti feladatok ellátása

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határrendészeti feladatok végrehajtása során biztosítja:

- 1) a határőrizetet,
- 2) a határforgalom ellenőrzését,
- 3) végzi az illegális migráció kezelésével összefüggő rendészeti, valamint
- 4) a határrend fenntartásával kapcsolatos feladatokat.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a feladatok végrehajtása érdekében járőr- és útlevélkezelői szolgálati formát alkalmaz.⁴⁶

Ha a rendőr az államhatáron átköborolt háziállatot vagy az államhatáron elháríthatatlan ok következtében átkerült tárgyat talál, akkor jelentést tesz a területileg illetékes határrendészeti kirendeltség, ennek hiányában tevékenység-irányítási központ ügyeletesének, aki értesíti a jegyzőt, hogy intézkedjen az állat vagy tárgy biztonságos elhelyezésére, az államhatárról szóló törvényben és nemzetközi szerződésben meghatározott feladatok végrehajtására.⁴⁷

3.3.3.1. A határőrizet

A határőrizet keretében a rendőr a határterületen az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető cselekményeket megelőzi, felderíti, valamint megszakítja.

A határőrizetet a határterületen folytatott folyamatos szolgálati tevékenységgel kell megvalósítani.⁴⁸

3.3.3.2. Határforgalom ellenőrzése

A határátkelőhelyen a rendőr a személyek, a birtokukban lévő járművek és tárgyak határforgalom-ellenőrzését és átléptetését – nemzetközi szerződés vagy jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a határátkelőhelyre történő érkezés sorrendjében hajtja végre.⁴⁹

Ha nemzetközi szerződés vagy jogszabály alapján elsőbbséget élvező személy vagy jármű vezetője határátlépési szándékát a határforgalom-ellenőrzést végző rendőrnek jelzi, vagy azt a rendőr észleli, a határforgalom-ellenőrzést soron kívül végre kell hajtani.

A határforgalom ellenőrzését végző rendőr a határforgalom ellenőrzése során a határátlépésre jelentkező személytől elkéri úti okmányát, továbbá a személy- és a

⁴⁵ Rtv. 42. § (5)-(5/a) bek.

⁴⁶ Szolgálati Szabályzat 23. §.

⁴⁷ Szolgálati Szabályzat 23. §.

⁴⁸ Szolgálati Szabályzat 62. § (1)-(2).

⁴⁹ Szolgálati Szabályzat 63. §-64. §.

járműforgalom, valamint a határátlépésre jelentkező személy birtokában lévő tárgy határforgalom-ellenőrzéséhez szükséges egyéb okmányokat.

A határforgalom ellenőrzése során a határátlépésre jelentkező személy birtokában lévő jármű és tárgy átvizsgálásakor a határforgalom ellenőrzését végző rendőr szükség esetén felszólítja az üzemeltetőt vagy a fuvarozót, távollétükben a jármű vezetőjét a jármű utas-, motor-, csomag- és rakterének kinyitására, az ott található tárgyak ki- és berakodására, a csomag felnyitására. A vámzárral és egyéb vámbiztosító eszközzel ellátott raktér esetén az átvizsgálás csak az illetékes vámszervvel együttesen hajtható végre, kivéve, ha a lezárt szállítóeszközzel kapcsolatban bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel, és a szállítóeszköz kinyitása a hivatalos eljárás lefolytatásához szükséges, feltéve, hogy a késedelem veszélye miatt a vámhatóság intézkedését nem lehet megvárni.

A határforgalom ellenőrzését végző rendőr a határátlépésre jelentkező személy és a birtokában lévő jármű ellenőrzését követően adhat engedélyt a határátlépésre.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határátlépésre jelentkező személy ellenőrzéséhez, valamint az úti okmány, illetve a határátlépésre jelentkező személy birtokában lévő jármű vagy tárgy vizsgálatához a határátlépésre jelentkező személy, az úti okmány, illetve a jármű és a tárgy adatait összeveti,⁵⁰ továbbá az ellenőrzéshez informatikai és más műszaki eszközöket vehet igénybe.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határforgalom ellenőrzése során – nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusa eltérő rendelkezésének hiányában – az államhatár átlépésére jelentkező személy bejegyzésre alkalmas úti okmányába és ezek mellékleteibe bejegyzi

- 1) a határátlépés tényét, helyét és időpontját,
- 2) a beutazás megtagadásának tényét,
- 3) több személy részére kiállított úti okmány használata esetén – a határátlépő személy azonosítását lehetővé tevő jelzést, valamint
- 4) a más határátlépésre jogosító úti okmány meglétére utaló jelzést.

Ha a harmadik országbeli állampolgár a tartózkodás időtartamára vonatkozó feltételek meglétét bizonyítja, úti okmányába az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határátkelőhelyen kívül, utólag is köteles bejegyezni a határátlépés tényét, helyét és időpontját, valamint köteles ezzel egyidejűleg a harmadik országbeli állampolgár részére kiállítani a⁵¹ személyek határátlépésére irányadó formanyomtatványt.

3.3.3.3. Mélységi ellenőrzés

A rendőr – önállóan vagy más hatóságokkal együttműködve – az ország területén jogellenesen tartózkodó személyek felderítése céljából a külső határon lévő határterületen kívül mélységi ellenőrzést végez.⁵²

A mélységi ellenőrzés nem irányulhat a határforgalom ellenőrzésére.

3.3.3.4. Államhatár rendjének fenntartása

A rendőr az államhatár rendjének fenntartását a határőrizeti tevékenységével biztosítja.⁵³

⁵⁰ Az Rtv. 91/K. § (1) bekezdésében meghatározott nyilvántartások adataival.

⁵¹ A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i 2016/399/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Schengeni határ-ellenőrzési kódex) VIII. melléklete szerinti formanyomtatványt.

⁵² Szolgálati Szabályzat 65. §.

⁵³ Szolgálati Szabályzat 66. §.

A rendőr az államhatár rendjének fenntartása során:

- 1) az államhatár felmérésével, megjelölésével, a határjelek ellenőrzésével, karbantartásával, felújításával kapcsolatos munkák elvégzését felügyeli, a végrehajtást ellenőrzi, a határnyiladék tisztán tartását és a határjelek láthatóságát biztosítja,
- 2) a határút, a határvíz, a határvonalat keresztező közút, vasút és híd használatára vonatkozó szabályok betartását ellenőrzi,
- 3) végzi a határterületen végzendő munkák hatósági engedélyezését, ellenőrzi az engedélyben meghatározott feltételek betartását,
- 4) ellenőrzi a jogszabályban vagy nemzetközi szerződésben meghatározott magatartási szabályok betartását,
- 5) kivizsgálja a határrend sértéseket, valamint a nemzetközi szerződés szerint határrendi esetnek minősülő eseményeket, ellátja az ilyen esetek rendezésével kapcsolatos feladatokat,
- 6) betartja és betartatja a jogszabályban vagy nemzetközi szerződésben meghatározott környezetvédelmi követelményeket, valamint
- 7) nemzetközi szerződés alapján biztosítja a személyek és dolgok átadás-átvételét.

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határterületen a határőrizet, valamint az államhatár rendjének fenntartása érdekében mozgást érzékelő és gátló, a terep megfigyelését segítő, valamint más határőrizeti berendezést, műszaki-technikai eszközt használhat.

3.4. A beutazás és tartózkodás szabályai

3.4.1. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazása és tartózkodása

Magyarország biztosítja a szabad mozgás és tartózkodás jogának gyakorlását⁵⁴

- a magyar állampolgár kivételével az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgárának, továbbá az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállású személynek (a továbbiakban: EGT-állampolgár),
- az EGT-állampolgár magyar állampolgársággal nem rendelkező, az EGT-állampolgárt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagjának (a továbbiakban: az EGT-állampolgár családtagja),
- annak az EGT-állampolgárt kísérő vagy hozzá csatlakozó személynek, aki – abban az országban, ahonnan érkeznek – az EGT-állampolgár eltartottja volt, vagy vele egy háztartásban élt, illetve akiről súlyos egészségügyi okból az EGT-állampolgár személyesen gondoskodik és a hatóság a családtagként való beutazását és tartózkodását engedélyezi.

3.4.1.1. A beutazás, valamint a száznolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás joga

Az EGT-állampolgár érvényes úti okmánnyal vagy személyazonosító igazolvánnyal, továbbá nemzetközi szerződés által meghatározott körben lejárt érvényességű úti okmánnyal, lejárt

⁵⁴ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 1. §.

érvényességű személyazonosító igazolvánnyal vagy beutazás céljából elismert egyéb okmánnyal jogosult beutazni Magyarország területére.⁵⁵

Az EGT-állampolgárt kísérő vagy Magyarország területén tartózkodó EGT-állampolgárhoz csatlakozó harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtag olyan érvényes úti okmánnyal, amelynek érvényessége legalább három hónappal meghaladja a tervezett távozási időpontját és a megelőző tíz éven belül bocsátották ki, valamint – amennyiben közvetlenül alkalmazandó európai közösségi jogi aktus vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – érvényes száznolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett (a továbbiakban: kilencven napot meg nem haladó, tervezett) tartózkodásra jogosító vízummal jogosult beutazni Magyarország területére.

Olyan érvényes úti okmánnyal, amelynek érvényessége legalább három hónappal meghaladja a tervezett távozási időpontját és a megelőző tíz éven belül bocsátották ki, valamint – amennyiben közvetlenül alkalmazandó európai közösségi jogi aktus vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik – érvényes kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízummal családtagként jogosult beutazni Magyarország területére az a harmadik ország állampolgárságával rendelkező személy is, aki – abban az országban, ahonnan érkeznek – az EGT-állampolgár eltartottja volt, vagy vele egy háztartásban élt, illetve akiről súlyos egészségügyi okból az EGT-állampolgár személyesen gondoskodik.

A személy vízum nélkül utazhat be Magyarország területére, ha rendelkezik az e törvényben meghatározott tartózkodási jogot igazoló okmánnyal, illetve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam által az EGT-állampolgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja részére kiadott tartózkodási kártyával.

A beutazásra a Schengeni határ-ellenőrzési kódexben foglalt szabályokat is alkalmazni kell.

3.4.1.2. A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás joga

A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra az az EGT-állampolgár jogosult⁵⁶

- akinek tartózkodási célja keresőtevékenység folytatása,
- aki a tartózkodás teljes időtartamára elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, és külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről a jogszabályok rendelkezései szerint maga gondoskodik, vagy
- aki tanulmányok folytatása céljából felvételt nyert köznevelési intézménybe, szakképző intézménybe vagy felsőoktatási intézménybe, és tartózkodása teljes időtartama során elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, valamint külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről a jogszabályok rendelkezései szerint maga gondoskodik.

Ha az EGT-állampolgár teljesíti az a) vagy b) pontjában meghatározott feltételeket, családtagja tartózkodásra jogosult. A c) pontban meghatározott feltételeket teljesítő EGT-állampolgárnak a házastársa, valamint eltartott gyermeke jogosult tartózkodásra.

⁵⁵ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 1. §.

⁵⁶ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 6. §.

Állandó tartózkodásra jogosult:

- 1) az az EGT-állampolgár, aki öt éven át megszakítás nélkül, jogszerűen Magyarország területén tartózkodott,
- 2) az a családtag, aki öt éven át megszakítás nélkül, jogszerűen Magyarország területén tartózkodott,
- 3) az a személy, aki az EGT-állampolgárra tekintettel fennmaradó tartózkodási joggal rendelkezik, és öt éven át megszakítás nélkül, jogszerűen Magyarország területén tartózkodott, valamint
- 4) az állandó tartózkodásra jogosult szülőnek Magyarország területén született gyermeke.

Ha az EGT-állampolgár vagy a családtag Magyarország területén tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott, és Magyarország területére száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó időre visszatér, az állandó tartózkodási jog megszerzéséhez szükséges időtartam újrakezdődik.

3.4.1.3. A szabad mozgás és tartózkodás jogának közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból történő korlátozása

A személyek beutazáshoz és tartózkodáshoz való joga az arányosság elvének betartásával és az érintettnek **kizárólag olyan személyes magatartása alapján korlátozható**, amely valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra, a nemzetbiztonságra vagy a közegészségügyre.

A visszairányítás, illetve a kiutasítás nem rendelhető el és nem hajtható végre olyan ország területére, amely az érintett tekintetében nem minősül biztonságos származási vagy biztonságos harmadik országnak, így különösen, ahol faji, vallási, nemzeti hovatartozása, egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása vagy politikai véleménye miatt üldöztetés veszélyének lenne kitéve, továbbá olyan állam területére vagy olyan terület határára sem, ahol nyomós oknál fogva tartani lehet attól, hogy a visszairányított, illetve a kiutasított személy az Alaptörvény XIV. cikk (3) bekezdésében meghatározott magatartásnak lenne kitéve (non-refoulement).

Ha az érintett menekültügyi eljárás alatt áll, a visszairányítás és a kiutasítás csak a menekültügyi hatóság kérelmet elutasító véglegessé vált és végrehajtható határozata alapján hajtható végre.⁵⁷

3.4.1.4. A beléptetés megtagadása és a visszairányítás

A határforgalmat ellenőrző hatóság a beutazni kívánó EGT-állampolgár, illetve a családtag államhatáron történő beléptetését megtagadhatja, ha nem felel meg a meghatározott beutazási feltételeknek, vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt áll.

A beléptetés megtagadása esetén az EGT-állampolgárt, illetve a családtagot vissza kell irányítani⁵⁸

- 1) annak az országnak a területére, ahonnan érkezett,
- 2) annak az országnak a területére, amely visszafogadni köteles,
- 3) annak az országnak a területére, ahol szokásos tartózkodási helye van, vagy
- 4) bármely más államba, ahova beutazhat.

⁵⁷ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 33-34. §.

⁵⁸ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 36. §.

A visszairányítást indokolt határozattal kell elrendelni, a közléssel egyidejűleg intézkedni kell a végrehajtás iránt. A visszairányítást elrendelő határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

Beutazási és tartózkodási tilalmat kell elrendelni azzal szemben⁵⁹,

- akinek a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítésére Magyarország nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt, vagy
- akinek a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítéséről az Európai Unió Tanácsa döntött.

A beutazási és tartózkodási tilalmat az ismeretlen helyen, illetve nem Magyarország területén tartózkodó személlyel szemben az eljáró idegenrendészeti hatóság határozattal rendeli el.

Az eljáró idegenrendészeti hatóság – a közegészségügyi hatóság kezdeményezésére – **közegészségügyi okból kiutasíthatja** azt az EGT-állampolgárt vagy azt a családtagot, aki külön jogszabályban meghatározott közegészséget veszélyeztető betegségben szenved, fertőzőképes, illetve kórokozó hordozó állapotban van, és ezekre tekintettel nem veti alá magát kötelező ellátásnak, kivéve, ha a beutazást követő három hónap elteltével válik beteggé vagy fertőzőképpé, illetve alakul ki kórokozó hordozó állapot.⁶⁰

Az eljáró idegenrendészeti hatóság kiutasíthatja azt az EGT-állampolgárt vagy azt a családtagot,

- aki Magyarország területének elhagyására vonatkozó kötelezettségének az előírt határidőn belül nem tett eleget,
- akinek a beutazási vagy a tartózkodási joga nem áll fenn, de aki ennek ellenére a beutazási vagy a tartózkodási joga igazolása céljából az eljáró idegenrendészeti hatóság előtt hamis adatra vagy valótlan tényre hivatkozott,
- akinek beutazása vagy tartózkodása valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent Magyarország közrendjére, köz- vagy nemzetbiztonságára.

3.4.2. A harmadik országbeli állampolgárok beutazása és tartózkodása

Magyarország a harmadik országbeli állampolgárok számára biztosítja a be- és kiutazás, valamint a tartózkodás jogának gyakorlását. harmadik országbeli állampolgár be- és kiutazási, valamint tartózkodási jogának gyakorlása az e törvényben meghatározott rendelkezések szerint korlátozható.⁶¹

Magyarországon harmadik országbeli állampolgár egy jogcímen tartózkodhat. Amennyiben a tartózkodási jogosultsággal rendelkező harmadik országbeli állampolgár meglévő jogcíme mellett más jogcímen kap tartózkodásra jogosító engedélyt – ide értve a menedékjogról szóló törvény szerinti jogcímeket is – a korábbi tartózkodási jogcímen kiadott tartózkodásra jogosító engedélyét az idegenrendészeti hatóság érvényteleníti.

Értelmező rendelkezések:

- harmadik országbeli állampolgár: a nem magyar állampolgár és a hontalan⁶²;
- hontalan: akit saját joga szerint egyetlen állam sem ismer el állampolgárának;
- schengeni állam: az Európai Unióról szóló szerződéshez, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez és az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó

⁵⁹ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 38. § (1)-(2) bek.

⁶⁰ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 40. §.

⁶¹ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 1. §.

⁶² A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 1. § (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személyek kivételével.

szerződéshez csatolt, a schengeni vívmányoknak az Európai Unió keretébe történő beillesztéséről szóló jegyzőkönyv (a továbbiakban: Schengeni Jegyzőkönyv) 1. cikkében, illetve az 1999/435/EK tanácsi határozatban meghatározott schengeni vívmányokat, valamint az Európai Unió intézményei által az ezek hatálya alá tartozó területen hozott további intézkedéseket teljes körűen alkalmazó európai uniós tagállam és a Schengeni Jegyzőkönyv 6. cikke alapján az Európai Unió Tanácsával kötött, a schengeni vívmányok végrehajtásában, alkalmazásában és fejlesztésében való részvételről szóló megállapodásban részes más állam;

3.4.2.1. A száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás szabálya

A harmadik országbeli állampolgár bármely száznyolcvan napon belül kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás céljából a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt feltételek szerint utazhat be Magyarország területére. A kilencven napot meg nem haladó, tervezett időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat Magyarország területén, aki teljesíti a jogszabályokban meghatározott feltételeket.

Az a harmadik országbeli állampolgár, aki vállalaton belüli áthelyezés céljából az Európai Unió tagállama által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel és érvényes úti okmánnyal rendelkezik és amennyiben a beutazása vagy tartózkodása Magyarország közrendjét, közbiztonságát vagy nemzetbiztonságát, illetve közegészségügyi érdekét nem sérti vagy veszélyeztet, jogosult

- az Európai Unió tagállamai területén szabadon mozogni, kilencven napot meg nem haladó, tervezett időtartamig Magyarországra beutazni és ott tartózkodni,
- külön engedély nélkül a vállalaton belüli áthelyezés keretében a magyarországi fogadó szervezetnél munkát végezni.

Ha valamely közvetlenül alkalmazandó európai közösségi jogi aktus, nemzetközi szerződés, e törvény vagy e törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet másként nem rendelkezik, a harmadik országbeli állampolgár kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodás céljából történő beutazásához és tartózkodásához vízum szükséges.

A kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízumot a Vízumkódexben foglalt eljárások és feltételek szerint kell kiadni.

3.4.2.2. A száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás szabályai

Száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be, illetve száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat Magyarország területén, aki⁶³

- 1) rendelkezik érvényes úti okmánnyal;
- 2) rendelkezik
 - száznyolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra jogosító vízummal,
 - tartózkodási engedéllyel,
 - bevándorlási engedéllyel,
 - letelepedési engedéllyel,

⁶³ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 13. §. (1).

- ideiglenes letelepedési engedéllyel,
 - nemzeti letelepedési engedéllyel, vagy
 - EK letelepedési engedéllyel;
- 3) rendelkezik a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel;
 - 4) igazolja beutazása és tartózkodása célját;
 - 5) Magyarország területén rendelkezik szálláshellyel vagy lakóhellyel;
 - 6) tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel;
 - 7) az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja;
 - 8) nem áll kiutasítás vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt, illetve beutazása vagy tartózkodása nem veszélyezteti Magyarország közrendjét, közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekét;
 - 9) nem áll beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt.

A fentiekben meghatározott feltételek hiányában a beutazás és tartózkodás csak kivételesen, nemzetközi kötelezettség teljesítése céljából, halaszthatatlan humanitárius okból vagy nemzeti érdekből engedélyezhető. Az a harmadik országbeli állampolgár, aki rendelkezik valamely, a b) pontban felsorolt engedéllyel, a beutazáskor mentesül a c)-g) pontokban foglalt feltételek igazolása alól. A kiskorú harmadik országbeli állampolgárnak igazolnia kell, hogy szülője vagy törvényes képviselője magyarországi tartózkodásához – a tervezett tartózkodás időtartamára – hozzájárult.

Száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum:

- tartózkodási engedély átvételére jogosító vízum, amely egyszeri, tartózkodási engedély átvétele vagy az engedélyezett nemzeti letelepedési engedély átvétele céljából történő beutazásra és legfeljebb harminc napos tartózkodásra jogosít Magyarország területén;
- nemzeti vízum, amely – nemzetközi szerződés alapján – többszöri beutazásra és száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó időtartamú tartózkodásra jogosít Magyarország területén.

Az érvényes tartózkodási vízummal vagy nemzeti vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgár a vízumban foglalt tartózkodási idő lejártát követően Magyarország területén történő tartózkodásra – ha törvény másként nem rendelkezik – tartózkodási engedéllyel jogosult. A tartózkodási engedély száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó, de legfeljebb kettő év határozott időtartamú tartózkodásra jogosít Magyarország területén.

A tartózkodási engedély – ha törvény eltérően nem rendelkezik – két évvel meghosszabbítható.

3.4.2.3. A száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra vonatkozó különös szabályok

Családi együttélés biztosítása céljából tartózkodási engedélyt az a harmadik országbeli állampolgár kaphat, aki tartózkodási, bevándorlási, letelepedési, ideiglenes letelepedési, nemzeti letelepedési vagy EK letelepedési engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár, illetve magyar állampolgár, vagy külön törvény szerinti tartózkodási kártyával vagy állandó tartózkodási kártyával rendelkező személy (a továbbiakban: családtagja).

Ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolással kell ellátni azt a harmadik országbeli állampolgárt,⁶⁴

- 1) aki tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be és az engedély kiadásaig nemzeti vízumának vagy korábbi tartózkodási engedélyének érvényességi ideje lejárt, vagy e törvény szerint tartózkodási engedéllyel kell ellátni, továbbá akkor is, ha az 1. § (5) bekezdése alapján terjeszt elő tartózkodási engedély-kérelmet, kivéve, ha a tartózkodási engedély kiadása iránti kérelem előterjesztését megelőzően elrendelt kiutasításnak nem tett eleget;
- 2) aki Magyarország területén ideiglenes letelepedési engedély vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény 94. § (2) bekezdése szerinti nemzeti letelepedési engedély iránti kérelmet nyújtott be;
- 3) aki azért tartózkodik a jogszerű tartózkodás időtartamát meghaladóan Magyarország területén, mert kiutazását humanitárius, keresőtevékenységével összefüggő, nem önhibájából eredő személyes vagy elháríthatatlan ok fennállása akadályozza;
- 4) aki Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár szülő gyermekeként született Magyarország területén és jogszerű magyarországi tartózkodása az e törvényben szabályozott más engedéllyel nem biztosítható;
- 5) aki emberkereskedelem áldozata, az áldozatsegítő hatóság indítványára, a gondolkodási idő tartamára;
- 6) akinek beutazását a törvényben meghatározott feltételek hiányában csak kivételesen, nemzetközi kötelezettség teljesítése céljából, halaszthatatlan humanitárius okból vagy nemzeti érdekből engedélyezik, feltéve, hogy Magyarország területén történő tartózkodásra jogosító engedéllyel nem rendelkezik;
- 7) akinek az úti okmányát külön törvény alapján visszatartották, és nem rendelkezik Magyarország területén történő tartózkodásra jogosító engedéllyel;
- 8) akivel szemben jogellenes beutazás, illetve tartózkodás miatt idegenrendészeti eljárás van folyamatban;
- 9) aki hontalansága megállapítását kérte, az eljárás időtartamára, feltéve, hogy Magyarország területén történő tartózkodásra jogosító engedéllyel nem rendelkezik;
- 10) akit a kijelölt helyen való tartózkodásra köteleztek⁶⁵;
- 11) aki az Európai Unió más tagállamában magas szintű képzettséget igénylő munkavállalás céljából tartózkodási engedélyt kérelmezett, és az EU Kék Kártya érvényességi idejének lejártát vagy az okmány visszavonását követően Magyarország területére visszatért a munkanélküliség időtartamára.

⁶⁴ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 30. § (1) bek.

⁶⁵ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény a 62. § (1) bekezdés a), b), c), d) vagy f), g), h) pontja alapján kijelölt helyen való tartózkodásra köteleztek.

IV.

A személyi szabadság korlátozás szabályai

4.1. A személyi szabadságjogokról általában

A személyi szabadságjogok az emberi jogok közé sorolhatóak. A természetjogi felfogás értelmében az ember vele született joga a személyi szabadsághoz való jog. Ezért a jogcsoportokon belül első generációs jogok a szabadságjogok, melyet a polgári alkotmányok alapvető jogként határoznak meg.

A **szabadsághoz való jog alkotmányos alapvető jog**, melyet kizárólag törvényben meghatározott esetekben és módon lehet korlátozni.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) SZABADSÁG ÉS FELELŐSSÉG fejezete IV. cikk alapján:

„(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

(3) A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrövidebb időn belül szabadon kell bocsátani, vagy bíróság elé kell állítani. A bíróság köteles az elé állított személyt meghallgatni és írásbeli indokolással ellátott határozatban szabadlábra helyezéséről vagy letartóztatásáról haladéktalanul dönteni.

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.”

Az Alaptörvény idézett rendelkezési alapján a személyi szabadságjogokat valamennyi jogág oltalmazza. Ezen belül az állam büntetőhatalmának gyakorlása során a garanciális szabályokat a közjog körébe sorolható jogszabályok határozzák meg anyagi- és eljárási szabályok útján.⁶⁶

4.2. A személyes szabadságot korlátozó rendőri intézkedések

4.2.1. Az intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elvei és szabályai

A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.⁶⁷

A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

⁶⁶ Ezzel összhangban tartalmaznak rendelkezéseket a teljesség igénye nélkül az alábbi jogszabályok, így az Rtv., a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény, a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény.

⁶⁷ Rtv. 17-18. §.

A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozója vagy más személy értesítését kérje, ennek érdekében a fogvatartottat nyilatkoztatni kell. A fogvatartott által értesítendőnek megjelölt személy értesítésének kötelezettsége a rendőrséget terheli, az értesítést a rendőrség indokolatlan késedelem nélkül teljesíti. Ha az értesítés ténye az eljárás során keletkezett adatok alapján veszélyezteti az intézkedés célját, akkor az értesítést el kell halasztani és akkor kell megtenni, amikor a veszélyeztetés már nem áll fenn. Ha az értesítés ténye nem, de a fogvatartott által megjelölt személy értesítése veszélyezteti az intézkedés célját, akkor őt fel kell hívni arra, hogy más személyt jelöljön meg. Ha a fogvatartott olyan más személyt jelölt meg, akivel kapcsolatban az értesítésnek nincs akadálya, a rendőrség az utóbb megjelölt személyt értesíti. Ha a fogvatartott kiskorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét. Ha a fogvatartott esetében a büntetőeljárás vagy a szabálysértési eljárás szabályai alkalmazásának van helye, az ezen eljárásokra vonatkozó különös rendelkezések szerint kell eljárni.

A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

A rendőrségi fogdába történő befogadáskor, amennyiben a rendelkezésre álló adatokra, illetve a befogadás körülményeire vagy a fogvatartott viselkedésére tekintettel alapos okkal feltételezhető, hogy a fogvatartott saját vagy más életének, testi épségének veszélyeztetésére alkalmas tárgyat tart magánál, az élet, testi épség védelme, továbbá a bűncselekmény megelőzése érdekében a fogvatartott testét, erre vonatkozó előzetes figyelmeztetést követően – a testüregekre is kiterjedően – át kell vizsgálni.

A fogvatartott testének átvizsgálása nem történhet szemérem sértő módon, és az átvizsgálás alatt más fogvatartott, illetve a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem lehet jelen.

A testüregek átvizsgálását csak orvos végezheti, amelynek során a vizsgálatot végző orvoston kívül a vizsgálat elvégzésében közreműködő egészségügyi dolgozó, valamint a vizsgált személlyel azonos nemű rendőr lehet jelen.

4.2.2. Elfogás és előállítás

A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,⁶⁸

- 1) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;
- 2) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki,
- 3) akinek őrizetét, letartóztatását, előzetes kényszergyógykezelését, illetve elmeállapotának megfigyelését rendelték el;
- 4) aki az őrizet, a letartóztatás, az ideiglenes kiadatási letartóztatás, a kiadatási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás, az átadási letartóztatás, az ideiglenes végrehajtási letartóztatás, a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során megszökött, vagy a fogvatartás helyéről engedéllyel eltávozva oda nem tért vissza, az olyan bűnügyi felügyelet szabályait, amelynek során a bíróság a terhelt számára előírta, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz

⁶⁸ Rtv. 33. §.

tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el, valamint a távoltartás szabályait megszegte, illetve, aki az előzetes kényszergyógykezelés, az elmeállapotának megfigyelése, a kényszergyógykezelés vagy a javítóintézeti nevelés alól magát kivonta;

- 5) akinek előállítását külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelik;
- 6) aki az ország területén jogellenesen tartózkodik;
- 7) akinek büntetés-végrehajtási őrizete szükséges.⁶⁹

A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

- 1) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja;
- 2) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;
- 3) akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés, valamint közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;
- 4) aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, valamint a nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezésének hatálya alól engedély nélkül kivonja magát, és azt a gyermeket, akinek a felkutatását és előállítását gyermek átadására irányuló bírósági végrehajtás során rendelték el;
- 5) aki a pártfogó felügyelet – külön törvényben meghatározott és a rendőrség hatáskörébe tartozó – szabályait megszegi;
- 6) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;
- 7) akivel szemben ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésének van helye;
- 8) akit a Schengeni Információs Rendszerben elhelyezett figyelmeztető jelzés alapján védelem alá kell helyezni.

A rendőrség az előállítással **a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja**. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője **egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja**. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az előállítottat **szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell**, és az előállítás időtartamáról részére **igazolást kell kiállítani**.

Nemzetközi szerződés rendelkezése alapján elfogott, illetőleg előállított külföldi személy személyi szabadsága legfeljebb az abban meghatározott időtartamig korlátozható.

4.2.3. Elővezetés

A rendőr az **elővezetést elrendelő határozatban vagy végzésben megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri vagy oda útba indítja**.⁷⁰

Ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – vissza lehet tartani. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az elővezetés elrendelésének **törvényességéért az elrendelő a felelős**.

⁶⁹ A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 38. § (5) bekezdése alapján.

⁷⁰ Rtv. 34. §.

Ha az elővezetendő személy cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll, az elővezetés foganatosításának tervezett időpontjáról előzetesen a gondnokot értesíteni kell, ha az a rendőri intézkedés foganatosítását nem akadályozza. A gondnok – értesítés ellenére történő – távolmaradása esetén a rendőri intézkedés foganatosítására a gondnok távollétében kerül sor. A rendőrség a távolmaradás tényéről a szükséges intézkedések megtétele érdekében az illetékes gyámhatóságot értesíti.

4.2.4. Intézkedés a tanítási napon a tanítási órától vagy az iskola által szervezett foglalkozástól engedély nélkül távolmaradó, vagy onnan engedély nélkül eltávozó 14. életévét be nem töltött tanulóval szemben

A rendőr – a nevelési-oktatási intézménnyel történt előzetes egyeztetést követően – a nevelési-oktatási intézmény vezetőjéhez kísérheti azt a 14. életévét be nem töltött tanulót, aki a tanítási napon a tanítási órától vagy az iskola által szervezett kötelező foglalkozástól nagykorú kíséréte nélkül úgy marad távol, hogy a távolmaradását nem tudja hitelt érdemlően igazolni.⁷¹

4.2.5. Idegenrendészeti intézkedés

A rendőrség nemzetközi szerződés alapján végrehajtja a személyek államhatáron történő átadását, átvételét, valamint más államok között átadásra kerülő személyeknek az átadás helyére kíséréssel történő átszállítását, valamint részt vesz az Európai Unió tagállamai által közösen, kísérelővel végrehajtott hazatérésekben.⁷²

A rendőrség az idegenrendészeti hatáskörben elrendelt személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéseket a tranzitterületen is alkalmazhatja.

4.2.6. A Rendőrség intézkedései járványügyi intézkedések tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben

A rendőrség a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben, a járványügyi intézkedések biztosítása céljából:

- 1) útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja,
- 2) nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja,
- 3) magánlakásba – külön írásos utasítás birtokában – ellenőrzés, a helyszín megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat,
- 4) területet, épületet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetve az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.⁷³

4.2.7. Biztonsági intézkedés

A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése, továbbá az államhatár védelme érdekében:⁷⁴

- 1) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;
- 2) intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában;

⁷¹ A hitelt érdemlő igazoláson a nevelési-oktatási intézmény, az orvos, valamint a 14. életévét be nem töltött tanuló szülője, törvényes képviselője által kiállított írásbeli igazolást kell érteni.

⁷² Rtv. 35. §.

⁷³ Rtv. 35/B. §.

⁷⁴ Rtv. 37. §.

- 3) intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;
- 4) közterületen vagy nyilvános helyen – ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja – intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;
- 5) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen, vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

4.2.8. Közbiztonsági őrizet

A rendőrség az előállított személyt **24 óra időtartamra** jogosult **közbiztonsági őrizetbe venni**, ha az őrizetbe vételt a személyazonosság megállapítása szükségessé teszi. Az őrizet időtartamába az előállítás ideje beszámít.⁷⁵

A rendőrség azt a feltételes szabadságra bocsátott elítéltet, illetve a javítóintézetből ideiglenesen elbocsátottat, akit pártfogó felügyelet alá helyeztek, ha a pártfogolt a hatóság elől elrejtőzött vagy elrejtőzésétől alaposan tartani kell, 72 óra időtartamra őrizetbe veheti.

A közbiztonsági őrizetet rendőrségi fogdán kell végrehajtani. A rendőrség az őrizet határidejének lejártát nap, óra és perc megjelöléssel tartja nyilván.

A közbiztonsági őrizetbe vett személyt

- a személyazonosságának megállapítását követően, továbbá
- ha a személyazonosság megállapítására vagy a feltételes szabadság megszüntetésére a határidőn belül nem került sor, a határidő elteltével

haladéktalanul szabadon kell bocsátani.

A közbiztonsági őrizetre a Bv. tv. őrizet végrehajtására vonatkozó szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója az őrizetet elrendelő rendőri szerv vezetője, továbbá az őrizetbe vett személy befogadásáról és szabadításáról az őrizetet elrendelő rendőri szervet, pártfogó felügyelet alatt álló személy esetében pedig a pártfogó felügyelőt vagy a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőt is értesíteni kell.

4.3. Az elfogás és az előállítás részletes szabályai

4.3.1. Az elfogás és előállítás helye

A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervhez állítja elő.⁷⁶

Az Rtv. szerint végrehajtott elfogásról az azt elrendelő hatóságot, az Rtv. 33. § (1) bekezdés d) pontja szerint végrehajtott elfogásról a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedést, büntetést vagy intézkedést végrehajtó szervet haladéktalanul értesíteni kell.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés f) pontja alapján végrehajtott elfogásról az idegenrendészeti hatóságot haladéktalanul értesíteni kell. Az Rtv. 33. § (1) bekezdés c) vagy d) pontja alapján fogvatartott személy meghatározott bíróság, ügyész, valamint nyomozó hatóság – ha az nem általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv – elé állításáról az előállítást végrehajtó általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv gondoskodik. Ha az

⁷⁵ Rtv. 38. §.

⁷⁶ Szolgálati Szabályzat 28. §.

elrendelő hatóság általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, akkor az előállításról maga gondoskodik.⁷⁷

Törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelt előállítást a végrehajtó szervnek az elrendelő határozatban megjelölt hatósághoz kell foganatosítania.

4.3.2. Az elfogás és előállítás mellőzése

Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.

Az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható.

4.3.3. Az elfogás és előállítás dokumentálása, parancsnoki vizsgálata

A rendőr a megkezdett, de mellőzött előállításról is jelentést készít, amelyben rögzíti az érintett személy személyazonosító adatait, az előállítás megkezdésének okát, helyét és időpontját, az intézkedés befejezésének helyét és időpontját, valamint az előállítás mellőzésének okát.

(Az elfogás és előállítás végrehajtása esetén – ideértve a megkezdett, de mellőzött előállítást is – a rendőr szolgálati előjárója haladéktalanul, de legkésőbb az intézkedésről történő beszámoltatásig köteles vizsgálni az intézkedés jogszerűségét, szakszerűségét és arányosságát. A vizsgálat eredményét az intézkedésről készült jelentésre kell rávezetni.

4.3.4. Az előállítás időtartama, meghosszabbítása

Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig, vagy a fogvatartott személy nyomozó hatóság által történő átvételig tart, ideértve azt is, ha a nyomozó hatóság a fogvatartott személy őrizetét rendeli el. Az előállítás ebben az esetben is legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tarthat.⁷⁸

Ha az előállítás időtartamának az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerinti meghosszabbítása válik szükségessé, ennek tényét és időtartamát a fogvatartottal – a személyi szabadság korlátozása 8. órájának lejártát megelőzően – szóban közölni kell, és a meghosszabbítás tényét, okát, időtartamát, illetve annak közlését az előállításról készített jelentésen, valamint az előállítás időtartamáról kiállított igazoláson, az engedélyezésre jogosult vezető aláírásával együtt fel kell tüntetni.

4.3.5. Az előállító egységre vonatkozó rendelkezések

Előállító egységben – az idegenrendészeti eljárás lefolytatása céljából előállított kiskorú személy kivételével – tizennégy éven aluli kiskorú személy nem helyezhető el. Ha az előállítás ideje alatt megállapítást nyer az, hogy az előállított személy kísérő nélküli kiskorú, az előállítást foganatosító rendőri szerv haladéktalanul gondoskodik gyermekvédelmi intézményben történő elhelyezéséről.

⁷⁷ Rtv. 33. § (1) bekezdés c)-d) továbbá f) pontja.

⁷⁸ A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A fogvatartott tényleges elhelyezése az előállító egységen belül az előállító helyiségben történik.

A rendőrkapitányság, a határrendészeti kirendeltség, valamint a rendőrőrs vezetője köteles a fogvatartott személy biztonságos elhelyezésére szolgáló előállító egységet kijelölni. A Repülőtéri Rendőr Igazgatóság, a Készenléti Rendőrség és a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányság esetében előállító egység kijelölésére indokolt esetben a szerv vezetője jogosult.

Az előállító egységben történő elhelyezés, őrzés végrehajtásának feltételeit a rendőri szerv vezetője biztosítja. Az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni. A letétként kezelt fizetőeszközt címletenként és – amennyiben sorszámmal rendelkezik – sorszám szerint, a többi letétként kezelt tárgyat megnevezésük, számuk és egyedi azonosítást lehetővé tevő jellemzőik feltüntetésével kell a jegyzékben feltüntetni. A jegyzék eredeti példánya a letét őrzési helyén, a másolati példányok közül egy a fogvatartottnál, egy pedig az átiró tömbben kerül elhelyezésre.

A letétként kezelt tárgyak letételkori, valamint megfelelő állapotban történő megőrzéséről az előállító egységet üzemeltető rendőrkapitányság, határrendészeti kirendeltség, rendőrőrs, illetve a kijelölt előállító egység üzemeltetője gondoskodik. Az elhelyezés megszüntetését követően a fogvatartott személy részére a letéti tárgyai átadásra kerülnek. A letéti tárgyak nem igazolt hiányának, megrongálódásának vagy megsemmisülésének okát – jegyzőkönyv felvételét követő – parancsnoki kivizsgálás keretében kell megállapítani.

Elhelyezéskor a fogvatartottat nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról. Betegség vagy sérülés esetén orvosi ellátásban kell részesíteni, ruházatát támadás vagy önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából a felügyeletet ellátó rendőrnek át kell vizsgálnia. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti, valamint nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik.

Az előállítás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszíj nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál.

Gondoskodni kell az előállító helyiségben elhelyezett, azonos ügyben fogvatartott személyek, a férfiak és nők, a felnőtt korúak és a fiatalok elkülönítéséről, valamint rendkívüli őr felállításával biztosított őrzéséről.

Az előállító egységben történő elhelyezéssel egyidejűleg a fogvatartott elhelyezéséről a fogvatartás során keletkezett iratanyagokkal együtt tárolandó nyomtatványt kell kitölteni, amely tartalmazza

- 1) a fogvatartott személy személyazonosító adatait,
- 2) az elhelyezés kezdő és befejező időpontját (év, hónap, nap, óra, perc megjelöléssel),
- 3) a felügyeletet ellátó nevét, rendfokozatát, valamint
- 4) az étkeztetésre, valamint a fogvatartott ellátásával – különösen az egészségügyi ellátásával, az esetleges sérüléseivel, illetve panaszaival, valamint a fogvatartásának kapcsán meghatározott értesítési kötelezettségekkel – összefüggő jogszabályi előírások végrehajtására vonatkozó adatokat.

A személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges

élelmiszerhigiéniai alapismereti vizsgával és érvényes egészségügyi könyvvel, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. Ilyen esetben a fogvatartottat előrecsomagolt élelmiszerrel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel kell ellátni.

Az előállított őrzését végrehajtó, rendkívüli őri feladatokkal megbízott rendőr lőfegyvert, illetve gumilövedék, pirotechnikai eszköz, könnygázgránát, vagy elfogó háló kilövésére rendszeresített eszközt nem viselhet.

A büntetés-végrehajtási intézetből kikért és a rendőrség épületébe átkísért személyek biztonságos őrzésére az előállító helyiségben vagy a rendőrségi fogda ideiglenes elhelyezésre szolgáló helyiségében kerülhet sor, a helyiségben történő tartózkodás időtartama nem haladhatja meg a 12 órát.

4.4. Elővezetés részletes szabályai

A rendőr az elővezetést elrendelő határozatban vagy végzésben megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri vagy oda útba indítja.

Ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – vissza lehet tartani. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.

Ha az elővezetendő személy cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll, az elővezetés foganatosításának tervezett időpontjáról előzetesen a gondnokot értesíteni kell, ha az a rendőri intézkedés foganatosítását nem akadályozza.

A gondnok – értesítés ellenére történő – távol maradása esetén a rendőri intézkedés foganatosítására a gondnok távollétében kerül sor. A rendőrség a távolmaradás tényéről a szükséges intézkedések megtétele érdekében az illetékes gyámhatóságot értesíti.

Intézkedés a tanítási napon a tanítási órától vagy az iskola által szervezett foglalkozástól engedély nélkül távolmaradó, vagy onnan engedély nélkül eltávozó 14. életévét be nem töltött tanulóval szemben.

A rendőr – a nevelési-oktatási intézménnyel történt előzetes egyeztetést követően – a nevelési-oktatási intézmény vezetőjéhez kísérheti azt a 14. életévét be nem töltött tanulót, aki a tanítási napon a tanítási órától vagy az iskola által szervezett kötelező foglalkozástól nagykorú kíséréte nélkül úgy marad távol, hogy a távolmaradását nem tudja hitelt érdemlően igazolni.

Hitelt érdemlő igazoláson a nevelési-oktatási intézmény, az orvos, valamint a 14. életévét be nem töltött tanuló szülője, törvényes képviselője által kiállított írásbeli igazolást kell érteni.

Idegenrendészeti intézkedés.

A rendőrség nemzetközi szerződés alapján végrehajtja a személyek államhatáron történő átadását, átvételét, valamint más államok között átadásra kerülő személyeknek az átadás helyére kíséréssel történő átszállítását, valamint részt vesz az Európai Unió tagállamai által közösen, kísérelével végrehajtott hazatérésekben.

A rendőrség az idegenrendészeti hatáskörben elrendelt személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéseket a tranzitterületen is alkalmazhatja.

4.5. A fogvatartás szabályai

A továbbiakban az általános – valamennyi rendőri szerve vonatkozó – fogvatartási szabályokat ismertetjük.⁷⁹

A jogi szabályozás hatálya kiterjed:

- 1) a szabadságvesztés büntetés és javítóintézeti nevelésre,⁸⁰
- 2) őrizet és letartóztatásra,⁸¹
- 3) büntetés-végrehajtási őrizetre,⁸²
- 4) a bűnügyi együttműködés szerinti őrizetre,⁸³
- 5) a nemzetközi bűnügyi jogsegély szerinti őrizetre,⁸⁴
- 6) a szabálysértési őrizet, szabálysértési elzárásra,⁸⁵ valamint
- 7) a közbiztonsági őrizetre⁸⁶

a rendőrségi fogdán történő végrehajtása során.

4.5.1. A fogvatartás során alkalmazandó értelmező rendelkezések

- 1) **fogdán kívüli őrzés:** az a szolgálati tevékenység, amelynek során a fogvatartott biztonságos őrzéséről a fogdán kívül, meghatározott helyen gondoskodnak,
- 2) **fogvatartásért felelős:** a Bv. tv. 427. § (8) bekezdésében meghatározott vezetők,
- 3) **fogvatartást végrehajtó szerv:** a rendőrkapitányság, a megyei vagy fővárosi rendőr-főkapitányság, valamint a Készenléti Rendőrség,
- 4) **fogvatartott:** az 1. § a)-f) pontjában meghatározott személyi szabadságelvonással érintett személy,
- 5) **kísérés:** az a szolgálati tevékenység, amelynek során a fogvatartottat meghatározott szervhez vagy helyre kísérik, szállítják,
- 6) **rendkívüli esemény:** a fogvatartást érintő természeti vagy ipari katasztrófa, továbbá minden olyan esemény, tevékenység vagy mulasztás, amely a fogvatartott, a fogdaőrség, az ellenőrző életét, testi épségét, egészségét, a fogda rendjét, az őrzésbiztonságot sérti vagy súlyosan veszélyezteti, így különösen:
 - a fogvatartott által a fogdában elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés,
 - a fogdaőrség jogszerű eljárásával szembeni ellenszegülés,
 - a fogda rendjének megzavarása,
 - a fogvatartott balesete, fertőző megbetegedése, halála,
 - a fogvatartott öngyilkossági kísérlete vagy szándékos egészségkárosítása,
 - az étkezés csoportos megtagadása, ételmérgezés.

4.5.2. A fogda és a zárka

A fogda a fogvatartottak elhelyezésére, biztonságos őrzésére szolgáló, huzamos emberi tartózkodásra alkalmas épület vagy épületrész. **A zárka** a fogdán belül elhelyezkedő, a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló olyan helyiség, amelynek nyílászárói a külön rendelkezésekben meghatározott biztonsági követelményeknek megfelelnek.

⁷⁹ A BM r., valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás alapján.

⁸⁰ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szerinti.

⁸¹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény szerinti.

⁸² Bv. tv. szerinti.

⁸³ Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény szerinti őrizet.

⁸⁴ A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény szerinti őrizet.

⁸⁵ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény szerinti szabálysértési őrizet, szabálysértési elzárás.

⁸⁶ Rtv. szerinti közbiztonsági őrizet.

A zárkában elhelyezhető létszámot úgy kell meghatározni, hogy minden fogvatartottra legalább hat köbméter légtér, és a férfi fogvatartottak esetén legalább három négyzetméter, a fiatakorúak, valamint a női fogvatartottak esetén legalább három és fél négyzetméter mozgástér jusson. A mozgástér meghatározása szempontjából a zárka alapterületéből az azt csökkentő berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet figyelmen kívül kell hagyni.

A fogda egyes helyiségeinek hőmérsékletét, megvilágítását és annak értékeit az országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabályban foglaltak szerint kell biztosítani. A fogda szünetmentes áramellátását biztosítani kell.

Természetes szellőzést kell biztosítani a fogvatartott befogadására és a fogdai őrszolgálat elhelyezésére szolgáló helyiségekben, a zárkákban, az orvosi szobában, a látogatók befogadására szolgáló helyiségekben, a többcélú helyiségekben, az ételmezési ellátó helyiségekben. Természetes szellőzés hiányában mesterséges szellőztetést kell biztosítani a fogda egyéb helyiségeiben.

Az AIDS és más fertőzések veszélyének elhárítása érdekében minden fogdát el kell látni a mechanikai sérülésektől, valamint újraélesztés esetén a vérrel történő érintkezéstől megvédeni képes védőfelszereléssel.

4.5.2.1. A fogda napirendje

A fogda napirendjét a fogvatartásért felelős határozza meg. A fogda napirendjében kell meghatározni

- 1) az étkezés,
- 2) a szabad levegőn tartózkodás,
- 3) az orvosi vizsgálat,
- 4) a tisztálkodás,
- 5) a zárkarendezés és takarítás,
- 6) az ébresztő és a takarodó,
- 7) a látogatás,
- 8) a telefonbeszélgetés

időpontját.

A takarodó és az ébresztő között legalább 8 óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani. Az étkezésre naponta háromszor, reggel és este 30 percet, délben 45 percet kell biztosítani.

A napirendet a fogvatartott részére anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven a befogadást követően írásban, haladéktalanul át kell adni. A napirendet a fogvatartott magánál tarthatja.

A napirendtől eltérni kizárólag

- befogadás vagy a fogdából történő végleges elbocsátás, javítási, karbantartási munkálatok,
- a fogdában tartott ellenőrzés, szemle,
- rendkívüli esemény

miatt lehet.

4.5.2.2. Az ellenőrzés és a rendkívüli esemény

A zárkán belül ellenőrzést 22.00 órától 06.00 óráig csak különösen indokolt esetben szabad tartani.

A rendkívüli eseményt a fogvatartásért felelős köteles soron kívül kivizsgáltatni, és haladéktalanul jelenteni a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyésznek.

A fogvatartásért felelős az elhunyt fogvatartott temetését, hamvasztását csak a hatósági boncolás megtörténte után, a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész hozzájáruló nyilatkozatának birtokában engedélyezheti.

Rendkívüli esemény idején a fogda rendjének helyreállításáig a fogvatartásért felelős szüneteltetheti vagy korlátozhatja a fogvatartottak levelezéshez, telefonáláshoz, látogatáshoz és csomag fogadásához való jogainak gyakorlását.

Az intézkedés elrendeléséről a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész haladéktalanul értesíteni kell. Az intézkedést kiváltó ok előidézésében vétlen fogvatartott részére az elmaradt jogainak gyakorlását utólag lehetővé kell tenni.

A fogda ellenőrzése általános és részleges ellenőrzéssel valósítható meg.

Általános fogdaellenőrzésre jogosult:

- 1) a rendészetért felelős miniszter,
- 2) a rendészetért felelős államtitkár,
- 3) az alapvető jogok biztosa,
- 4) a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész,
- 5) az országos rendőrfőkapitány és helyettesei, illetve az országos rendőrfőkapitány által szervezeti és működési szabályzatban kijelölt személyek,
- 6) az illetékes megyei vagy fővárosi rendőrfőkapitány és helyettesei,
- 7) a Készenléti Rendőrség által üzemeltett fogda vonatkozásában a Készenléti Rendőrség parancsnoka és helyettesei,
- 8) az illetékes rendőrkapitány és helyettese,
- 9) a tevékenység-irányító központ ügyeletvezetője és főügyelete,
- 10) akit e célból nyílt paranccsal vagy megbízólevéllel láttak el, továbbá,
- 11) akit erre külön jogszabály felhatalmaz.

Részleges fogdaellenőrzésre jogosult:

- 1) az őrzésbiztonság tárgyi feltételeinek biztosításáért felelős rendőrségi vezető, valamint megbízottjai,
- 2) az orvos, a fogvatartottak egészségügyi ellátásának szabályai szerint,
- 3) a Rendvédelmi Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat,
- 4) a rendőrség munkavédelmi főfelügyelője.

4.5.2.3. A fogdai őrszolgálat ellátása

Fogdaőri szolgálatot az láthat el, aki

- 1) a fogdaőri szolgálatra egészségileg és fizikailag alkalmas,
- 2) alapvizsgát tett a fogvatartásra és az őrzésre vonatkozó hatályos rendelkezésekből, valamint az elsősegély-nyújtási alapismeretekből,
- 3) nem áll büntetőeljárás hatálya alatt,
- 4) fogdaszolgálati fegyelemsértés miatt nem áll fegyelmi eljárás hatálya alatt.

A fogdaőrök kötelesek a zárkában elhelyezett fogvatartottak viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérni, azt legalább 20 percenként, előzetes figyelmeztetés nélkül a betekintő sávon keresztül szemrevételezéssel ellenőrizni. Gyakrabban – szükség esetén folyamatosan – kötelesek ellenőrizni azokat a fogvatartottakat, akik rendkívüli eseményt eredményező cselekményt követtek el, vagy akikről viselkedésük alapján a rendkívüli eseményt eredményező cselekmény elkövetése alaposan feltehető.

4.5.2.4. A fogvatartottak kísérése és fogdán kívüli őrzése

A fogvatartott fogdán kívüli kísérését és őrzését⁸⁷

- büntetőeljárásban őrizetbe vett, letartóztatott személy, valamint nyomozási cselekmény elvégzése érdekében kiadott elítélt és javítóintézeti nevelés alatt álló fiataalkorú esetén a fogvatartottal kapcsolatos eljárást folytató nyomozó hatóság,
- szabálysértési őrizetes, közbiztonsági őrizetes, valamint a büntetés-végrehajtási őrizetbe vett elítélt esetén a fogvatartásért felelős által kijelölt rendőri szerv,
- bíróság vagy ügyészség által elrendelt fogvatartás esetén a fogvatartást végrehajtó szerv hajtja végre.

A fogvatartottnak a fogdából történő kiadása, valamint a fogdába történő visszafogadása előtt a fogvatartott ruházatát át kell vizsgálni.

A rendőrségi fogdán eljárási cselekmény lefolytatása érdekében elhelyezett fogvatartottat a felkért rendőri szerv – az eljárást folytató nyomozó hatóság rendelkezése alapján, átkísérési utasítás szerint – haladéktalanul visszaszállítja a büntetés-végrehajtási intézetbe.

4.5.2.5. A fogvatartottak befogadása és elbocsátása

A fogvatartott befogadásához a fogvatartásért felelős rendelvényt állít ki a rendőrségi fogda parancsnoka részére, amely tartalmazza a szükséges adatokat, valamint a rendelkezési jogkör gyakorlójának a fogvatartás szempontjából jelentős további – így különösen az elkülönítéssel, kapcsolattartással, őrzéssel kapcsolatos – döntéseit.

A rendelvényt akkor is ki kell állítani, és a befogadáskor ellátandó feladatokat végre kell hajtani, ha a fogvatartott fogdai elhelyezése korábban más jogcímen alapult.

Befogadáskor a fogvatartott ruházatát és csomagját támadásra vagy önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából át kell vizsgálni. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti. A ruházat átvizsgálásakor a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik.

A Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú, illetve nyugállományba helyezett, továbbá a rendvédelmi szervek különleges foglalkoztatási állományú tagjait egyenruhában, valamint a rendvédelmi szervek állományába tartozó vagy közfeladatot ellátó személyeket formaruhában a fogdába befogadni tilos.

Befogadáskor a fogvatartottnál lévő tárgyakról jegyzőkönyvet kell készíteni. A letétként kezelt pénzt egy összegben, a külföldi fizetőeszközöket címletenként és sorszám szerint, a többi – letétként kezelt – tárgyat megnevezésük, számuk és jellegzetességük feltüntetésével kell jegyzőkönyvbe foglalni. Külön kell felsorolni azokat a tárgyakat, amelyeket a fogvatartott magánál kíván tartani.

A fogvatartott személyazonosításra alkalmas okmányát a befogadáskor el kell venni, és azt a fogvatartás során letétként kell kezelni. A személyazonosításra alkalmas okmányát átvételi elismervény ellenében vissza kell adni, ha az őrizet megszűnik vagy megszüntetik, és letartóztatásának elrendelésére nem kerül sor, vagy arra a fogvatartottnak állampolgári jogai gyakorlása vagy hivatalos ügyei intézéséhez szüksége van, annak időtartamára.

⁸⁷ A kísérésre a Szolgálati Szabályzat, vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja által történő kísérés esetében az elfogott, előállított, őrizetbe vett és fogva tartott személyek őrzésének, kísérésének részletes eljárási szabályairól szóló 11/2009. (IV. 29.) PM rendelet rendelkezéseit alkalmazni kell. A fogdán kívüli őrzés során a bilincs használatára az Rtv., vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja által történő őrzés esetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAV tv.) rendelkezéseit alkalmazni kell. A fogdán kívüli őrzés során a bilincselés módjára a Szolgálati Szabályzat, vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja által történő őrzés esetében a NAV tv. rendelkezéseit alkalmazni kell.

A fogvatartott birtokában nem tartható és szobahőmérsékleten nem tárolható élelmiszereket a befogadásakor meg kell semmisíteni, amelyről külön jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyveket a fogvatartottal is alá kell írni, és egy példányát részére át kell adni.

A letétként kezelt tárgyak letételkori, valamint megfelelő állapotban történő megőrzéséről a fogvatartást végrehajtó szerv gondoskodik. A fogvatartott a birtokában tartható személyes tárgyait a zárkában az erre kijelölt helyen tarthatja.

A szabálysértési és közbiztonsági őrizetet a befogadásakor írásban, az általa értett nyelven egyszerűen, közérthető módon kell tájékoztatni

- 1) az anyanyelvhasználat jogáról,
- 2) az egészségügyi ellátáshoz való jogáról,
- 3) a kapcsolattartás formáiról,
- 4) a rendőrségi fogdában betartandó magatartási szabályokról, a fegyelmi felelősségről és a fegyelmi eljárás rendjéről,
- 5) a biztonsági intézkedésekről,
- 6) a kártérítési felelősség rendjéről.

A jogairól szóló írásbeli tájékoztatót a szabálysértési és közbiztonsági őrizetes magánál tarthatja. A tájékoztatás megtörténtét és annak tudomásul vételét írásban kell rögzíteni. Ha a szabálysértési és közbiztonsági őrizetes írni, olvasni nem tud, a tájékoztatást szóban – két tanú jelenlétében – kell elvégezni, és annak megtörténtét írásban kell rögzíteni.

Ha a tájékoztatás időpontjában az írásbeli tájékoztató a szabálysértési és közbiztonsági őrizetes által értett nyelven nem áll rendelkezésre, a tájékoztató lefordítása és átadása érdekében haladéktalanul intézkedni kell.

A fogvatartott a fogdában csak akkor helyezhető el, ha az előzetes orvosi vizsgálat során az orvos írásban állást foglalt arról, hogy a fogvatartott az egészségi állapotára figyelemmel a fogdában elhelyezhető. Amennyiben az elkülönítése indokolt, az orvos arról is írásban foglal állást. A fogvatartott csak akkor fogadható be, ha az orvosi vizsgálat során írásban rögzítették a fogvatartotton lévő külsérelmi nyomokat, valamint az azok keletkezési körülményeire vonatkozó, vagy a külsérelmi nyomok hiányát megállapító orvosi véleményt.

Ha a fogvatartott a hatóság tagja általi bántalmazását panaszolja, orvosi látlevelet is kell készíttetni. A fogvatartást végrehajtó szerv az orvosi látlevelt és vélemény alapján a bántalmazásról szóló panaszt jegyzőkönyvben rögzíti, amelyet a fogvatartásért felelős a látlevellel együtt a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyésznek megküld.

A fogvatartottra vonatkozó egészségügyi dokumentációval kapcsolatos iratbetekintésre és másolat kiadására az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A fogvatartott részére az orvos által rendelt gyógyszert a fogda területén zárható gyógyszereszekrényben gyógyszercsoportonként elkülönítve a fogdaórság kezeli.

A fogvatartott részére az orvos által előírt, egészségügyi szakképzettséggel rendelkező személy által kiadagolt napi gyógyszer mennyiséget személyre szóló gyógyszerdobozban kiadagolva a gyógyszer beadása időpontjáig biztonságos helyen kell tárolni. A fogvatartottnak az orvos által előírt mennyiségű gyógyszer kiosztásáról a fogdaórság gondoskodik. E feladat egészségügyi személyzet útján is biztosítható. A gyógyszer bevételét a fogdaórság ellenőrzi.

A fogvatartott fogdán történő elhelyezése során a Bv. tv.-nek az egyes fogvatartások végrehajtására előírt elkülönítési szabályait alkalmazni kell.

Az őrizet végrehajtása során az általános szabályok alkalmazása mellett el kell különíteni

- a büntetőeljárásban vagy a szabálysértési eljárásban őrizetbe vett és a közbiztonsági őrizetbe vett személyeket egymástól,
- a büntetőeljárásban vagy a szabálysértési eljárásban őrizetbe vett és a közbiztonsági őrizetbe vett személyeket a büntetés-végrehajtási őrizetbe vett vagy a fogdán elhelyezett elítélttől, a fogdán elhelyezett javítóintézeti nevelés alatt álló fiatakorútól, a szabálysértési elzárás büntetést töltő személytől, továbbá a letartóztatottól.

A szabálysértési eljárásban őrizetbe vett fiatakorú alatt érteni kell a tizennyolcadik életévét betöltött, de huszonegyedik életévét be nem töltött személyt is, ha a cselekmény elkövetésekor tizennyolcadik életévét még nem töltötte be.

A zárkában csak a befogadóképességnek megfelelő számú fogvatartottat lehet elhelyezni. Ha nincs elég férőhely vagy nincs lehetőség a kötelező elkülönítésre, a fogvatartottat más fogdában kell elhelyezni.

A fogvatartott fogdából történő végleges elbocsátásakor a letéti tárgyakat a fogvatartott részére vissza kell adni, kivéve az igazoltan felhasznált pénzösszeget. Nem kell visszaadni a letéti tárgyakat, ha a fogvatartottat más fogdára vagy büntetés-végrehajtási intézetbe szállítják. Ebben az esetben a fogvatartott letéti tárgyainak a fogvatartottal együtt történő átszállításáról gondoskodni kell.

A visszaadott letéti tárgyakról, valamint, amennyiben a letéti tárgyakban nem igazolt hiány mutatkozik, azok megrongálódtak vagy megsemmisültek, jegyzőkönyvet kell felvenni.

A fogvatartott fogdából történő végleges elbocsátásakor a fogvatartottat el kell látni szabadulási igazolással, valamint vissza kell venni tőle valamennyi, a személyi felszerelés részeként kiadott, meglévő eszközt és tárgyat.

4.5.2.6. A fogvatartott jogosultságai és kötelezettségei

A fogvatartott jogosult a megfelelő elhelyezésre, a folyamatos melegvíz-ellátásra, naponta zuhanyozásra, illetve azon fogvatartott részére, akinek fogvatartása az egy hónapot eléri, havonta egy alkalommal saját költségén a fogvatartást végrehajtó szerv által biztosított fodrász igénybevétele. A fogvatartott a szabad levegőn való tartózkodásra naponta 1 óra időtartamban ellenőrzés mellett jogosult.

Vallás gyakorlását a fogvatartott, valamint az egyházi személy, a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja, az egyházi jogi személy vagy a vallási tevékenységet végző szervezet által megbízott más személy kezdeményezheti.

A fogvatartott köteles:

- a fogda rendjét megtartani, a kapott utasításokat teljesíteni,
- a birtokában nem tartható tárgyak elvételét tűrni,
- a birtokában hagyott személyes tárgyak zárkában történő ellenőrzését tűrni.

4.5.2.7. Kérelem, panasz elbírálása, jogorvoslati jog érvényesítése

A fogvatartott a fogvatartással kapcsolatban – a kérelem vagy bejelentés tárgyának megjelölése nélkül – személyes meghallgatást kérhet a fogda parancsnokától, illetve hozzá írásban is közvetlenül fordulhat. A jogorvoslati jog érvényesítésével kapcsolatos iratokat a címzettnek haladéktalanul továbbítani kell.

4.5.2.8. Látogatás

Látogató fogadására a fogvatartást elrendelő vagy a fogvatartást végrehajtó szerv épületében, előzetesen egyeztetett időpontban kerülhet sor. A látogató tervezett fogadásáról a fogvatartásért felelős szervet értesíteni kell.

A látogató a látogatás során nem tarthat magánál

- számítástechnikai és mobilkommunikációs eszközt,
- kép- és hangrögzítő eszközt,
- az emberi élet kioltására, illetve testi sérülés okozására alkalmas tárgyat.

A korlátozásra a látogató figyelmét a látogatás megkezdése előtt fel kell hívni, és figyelmeztetni kell, hogy a korlátozás betartása a látogató ruházatának és csomagjának átvizsgálásával ellenőrizhető.

A látogatás nem engedélyezhető, ha a látogató az erre szolgáló technikai eszköz nélkül is megállapíthatóan ittas vagy bódult állapotban érkezik, vagy korlátozás alá eső, illetve a fogvatartás alapjául szolgáló eljárás eredményességét, a fogvatartás biztonságát veszélyeztető tárgyat tart magánál, és azt felhívásra nem adja át.

A látogatást be kell fejezni, ha a fogvatartott vagy a látogató jogszabályt sértő vagy a fogvatartás rendjébe ütköző magatartást tanúsít, illetve az ellenőrzés melletti látogatás ideje alatt olyan információt vagy tárgyat ad át, amely a fogvatartás alapjául szolgáló eljárás eredményességét, vagy a fogvatartás biztonságát veszélyezteti.

A fogvatartott nem kötelezhető látogató fogadására.

A védő számára a fogdában fogva tartott védencével történő érintkezése során lehetőséget kell biztosítani a kizárólag hangrögzítő eszköz bevitelére, valamint a védelem ellátása körében az általa készített hangfelvételnek a fogdából ellenőrzés nélkül történő kivitelére.

4.5.2.9. Levelezés

A fogvatartott által írt, illetve a részére érkezett levelet legkésőbb a levélnek a fogdaörség részére történő átadásától, illetve a levél érkezésétől számított második munkanapon kell továbbítani, illetve a fogvatartottnak átadni. A fogvatartott részére érkezett levelet a fenti határidőn belül a fogvatartott részére továbbítani kell akkor is, ha

- más fogdába, javítóintézetbe vagy büntetés-végrehajtási intézetbe szállították;
- időközben a fogdából történő végleges elbocsátására került sor, és tartózkodási helye ismert.

A fogvatartott részére érkezett levelet az átvétel elismerése nélkül – „a címzett ismeretlen” jelzéssel – vissza kell adni a kézbesítőnek, ha időközben a fogvatartott fogdából történő végleges elbocsátására került sor, és tartózkodási helye ismeretlen.

A levelezés biztonsági ellenőrzésének célja különösen a szökés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozása, újabb bűncselekmény, szabálysértés elkövetésének a megelőzése, valamint a fogda rendjének a fenntartása. A biztonsági ellenőrzésről a fogvatartottat tájékoztatni kell.

A levelet a biztonsági ellenőrzés érdekében a fogvatartottal szemben eljárást folytató szervnek kell megküldeni. A biztonsági ellenőrzés a levél felbontásával is elvégezhető, illetve technikai, vegyi eszköz és különlegesen kiképzett kutya is igénybe vehető.

A levél továbbításának vagy kézbesítésének a megtagadását a fogvatartottal közölni kell, a levelet – kivéve, ha fegyelmi, büntető- vagy szabálysértési eljárás indítása szükséges – a

feladónak vissza kell küldeni vagy adni. A fogvatartottat a levélnek a nem kifogásolható részéről jegyzőkönyv egyidejű felvétele mellett, szóban tájékoztatni kell.

4.5.2.10. Telefonbeszélgetés

A **telefonbeszélgetés** csak a fogvatartást végrehajtó szerv által biztosított, a beszélgetés ellenőrzését technikailag lehetővé tevő készüléken, a fogvatartott költségén, a fogda napirendjében meghatározott időben, ellenőrzés mellett történhet. Az ellenőrzés tényéről a fogvatartottat tájékoztatni kell. A távbeszélő használatának ellenőrzésére a levelezésre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

4.5.2.11. Csomag

A **csomag fogadására** egy naptári héten belül legfeljebb két alkalommal, egy munkanapon és egy munkaszüneti vagy pihenőnapon kerülhet sor. A csomagban a fogvatartott részére csak az alábbiak továbbíthatók:

- olyan, a fogvatartott birtokában tartható, meghatározott élelmiszer, amelynek csomagolása személyi sérülés okozására nem alkalmas,
- a meghatározott ruházati cikkek és tárgyak.

A **csomag tömege az 5 kg-ot nem haladhatja meg.** A csomag tartalmát – a csomag átadójának, postai küldemény esetén címzettjének jelenlétében felnyitva – ellenőrizni kell. Az engedélyezettől eltérő élelmiszereket, tárgyakat, cikkeket tartalmazó vagy a meghatározottnál nagyobb tömegű csomag továbbítását meg kell tagadni, azt a csomagot hozó személynek vissza kell adni, illetve a feladó részére – a postai díjak címzett általi megfizetését jelentő többlétszolgáltatással feladott csomagként – vissza kell küldeni. A nem postai úton érkező csomag átvételére, illetve átadására munkanapon a fogvatartást végrehajtó szerv hivatali idejében, munkaszüneti és pihenőnapon a fogvatartást végrehajtó szerv vezetője által meghatározott időben kerülhet sor.

4.5.2.12. A fogvatartottak személyi szükségleteinek biztosítása

A fogvatartott részére – amennyiben saját ruházata egészségi vagy biztonsági okból nem megfelelő – a fogvatartást végrehajtó szerv a fogvatartás időtartamára az időjárásnak megfelelő ruházatot biztosít.

Biztosítani kell, hogy a fogvatartott alsóruházatát és lehetőség szerint felsőruházatát a fogdában kitisztíthassa. A nem saját ruházat tisztítási költségei a fogvatartást végrehajtó szervet terhelik.

Az egy naptári hónapban a fogvatartott személyi szükségleteinek kielégítését szolgáló vásárlásra fordítható összeg nem haladhatja meg a tárgyévet megelőző év első napján érvényes minimálbér egyharmadának megfelelő összeget. A fogvatartott a meghatározott összegen felül csak különösen indokolt esetben és a fogda parancsnokának engedélyével vásárolhat.

Amennyiben a vásárlást – a fogvatartott írásos kérelme alapján – a fogvatartást végrehajtó szerv képviselője végzi, a vásárlást igazoló, a fogvatartott által aláírt számlát letétként kell kezelni. A fogvatartást végrehajtó szerv képviselője a vásárlást a befogadást követően, továbbá hetente egy, a fogvatartást végrehajtó szerv vezetője által meghatározott napon végzi.

A fogvatartott jogosult engedélyezett tárgyakat magánál tartani. E tárgyak mennyiségét a fogvatartást végrehajtó szerv vezetője határozza meg. Ha e tárgyakkal rendkívüli eseményt eredményező cselekményt követ el vagy kísérel meg, és a tárgyak tárgyi bizonyítékként történő lefoglalása nem szükséges, e tárgyakat a további fogvatartás során letétként kell

kezelni, azokat használatra kiadni kizárólag felügyelet mellett lehet. A fogvatartást végrehajtó szerv a fogvatartott részére személyi felszerelésként műanyag kiskanalat, műanyag ivópoharat, párnát, ágyneműhuzatot, lepedőt, takarót és matracot biztosít.

Amennyiben a fogvatartott azzal nem rendelkezik, számára – kérelmére – két törölközőt, hálóruhát, 1 pár papucsot, pótruházatot, mosdószappant, egészségügyi papírt, vattát vagy tampont, fogkefét, fogkrémet, a férfiaknak félpengés borotvát és borotvahabot vagy borotvakrémet kell biztosítani. A fogvatartást végrehajtó szerv gondoskodik a személyi felszerelésként kiadott ágyneműhuzat, lepedő, hálóruga és törölközők hetenkénti cseréjéről.

A fogvatartott megfelelő ételmezéséről és a közegészségügyi feltételek biztosításáról a fogvatartást végrehajtó szerv gondoskodik.

A fogvatartottak részére, amennyiben azt igénylik, vallásuk előírásainak megfelelő étkezést kell biztosítani, melynek energiaértéke naponta legalább 2595 kcal, fiatalkorúak esetében naponta legalább 3565 kcal. Naponta egy esetben főétkezésként meleg ételt, orvosi javaslatra diétás ételmezést, terhes nő részére a terhesség 20. hetétől naponta 0,5 liter tejet – illetve, ha egészségügyi szempontból indokolt, azt helyettesítő élelmiszert – kell biztosítani. A fogvatartott vallásának megfelelő étkezéssel a fogvatartott kérelmére a fogvatartottak ételmezésére központilag meghatározott ételmezési norma keretei között és a fogvatartást végrehajtó szerv lehetőségein belül a fogvatartást végrehajtó szerv vezetője gondoskodik.

Ha a fogvatartottak részére konzerv készletet adnak, azt felnyitás előtt kell felmelegíteni, majd műanyag tányérra helyezve kiosztani. A fogvatartottnak étkezésre műanyag evőeszköz adható. Hideg étel csomagról kell gondoskodni, ha a fogvatartottat étkezési időben olyan helyre kísérik, ahol meleg étel nem biztosítható. Hideg ételként kizárólag szobahőmérsékleten is tárolható élelmiszer adható, amelyet a közegészségügyi-járványügyi előírásoknak megfelelően kell csomagolni.

A fogvatartottak étkezése a zárakban történik. Az étel kiosztásáról, a csomagban küldött vagy vásárolt élelmiszerek átadásáról a fogdaőri szolgálat gondoskodik. E feladatokat az a fogdaőr láthatja el, aki rendelkezik egészségügyi könyvvel és élelmiszer-higiéniai minimumvizsgálattal.⁸⁸ E feladat egészségügyi könyvvel és élelmiszer-higiéniai minimumvizsgálattal rendelkező közalkalmazott útján is ellátható.

4.5.2.13. A fogvatartottak egészségügyi ellátása

A fogvatartottak orvosi ellátását a fogvatartásért felelős elsősorban a rendőrség orvosi szolgálata, ennek hiányában – szerződés alapján – az állami, önkormányzati egészségügyi szolgálat útján biztosítja.

Az orvos munkanapokon a fogdában kialakított egészségügyi helyiségben a szükséges ideig rendeltetést tart.

Az orvos:

- 1) felírja a fogvatartott egészségi állapota miatt feltétlenül szükséges gyógyszert, melynek beszerzését a fogvatartásért felelős biztosítja, engedélyezi a fogvatartott által állandóan szedett, saját költségén beszerzett gyógyszer, vitamin felhasználását,
- 2) orvosi látogatást vesz fel, ha a fogvatartotton külsérelmi nyomot észlel vagy a fogvatartott bántalmazást panaszol,
- 3) az orvosi látogatásban nyilatkozik a sérülés valószínű okáról, rögzíti továbbá azt is, hogy a fogvatartott a sérülés okát miben jelölte meg,

⁸⁸ E feladatokat az a fogdaőr láthatja el, aki rendelkezik a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 4. § (5) bekezdése szerinti egészségügyi könyvvel és élelmiszer-higiéniai minimumvizsgálattal.

- 4) rögzíti a kábítószer-fogyasztásra, egyéb szenvedélybetegségekre, illetve az attól való függőségre utaló külső jeleket, tüneteket.

Az orvos intézkedik a fertőző betegség, tetvesség, rühesség kezelésére, a járványveszély megelőzésére, továbbá – ha a más jogszabályban meghatározott sürgős szükség körébe tartozó vagy életet veszélyeztető állapot, betegség áll fenn, valamint, ha indokoltnak tartja – a fogvatartott fekvő- vagy járóbeteg ellátást biztosító egészségügyi intézménybe történő szállítására.

Az orvos a fogvatartott nőt terhessége vagy annak gyanúja esetén a lehető legrövidebb időn belül nőgyógyászati szakrendelésre utalja, illetve szükség esetén gondoskodik a terhesgondozásról.

Amennyiben az ellátáshoz szükséges, az orvos a fogvatartott egészségi állapotával kapcsolatos, a fogvatartást megelőző időszakban keletkezett, a fogvatartottra vonatkozó egészségügyi dokumentációt beszerzi.

A fiatalkorú orvosi vizsgálatát akkor is el kell végezni, ha ezt

- az eljárás alá vont személy,
- az eljárás alá vont személy képviselője vagy
- a kirendelt ügyvédje

kérelmezi.

Az orvosi vizsgálat következtetéseit írásban kell rögzíteni. Amennyiben a szükséges orvosi, szakorvosi ellátás a fogdában nem biztosítható, az emiatt szükségessé váló szállítás, kísérés és őrzés költségei a fogvatartásért felelőst terhelik. Ha a fogvatartott kórházi kezelése válik szükségessé, őrzéséről a fogvatartást végrehajtó szerv gondoskodik. A fogvatartott szándékos egészségkárosítása, illetve az étkezés megtagadása miatt szükségessé váló orvosi ellátással összefüggő szállítási, őrzési költségek a fogvatartottat terhelik. Ha a fogvatartottnak nincs letéti pénze, a költségeket a fogvatartásért felelős megelőlegezi.⁸⁹

Ha a letartóztatotton az orvos kóros elmeállapotra utaló tüneteket észlel, az igazságügyi elmeorvos-szakértői vizsgálat elrendelése céljából soron kívül, írásban értesíti a fogvatartás alapjául szolgáló eljárást folytató szerv vezetőjét.

Ha a letartóztatott elmeállapotának megfigyelését a bíróság elrendelte, a fogvatartást végrehajtó szerv a letartóztatottat haladéktalanul az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe szállítja.

Az orvos köteles a fogvatartásért felelőshöz fordulni, ha az ételmezési ellátás hiányosságai, a fogda és a fogvatartottak higiéniaja és tisztasága, az elhelyezési ellátás, a berendezés, felszerelés, világítás, szellőzés elégtelensége, a fogvatartottak ruházatának és ágyneműinek minősége és szennyezettsége miatt azt indokoltnak tartja. A fogvatartásért felelős köteles intézkedni a hiányosságok megszüntetésére. Egyet nem értés esetén az orvos a jelentését a fogvatartásért felelős által vezetett szerv felettes szervének egészségügyi szolgálatához felterjeszti.

4.5.2.14. A fegyelmi eljárás

Fegyelmi vétséget követ el és fenytéssel sújtható az a letartóztatott, elítélt, vagy szabálysértési elzárás büntetését töltő személy (a továbbiakban együtt: eljárás alá vont személy), aki jogszabályban meghatározott kötelezettségét vétkesen megszegi, más

⁸⁹ A fogvatartott egyéb egészségügyi szolgáltatásra és baleseti ellátásra a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet rendelkezései alapján jogosult.

fogvatartottat kötelességszegésre hív fel, vagy jogaik gyakorlását, kötelezettségeik teljesítését akadályozza. A fegyelmi jogkört a fogvatartás alapjául szolgáló eljárást folytató szerv vezetője gyakorolja.

A fegyelmi eljárás elrendelését a cselekmény észlelését, vagy a tudomásszerzést követő 8 napon belül írásban kell kezdeményezni, abban megjelölve a fogvatartott azonosítására vonatkozó adatokat, a fegyelmi vétség alapjául szolgáló cselekmény elkövetésének a helyét és idejét, a cselekmény rövid leírását, az esetleges bizonyítási eszközöket.

A fegyelmi eljárást – az anyanyelv használata jogának biztosítása mellett – a fegyelmi vétségnek a fegyelmi jogkör gyakorlója tudomására jutásától számított 5 napon belül kell lefolytatni. Ennek során a határozat meghozatala előtt az eljárás alá vont személyt meg kell hallgatni, amelyről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Az eljárás alá vont személy a fegyelmi eljárás során a jogi képviselőre ügyvédet hatalmazhat meg. A fegyelmi eljárás során a fenytések a Bv. tv. rendelkezéseit kell alkalmazni. Fenyítést csak határozatban lehet kiszabni. Az eljárás alá vont személy által elkövetett egy eljárás során elbírált fegyelmi vétségek miatt – ha törvény másként nem rendelkezik – egy fenyítést lehet kiszabni.

A fegyelmi eljárásban hozott határozatot – a jogorvoslati jogról szóló tájékoztatással – ki kell hirdetni. A határozat egy példányát a fogvatartottnak kézbesíteni kell. Az eljárás alá vont személy a fenyítést kiszabó határozat ellen – a magánelzárás kiszabásának kivételével – panasszal élhet.

A panasz elbírálására jogosult:

- a rendőrkapitány, ha a megtámadott határozatot a rendőrkapitányság szervezeti elemének vezetője hozta,
- a rendőrfőkapitány, ha a megtámadott határozatot a rendőr-főkapitányság szervezeti elemének vezetője hozta,
- a Készenléti Rendőrség parancsnoka, ha a megtámadott határozatot a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda vezetője hozta.

A panaszt a határozat kihirdetésekor kell bejelenteni, amelyet a fegyelmi jogkör gyakorlója az iratokkal együtt 3 munkanapon belül felterjeszt a panasz elbírálására jogosultnak.

A panasz elbírálására jogosult a panaszt a kézhezvételétől számított 5 napon belül elbírálja, amelynek során:

- 1) a panaszt – mint alaptalant – elutasítja,
- 2) enyhébb fenyítést szab ki,
- 3) a fegyelmi eljárást megszünteti, vagy
- 4) a fenyítést kiszabó határozatot hatályon kívül helyezi és új eljárás lefolytatását rendeli el.

A fegyelmi jogkör gyakorlója a fegyelmi eljárás lefolytatásától eltekinthet, ha a fogvatartás időtartama rövidebb a fegyelmi eljárás lefolytatására rendelkezésre álló időtartamnál, vagy a kiszabható fenyítés célja a fogvatartás rövidsége miatt nem érvényesülhet.

A fegyelmi eljárás elrendelésétől el kell tekinteni, ha az eljárás alá vont személyt a fogdából már véglegesen elbocsátották.

A fegyelmi eljárás mellőzésekor az el nem bírált fegyelmi vétséget rögzítő iratot a továbbiakban az eljárás alá vont személy irataként kell kezelni.

4.5.2.15. A jutalmazás

A fogvatartott jutalmazására a fogda parancsnoka tesz javaslatot a fogvatartásért felelős felé. A jutalmazásáról a fogvatartásért felelős határozatban dönt a javaslat megtételétől számított 3 munkanapon belül. A határozatot ki kell hirdetni, és egy példányát az eljárás alá vont személynek kézbesíteni kell. A jutalmat kiszabó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

4.6. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervre vonatkozó fogvatartási szabályok.⁹⁰

4.6.1. A fogvatartás során alkalmazott fogalmak értelmezése

A fogvatartás során alkalmazott fogalmak:

- 1) **belső kísérés:** a fogvatartott rendőrségi létesítmény területén történő kísérése;
- 2) **EIT:** olyan előzetes intézkedési terv, mely a fogvatartási helyen vagy a kísérés során bekövetkezett váratlan helyzet esetére biztosítja az állomány felkészültségét, gyors, szakszerű és szervezett tevékenységét, továbbá megteremti a kedvező feltételeket a váratlan helyzetek tervszerű, önálló – vagy együttműködő szervekkel összehangolt – megakadályozására, kezelésére, továbbá a bekövetkezett esemény felszámolására;
- 3) **fogvatartott mozgatása:** a fogvatartott fogda területén történő kísérése, amely nem jár a fogda területének elhagyásával;
- 4) **kárbiztos:** a fogvatartott által a fogvatartásért felelősnek, továbbá a fogvatartásért felelős vagy a kísérést végző által a fogvatartottnak okozott kárral összefüggésben induló eljárás lefolytatására a fogvatartásért felelős által kijelölt személy;
- 5) **külső kísérés:** a fogvatartott rendőrségi objektum területén kívüli kísérése;
- 6) **őrzésbiztonság:** a fogvatartottak törvényes, szakszerű és biztonságos őrzése, az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételek összessége;
- 7) **rabszállító:** a fogvatartottak szállítására speciálisan kialakított rendőrségi szolgálati gépjármű, amelyben a fogvatartott – a felügyeletét ellátó kísérőtől leválasztott – külön térben helyezkedik el;
- 8) **fogvatartott:** a BM r.-ben meghatározott személy⁹¹, továbbá a szabálysértésekről a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) szerinti, a meg nem fizetett pénzbírság, illetve helyszíni bírság, a nem teljesített közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárással érintett személy.

4.6.2. A rendőrségi fogda

Fogda a Készenléti Rendőrség (a továbbiakban: KR), a rendőr-főkapitányság, illetve a rendőrkapitányság objektumában vagy külön objektumban létesíthető.

A fogda befogadó egységből, zárkaegységből és a szabad levegőn tartózkodás céljára szolgáló helyiségből (udvarból) áll. A befogadó egység magában foglalja a fogdai őrszolgálat elhelyezésére szolgáló helyiséget, az orvosi szobát, a látogatók fogadására szolgáló helyiségeket, az ügyvédi beszélőt, valamint a többcélú helyiségeket, a letétkezelő helyiséget, az ideiglenes őrzésre kialakított helyiséget és a WC-t.

A zárkaegységben található a zárkák, a fogvatartottak részére kialakított WC, a fürdő/zuhanyzó helyiség, az ételmezési előkészítő helyiség és a többcélú helyiségek.

A befogadó egységet és a zárkaegységet egymástól biztonsági zárral ellátott ajtó különíti el.

⁹⁰ A BM r., valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás alapján.

⁹¹ A BM r. 2. § 4. pontjában meghatározott személy (személyi szabadságelvonással érintett személy).

A fogda a befogadóképeségétől függően kategóriákra osztott:

- 30 fő felett I. kategóriájú;
- 15-30 fő között II. kategóriájú;
- 15 fő alatt III. kategóriájú.

A fogda állománya:

- 1) a fogda irányítását végző osztályvezetőből, alosztályvezetőből (a továbbiakban: fogdaparancsnok);
- 2) az őrparancsnokokból;
- 3) a fogdaőrökből;
- 4) a kísérő őrökből;
- 5) a felcserből;
- 6) a több munkafolyamatot ellátó ügyviteli alkalmazottakból, valamint
- 7) rendvédelmi igazgatási alkalmazottakból

állhat. A fogda állománya kiegészülhet a fogdát működtető rendőri szerv személyi állományában foglalkoztatott más személyekkel.

4.6.3. A fogdaszolgálat szabályai

Fogdaszolgálat ellátására fogda és kísérő őri osztályt vagy alosztályt kell működtetni.

A fogdaparancsnok feladatai:

- 1) szervezi és irányítja a fogdaszolgálat szolgálati tevékenységét, vezeti a szolgálati nyilvántartásokat;
- 2) gondoskodik az alárendelt állomány képzéséről, ellenőrzi felkészültségüket, elkészíti a jelentéseket és az előterjesztéseket;
- 3) a fogdában naponta köteles szemlét tartatni;
- 4) igényli a szükséges anyagi és technikai felszereléseket;
- 5) irányítja a fogdában történt rendkívüli események kivizsgálását;
- 6) a fogdaszolgálattal összefüggésben bekövetkezett fegyelemsértésről a szolgálati út betartásával értesíti a fegyelmi jogkört gyakorló elöljárót;
- 7) a fogvatartott által elkövetett fegyelemsértés esetén értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját;
- 8) a fogvatartott jutalmazásáról szóló határozatot elhelyezi a BM r. 44. §-ában meghatározott iratok között;
- 9) felelős a fogda rendjéért, a fogdaőrök jogszerű és szakszerű szolgálatellátásáért;
- 10) szervezi, irányítja, ellenőrzi, elemzi és értékeli a jogszabályokban, valamint a közjogi szervezetszabályozó eszközökben és egyéb normákban az alárendeltségébe tartozó állomány feladatkörébe utalt feladatok végrehajtását, annak jog- és szakszerűségét, hatékonyságát;
- 11) folyamatosan figyelemmel kíséri a fogvatartás rendjét meghatározó jogszabályokat, valamint a közjogi szervezetszabályozó eszközöket;
- 12) szervezi, ellenőrzi a fogdán szolgálatot teljesítő állomány munkáját, folyamatos munkarendjét;
- 13) a rendkívüli események megelőzése érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a fogdaőrség, valamint az őrizeteseik pszichikai helyzetét;
- 14) végrehajtja a fogda gépjárműveinek szemlétjét.

A fogdaőr a fogdában, a kijelölt őrhelyen, a meghatározott mozgási körzetben végzi a fogvatartottak őrzését. Feladatát lőfegyver nélkül, egységes rendészeti gyakorló öltözetben,

hímzett azonosító ruházatán való feltüntetésével, gumitalpú cipőben, rendőrbottal, bilincssel, vegyi eszközzel és egyéb rendszeresített felszereléssel látja el.

A fogdaszolgálatot ellátó rendőr a fogdában az élelmiszer és annak elfogyasztásához szükséges eszközön kívül csak olyan tárgyat tarthat magánál, amely szolgálata ellátásához szükséges, és nem veszélyezteti a fogda őrzésbiztonságát. A fogdában szolgálatot ellátó állomány csak az erre kijelölt helyen öltözködhet, illetve ruházatot csak itt tárolhat.

A fogda befogadó egységében lőfegyvert a fogda ellenőrzésére és egyben fegyver viselésére és intézkedésre jogosult személyek, valamint a fogvatartott kísérését végrehajtó tarthat magánál. A fogda zárkaegységébe lőfegyverrel csak külön parancsra, más kényszerítő eszközzel el nem hárítható, súlyos rendkívüli esemény leküzdése céljából lehet belépni. A zárkaegységbe telekommunikációs eszköz nem vihető be. A zárkaegységbe történő belépés idejére a lőfegyvert, telekommunikációs eszközt a befogadó egységben erre a célra elhelyezett lemezszekrénybe kell elzárni. A fogdában a fentiekben foglaltak kivételével lőfegyvert tárolni tilos.

4.6.4. Érintkezés a fogvatartottakkal

A fogdaszolgálatot ellátó a fogvatartott személyt a nyilvántartási száma szerint, vagy – ha a folyamatban lévő eljárás sikeres kimenetelét nem veszélyezteti – teljes nevén vagy vezetéknevén az úr vagy asszony szó használatával szólítja meg. A fogvatartottat a fogdaszolgálatot ellátó nem tegezheti.

A fogdaszolgálatot ellátó a fogvatartott személy őrzésével, ellátásával, a napirend betartatásával, a fogda biztonságával, a fogda rendjének megtartásával összefüggésben a fogvatartott részére utasítást adhat. Az utasítást határozottan, indokolt esetben a személyre történő rámutatással kell közölni, és meg kell győződni arról, hogy az érintett a kapott utasítást megértette, tudomásul vette.

A fogdaszolgálatot ellátó a fogvatartottakkal magánbeszélgetést nem folytathat, nem adhat tájékoztatást a fogvatartás alapját képező eljárásról. A fogvatartott részére üzenetet, csomagot, tárgyat – a jogszabályokban foglaltakat kivéve – nem közvetíthet.

4.6.5. Eljárás rendkívüli esemény esetén

A fogdában vagy a kísérés során bekövetkező rendkívüli események megelőzésére, felszámolására – így különösen a fogvatartott fertőző betegsége, annak gyanúja vagy kórokozó tünetmentes hordozása, illetve a fogda közegészségügyi vagy járványügyi veszélyeztetettsége esetére vonatkozó előírásokat – a fogvatartási hely sajátosságaira, a bekövetkezett rendkívüli események tapasztalataira figyelemmel, a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes által a szakmai irányítás körében meghatározott kötelező tartalmi elemek alapulvételével a fogdaparancsnok köteles az EIT-ben rögzíteni.

4.6.6. Fogdában történő mozgatás

A fogvatartott mozgatása folyamatos rendőri felügyelet mellett történik. A fogvatartott mozgatása nem minősül kísérésnek. A fogvatartott mozgatása során a fogvatartott által igénybe vett helyiség ajtajának nyitására két fő fogdaőr jelenlétében kerülhet sor. A fogvatartott mozgatása során az elkülönítés szabályait alkalmazni kell.

4.6.7. Fogdán kívüli kísérés, őrzés

4.6.7.1. A kísérésre irányadó közös szabályok

A kísérést, őrzést úgy kell megszervezni, hogy a fogvatartott támadásának elhárítására, esetleges szökési kísérletének megakadályozására azonnal intézkedni lehessen. A kísérés biztonságos körülményeinek megteremtéséért, az ehhez szükséges feltételek meglétéért és a kísérés szakszerű végrehajtásáért a kísérésre utasítást adó, valamint az útbaindító parancsnok és a kísérőőr külön-külön is felelősséggel tartozik.

A kísérőőri feladatra a Rendőrség hivatásos állományú tagja jelölhető ki. A kísérést végrehajtó rendőr szolgálati feladatát a rendszeresített felszerelés, bilincsre szerelt vezetősíjjal és – amennyiben az átkísérési utasítás azt előírja – bilincsrögzítő övvel teljesíti. A kísérő őrnél a rendszeresített felszerelésen kívül csak olyan kisméretű tárgyak lehetnek, amelyek a mozgásban nem zavarják. Kísérési feladatot kizárólag átkísérési utasítás alapján lehet végrehajtani.

4.6.7.2. A belső kísérés

A belső kísérés során a fogvatartottal kapcsolatos nyomozási cselekményt lehetőleg a fogda területén kialakított őrzésbiztonságnak megfelelő helyiségben kell végrehajtani. A kísérőőri létszám fogvatartottanként legalább egy fő rendőr. A kísérést végrehajtó állomány lőfegyverrel történő felszerelése az őrzésbiztonsági feltételek figyelembevételével mellőzhető. A belső kísérés biztonságos végrehajtását a helyi sajátosságok figyelembevételével a fogvatartásért felelős intézkedésben szabályozza.

4.6.7.3. A külső kísérés

A rendes kísérés alkalmával a kísérő őrkök létszámának legalább egy fővel meg kell haladnia a kísért fogvatartottak létszámát, amennyiben a kísérés nem rabszállítóval történik. A kísérés közben szükséges pihenőre rendőrségi objektumban kerülhet sor. Ebben az esetben a fogvatartott elhelyezése előállító helyiségben történik.

4.6.7.4. A szolgálati gépjárművel történő kísérés

A szolgálati gépjármű valamennyi ajtajának biztonságos bezárásáról, az ajtók belső nyitás elleni védelméről a gépkocsivezető gondoskodik. A balesetből származható életveszélyre tekintettel a kísért személyt – a bilincselés jellegére vonatkozó tilalom⁹² betartása mellett – tilos a másik kísért személlyel összebilincselni. A szolgálati gépkocsiban kialakított biztonsági övet a fogvatartott esetében alkalmazni kell.

A nem kísérésre kialakított öt személyes személygépkocsiban azonos időben kizárólag egy fő fogvatartott szállítható. A fogvatartott a gépkocsivezető mögött nem foglalhat helyet. Rabszállítóban történő kísérés közben a fogvatartott bilincsrögzítő övvel történő bilincselése a kísérés módját meghatározó parancsnok külön utasítása alapján történik.

A megbilincselte fogvatartott kísérése közben a fogvatartott kezeinek bilincselése nem szüntethető meg. A fogvatartott kezeiről a bilincs ideiglenesen egészségügyi vizsgálat vagy hatósági eljárás lefolytatása érdekében, annak időtartamára távolítható el. Ezen időszak alatt a kísérő őr köteles a rendkívüli esemény bekövetkezésének megakadályozására felkészülni.

Ha a kísért személy megszökött, és az elfogására tett intézkedések nem vezettek eredményre, a fogdát működtető rendőri szerv TIK ügyeletvezetője, a KR esetében a KR ügyeletvezetője

⁹² Tilos a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni. Tilos a bilincs olyan módon való használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz vagy jellegénél fogva megalázó.

haladéktalanul köteles a szökött személy elfogására intézkedni. A fogvatartott súlyosan beteg hozzátartozójának meglátogatására vagy a fogvatartott temetésén való részvételére a fogvatartásért felelős által jóváhagyott terv alapján kerülhet sor.

V.

Közlekedésrendészeti ismeretek

A közlekedés általános megfogalmazása szerint személyek és áruk szállítását különböző műszaki eszközökkel végző gazdasági, szolgáltató tevékenységnek tekinthető. Ágazatai: közúti közlekedés, vasúti közlekedés, légi közlekedés, vízi közlekedés.⁹³

A rendőrség közlekedésrendészeti szolgálati ága feladatkörébe tartozik:

- 1) a forgalomirányítás,
- 2) a forgalomellenőrzés,
- 3) a közigazgatási eljárások lefolytatása,
- 4) a büntetőeljárások során a hatáskörébe utalt nyomozások végrehajtása, valamint
- 5) a megelőzési tevékenység folytatása.

5.1. A közlekedésrendészeti feladatot ellátó szervek, azok főbb feladata

A közlekedésrendészeti szervek felépítése igazodik az általános célra létrehozott rendőrség felépítéséhez: így központi, a területi, valamint helyi szinteken is működik közlekedésrendészeti szervezeti elem.

Központi szinten az ORFK Rendészeti Főigazgatóság alárendeltségébe tartozik a közlekedésrendészet szakirányító szervezete a Közlekedésrendészeti Főosztály, amely négy osztályból áll:

- 1) Közlekedésrendészeti Szakirányító Osztály,
- 2) Közigazgatási Hatósági Osztály,
- 3) Közlekedésrendészeti Fejlesztési Osztály, valamint a
- 4) Baleset-megelőzési Osztály alkotja a szakirányító szervezetet.

A Közlekedésrendészeti Főosztály

- 1) szakirányító tevékenységet lát el a területi szervek irányába, közlekedésrendészeti szakmai területen – így pl. balesethelyszínelés, baleset vizsgálat –, mind
- 2) a közigazgatási eljárás területén, ahol másodfokú eljárásokat is lefolytat, amennyiben területi szerv járt el első fokon,
- 3) technikai fejlesztése tekintetében közbeszerzési eljárásokat indít technikai eszközök – pl. szolgálati motorkerékpárok, szolgálati gépjárművek, alkoholteszterek – beszerzésére,
- 4) szervezi, irányítja és ellenőrzi a rendőrség baleset-megelőzési tevékenységét.

Területi szinten a megyei rendőr-főkapitányságok alárendeltségében közlekedésrendészeti osztályok működnek, kivétel ez alól a Budapesti Rendőr-főkapitányság, ahol főosztály szintű a közlekedésrendészeti tevékenység. A megyei osztályok felépítése eltér az autópálya szakaszok, illetve a forgalomellenőrzési feladatok függvényében.

⁹³ A fejezet során felhasznált forrás: dr. Ménkü Szilvia r. alezredes-Lasztóczi Péter r. alezredes Rendészeti Alap- és szakvizsga Bizottság Rendőrségi igazgatás rendészeti szakvizsga jegyzet, Budapest, 2018.

A területi szervek szakirányító tevékenységet folytatnak:

- 1) a helyi szervek tevékenysége felett balesethelyszínelés és vizsgálat, a közigazgatási eljárás tekintetében, valamint
- 2) a közterületi szolgálatot ellátó állomány vonatkozásban és a baleset-megelőzési tevékenység végrehajtásában, amennyiben rendelkeznek autópálya alosztállyal, illetve forgalomellenőrző alosztállyal, végrehajtói feladatokat is ellátnak. Továbbá
- 3) nyomozást folytatnak a hatáskörükbe utalt közlekedés körében elkövetett bűncselekmények tekintetében, és a
- 4) közúti közlekedési bírság kiszabása kapcsán felmerülő feladatokat, valamint a sebességmérő berendezések használatával, működtetésével kapcsolatos feladatokat is ellátják.

A helyi szinten a helyi szervek alosztály szintű szerveződésben látják el a közlekedésrendészeti feladatokat. Járőrszolgálatot látnak el, balesethelyszínelői, vizsgálói tevékenységet folytatnak, közigazgatási ügyekben járnak el és a baleset-megelőzés terén folytatnak aktív propagandamunkát.

Speciális közlekedésrendészeti szervként működik a Balatoni, Dunai és a Tiszai Vízügyi rendészeti rendőrkapitányság, valamint a Készenléti Rendőrség szervezetébe tartozó Légirendészeti Parancsnokság.

5.2. Közlekedésrendészeti és az ideiglenes közlekedésrendészeti intézkedések

5.2.1. A rendőr közlekedésrendészeti intézkedései

1) A közúti forgalmat irányítása, korlátozása, illetve szüneteltetése

A forgalomirányítás a forgalom segítését, a forgalmi áramlatok szabályozását jelenti, amelyre leggyakrabban útkereszteződésekben, útfelbontások során, balesetek helyszínein kerülhet sor.⁹⁴ A forgalomkorlátozás⁹⁵ során az ideiglenes közlekedésrendészeti intézkedések vezethetők be. rendelkezik. Ennek keretében, a rendőrség és a Terrorelhárítási Központ a közbiztonság védelme érdekében, katasztrófa, tüzeset vagy baleset, valamint rendezvény helyszínén **a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamban elrendelheti:**

- egyes útvonalak, utcák, terek, városrészek közúti forgalmának teljes vagy részleges lezárását, a forgalom elterelését vagy korlátozását,
- a megállás vagy várakozás tilalmát, valamint az arra kijelölt helyen a várakozás megszüntetését, továbbá
- egyéb közlekedési tilalmak feloldását, az egyirányú forgalmú utcában a közlekedés irányának megváltoztatását.

A rendőrség és a Terrorelhárítási Központ az ideiglenes intézkedések megtételekor a szükséges mértékben gondoskodik a közúti jelzőtáblák ideiglenes kihelyeztetéséről, valamint az állandó jelleggel kihelyezett közúti jelzőtáblák leszerelés vagy letakarás útján történő feloldásáról. A közút lezárása vagy forgalmának korlátozása érdekében kihelyezett közúti jelzéseket az ok megszűnésekor el kell távolítani, az állandó jelleggel ott lévő közúti jelzőtáblák hatályát vissza kell állítani.

⁹⁴ A szabályozás alapját az 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) adja.

⁹⁵ A Szolgálati Szabályzat 24. § határozza meg.

2) **Közlekedési rendszabályok megtartásának ellenőrzése. Ennek keretében a rendőr:**

- a közlekedési rendszabályok megtartását,
- a járműhasználat szabályszerűségét,
- az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását,
- a jármű birtoklásának jogszerűségét,
- az üzembentartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait,
- a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján –

ellenőrizheti.

A járművezető kötelezettségei az ellenőrzés során: a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 44. §-a szerint⁹⁶

- az ellenőrző hatóság jelzésére a jármű vezetője a járművet köteles megállítani,
- személyazonosságát és járművezetési jogosultságát igazolni,
- a jármű és tartozékai, a rakomány, az okmányok ellenőrzésével kapcsolatos felhívásnak eleget tenni.

Az ellenőrzés során az ellenőrző hatóság a járműhöz és tartozékaihoz, a rakományhoz tartozó okmányokat a helyszínen időlegesen elveheti, továbbá a jármű műszeres ellenőrző vizsgálatát vagy kötelező javítását rendelheti el, amelynek a helyszínére történő közlekedésre a jármű vezetőjét utasíthatja.

A feltárt jogsértések eredményeként általános jelleggel figyelmeztetést vagy helyszíni bírságot kell kiszabni, vagy szabálysértési eljárást (pl.: balesetveszélyes műszaki állapot, lejárt forgalmi engedély stb.) Közigazgatási eljárást kell kezdeményezni⁹⁷ (pl. biztonsági öv-, menetlevél hiánya, túlsúly, túlméret stb.) esetén.

3) **Ittas, vagy bódult állapot ellenőrzése**

A jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta – ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel –, az egészségügyi szolgálat igénybevételeivel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti.

A szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte ellenőrzésének és az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszközök és mintavételi lehetőségek alkalmazásával kapcsolatos rendelkezéseket ORFK utasítások tartalmazzak⁹⁸. A közúti járművezetés során felmerülő ittaság esetén légalkohol, valamint a vér- és vizeletvizsgálat alapján közigazgatási vagy büntetőeljárást kell indítani.

4) **Okmányok helyszíni elvétele**

A járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzembentartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű

⁹⁶ Lásd még: a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet, a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet, a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet.

⁹⁷ A Kkt. 20. §-ába ütköző szabályszegések.

⁹⁸ Az ittaság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (OT 14.) ORFK utasítás, valamint a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről a 32/2014. (VIII. 25.) ORFK utasítás.

hatósági jelzését – a külön jogszabályban meghatározottak szerint – **a helyszínen elveheti.**

A vezetői engedély, illetőleg a forgalmi engedély, ideiglenes forgalomban tartási engedély, adott esetben a hatósági jelzés helyszíni elvételnek eseteit jogszabály határozza meg.⁹⁹ A helyszínen átvételi elismervényt kell kiállítani az elvett okiratokról, és utóbbiakat – az intézkedésről készült jelentés (feljelentés) egy példányával együtt – 5 napon belül meg kell küldeni az üzemeltető lakóhelye (székhelye) szerint illetékes közlekedési igazgatási szervnek, míg a szabályszegés tekintetében a szükséges intézkedéseket meg kell tenni. Az okmányok esetében elkövetett bűncselekmények gyanúja (pl.: okirat-hamisítás) esetén, azokat le kell foglalni, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó szervnél büntetőeljárást kell kezdeményezni.

5) **Forgalomban való részvétel megtiltása**

A forgalomban való részvételt megtilthatja, ha a jármű vagy vezetőjének állapota a közúti forgalom biztonságát veszélyezteti, és a további jogellenes járműhasználat megakadályozása céljából a jármű kulcsait elveheti, illetőleg a járművet más módon mozgásában korlátozhatja vagy elszállíttathatja.

Ezen intézkedésekre elsősorban a közlekedés biztonságának védelme érdekében kerülhet sor, (így pl. ittas vezetésen tetten ért járművezetőtől a jármű kulcsainak időleges elvétele az újabb vezetés megakadályozása érdekében).

A rendőrség, valamint a rendőr a feladata ellátása során jogosult a közterületen szabálytalanul elhelyezett járművet elszállíttatni, vagy egyéb módon eltávolíttatni, ha az a közúti forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyezteti.¹⁰⁰

5.3. A közúti forgalom ellenőrzése

A közúton történő közlekedés csak abban az esetben lehet zavartalan, ha a közlekedés résztvevői betartják a rájuk vonatkozó szabályokat, illetőleg az erre feljogosított hatóságok a közlekedés rendjének megtartását saját hatáskörükben ellenőrzik. A Kkt. 44. §-a a rendőrség ellenőrző jogköréről is rendelkezik a közlekedés rendje tárgyában.

5.3.1. Közúti sebesség- és forgalomtechnikai eszközök alkalmazása

A sebességmérő berendezések¹⁰¹ hitelesítésének tényét és a hitelesség érvényességi idejét a mérésügyi hatóság által feljogosított szervezet által kiadott okirat, a hitelesítési bizonyítvány tanúsítja. Az eszköz időszakos hitelesítését a Készenléti Rendőrség Műszaki és Üzemeltetési Igazgatóság Műszaki Osztály vezetője kezdeményezi a hitelesítésre feljogosított szervezetnél, a sebességmérő fennálló hitelessége érvényességi idejének lejárata előtt.

A sebességmérő tevékenység során, annak helyszínén a kezelőnek rendelkeznie kell a sebességmérő eredeti hitelesítési bizonyítványának egy papír alapú másolatával. Azon ellenőrzések során, amikor a jogsértés elkövetőjének megállítására a sebességmérő telepítési helyén vagy annak közelében kerül sor, a kezelő az elkövető kérésére, részére bemutatja a hitelesítési bizonyítvány másolatát, illetve – ha a körülmények lehetővé teszik – a jogsértést

⁹⁹ A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet.

¹⁰⁰ Az Rtv. 45. §-a szerint, valamint a kerékbilincs alkalmazásával és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról szóló 143/1995. (XI. 30.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint.

¹⁰¹ A közlekedési jogsértést dokumentáló technikai eszközök rendőrségi alkalmazásáról a 26/2013. (VI. 28.) ORFK utasítás rendelkezik, amelynek tárgyi hatálya kiterjed a megengedett legnagyobb sebességre, a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseire, a vasúti átjárón való áthaladásra vonatkozó rendelkezések megtartásának elmulasztását dokumentáló technikai eszközökre és azok alkalmazására, amennyiben arra a felsorolt közúti közlekedési szabályok megsértésének, megszegésének dokumentálása céljából kerül sor.

bizonyító képi dokumentumot. Szolgálati érdekből a kérés megtagadható, amelyet indokolni kell.

Sebességmérővel joghatással járó mérést kizárólag az adott típusra érvényesített kezelői igazolvánnyal rendelkező személy végezhet. Kezelő csak hivatásos állományú, önálló intézkedési jogosultsággal felruházott személy lehet. Kezelői jogosultság és az ezt igazoló kezelői igazolvány megszerzésének feltétele a kezelői oktatáson történő részvétel, és a vizsga eredményes teljesítése.

Valamennyi rendőri szerv vezetőjének minden év decemberében felül kell vizsgálnia a kezelői igazolvánnyal rendelkező állományának kezelői tevékenységét. Akik beosztásukból, feladataikból és egyéb körülményekből fakadóan nem végeznek, vagy a felülvizsgálatot megelőző egy évben nem végeztek dokumentált kezelői tevékenységet, vagy nem látnak el oktatói feladatot, kezelői igazolványukat leadják. Az ORFK Közlekedésrendészeti Főosztály által az igazolványok érvénytelenítésre kerülnek.

A jogsértések technikai eszközzel történő ellenőrzése során a technikai eszköz működtetője, a sebességmérő berendezés kezelője települési **naplót köteles vezetni**. Fontos kiemelni, hogy ebben a körben technikai eszköz lehet egy kamera vagy digitális fényképezőgép is, amely pl.: vasúti átjárón való áthaladásra vonatkozó rendelkezések megtartásának elmulasztását rögzíti.

A közlekedési jogsértésről készített és azzal összefüggő képi dokumentációt a technikai eszköz működtetője a technikai eszköz adottságainak megfelelően a szolgálat során vagy annak befejezésekor online módon továbbítja a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező elsőfokú hatósághoz. Az objektív felelősség alapján – megállítás nélkül – készült sebességmérő által készült felvételek esetén a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság, vagy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Közigazgatási Hatósági Szolgálatához történő továbbítást jelent. Amennyiben a technikai eszköz nem rendelkezik online továbbítási móddal, úgy a technikai eszköz működtetője adathordozón adja át a képi dokumentációt a beszámoltató parancsnoknak.

Külön szabályok vonatkoznak továbbá a telepített kezelői felügyelet nélkül működő technikai eszközökre, amelyeket a továbbiakban nem részletezünk.

A sebességmérőt üzemeltető területi és helyi szerv kimutatást vezet az illetékességi területének azon útszakaszairól és helyszíneiről, ahol a baleseti statisztikai adatok és egyéb közlekedésbiztonsági szempontok alapján sebességmérést végez. A kimutatás egyedi azonosító szerint tartalmazza az egyes mérési helyeket, azok megnevezését, jellemzőit. Sebességmérőt kizárólag a kimutatásban szereplő helyszínen lehet üzemeltetni. A kimutatást (vagy annak kivonatát) a kezelő a mérés idején köteles magánál tartani.

A sebességmérőt üzemeltető rendőri szervnek havi vezénylési tervet kell készítenie, és azt a területi közlekedésrendészeti szerv részére jóváhagyásra felterjeszteni. A területi közlekedésrendészeti szerv a jóváhagyott terveket összesíti, és minden hónap 20. napjáig elektronikusan megküldi a rendőrség internetes honlapján történő megjelentetés céljából.¹⁰²

A területi szerv vezetőjének rendészeti helyettese – a területi közlekedésrendészeti szerv vezetőjének javaslata alapján – jogosult a sebességmérőket a területi szerv szervei és szervezeti elemei között elosztani, átcsoportosítani. A területi szervek között történő átcsoportosításra az ORFK rendészeti főkapitány-helyettese – az ORFK gazdasági főkapitány-helyettesének ellenjegyzésével – jogosult.

¹⁰² A rendőrség 2015 áprilisában üzembe helyezett 160 darab változtatható helyű Komplex Közlekedési Ellenőrzési Pontot (a továbbiakban: vhKKEP), valamint 395 fix KKEP-t, amelyek szintén a baleset-megelőzést szolgálják. A vhKKEP-k vonatkozásában szükséges a mérések települési naplóban történő dokumentálása. A naplóban szerepeltetni kell a mérés helyszínét, az adott helyszínre vonatkozó adatokat: település, közterület neve, házszáma (GPS), az út száma, szelvény száma; az ellenőrzött forgalmi sávot, a járművek haladási irányát, a járműre, útszakaszra érvényes legnagyobb sebességet.

A sebességellenőrzést végző rendőrellenőrzés befejezésének tényét szintén **dokumentálni köteles** a települési naplóban. Bevonulását követően parancsnokának kötelessége a települési napló kitöltését, annak szakszerűségét, pontosságát leellenőrizni valamennyi sebességmérés befejezését követően. Amennyiben a sebességmérés során helyszíni bírság kiszabására került sor, úgy az ellenőrző parancsnok leellenőrzi a helyszínbírság tömböt, a kiállított szelvényt, annak pontosságát. A bírságtömb ellenőrzését a borítón ellenjegyzi, aláírással és dátummal látja el. Természetesen a helyszínbírság tömb ellenőrzése nem csupán a sebességmérés során kiszabott bírságok esetében kötelező, hanem minden más esetben is.

POS terminál használatára kerülhet sor abban az esetben, ha az elkövetett jogsértésért pénzbírság kiszabására kerül sor, és az elkövető a bírság tényét tudomásul veszi, annak összegét nem vitatja, az intézkedő rendőr tájékoztatja az elkövetőt a bírság bankkártyával helyszínen történő megfizetésének lehetőségéről. Amennyiben az elkövető a bírságot a helyszínen bankkártyával kívánja megfizetni, az intézkedő rendőr a megfelelő nyomtatványt (helyszíni bírság, tájékoztató) kitölti. A nyomtatvány kitöltését követően az eljáró rendőr a POS terminálban rögzíti a bírság összegét. Sikeres bankkártya átutalás esetén tilos készpénzutalási megbízást adni.

Szolgálat ellátása végén a POS terminált használó köteles zárást végezni, amelyről készült bizonylatot a POS terminál kiadásáért felelős személynek átadni, és a nyilvántartásba lefűzni. A zárásról készült bizonylatok ellenőrzése, nyomon követése és nyilvántartása a zárást végző rendőr vezetőjének feladata.

5.4. Az ittasság és a vezetési képességre hátrányos szer befolyásának ellenőrzése

Az alábbiak szerint kell eljárni¹⁰³ a – közúti, vasúti, vízi és légi – közlekedés szabályai megtartásának jogszabályi felhatalmazás alapján történő ellenőrzése, továbbá mindazon személyek ellenőrzése során, akiknél a cselekmény elkövetése kapcsán a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte vizsgálatot igényel.¹⁰⁴

5.4.1. Az ittasság ellenőrzésének eszközei, alkalmazásuk feltételei

A rendőr feladatának ellátása során ittasság ellenőrzését kizárólag

- a rendszeresített elektromos alkoholteszterrel (a továbbiakban: alkoholteszter),
- szavatatos Spiratest alkoholkimutató indikátorcsővel (a továbbiakban: alkoholszonda) és
- hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel (a továbbiakban: hiteles mérőeszköz) hajthat végre.

5.4.1.1. Az alkoholteszter alkalmazása

A rendőri munkában korábban széles körben alkalmazott, egyszerű működésű Spiratest alkoholszondák használata visszaszorulóban van, szerepüket egyre inkább átveszik az elektromos alkoholteszterek (pl.: LION, Drager 6810-es készülék), amelyek nem hitelesített műszerek, azonban alkalmasak a szervezetben jelen levő ittasság helyszíni megállapítására. **Alkoholszonda alkalmazására csak alkoholteszter hiányában kerülhet sor**, illetőleg

¹⁰³ A szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte ellenőrzésének és az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszközök és mintavételi lehetőségek alkalmazásával kapcsolatosan az ittasság ellenőrzéséről szóló 40/2018. (VI. 29.) ORFK utasítás.

¹⁰⁴ A KRESZ módosítása alapján 2014. július 19-től, amennyiben a kerékpáros biztonságos vezetésre képes állapotban van, esetében nem kell alkalmazni a KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában a járművezető szervezetében szeszes ital fogyasztásából származó alkohol jelenlétére vonatkozó korlátozást. Azaz a kerékpárossal szemben csak abban az esetben lehet ittas állapot miatt eljárást kezdeményezni, ha a kerékpáros nincs biztonságos vezetésre képes állapotban.

közlekedési baleset esetén, ahol a rendőr alkoholeszterrel vagy alkoholszondával köteles ellenőrizni – lehetőleg már a helyszínen, az intézkedés kezdetén – a balesetben részes járművek vezetőit és azokat a személyeket, akiknek magatartása a felelősség megítélésében jelentőséggel bírhat (pl. személyzet, utas, gyalogos).

Az ittasság ellenőrzését a cselekmény időpontját követően a lehető legrövidebb időn belül, de legkorábban a szeszesital-fogyasztás befejezésétől számított 10 perc elteltével kell végrehajtani. Az ittasság ellenőrzés megkezdésekor az ellenőrzés alá vont személyt szóban figyelmeztetni kell, hogy a légalkoholmérés megtagadása, illetve sikertelen mintaadás esetén az ittasság ellenőrzés elvégzése érdekében vér- és vizeletminta vételére előállíthatják.

Amennyiben az alkoholeszterrel végzett mérés eredménye:

- közúti gépi meghajtású járművet vezetőnél a 0,15 mg/l,
- közúti nem gépi meghajtású járművet, vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,25 mg/l,
- a nem gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,3 mg/l, egyéb esetben a 0,5 mg/l légalkohol értéket nem haladja meg, és nem áll fenn vér- és vizeletminta vétel esete, valamint a jogsértést nem büntetőeljárásban értékelik, ha az intézkedés alá vont nyilatkozata szerint a mérési eredményt elfogadja, a nyilatkozat kitöltésével további mintavételre intézkedni nem kell.

Alkoholeszter helyett hiteles mérőeszközzel történő mérést kell végrehajtani, ha:

- 1) az intézkedés alá vont a mérési eredményt nem fogadja el, és szóban úgy nyilatkozik, hogy hajlandó magát alávetni a hiteles mérőeszközzel történő vizsgálatnak,
- 2) az alkoholeszterrel végzett mérési eredmény
 - közúti gépi meghajtású járművet vezetőnél a 0,15 mg/l,
 - közúti nem gépi meghajtású járművet, vasúti vagy légi járművet, gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,25 mg/l,
 - a nem gépi meghajtású úszólétesítményt vezetőnél a 0,3 mg/l, egyéb esetben a 0,5 mg/l légalkohol értéket meghaladja, és az intézkedés alá vont szóban nyilatkozik arról, hogy nem szenved tüdőbetegségben, illetve nincs testhőmérséklet emelkedése, illetőleg hajlandó magát alávetni a hiteles légalkoholmérő vizsgálatnak.

5.4.1.2. A hiteles mérőeszköz alkalmazása

A hiteles mérőeszköz (pl. Seres Ethylometer, Drager 7110-es készülék) alkalmas joghatással bíró (bizonyító erejű) mérés végzésére, ezért eredményes alkalmazását követően – eltekintve a normában foglalt egyes kivételektől (pl.: jegyzőkönyv aláírásának megtagadása) – az ittasság megállapítására irányuló intézkedés lezárul.

A hiteles mérőeszközzel 15 perc különbséggel két mérést kell elvégezni úgy, hogy az első mérés a cselekmény időpontjától számított 30 percen belül megtörténjen.

Nem hajtható végre hiteles mérőeszközzel a mérés, ezért vér- és vizeletminta vételre kell intézkedni, ha

- az intézkedés alá vont személy a nyilatkozat megtételét megtagadja, illetve
- nyilatkozata szerint tüdőbetegségben szenved, vagy úgy nyilatkozik, hogy testhőmérséklet emelkedése van, avagy
- szervezetében a vezetési képességre hátrányosan ható szer jelenléte valószínűsíthető.

A hiteles mérőeszközzel történő mérés végrehajtása előtt a mérést végrehajtó (intézkedő) rendőr köteles meggyőződni arról, hogy az eszköz alkalmas-e joghatással bíró mérés elvégzésre. A hitelesítési bizonyítvány másolatát az intézkedést követően az intézkedés alá

vont személy erre irányuló kérelme esetén részére be kell mutatni, ezért azt az eszközzel együtt kell tartani. A dokumentálást a normában meghatározottak szerint kell végrehajtani.

5.4.1.3. Vér- és vizeletvétele

Az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálatához szükséges vérvételre, és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta vételre kell intézkedni, amelyet a cselekményt követően a legrövidebb időn belül végre kell hajtani, ha **az intézkedés alá vont személy**

- 1) az alkoholszondával, az alkoholteszterrel, vagy a hiteles mérőeszközzel végzett ellenőrzést megtagadja,
- 2) olyan állapotban van, amely meggátolja az alkoholszonda, alkoholteszter, a hiteles mérőeszköz eredményes alkalmazását,
- 3) nyilatkozata szerint tüdőbetegségben szenved, vagy testhőmérséklet emelkedése van, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszital-fogyasztás gyanúja fennáll,
- 4) az egészségi állapotára (tüdőbetegségére, testhőmérséklet emelkedésére) vonatkozó nyilatkozat megtételét vagy annak aláírását megtagadja,
- 5) hiteles mérőeszközzel történő első mérés foganatosítása a cselekmény időpontjától számított 30 percen belül nem hajtható végre,
- 6) a jegyzőkönyv aláírását megtagadja,
- 7) a hiteles mérőeszköz mérési eredményét kétségbe vonja, és véralkohol vizsgálatot kér,
- 8) nyilatkozata, vagy az ez irányú ellenőrzés eredménye alapján szervezetében a vezetési képességre hátrányosan ható szer jelenléte valószínűsíthető, és az ittasság-ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszital-fogyasztás gyanúja fennáll,
- 9) sérülést vagy annál súlyosabb kimenetelt eredményező közlekedési, illetve a közlekedés körében segítségnyújtás elmulasztása vagy cserbenhagyás bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszital-fogyasztás gyanúja fennáll,
- 10) a gyanú szerint a cselekmény után szesz italt fogyasztott vagy az ittasság-ellenőrzés előtt a helyszínt elhagyta, és az ittasság ellenőrzés eredménye, illetve az ittasság érzékelhető külső jegyei alapján a szeszital-fogyasztás gyanúja fennáll.

Ha a vizeletminta biztosítása nem lehetséges, kétszeri vérvételre kell intézkedni úgy, hogy a második vérvételre az első mintavételt követő 30-45 perc között kerüljön sor. A vér- és vizeletvétellel összefüggésben az alkoholos állapot és alkoholos befolyásoltság orvosszakértői vizsgálatáról és véleményezéséről szóló Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú módszertani levelében foglaltakra is figyelemmel kell lenni.

A vér- és vizeletvételt kizárólag erre a célra rendszerbe állított olyan szavatós mintavételi egységdoboz alkalmazható, amelynek zárcímkeje ép.

5.4.2. A vezetési képességre hátrányos szer befolyásának ellenőrzése

A rendőri intézkedés során okkal feltételezhető az intézkedés alá vont személy kábítószer-fogyasztása¹⁰⁵, ha

- az intézkedés alá vont személyen a kábítószer okozta bódult állapotra jellemző testi és pszichikai tünetek észlelhetők,

¹⁰⁵ Részletes szabályait a bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről szóló 32/2014. (VIII. 25.) ORFK utasítás tartalmazza.

- az intézkedés alá vont személyen az egyes kábítószeres fogyasztása okozta jellemző elvonási tünetek észlelhetők, vagy
- az intézkedés alá vont személy kimutatható időn belüli kábítószer-fogyasztásról nyilatkozik.

5.4.2.1. Eljárás a kábítószer-fogyasztás gyanúja esetén:

A kábítószerfogyasztás gyanúja esetén:

- ha a fenti felsorolás első alpontja alapján merül fel, vér- és vizeletminta vételére kell intézkedni a rendszeresített „A kábítószeres befolyásoltság (élő személynél) megállapítására alkalmas vér- és vizeletvételi – II. számú – egységdoboz” (a továbbiakban: II. számú egységdoboz),
- ha az kizárólag a fenti felsorolás második, harmadik alpontjai alapján merül fel, egyszeri vizeletvételt kell intézkedni a rendszeresített „A kábítószer-fogyasztás (élő személynél) megállapítására alkalmas vizeletvételi – I. számú – egységdoboz” (a továbbiakban: I. számú egységdoboz) alkalmazásával.

Járművezető bódult állapotának gyanúja esetén először az itasság helyszíni ellenőrzését kell végrehajtani. **A járművezető bódult állapotának gyanújára utal, ha:**

- a járművezető itasság ellenőrzésének eredménye negatív, és olyan testi és pszichikai tünetek észlelhetők, amelyekből a bódult állapotra lehet következtetni, vagy
- az itasság ellenőrzés pozitív eredménye mellett olyan testi és pszichikai tünetek észlelhetők, amelyek a szeszital-fogyasztásából származó alkohol szervezetben való kizárólagos jelenléte esetére nem jellemzőek, vagy
- a mért alkoholkoncentrációval nincsenek összhangban.

A bódult állapot gyanúját erősíti, ha az előbbieken foglaltakon túl a járművezető bódító hatású szernek a vezetést megelőző 24 órán belüli fogyasztásáról nyilatkozik.

A járművezető bódult állapotának felmerülő gyanúja esetén vér- és vizeletvételt is kell intézkedni. A mintákat a II. számú egységdobozban kell biztosítani.

A biológiai mintavétel alapját képező körülmények észlelését követő lehető legrövidebb időn belül kell végrehajtani a mintavételezést. Az I. és II. számú egységdoboz kizárólag kábítószer-fogyasztás vagy bódult állapot gyanúja esetén használható fel.

Kábítószer-fogyasztás vagy bódult állapot gyanúja esetén az intézkedés alá vont személy ruházatát, csomagját és a hozzá kapcsolható járművet minden esetben át kell vizsgálni. A tárgyi bizonyítási eszközként szóba jöhető kábítószer gyanúját keltő anyag, kábítószer élvezetéhez használatos eszközök, tárgyak feltalálása esetén a büntetőeljárás szabályoknak megfelelő lefoglalás érdekében kell intézkedni, amelynek végrehajtásáig a helyszínt biztosítani kell.

5.4.3. A vér- és vizeletminták rendőrségi ügyeleken történő tárolásának, nyilvántartásának és továbbításának rendje

A biológiai minták vételéhez az e célra rendszerbe állított, központilag beszerzett, sérülésmentes állapotban lévő egységcsomagokat (a továbbiakban: mintavételi eszköz) szabad felhasználni¹⁰⁶. A mintavételi eszköz felnyitása és alkalmazása csak a mintavétellel érintett személy, az intézkedést foganatosító rendőr és a mintát vevő orvos (rendőrorvos, háziorvos, valamint egészségügyi intézmény orvosa) jelenlétében történhet. Tekintettel arra, hogy helyi szerveknél ügyelet már nem működik, így a szolgálatirányító parancsnok a volt ügyeleti

¹⁰⁶ A vér- és vizeletminták rendőrségi ügyeleken történő tárolásának, nyilvántartásának és továbbításának rendjéről szóló 10/2008. (OT 7.) ORFK utasítás.

helyiségben a mintavételi eszközöket a bevételezés sorrendjében, manuális úton (ráírással) sorszámmal látja el, és a felhasználók részére történő kiadásukig oly módon tárolja, hogy illetéktelen személy ne férhessen hozzájuk.

A mintavételi eszközök felhasználók részére történő kiadását, felhasználás utáni visszavételét, valamint az utasítás mellékleteiben meghatározott nyilvántartások vezetését a szolgálatparancsnok végzi.

A szabályszerűen lezárt, biológiai mintát tartalmazó egységcsomagot az intézkedő rendőr – szolgálati (szolgálat ellátási) helyére történő bevonulása után – az illetékes szerv szolgálatparancsnoka részére azonnal, a biológiai minta vételének alapjául szolgáló cselekményről (eseményről) készült feljelentést (jelentést) a szolgálati előljárójának soron kívül átadja.

A szolgálatparancsnoknak a biológiai mintát tartalmazó doboz átvételekor ellenőrizni kell a mintavételi eszköz azonosíthatóságát, épségét, sérülésmentességét, szabályos lezártságát, az orvosi bélyegzőlenyomatok meglétét, az orvos aláírását, amelynek át kell érnie a zárócímkén és a műanyag mintavételi dobozon. Rögzíteni kell az intézkedő rendőr nevét, rendfokozatát, a mintavétel időpontját, az intézkedés alá vont személy nevét, születési idejét, lakcímét (elérhetőségét), a mintavétel okát, a mintavételi eszköz visszavételének időpontját, továbbá a visszavevő ügyeletes vagy szolgálatirányító parancsnok aláírását.

A rendőri szerv épületében az átvett biológiai mintát tartalmazó dobozt annak továbbításáig az erre kijelölt helyiségben lévő és kizárólag a biológiai minta tárolására rendszeresített, zárható hűtőszekrényben kell tárolni. A hűtőszekrény kulcsát a szolgálatirányító parancsnoknak a szolgálati ideje alatt magánál vagy felügyelete alatt kell tartania.

A vér- és vizeletminta vételi egységdobozokat a parancsnok köteles rendszeresen, de legalább havonta egy alkalommal ellenőrizni. Az ellenőrzés során ki kell térni a főnyilvántartási számmal ellátott nyilvántartás vezetésének pontosságára, évenkénti lezárására, a mintavételi egységdobozok szavatossági idejére is.¹⁰⁷

5.5. Közigazgatási bírságolás a közúti közlekedés során

5.5.1. A közigazgatási bírságolás jogi alapjai

A Kkt. 20. § (1) bekezdésben és a 21. §-ban megfogalmazott jogsértések vonatkozásában az eljárás lefolytatására az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) előírásai az irányadók. A jogsértések esetén a bírság kiszabásának általános szabályait a közigazgatási szabályszegések szankciójáról szóló 2017. évi CXXV. törvény tartalmazza.

Az eljárás és a szankcionálás részletszabályozása viszont az ágazati törvényben, így a közúti közlekedés körében elkövetett jogsértések esetén a Kkt.-ban található.

Átmeneti szabályozást tartalmaz a közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 2017. évi CLXXIX. törvény. Ezen jogszabályt 2021. január 1 napján hatályon kívül helyezte ugyanezen jogszabály 41. § (7)-(8) bekezdése.

¹⁰⁷ További szabályokat tartalmaz a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet, a közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás, valamint a kábítószer termelésének, gyártásának, feldolgozásának, forgalomba hozatal raktározásának és használatának szabályozásáról szóló 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet.

2021. január 1-jén hatályba lépő közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.)¹⁰⁸

A fenti jogalkotási folyamatok a jegyzet kéziratának lezárásakor folyamatban vannak, ezért e tárgyban a továbbiakban kizárólag a közigazgatási bírságolás ismertetésére térünk ki.

5.5.2. A közigazgatási szankció

A közigazgatási szabályszegésért való felelősség megállapítása esetén a közigazgatási hatóság közigazgatási szankciót alkalmaz. **Közigazgatási szankciót** azzal a természetes személlyel, jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel szemben lehet alkalmazni, akinek, illetve amelynek a közigazgatási szabályszegésért való felelősségét a közigazgatási hatóság megállapította. Az elkobzás akkor is alkalmazható, ha felelősségre vonásra nem került sor.

Közigazgatási szabályszegés esetén a következő közigazgatási szankciók alkalmazhatók:

- 1) figyelmeztetés,
- 2) közigazgatási óvadék,
- 3) közigazgatási bírság,
- 4) tevékenység végzésétől történő eltiltás,
- 5) elkobzás.¹⁰⁹

5.5.3. A közigazgatási bírság általános szabályai

Közigazgatási bírság minden, a közigazgatási hatóság által közigazgatási szabályszegésért kiszabott bírság. Közigazgatási bírságot szab ki a közigazgatási hatósági eljárás során a hatóság, ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendelet bírság kiszabását írja elő,¹¹⁰

- a Nyilvántartásba a hatósági eljárás megindításának napját megelőző egy éven belül az ügyfél vonatkozásában közigazgatási szankciót megállapító döntést jegyezték be és
- a hatóság nem figyelmeztetés vagy közigazgatási óvadék alkalmazásáról dönt.

A hatóság a figyelmeztetés vagy a közigazgatási óvadék szankció alkalmazása feltételeinek teljesülése esetén is közigazgatási bírság szankciót alkalmaz, ha

- 1) a jogsértés emberi életet, testi épséget vagy egészséget sért vagy veszélyeztet,
- 2) kiskorú személyek védelmét célzó jogszabályi rendelkezés megsértésére került sor,
- 3) a jogsértésre – kora, anyagi és szociális helyzete, fogyatékossága, egészségi állapota, megváltozott munkaképessége, cselekvőképességének korlátozása miatt – különösen kiszolgáltatott személlyel szemben került sor, vagy
- 4) törvény meghatározott ügyek vonatkozásában a figyelmeztetés és az óvadék alkalmazásának kizárásáról rendelkezik.

Törvény meghatározott ügyek vonatkozásában a figyelmeztetés és a közigazgatási óvadék alkalmazásának együttes kizárásáról rendelkezhet, ha ezen közigazgatási szankciók alkalmazásától kellő visszatartó hatás nem várható, és a közigazgatási szabályszegés a közérdeket súlyosan sérti vagy veszélyezteti. Közigazgatási bírság kiszabása esetén a hatóság – törvényben, kormányrendeletben vagy önkormányzati rendeletben meghatározott további

¹⁰⁸ A Szankció tv. – az ingatlan-nyilvántartást, valamint egyes közigazgatási hatósági eljárásokat érintő egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi LXXXII. törvény 28. §-a értelmében – 2021. január 1-jén lép hatályba.

A Szankció tv. új alapokra helyezi a közigazgatás szankciórendszerét, ezért szükségessé vált a kapcsolódó ágazati jogszabályok felülvizsgálata. A Szankció tv. hatálybalépése nem csak az ágazati törvények, hanem a kormányrendeletek (bizonyos esetekben miniszterei rendeletek) módosítását is szükségessé teszi.

¹⁰⁹ A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 2. §.

¹¹⁰ A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 9. §.

szempontok mellett – az eset összes lényeges körülményét, különösen az alábbiakat mérlegelve **dönt a bírság összegéről**:

- 1) a jogsértéssel okozott hátrányt, ideértve a hátrány megelőzésével, elhárításával, helyreállításával kapcsolatban felmerült költségeket, illetve a jogsértéssel elért előny mértékét,
- 2) a jogsértéssel okozott hátrány visszafordíthatóságát,
- 3) a jogsértéssel érintettek körének nagyságát,
- 4) a jogsértő állapot időtartamát,
- 5) a jogsértő magatartás ismétlődését és gyakoriságát,
- 6) a jogsértést elkövető eljárást segítő, együttműködő magatartását, valamint
- 7) a jogsértést elkövető gazdasági súlyát.

Törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a közigazgatási bírság felső határa természetes személyek esetén egymillió forint, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek esetén tízmillió forint lehet. Az önkormányzati rendelet alapján megállapítható közigazgatási bírság felső határa természetes személyek esetén kétszázezer forint, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek esetén kétmillió forint lehet.

A hatóság mérlegelési jogkörében meghatározható közigazgatási bírságösszeg esetén a kiszabható közigazgatási bírság mértéke legfeljebb a törvényben, a kormányrendeletben vagy az önkormányzati rendeletben meghatározott közigazgatási bírságösszeg felső határának fele lehet, ha a Nyilvántartásba a hatósági eljárás megindításának napját megelőző három éven belül az ügyfél vonatkozásában közigazgatási bírság szankciót megállapító döntést nem jegyeztek be.

A hatóság közigazgatási bírság kiszabása feltételeinek teljesülése esetén – a célszerűség figyelembevételével, mérlegelése alapján – közigazgatási bírságként helyszíni bírságot szabhat ki, ha a helyszíni intézkedés alkalmával az ügyfél a jogsértést teljes mértékben elismeri, és azt törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet lehetővé teszi. A jogsértés teljes mértékben való elismerésével az ügyfél lemond a helyszíni bírsággal szemben őt megillető jogorvoslati jogról.

A helyszíni bírság kiszabását megelőzően az ügyfelet tájékoztatni kell a jogorvoslati jogról történő lemondás és a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről, továbbá a hatóság által megállapítható bizonyítékok köréről.

A helyszíni bírságról szóló döntést a hatóság a helyszínen közli az ügyféllel. A döntés indokolásában elegendő az ügyfélnek a jogsértés elismeréséről szóló írásbeli nyilatkozatát rögzíteni. Törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában a kiszabott helyszíni bírság összege nem lehet magasabb, mint az ugyanezen tényállás mellett megállapítható közigazgatási bírság legmagasabb összegének negyede. Önkormányzati rendelet alapján kiszabható helyszíni bírság felső határa természetes személyek esetén ötvenezer forint, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek esetén ötszázezer forint lehet.

A kiszabott közigazgatási bírság összege nem lehet alacsonyabb, mint az adók módjára történő végrehajtás szabályai szerinti legkisebb behajtható összeg.

5.6. A használattal arányos útdíjjal kapcsolatos szabályok ellenőrzése

2013. július 1-jétől Magyarország gyorsforgalmi útjain, főútjain a 3,5 tonna feletti megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó tehergépjárművek útdíjat kötelesek fizetni, amelynek ellenőrzését és szankcionálását a rendőrség is teljesíti. Az ellenőrzés a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zártkörűen működő Részvénytársaság által üzemeltetett informatikai rendszer (UD rendszer) által szolgáltatott adatok alapján a jogosulatlan úthasználattal érintett járművekkel kapcsolatos, közigazgatási bírság kiszabására irányuló, nyílt rendőri ellenőrzés.

Az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló törvényben foglalt, rendőri szerveket érintő feladatok végrehajtásáról szóló 16/2014. (V.30.) ORFK utasítás alapján az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény, az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény végrehajtásáról szóló 209/2013. (VI. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.), valamint az útdíj mértékéről és az útdíjköteles utakról szóló 25/2013. (V. 31.) NFM rendelet rendelkezései alapján végrehajtott ellenőrzést kizárólag az erre a célra kiképzett, az ellenőrzés helye szerint illetékes területi vagy helyi rendőri szerv állományába tartozó vagy oda vezényelt rendőr végezhet. Az ellenőrzés történhet állandó ellenőrzőpontokon (épületben, gépjárművel), valamint mozgó ellenőrzésként. Az ellenőrzési feladatot ellátó rendőr ezen tevékenység végzése alatt – az Rtv.-ben foglalt intézkedési kötelezettség teljesítését kivéve – egyéb, nem közlekedésrendészeti ellenőrző tevékenységre csak a területi rendőri szerv helyettes vezetője vagy annál magasabb beosztású rendőri vezető utasítása alapján vehető igénybe.

Útdíjköteles gépjárművet ellenőrzés céljából kizárólag akkor lehet megállítani, ha az UD rendszer automatikus értesítése vagy az abból történő lekérdezés alapján a járművel kapcsolatosan jogosulatlan úthasználat gyanúja merült fel.

Az épületben kialakított állandó ellenőrzőponton úgy kell az ellenőrzést végezni, hogy az UD rendszer által észlelt, jogsértő útdíjköteles gépjárművek az ország területét a rendőri ellenőrzés elkerülésével ne hagyhassák el.

Ha az UD rendszer rövid időn belül, egymást követően több útdíjköteles gépjármű jogosulatlan úthasználatát jelzi, csak annyi járművet kell megállítani és ellenőrzés alá vonni, amennyi az ellenőrzés helyszínének adottságai és az ellenőrzés időpontja alapján biztonságosan, a közúti forgalom zavarása nélkül ellenőrzés alá vonható, illetve nem késlelteti jelentősen a megállított járművek ellenőrzésének megkezdését.

Jogsértés esetén az eljáró hatóság a meghatározott közigazgatási bírságot szabja ki. Ha a külföldivel (járművezetővel, üzembentartóval) szemben kiszabott bírságot vagy a pénzkövetelést a helyszínen nem fizetik meg, úgy a megfizetés igazolásáig – a vonatkozó jogszabályi feltételek fennállása esetén, a jogszabályi előírások figyelembevételével – indokolt a jármű visszatartását elrendelni.

5.6.1. A nehéz tehergépkocsik hétvégi korlátozása

Az ország közútjain már 1995. évtől szabályozva van a 7,5 tonna legnagyobb össztömeget meghaladó tehergépkocsik közlekedése. A hétvégi korlátozásnak a balesetmegelőzésben is szerepe van, de az összes nehéz tehergépjármű kitiltása nem lehetséges, mivel vannak olyan tevékenységek, feladatok, helyzetek és szervezetek, amelyek mentességet élveznek a korlátozás alól. A jelenleg hatályos szabályozás külön nevesíti a nyári – július 1-jétől augusztus 31-ig – időszakot, amikor már szombaton 15.00 órától vasárnap 22.00 óráig tart a

korlátozás, az év ettől eltérő időszakában gyakorlatilag vasárnapra vagy munkaszüneti napokra esik a tiltás úgy, hogy az a megelőző nap 22.00 órától vasárnap vagy a munkaszüneti nap 22.00 órájáig tart.

A szabályok megszegőivel szemben – a fentiekhez hasonlóan – közigazgatási eljárás keretében kerül kiszabásra a büntetés, melyet a Bírságrendelet tartalmaz.

5.7. A közlekedési balesetek és a közlekedési bűncselekmények esetén követendő eljárások

5.7.1. Fogalmak (közlekedési baleset, könnyű, súlyos, halálos baleset, tömegszerencsétlenség, halálos tömegszerencsétlenség)

Közlekedési baleset: a legalább egy mozgó közúti-, vasúti-, vízi vagy légi jármű, továbbá – a közúti közlekedés körében – állatot hajtó (vezető) személy részvételével vagy ilyen jármű mozgásából eredően bekövetkezett, általában a közlekedési szabályok szándékos vagy gondatlan megszegésével gondatlanságból, illetőleg vétlenül előidézett olyan váratlan esemény, amellyel ok-okozati összefüggésben egy vagy több személy meghalt, megsérült vagy dologi kár keletkezett.¹¹¹

A közúti közlekedési balesetek kimenetelük szerint négy nagy kategóriába sorolhatók:

- 1) anyagi káros,
- 2) könnyű sérüléssel (nyolc napon belül gyógyuló),
- 3) súlyos sérüléssel (nyolc napon túl gyógyuló) és
- 4) halálos kimenetelű.

Ezen a kategóriák jellemzik a baleseteket, a sérültek és a járművek számáról nem adnak tájékoztatást.

A balesetek kivizsgálásával kapcsolatos eljárások során egyéb minősítő körülmények is megállapításra kerülnek, amelyek alapján kerül meghatározásra az eljárás típusa. A tényállás és a rendőri jelentések alapján alapvetően a szignáló parancsnok felelőssége, hogy milyen eljárás kerül lefolytatásra. Az eljárások megindításánál az okozó által másnak okozott sérülés az irányadó.

Szabálysértési eljárásra kerül sor általában a közúti közlekedés rendjének megzavarása tényállás megvalósítása miatt. Ez lehet személyi sérülést nem okozó, kizárólag anyagi kárral járó baleset, és másnak csak könnyű sérülést okozó – 8 napon belül gyógyuló testi sérülés vagy betegség bekövetkeztét eredményező – baleset.

Az okozó által másnak legalább súlyos sérülést eredményező balesetek esetén büntetőeljárásra kerül sor. A Btk.¹¹² ezen felül további minősítő körülményeket állapít meg, amelyekhez különböző büntetési tételeket társít. **Ezek a minősítő körülmények lehetnek: a maradandó fogyatékoság, a súlyos egészségromlás, a halálos eredmény, a kettőnél több ember halála, a tömegszerencsétlenség és a halálos tömegszerencsétlenség.**

Tömegszerencsétlenség, ha legalább egy személy súlyos testi sértést, és legkevesebb kilenc más személy pedig legalább könnyű testi sértést szenvedett,

Halálos tömegszerencsétlenség, ha legalább egy személy meghal, és további legalább kilenc más személy legalább könnyű testi sértést szenved.

¹¹¹ A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás értelmében.

¹¹² A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény.

A büntetőjogban az egyes tényállások megítélése során a közlekedési ágazatok szerint is lehet különbséget tenni. A Btk. XXII. fejezete viszont csak a közúti baleset okozását nevesíti külön, ami a KRESZ szerinti járművezető, vagy állatot hajtó személy részvételével kapcsolatos. Ha a vasúti, a vízi, vagy a légi közlekedéssel kapcsolatosan következik be baleset, azt a jogalkotó nem balesetként, hanem az adott közlekedési ágazat veszélyeztetésének tekinti. Ezekben az esetekben az adott közlekedési körre vonatkozó szabályok megszegése a mérvadó.

A közlekedésrendészeti állomány szolgálat szervezése során a parancsnoki munka szerves részét kell, hogy képezze az elemző-értékelő munka. Ennek során nagy segítséget jelenthet a Robotzsaru Neo rendszerben található ún. „Térképészeti alrendszer”, amelyben különböző szűrési lehetőségekkel kiegészített baleseti ponttérképen lehet a baleseteket megjeleníteni. A közlekedés biztonságának javítása érdekében a baleseti adatok elemzése, az esetleges gócpontok, veszélyes útszakaszok, a frekvenciált időszakok felderítése alapja a hatékony szolgálat szervezésnek.

A közlekedés körében bűncselekményt nem csak baleset okozással lehet elkövetni. A Btk. több szándékos cselekményt is felsorol. Itt kell megemlíteni az ittas vagy bódult állapotban elkövetett járművezetést vagy a cserbenhagyást. Meg kell továbbá említeni a segítségnyújtás elmulasztását, ami nem tartozik a közlekedési bűncselekmények fejezetébe.

5.7.2. A balesetek miatti eljárások rendje

A baleseti helyszínelésre beosztott állománynak a balesetről történt tudomásszerzést követően a lehető legrövidebb időn belül ki kell vonulnia a helyszínre, és meg kell kezdeni a tényállás tisztázását. A helyszíni munkát gyorsan, precízen, szakszerűen, rekonstruálhatóan és hitelesen kell lefolytatni. A kiérkező rendőr elsőként tisztázza, hogy hol, mikor, hogyan, miért történt a baleset, kik a résztvevői és milyen minőségben vannak jelen (pl.: járművezető, utas, gyalogos stb.), illetve ha sérült is van, az milyen fokú sérülést szenvedett. Meg kell állapítani továbbá, hogy a helyszínen történt-e valamilyen változás vagy változtatás, amennyiben történt, mi változott, mit változtattak meg, és azt ki, mikor és milyen okból tette.

Az összegyűjtött elsődleges adatokat értékelni kell abból a szempontból, hogy felmerül-e bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja, illetve történt-e rendkívüli halál. Amennyiben ezek közül valamelyik felmerül, úgy a helyszíni eljárási cselekményeket a büntetőeljárás, a szabálysértési eljárás vagy az általános közigazgatási rendtartásnak megfelelő eljárás szabályai szerint kell lefolytatnia a helyszínelőnek, illetve a bizottságnak.

Szemle megtartása kötelező, ha a balesettel összefüggésben bűncselekmény gyanúja vagy rendkívüli halál merül fel, illetőleg ha – szabálysértés gyanúja miatt – a szabálysértési eljárás helyszíni megindítására kerül sor, amelyről jegyzőkönyvet kell felvenni. A szemléket a megfelelő eljárásjogi szabályoknak megfelelően kell lefolytatni.

A szemlét jegyzőkönyvben kell rögzíteni, ami magába foglalja a helyszín állapotának leírását, a mérések eredményét tartalmazó helyszínvázlatot, valamint a rögzített fénykép (videó) felvételeket. Figyelmeztetést alkalmazni vagy helyszíni bírságot kiszabni csak abban az esetben lehet, ha a baleset személyi sérülést nem eredményezett, és közlekedési vagy közlekedés körében elkövetett más bűncselekmény gyanúja nem merül fel.

A szemlejegyzőkönyvhöz mellékelni kell a baleset résztvevőinek, sértettjeinek, tanúinak, egyéb érintettjeinek meghallgatásáról készített rendőri jelentést is.

A már említett minősített kimenetelű balesetek esetén, illetve ha a Btk. által háromévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény gyanúja merült fel, vagy arra az előjáró utasítást ad, a szemlét bizottságnak kell lefolytatnia.

A bizottság a közlekedési baleset helyszínén történő eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőri szerv, illetve ügyészség tagjaiból, a szemle végrehajtása céljából létrehozott, legalább két főből álló csoport, amit a bizottságvezető irányít.

A bizottságvezetői feladatokat – kivéve, ha az ügyész veszi át a bizottság vezetését, vagy ha a késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna – a baleset helye szerint illetékes, hatáskörrel rendelkező rendőri szerv vezetője által az alábbi személyek közül kijelölt köteles ellátni:

- szerven belüli feladatmegosztásnak megfelelő szervezeti elem vezetője, vagy a szervezeti elem állományába tartozó tiszti rendfokozatú vagy vizsgáló beosztású személy,
- rendőri szerv állományába tartozó vezető beosztású személy,
- autópálya alosztály esetén szolgálatparancsnok.

A bizottságvezető felel a helyszíni tevékenység jog- és szakszerűségéért, valamint a törvényességért.

A helyszíni szemle lefolytatására az általános szabályokat kell alkalmazni azzal a specifikummal, hogy tisztázni kell a feltalált nyomok baleseti összképbe való illeszkedését, kiemelt jelentőséget tulajdonítva a baleset bekövetkezésének és folyamatának körülményeire.

A helyszíni tevékenység során rögzíteni kell a helyszín jellemzőit, sajátosságait, a résztvevő személyek, valamint járművek adatait, így különösen:

- 1) a baleset helyének pontos megnevezését és megjelölését, az alkalmazandó közlekedési szabályok szerinti besorolását,
- 2) az időjárási, látási, forgalmi és útviszonyokat,
- 3) a baleset helyszínének általános és speciális jellemzőit, a baleset helyszínének méreteit,
- 4) a látást, láthatóságot, észlelést, észlelhetőséget befolyásoló körülményeket, a megvilágítás jellemzőit,
- 5) a közlekedési pálya méreteit, minőségét, állapotát, esetleges hibáit,
- 6) a forgalomszervezési sajátosságait, a közlekedést szabályozó jelzéseket, az útszakaszon a járművekre vonatkozó megengedett legnagyobb sebességérték(ek)et,
- 7) a forgalomirányítás módját és annak rendjét, az ott lebonyolódó forgalom jellemzőit, összetételét,
- 8) a járművek, forgalomtechnikai eszközök és egyéb tárgyak elhelyezkedését, a baleset következtében a közlekedési pályán, járművekben és személyeken bekövetkezett változásokat (nyomokat),
- 9) a személyekre vonatkozó adatokat (személyazonosító adatokat, lakcím, telefonszám, járművezetők esetén a vezetésre jogosító okmány megnevezése, sorszáma, orvosi érvényességi ideje, érvényesített kategóriák, és azok megszerzésének dátuma stb.),
- 10) a személyekre vonatkozó jellemzőket (biztonságos közlekedés szempontjából jelentőséggel bíró csökkentett képesség, a sérült vagy meghalt személy jellemzői, a passzív biztonsági eszközök használatára vonatkozó megállapításokat, és a vezetési képességre hátrányosan ható szer, alkoholos befolyásoltság tüneteit, továbbá ezek fogyasztására utaló jeleket),
- 11) a járművekre vonatkozó adatokat (pl.: tulajdonos adatai, hatósági jelzés, jármű kategóriája, gyártmánya, típusa, színe, tömeg adatai, szállítható személyek száma, felelősségbiztosítás megléte stb.),
- 12) a járművekre vonatkozó jellemzőket (pl.: műszaki állapotra vonatkozóan adatok, aktív és passzív biztonsági berendezések megléte, világító-, jelzőberendezések állapota stb.).

A közlekedési balesettel kapcsolatos iratokat a baleseti helyszínelőnek – halaszthatatlan szolgálati feladat kivételével – a Robotzsaru Neo rendszer e célra szolgáló moduljában el kell készítenie. Az ügyirat elkészítése – indokolt esetben – az előljáró engedélyével a következő szolgálatra halasztható, amely engedélyt az előljáró annak megadásakor, illetve ha erre nincs lehetőség, a következő szolgálati napon az eredeti jegyzőkönyvre rávezetni köteles.

A közlekedési balesetekkel kapcsolatos feladatok gyakorlati végrehajtását az azt végrehajtó állomány közvetlen szolgálati előljárója köteles rendszeresen – legalább havonta egy alkalommal – dokumentált módon ellenőrizni.

A rendőrség állományát érintő balesetekre vonatkozó eljárások rendje

Az általános szabályoktól eltérően, a helyszíni munka elfogulatlan és részrehajlástól mentes lefolytatása érdekében, amennyiben a helyszíni eljárásra kötelezett rendőri szerv szerinti megyei rendőrfőkapitány, illetve Budapest rendőrfőkapitánya, vagy azok helyettesei, valamint valamely megyei közlekedésrendészeti osztály vezetője a baleset résztvevője, a helyszíni eljárást másik (szomszédos) megyei rendőr-főkapitánysághoz tartozó rendőri szervnek kell lefolytatnia.

Amennyiben a baleset érintette a helyszíni eljárásra kötelezett szervezeti elem állományába tartozó rendőr, a helyszíni eljárást a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság vezetője által kijelölt másik rendőrkapitányságnak, megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság szervezeti elemének állományába tartozó rendőr esetén pedig a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság vezetője által kijelölt valamelyik rendőrkapitányságnak, eljárási hatáskörrel rendelkező rendőrkapitányság hiányában az ORFK Ügyeleti Főosztály Ügyeleti Osztály által kijelölt másik megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságnak kell lefolytatnia. Ezen eljárási rend független a baleset kimenetelétől és attól, hogy szolgálatban vagy szolgálaton kívüli rendőr az érintett.

5.7.3. A balesetekkel összefüggő vezetői feladatok

A baleseteknél helyszíni tevékenységet végző, valamint baleset körülményeit vizsgáló rendőr **parancsnoka általános parancsnoki feladatok** (gyakorlati végrehajtás ellenőrzése, revízió, ügyirat ellenőrzés, képzés, szervezés, ügykezelés) ellátása **mellett speciális feladatokat** is végez.

Ezen tevékenysége során **köteles gondoskodni** a feladatok elvégzéséhez szükséges technikai eszközök meglétéről, használatáról. Köteles intézkedni a szakértői, szaktanácsadói és tolmácsjegyzékek összeállításáról és negyedévenkénti aktualizálásáról. A balesetet követő munkanapon gondoskodik az ügyirat szabálysértési hatósághoz történő továbbításáról, amennyiben a szemle során gépjármű-visszatartást rendeltek el. Intézkedik a statisztikai adatlapok baleset helye szerinti megyei főkapitányságra való megküldéséről, Budapesten történt baleset esetén a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztályára.

5.8. A megkülönböztető jelzés használatának főbb szabályai

5.8.1. Közlekedés megkülönböztető jelzéssel

Megkülönböztető jelzés használatának csak a vonatkozó jogszabályoknak¹¹³ megfelelően felszerelés működtetett fény és hangjelzés együttes alkalmazása minősül.

A KRESZ szerint a megkülönböztető fény- és hangjelzését együttesen használó gépjármű vezetője a közúti jelzéseket – a rendőri karjelzést és a vasúti átjárót biztosító jelzőberendezések jelzéseit kivéve –, illetőleg a KRESZ szabályok közül a 24-43. §-okban megfogalmazott előírásokat nem köteles betartani, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, a közlekedés egyéb résztvevőit, valamint a vagyonbiztonságot nem veszélyezteti, és meggyőződött arról, hogy a közlekedés többi résztvevője az akadálytalan továbbhaladást lehetővé tette, számára az elsőbbséget megadta.

Megkülönböztető jelzéseket használó gépjárművek találkozása esetében – egymás közti, elsőbbségi viszonyukban – az általános KRESZ szabályok az irányadók. Megkülönböztető hangjelzést álló járművön használni nem szabad, ha pedig a jármű olyan helyen áll meg, ahol a megállás egyébként tilos, a megkülönböztető fényjelzést működtetni kell. A megkülönböztető jelzéseket használó gépkocsit tompított fényszóróval ki kell világítani.

Amennyiben a gépjármű kizárólag a megkülönböztető fényjelzést használja – ami önmagában nem minősül megkülönböztető jelzés használatnak –, akkor a gépjármű vezetője a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó rendelkezéseket figyelmen kívül hagyhatja, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, valamint a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti.

5.8.2. A megkülönböztető jelzés alkalmazásának engedélyezése, dokumentálása

A hatályos rendelkezések alapján főszabályként a megkülönböztető jelzést csak abban az esetben szabad alkalmazni, ha a szolgálati jármű akadálytalan továbbhaladását a feladat sürgőssége, a személy-, élet- és vagyonbiztonság indokolja, és a használatra a szolgálati vagy a szervezetszerű – legalább alosztályvezető-helyettesi beosztású – vezető vagy az ügyeletes engedélyt vagy utasítást adott. Az engedély rádióon vagy telefonon szóban is adható. Ha az ügyelet engedélyezi a használatot, akkor azt az ügyeleti naplóban rögzíteni kell.

Saját elhatározásból csak bizonyos feltételekkel használható megkülönböztető jelzés. Ilyen lehet az esetleges híradástechnikai lefedetlenség, az engedély adásra jogosult akadályoztatása, a késedelem, figyelemmel az élet- és vagyonbiztonságra, a közbiztonságra vagy a bűnüldözés érdekeire.

Megkülönböztető jelzést használó gépjárművet csak egészségügyi 2. alkalmassági kategóriával rendelkező és – hivatásos állományú esetében – a kötelezően előírt pszichológiai alkalmasság-vizsgálati „alkalmas” vagy PÁV I., egyéb állományú esetén érvényes PÁV I. minősítéssel rendelkező személy vezethet.

A gépjármű vezetője a megkülönböztető jelzés használatának kezdetét és annak befejezését, hely és időpont megjelölésével haladéktalanul köteles a rendszeresített gépjármű menetlevél

¹¹³ A megkülönböztető és figyelmeztető jelzést adó készülékek felszerelésének és használatának szabályairól szóló 12/2007. (III. 13.) IRM rendelet, a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 49. §-(2) bek., a rendőrségi gépjárművek megkülönböztető jelzéseinek használatáról, valamint a gépjárművezetők pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról szóló 63/2007. ORFK utasítás.

11. rovatába bejegyezni. Továbbá fel kell tüntetni a megkülönböztető jelzés használatának okát (pl. baleset, tüzeset, követés stb.), valamint az engedélyt vagy utasítást adó nevét.

Beszámoltatáskor a gépjárművezető köteles az engedélyezővel vagy utasítást adóval a megkülönböztető jelzés használatáról szóló bejegyzését ellenjegyeztetni. Az indokolatlan használatot vagy az indokolatlan engedélyezést ki kell vizsgálni.

A megkülönböztető jelzés használatának indokoltságát a szolgálat ellátása közben végrehajtott ellenőrzések alkalmával, továbbá a menetlevélbe történt bejegyzéseket negyedévente köteles dokumentált módon ellenőrizni a szolgálati előjáró.

VI.

IGAZGATÁSRENDESZETI ISMERETEK

A rendőrség feladatainak ellátását szolgálati ágakra, szolgálatokra és szakszolgálatokra lebontva kell megszervezni. A rendőrség egyik szolgálati ága az igazgatásrendészeti szolgálat, melynek tevékenysége két nagy csoportba sorolható, egyrészt a rendészeti-, másrészt szabálysértési szakterületre tejed ki.¹¹⁴

Az igazgatásrendészeti szolgálat tevékenységének szakirányítását felügyeletét az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Igazgatásrendészeti Főosztálya látja el. A Főosztályon belül Rendészeti Osztály, Szabálysértési és Igazgatási Osztály, Szabálysértési Jogsegély Osztály működik.

6.1. A személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység rendszere

6.1.1. Alapvető fogalmak

A rendészeti tevékenység a vállalkozás keretében, valamint a személyesen végzett: – személy- és vagyonvédelmi tevékenységre, – vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő tevékenységre és – magánnyomozói tevékenységre terjed ki.¹¹⁵

Személy- és vagyonvédelmi tevékenységnek minősül:

- 1) a természetes személyek életének és testi épségének védelme,
- 2) az ingatlan, illetve ingóság őrzése,
- 3) a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása,
- 4) a rendezvény biztosítása és
- 5) az 1)- 4). pontokban foglalt tevékenységek szervezése és irányítása.

6.1.2. Az engedélyek és igazolványok fajtái, hatályosságuk, a bejelentéshez kötött tevékenységek

Működési engedély a személy- és vagyonvédelmi tevékenység végzéséhez szükséges, amely öt évig hatályos, és hatályossági ideje alkalmanként további öt évre meghosszabbítható, ha a kiadás feltételei – azok ismételt vizsgálata alapján – fennállnak. Ez a szabály érvényes a kiadott igazolványokra is. Az engedélyt a vállalkozás székhelye/telephelye szerinti, míg az igazolványt a kérelmező lakó- vagy tartózkodási helye szerinti illetékes rendőrkapitányság adja ki.

Az igazolványok fajtái:

- személy- és vagyonőri,
- magánnyomozói,
- vagyonvédelmi rendszert tervező, szerelő, és
- vagyonvédelmi rendszert szerelő.

A vállalkozás keretében végzett tervező-szerelő tevékenység, és a magánnyomozói tevékenység csak bejelentéshez kötött, amelyet a vállalkozás székhelye/telephelye szerint

¹¹⁴ A fejezet során felhasznált forrás: Soós Istvánné dr. r. ezredes-dr. Tímár Tünde ny. r. alezredes Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság Rendőrségi igazgatás rendészeti szakvizsga jegyzet, Budapest, 2018.

¹¹⁵ A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól 2005. évi CXXXIII. törvény.

illetékes rendőrkapitányságon kell megtenni. Az engedélyek és igazolványok kiadásának feltételei, a bejelentés szabályai Vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi tevékenység a rendőrség által kérelemre kiadott működési engedély birtokában végezhető.

A működési engedély kiadásának feltételei:

- a vállalkozásnak van olyan tagja, alkalmazottja stb., aki a tevékenység személyes végzésére jogosító, a rendőrség által kiadott hatósági igazolvánnyal rendelkezik,
- a tevékenységre vonatkozó érvényes felelősségbiztosítási szerződés.

Működési engedély nem adható annak a vállalkozásnak,

- amelynek vezetője büntetett előéletű, vagy a törvényben meghatározott, a tevékenység gyakorlását kizáró rendelkezés hatálya alatt áll,
- amelynek vezetője korábban olyan vállalkozásnak volt a tagja vagy vezetője, amellyel szemben a rendőrség két éven belül felügyeleti bírságot szabott ki, és azt nem fizették meg,
- amelyet a személy- és vagyonvédelmi tevékenység gyakorlásától eltiltottak.

A tervező-szerelő és a magánnyomozói tevékenység bejelentésének elfogadásához a működési engedély kiadására vonatkozó feltételeket kell teljesíteni, azzal a különbséggel, hogy a tevékenységet személyesen végzőnek a bejelentett tevékenységnek megfelelő igazolvánnyal kell rendelkeznie. A kizáró rendelkezések is azonosak, azzal az értelemszerű eltéréssel, hogy a tevékenység gyakorlásától történő eltiltás a tervező-szerelői, illetve a magánnyomozói tevékenységre vonatkozik.

Igazolványt – kérelmére – az kaphat, aki magyar állampolgár vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezik, nagykorú, cselekvőképes, az előírt szakképesítéssel, továbbá a magánnyomozói tevékenység végzéséhez legalább középiskolai végzettséggel rendelkezik és nem áll a kérelmezett tevékenység gyakorlását kizáró rendelkezés hatálya alatt.

Nem kaphat igazolványt, aki büntetett előéletű, vagy a törvényben felsorolt bűncselekmények valamelyikének szándékos elkövetése miatt elítélték, és a törvényben meghatározott időtartam még nem telt el, továbbá az, sem, aki ellen kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás folyik, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig. A nyilvántartás adattartalma, a rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és az alkalmazható szankciók A rendőrség a kiadott működési engedélyekről és igazolványokról, a kiadásuk alapjául szolgáló, a feltételek igazolásához szükséges adatokról, az adatváltozásról, a tervező-szerelő vagy magánnyomozói tevékenység folytatására jogosultakról, a működési engedély visszavonásáról, a vállalkozás tevékenységének megtiltásáról, és az igazolvány visszavonásáról, bevonásáról **nyilvántartást vezet.**

6.1.3. A rendőrségi hatósági ellenőrzés részletes szabályai

A hatósági ellenőrzést a rendőrség végzi, amely a tevékenység gyakorlásának jogszerűségére, a felelősségbiztosítási szerződés meglétére, a nyilvántartott adatok valódiságára, a hitelesített naplóba bejegyzett adatokra, és az engedélyezés vagy a tevékenység végzésének feltételeiben beállott változások vizsgálatára. A rendőrség évente hatósági ellenőrzést folytat, mely során meghatározott nyilvántartásokból jogosult közvetlen adatkérésre. Amennyiben a tevékenység gyakorlását kizáró okot tár fel, a működési engedély vagy az igazolvány visszavonására, vagy a tevékenység folytatásának megtiltására eljárást indít.

A felügyeleti bírság A rendőrség felügyeleti bírsággal sújthatja azt, aki a tevékenységet igazolvány nélkül végzi, aki a szabályokat megszegi, azt a vállalkozást, amely a

tevékenységet jogosulatlanul végzi, továbbá az előírásokat ismételtén vagy súlyosan megsérti. Nincs helye felügyeleti bírság kiszabásának, ha a cselekmény elkövetése óta két év eltelt. A törvény meghatározza a felügyelet bírság legkisebb és legnagyobb összegét is.

6.1.4. Az engedélyek és igazolványok visszavonásának, illetve a bejelentéshez kötött tevékenység végzése megtiltásának szabályai.

A rendőrség a működési engedélyt visszavonja, ha kiadásának bármely feltétele megszűnt. Hat hónapra felfüggeszti, ha a vállalkozás a törvény szabályait súlyosan megsértette.

A rendőrség az igazolványt visszavonja, ha kiadásának valamely feltétele már nem áll fenn.

Hat hónapra bevonja, ha az igazolvány jogosultja a törvény szabályait súlyosan megsértette.

A büntetőeljárás jogerős befejezéséig bevonja, ha kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás folyik ellene.

Ha a tervező-szerelő vagy magánnyomozói tevékenység végzésére jogosult személyt kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érik, a rendőr a tervező-szerelő vagy magánnyomozói tevékenység végzésétől a **helyszínen eltiltja**. A rendőr a tevékenység megtiltásáról haladéktalanul értesíti a bejelentést nyilvántartó hatóságot.

6.2. A fegyver engedélyügyi rendészet

A fegyver engedélyügyi rendészeti tevékenység törvényi szabályozáson és az annak végrehajtásáról szóló rendeleti szabályozáson nyugszik¹¹⁶.

6.2.1. Az engedélyhez kötött tevékenységek, és az engedélyek hatálya

A törvényi szabályozás **általános jelleggel rendelkezik a lőfegyverekkel kapcsolatos engedélyhez kötött tevékenységek, és azok engedélyezési szabályozására.**

A törvényi szabályozás hatálya nem terjed ki:

- 1) a Magyar Honvédség és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat,
- 2) a Magyarország területén állomásozó fegyveres szervek,
- 3) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a rendvédelmi szervek,
- 4) a fegyveres biztonsági őrsg,
- 5) az Országgyűlési őrsg,
- 6) a rendészeti, illetve katonai képzést folytató felsőoktatási intézmény által jogszerűen birtokolt lőfegyverekre, lőszerre és egyéb fegyverekre, valamint ezeknek a felsorolt szervek által történő megszerzésére és az általuk üzemeltetett lőterekre,
- 7) a hadiipari tevékenység végzéséhez szükséges engedély alapján végzett tevékenységek hatósági engedélyezésére.

6.2.2. Az engedélyhez kötött tevékenységek

Engedélyezési eljárás szükséges:

- 1) A lőfegyver, a lőfegyverdarab, a fegyver, a muzeális lőszer kivételével a lőszer, a flóbert töltény, a gáztöltény és riasztótöltény, a vaktöltény és a lőszerelem gyártásához, javításához, forgalmazásához.
- 2) A lőfegyver hatástalanításához, a lőfegyver kiállításához és a házilag lőszerszereléshez és újratöltéshez.

¹¹⁶ A lőfegyverekről és lőszerokról szóló 2004. évi XXIV. törvény.

- 3) A tűzfegyver, a lőfegyverdarab, a törvény alapján lőfegyvernek minősülő légfegyver, a színházi fegyver, a lőszer, a lőszerelem és a hangtompító tartásához, a behozatalához, kiviteléhez, az ország területén történő átszállításához.
- 4) A gáz- és riasztófegyver viseléséhez.
- 5) A muzeális fegyver sportlövészeti célú, illetve az elöltöltő fegyver vadászati célú használatához.
- 6) A polgári rendeltetésű lőtér, a lőfegyver- és lőszertárolóhely üzemeltetéséhez, valamint lövészetvezetői tevékenység végzéséhez.
- 7) Az engedéllyel rendelkező az engedélyben nem szereplő, de azonos célra rendelt lőfegyvert és hangtompítót, valamint a lőfegyverhez használható lőszert az engedély birtokában szerezheti meg.

Fő szabály szerint a hatósági eljárás során kiadott engedélyk kiadásáig hatályosak.

Kivétel szabályok:

- Európai Lőfegyvertartási engedély 5 év.
- Önvédelmi célú lőfegyver tartására kiadott engedély 5 év.
- Személy- és vagyonvédelmi célból kiadott lőfegyvertartási engedély és az alkalmazottakra vonatkozó hozzájárulás 5 év.

6.2.3. A lőfegyverek tartására vonatkozó általános szabályok. Az engedélyk kiadásának feltételei, a fegyverek tartására vonatkozó fontosabb szabályok

Az engedélyk kiadásának általános feltételei

A kérelmező természetes személy:

- 1) tizennyolcadik életévét betöltötte,
- 2) cselekvőképes,
- 3) az elméleti és jártassági követelményeket teljesítette,
- 4) az előírt egészségi alkalmasságát igazolja és
- 5) a lőfegyver, lőszer tárolásának feltételeivel rendelkezik.

Az engedély megtagadása

Az engedély nem adható meg, ha a kérelmező:

- 1) büntetett előéletű,
- 2) büntetlen előéletű, de a törvényben tételesen felsorolt bűncselekmények valamelyikének elkövetése miatt elítélték, és a törvényben meghatározott időtartam még nem telt el,
- 3) a törvényben tételesen felsorolt bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig,
- 4) szabálysértési felelősségét a törvényben tételesen felsorolt szabálysértések valamelyikének elkövetése miatt jogerősen megállapították, a határozat jogerőre emelkedését követő hat hónapig,
- 5) a kérelmében valótlán adatot közöl, valós adatot elhallgat vagy a fegyverre vonatkozó, jogszabályban meghatározott kötelezettségét súlyosan megszegi, a kérelem benyújtását vagy – ha ezen ok miatt az engedély visszavonása iránt eljárás indul – az engedélyt visszavonó határozat jogerőre emelkedését követő hat hónapig.

A rendőrség az engedély kiadására irányuló eljárásban közvetlen adatkéréssel ellenőrzi, hogy a kérelmező személlyel szemben nincs-e kizáró rendelkezés.

Tartási célok természetes személyek esetében:

- 1) munkavégzés,
- 2) sportlövészet,
- 3) vadászat,
- 4) önvédelem esetében.

Az egyes tartási célhoz kötött engedélyek kiadásának feltételeit és az engedélyezhető lőfegyverek körét a kormányrendelet határozza meg.¹¹⁷

Tartási célok jogi személyek esetében:

- 1) erdő- és vadgazdálkodási, vadászati, vadkereskedelmi, erdészeti, természetvédelmi feladatokkal foglalkozó szervnek feladatai ellátására,
- 2) sportlövészetre,
- 3) lövészeti oktatásra,
- 4) a lőfegyverek, lőszer és hatástalanított lőfegyverek vizsgálatára, valamint lőfegyverek és lőszer hatástalanítására jogosult szervezet, feladatai ellátására,
- 5) igazságügyi fegyverszakértői vizsgálati tevékenységet folytató szervezetnek, valamint muzeális intézménynek a feladatköréhez kapcsolódóan,
- 6) lőszerpróbára,
- 7) személy- és vagyonvédelemre,
- 8) filmgyártásra,
- 9) színházi fegyver tartására.

Az egyes tartási célhoz kötött engedélyek kiadásának részletes feltételei: Tartási engedély szervezet részére csak akkor adható, ha Magyarország területén a lőfegyver, lőszer tárolásának rendeletben meghatározott feltételeivel rendelkezik, és a szervezetnél a lőfegyver kezelésével megbízott személy(ek) rendelkezik a kormányrendeletben meghatározott feltételekkel.

- A Flóbert lőfegyvertartási engedély és a gáz- és riasztófegyver viselési engedély kiadására vonatkozó **eltérő** szabályok Flóbert fegyver kizárólag céllövészetre engedélyezhető szervezetnek és természetes személynek is.
- Gáz- és riasztófegyver tartása nem engedélyköteles, csak a viselése, melyet kizárólag önvédelmi célra lehet engedélyezni természetes személynek.

Az engedélyek kiadásához nem szükséges fegyverismereti vizsga, és az egészségi alkalmasságot sem kell igazolni. Az előéleti feltételek az általános feltételekhez képest enyhébbek.

6.2.4. A fegyverek tartására vonatkozó részletes szabályok:

- 1) Lakott területen, közterületen, nyilvános helyen, közforgalmú közlekedési eszközön hosszú lőfegyver csak ürítve, tokban, rövid lőfegyver, gáz- és riasztófegyver üres tárral, a fegyver és a lőszer (töltény) elkülönített csomagolásával, zárt dobozban vagy egyéb zárt tárolóeszközben szállítható.
- 2) Lakott területen, közterületen, nyilvános helyen, közforgalmú közlekedési eszközön önvédelemre, személy- és vagyonvédelemre engedélyezett rövid lőfegyver, viselési engedély esetén gáz- és riasztófegyver betárazva, a véletlen elsülés ellen biztosítva – a személy- és vagyonvédelemre engedélyezett rövid lőfegyver kivételével – rejtve viselhető.
- 3) Fegyver nem viselhető és nem használható szeszes italtól befolyásolt állapotban, illetve, ha szervezetben kábítószer, illetve pszichotróp anyag van.

¹¹⁷ A fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet.

- 4) Fegyver kizárólag ürített állapotban, olyan helyen tisztítható, ahol más személy életét és testi épségét nem veszélyezteti.
- 5) A lőfegyver szállításakor, viselésekor és használatakor az engedélyes köteles a lőfegyvertartási engedély meglétét igazoló hatósági igazolványt, illetve gáz- és riasztófegyver viselésekor a fegyvertartási engedély meglétét igazoló hatósági igazolványt magánál tartani.
- 6) A fegyver az engedélyezett célra, valamint lőtéren lögyakorlatra használható. A fegyvernnyilvántartás adattartalma, a rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és az alkalmazható szankciók Az erre a feladatra kijelölt rendőrségi szerv központi nyilvántartást vezet (törvény szövege): a) a rendőrség által kiadott engedélyekről és az engedéllyel rendelkezőkről a következő adattartalommal:
 - az engedély érvényességi ideje és száma,
 - a lőfegyver, lőszer tulajdonosának, a lőfegyver, lőszer forgalmazásakor a vevő, az eladó (szállító), illetve a megrendelő, az engedéllyel rendelkező jogi személy vezető tisztségviselői, egyéb szervezet esetén a tevékenységért felelős vezető és a szervezet lőfegyverét, lőszerét ténylegesen birtokló személyek természetes személyazonosító adatai, állampolgársága, lakóhelye, a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány száma, szervezet esetében a cégszerű megnevezésben szereplő – annak hiányában az azonosításhoz szükséges – adatok,
 - az engedéllyel rendelkező személy egészségi alkalmasságának időtartama,
 - ad) a nyilvántartásba vett lőfegyver fajtája (tűzfegyver vagy légfegyver), típusa, gyártója, gyártási száma, kaliberjele, tűzfegyver esetében kategóriájának betűjele és száma (a továbbiakban: a lőfegyver azonosító adatai), a lőfegyver műszaki érvényességének időtartama,
 - a tűzfegyver fődarab e törvény szerinti megnevezése, gyártási száma.

6.2.5. A rendőrség ellenőrzési kötelezettsége

A rendőrség hatósági ellenőrzése során az engedélyek kiadásának feltételei fennállását vizsgálja. A rendőrség évente hatósági ellenőrzést folytat, mely során meghatározott nyilvántartásokból jogosult közvetlen adatkérésre.

6.2.5.1. Az alkalmazható szankciók

Az engedélyt, valamint az európai lőfegyvertartási engedélyt – vissza kell vonni, ha a kiadásának valamely feltétele nem áll fenn, – visszavonható, ha az engedéllyel rendelkező az adott tevékenység, illetve az engedélyben megjelölt célt szolgáló eszköz vonatkozásában a törvényben vagy a végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott kötelezettségét megszegi.

A házilag lőszerszerelésre és újratöltésre jogosító engedélyt a rendőrség a lőfegyvertartási engedély visszavonásával egyidejűleg visszavonja.

6.3. A pirotechnikai tevékenység szabályozása

6.3.1. Alapvető fogalmak

Az engedélyhez, illetve a bejelentéshez kötött tevékenységek, az engedély vagy bejelentés nélkül végezhető tevékenységek polgári célú pirotechnikai tevékenység: a pirotechnikai termék gyártása, forgalomba hozatala, forgalmazása, tárolása, kiállítása, felhasználása, birtoklása, vizsgálata, valamint megsemmisítése. Vállalkozás: az egyéni vállalkozó, az egyéni cég és a gazdasági társaság. A vállalkozás tagjára, tulajdonosára, illetve vezető

tisztségviselőjére vonatkozó rendelkezéseket az egyéni vállalkozóra, illetve az egyéni cégre is alkalmazni kell.

6.3.2. Az engedélyhez kötött tevékenységek

A rendőrség által kiadott hatósági engedély szükséges

- kivéve, ha a törvény, vagy a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló kormányrendelet eltérően rendelkezik
- a polgári célú pirotechnikai tevékenységhez, valamint
- a polgári célú pirotechnikai termék nem EGT-tagállamba történő kiviteléhez, és onnan történő behozatalához.¹¹⁸

A rendelkezések nem alkalmazhatóak a csillagszóró forgalmazására, birtoklására, felhasználására, tárolására.

A törvény további termékeket is felsorol, melyekkel végzett tevékenységhez nem kell engedély, továbbá meghatározza azokat a szerveket (katonai és rendvédelmi), melyek által végzett pirotechnikai tevékenységhez nem kell engedély.

6.3.3. A bejelentéshez kötött tevékenységek

A bejelentéshez kötött tevékenységek:

- Az EGT-tagállamban polgári célú pirotechnikai termék vizsgálatára, forgalmazására, tárolására, kiállítására, illetve megsemmisítésére vonatkozó engedéllyel rendelkező, ha e tevékenységét határon átnyúló szolgáltatás keretében végzi.
- Az 1-3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték terméket a felhasználási engedély benyújtására jogosult vállalkozás felelős pirotechnikusa – maximum 20 kg összes nettó hatóanyag-tartalomig – engedély nélkül, előzetes bejelentési kötelezettség mellett felhasználhat.
- Az 1. és 2. valamint a T1. és P1. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék forgalmazása. A 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termékek, valamint a T1. és a P1. pirotechnikai osztályba tartozó termékek forgalmazása esetén az értékesítést végző személynek rendelkeznie kell pirotechnikusi szakképesítéssel.

6.3.4. Engedély, illetve bejelentés nélkül végezhető tevékenységek

- 1) A tárolási engedéllyel rendelkező vállalkozásnak a színpadi és az egyéb pirotechnikai termék megvásárlásához, birtoklásához, valamint ezek használati és kezelési útmutatóban előírt célra és módon történő felhasználásához.
- 2) A gyártónak a gyártási engedélyében szereplő, általa gyártott pirotechnikai termék telephelyén történő forgalmazásához.
- 3) A pirotechnikus által kialakított tárolóhelyen, egy időben összesen legfeljebb 20 kg nettó hatóanyag-tartalmú pirotechnikai termék a felhasználás megkezdését megelőző, és az azt követő öt napon belüli átmeneti tárolóhelyen történő tárolásához.
- 4) A 14. életévét betöltött személynek az 1. pirotechnikai osztályba tartozó pirotechnikai termékek – a petárda kivételével – megvásárlásához, birtoklásához, összesen 1 kg nettó tömegig tárolhatja, és a használati és kezelési útmutatóban meghatározottak szerint felhasználhatja. Csak nagykorú személy felügyelete mellett használható fel 1. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék.
- 5) A 16. életévét betöltött személynek a 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék – a petárda kivételével – megvásárlásához, birtoklásához, összesen 1 kg nettó

¹¹⁸ 173/2011. (VIII. 24.) Korm. Rendelet a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről.

tömegig tárolhatja, és a használati és kezelési útmutatóban meghatározottak szerint felhasználhatja. Csak nagykorú személy felügyelete mellett használható fel 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék. 6) Nagykorú személy részére a P1. pirotechnikai osztályba tartozó termék egyszeri felhasználáshoz szükséges mennyiségben történő, valamint pirotechnikus részére a T1. pirotechnikai osztályba tartozó termék maximum 20 kg nettó hatóanyag-tartalmú mennyiségben történő megvásárlásához, birtoklásához, tárolásához, valamint a használati és kezelési útmutatóban előírt célra és módon történő tárolásához és felhasználásához. A P1. és a T1. pirotechnikai osztályba tartozó termék e rendelet szerint engedélyezett tárolóhely hiányában is tárolható.

- 6) A tárolási engedéllyel rendelkező vállalkozás részére a T1. és a P1. pirotechnikai osztályba tartozó, az egyszeri felhasználáshoz szükséges mennyiségnél nagyobb mennyiségű termék, illetve a T2. és a P2. pirotechnikai osztályba tartozó termék megvásárlásához, birtoklásához, ha azt tevékenysége során a használati és kezelési útmutatóban előírt módon használja fel. Az engedélyek kiadásának feltételei, a bejelentés szabályai Az engedélyek kiadásának feltételei A tevékenység helye szerint illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság az engedélyt akkor adja ki, ha a kérelmező a tevékenységhez a jogszabályokban előírt követelményeket biztosította. Az egyes követelmények maradéktalan teljesüléséhez szükséges feltételeket az engedélyben kell meghatározni.

Engedély olyan vállalkozásnak adható, amelynek a polgári célú pirotechnikai tevékenység végzésében, illetve irányításában személyesen közreműködő tagja, munkavállalója vagy legalább egy foglalkoztatottja, illetve a vállalkozással kötött polgári jogi szerződés alapján a vállalkozás javára tevékenykedő személy a követelménynek megfelelő pirotechnikus.

Polgári célú pirotechnikai tevékenység nem engedélyezhető annak a:

- vállalkozásnak, amelynek tagja, tulajdonosa, vezető tisztségviselője büntetett előéletű, vagy a szabálysértésekről szóló törvényben, a polgári célú pirotechnikai tevékenységgel, illetve a polgári célú pirotechnikai termékkel összefüggő szabálysértés elkövetése miatt két éven belül ismételten elmarasztalták, az elmarasztaló döntésre vonatkozó adatnak a központi szabálysértési nyilvántartásból történt törléséig,
- vállalkozásnak, amelynek tagja vagy tulajdonosa olyan vállalkozásnak volt tagja vagy tulajdonosa, amellyel szemben a rendőrség két éven belül felügyeleti bírságot szabott ki, és azt nem fizették meg,
- jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságnak, amelyet jogerős ítélet a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló törvényben foglaltak szerint a robbanóanyaggal vagy pirotechnikai termékkel kapcsolatos tevékenység gyakorlásától eltiltott.

Nem foglalkoztatható pirotechnikusként, valamint nem gyakorolhat polgári célú pirotechnikai tevékenységet, továbbá nem végezheti polgári célú pirotechnikai tevékenység irányítását az, aki:

- büntetett előéletű, vagy a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott, a polgári célú pirotechnikai tevékenységgel, illetve a polgári célú pirotechnikai termékkel összefüggő szabálysértés elkövetése miatt két éven belül ismételten elmarasztalták, az elmarasztaló döntésre vonatkozó adatnak a központi szabálysértési nyilvántartásból történt törléséig,

- büntetlen előéletű, de a törvényben tételesen felsorolt bűncselekmények valamelyikének elkövetése miatt elítélték, és a törvényben meghatározott időtartam még nem telt el,
- a törvényben tételesen felsorolt bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

A bejelentés szabályai

- Az a vállalkozás, amely valamely EGT-tagállamban polgári célú pirotechnikai termék vizsgálatára, forgalmazására, tárolására, kiállítására, illetve megsemmisítésére vonatkozó engedélyt szerzett, e tevékenységét határon átnyúló szolgáltatás keretében, köteles a rendőrségnek bejelenteni.
- Az 1-3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték terméket – 20 kg hatóanyag tartalomig – felhasználási engedély benyújtására jogosult vállalkozás felelős pirotechnikusa engedély nélkül, előzetes bejelentési kötelezettség mellett felhasználhat. A bejelentést a felhasználás megkezdését megelőzően legalább nyolc nappal a felhasználás helye szerint illetékes rendőrkapitányságon kell megtenni, kizárólag elektronikus úton. Ha a bejelentés alapján a jogszabályok előírásainak megfelelő, biztonságos felhasználás és tárolás feltételei nem biztosítottak, a felhasználás megkezdése előtt legalább két nappal a tevékenység végzését a rendőrkapitányság megtiltja.
- Az 1. és 2. valamint a T1. és P1. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék forgalmazását a tevékenység megkezdése előtt legalább tizenöt munkanappal be kell jelenteni a forgalmazás helye szerint illetékes rendőrkapitányságon. Ha a bejelentés alapján a jogszabályok előírásainak megfelelő, biztonságos forgalmazás és tárolás feltételei nem biztosítottak, a forgalmazás megkezdése előtt legalább öt nappal, a tevékenység végzését a rendőrkapitányság megtiltja. Az 1. és 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék – kivéve e termék év végi, konténerből történő ideiglenes forgalmazását – csak az e célra szakosodott nyílt árusítású üzletben, vagy egyéb üzlet megfelelően elkülönített részében árusítható.

6.3.5. A rendőrségi nyilvántartás, a rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és terjedelme, szankciók, a felügyeleti bírság és a rendőrségi nyilvántartás

A rendőrség által vezetett nyilvántartás tartalmazza az engedéllyel rendelkező nevét, lakcímét, vállalkozás esetén székhelyét, az engedélyezett tevékenység megjelölését, az engedély számát és a tevékenység megkezdésének vagy folytatásának területi és időbeli korlátait.

A rendőrség a bejelentést tett vállalkozásokról is nyilvántartást vezet. A nyilvántartás – a természetes személyazonosító adatok, valamint a lakcím-azonosító adatok kivételével – közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

6.3.6. A rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és terjedelme, szankciók

A rendőrség a hatósági ellenőrzéskor az előéleti feltételek fennállását vizsgálja, amely során meghatározott nyilvántartásokból jogosult közvetlen adatkérésre. A rendőrség a hatósági ellenőrzést évente köteles elvégezni.

A felügyeleti bírság

A rendőrség a polgári célú pirotechnikai tevékenységet jogosulatlanul végző, továbbá a tevékenységére vonatkozó előírásokat ismételten vagy súlyosan megsértő vállalkozást felügyeleti bírsággal sújtja. A törvény meghatározza a felügyelet bírság legkisebb és

legnagyobb összegét is. Nincs helye felügyeleti bírság kiszabásának, ha a cselekmény elkövetése vagy a folyamatos jogsértő magatartás befejezése óta két év eltelt.

6.3.6.1. Az engedélyek visszavonásának, illetve a bejelentéshez kötött tevékenységek végzése megtiltásának szabályai

Ha a hatósági ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy a tevékenység gyakorlását kizáró feltétel áll fenn, az engedélyt visszavonja, vagy a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló kormányrendeletben meghatározott 1. és 2. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték terméket, valamint a T1. és P1. pirotechnikai osztályba tartozó terméket forgalmazni kívánó vállalkozás számára előírt bejelentést tett szolgáltatót a tevékenység végzésétől eltiltja.

Az engedélyező hatóság az engedélyt visszavonja, ha

- 1) kiadásának valamely feltétele nem áll fenn, vagy megszűnt,
- 2) az engedélyes a rendeletben előírt, illetve az engedélyben meghatározott kötelezettségét ismételten megszegi,
- 3) az engedélyes a polgári célú pirotechnikai termékek felhasználásával, valamint a felhasználáshoz szükséges segédeszközök használatával kapcsolatos biztonsági szabályzatban meghatározott rendelkezéseket,
- 4) a hatóság figyelmeztetése ellenére – ismételten megsérti.

Az engedély visszavonása esetén a rendőrség intézkedik a pirotechnikai termék helyszínen történő zárolásáról. Az év végéhez kapcsolódó eltérő szabályozás Nem kell engedély a nagykorú személynek a 3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék december 28-a és 31-e között történő megvásárlásához, és a használati és kezelési útmutatóban meghatározottak szerint december 31-én 18.00 órától a következő naptári év január 1-jén 06.00 óráig történő felhasználásához.

A 3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék használati és kezelési útmutatójának tartalmaznia kell a termék magánszemély általi engedélyhez nem kötött felhasználhatóság időtartamát.

A fel nem használt vagy hibás 3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték terméket január 5-ig a vevő köteles a forgalmazónak visszaszállítani, aki ezt köteles térítésmentesen és költség felszámítása nélkül visszavenni.

Az 1-3. pirotechnikai osztályba tartozó tűzijáték termék év végi forgalmazása, és ehhez kapcsolódó tárolása forgalmazási engedéllyel rendelkező részére ideiglenes tárolóhelyre is engedélyezhető.

6.4. Az atomenergia felhasználásával kapcsolatos tevékenység rendszete

6.4.1. Alapvető és értelmező rendelkezések, az engedélyhez kötött tevékenységek

A jogi szabályozás hatálya az atomenergia békés célú alkalmazására, az azzal kapcsolatos jogosultságokra és kötelezettségekre, továbbá az embereknek, valamint az élő és élettelen környezetnek a természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelmére terjed ki.

A törvény hatálya nem terjed ki az olyan radioaktív anyagokkal, valamint berendezésekkel kapcsolatos tevékenységekre, amelyek az emberi életre és egészségre, továbbá az élő és élettelen környezetre nem minősülnek veszélyesnek.¹¹⁹

¹¹⁹ Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény.

Értelmező rendelkezések:

- 1) **Atomenergia alkalmazása:** a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal kapcsolatos tevékenység, az ionizáló sugárzást létrehozó, valamint az ilyen létesítményekkel, berendezésekkel összefüggő tevékenység;
- 2) **Atomenergia alkalmazója:** aki ezzel kapcsolatos tevékenységet végez;
- 3) **Engedélyes:** az atomenergia alkalmazói közül, aki hatósági engedéllyel engedélyköteles tevékenységet folytat.
- 4) **Rendőrhatalmát engedyhez kötött tevékenységek** A törvényben meghatározott munkakörökben történő foglalkoztatáshoz a rendőrség által kiadott közbiztonsági engedély szükséges. Az engedélyt a foglalkoztató kérelmére, a tevékenység végzésének helye szerint illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság adja ki.

6.4.2. Az engedélyek kiadásának feltételei, hatályosságuk:

Nem kaphat közbiztonsági engedélyt az a személy:

- 1) aki büntetett előéletű,
- 2) aki büntetlen, de a törvényben meghatározott bűncselekmények valamelyikének elkövetése miatt elítélték, és a törvényben meghatározott időtartam még nem telt el,
- 3) akivel szemben szándékos bűncselekmény miatt, az engedélyezési körbe tartozó munkakörnek megfelelő feladatok ellátásával összefüggő foglalkozástól eltiltó, jogerős bírósági határozat született, a mentesítés beálltától számított hat évig,
- 4) akivel szemben szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

A rendőrség a közbiztonsági engedély kiadására irányuló eljárásban közvetlen adatkérésrel ellenőrzi, hogy a foglalkoztatni kívánt személlyel szemben nincs-e kizáró rendelkezés.

A kiadott közbiztonsági engedély visszavonásig, vagy a benne szereplő adatok változásáig érvényes. Külföldi személy foglalkoztatásakor az engedély a foglalkoztatás végéig, de legfeljebb 1 évig adható. A rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és terjedelme, az engedély visszavonása A foglalkoztatottakra vonatkozó feltételek fennállását évente ellenőrizni kell. Az ellenőrzés során a rendőrség a törvényben meghatározott nyilvántartásokból jogosult közvetlen adatkérésre.

Ha az ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy a foglalkoztatottal szemben kizáró ok áll fenn, a rendőrség az engedélyt visszavonja és erről az atomenergia alkalmazóját tájékoztatja.

Ha az engedéllyel érintett személy meghatározott létesítményben vagy munkakörben történő foglalkoztatása megszűnt, az engedélyét szintén vissza kell vonni.

6.5. A robbanóanyaggal kapcsolatos tevékenység szabályozása

6.5.1. Alapvető fogalmak, értelmező rendelkezések

A **jogi szabályozás hatálya** a polgári felhasználású robbanóanyagokra, a polgári robbantási tevékenységekre, a polgári felhasználású robbanóanyag forgalmazására, a hatósági engedélyezés feltételeire, a robbanóanyag-szektorban működő vállalkozásokra és mindezek hatósági felügyeletére terjed ki.¹²⁰

¹²⁰ A polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 121/2016. (VI. 7.) Korm. rendelet.

A szabályozás hatálya nem terjed ki:

- 1) azokra a robbanóanyagokra, amelyeket a Magyar Honvédség, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a rendvédelmi szervek, továbbá a Magyarország területén állomásozó fegyveres szervek általi használatra szánnak,
- 2) a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről szóló rendelet szerinti pirotechnikai termékekre,
- 3) a polgári felhasználású lőszerre, valamint
- 4) a veszélyes áruk szállítására vonatkozó, az ENSZ „Ajánlások a veszélyes áruk szállítására” című kiadványa alapján azonosított pirotechnikai termékekre és lőszerre.

A polgári robbantási tevékenység hatósági engedélyezésére irányuló eljárásban ügyfélnek minősül a hatásterületen lévő ingatlan tulajdonosa és az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.

Értelmező rendelkezések:

- **Szállítás:** a robbanóanyagoknak az Európai Unió területén történő bármilyen mozgatása.
- **Belföldi átadás:** olyan robbanóanyag szállítás, amelynek a kiindulópontja és végcélja egyaránt Magyarországon található.
- **Szállításért felelős személy:** a szállításért felelős gazdasági szereplő által kijelölt, a szállítási vagy a belföldi átadási engedélyben megjelölt személy, aki a szállítással vagy a belföldi átadással kapcsolatos feladatokat – a szállításért felelős gazdasági szereplő nevében – ellátja és felügyeli.

6.5.2. Az engedélyhez kötött tevékenységek

A robbanóanyag szállítását és belföldi átadását a rendőrség engedélyezi. Az engedélyt szállítás esetén az ORFK, belföldi átadás esetén a kérelmező tevékenysége (telephelye) szerint területileg illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság adja ki. Az engedélyek kiadásának feltételei, hatályosságuk A szállítási engedély a fogadó állam hatósága által kiállított engedély hatályáig, de legfeljebb a kiállítását követő 3 hónapig hatályos.

A szállítás, illetve a részszállítások lebonyolításáról az engedéllyel rendelkező öt napon belül köteles értesíteni az engedélyt kiállító hatóságot.

A belföldi átadási engedély a kiállítástól számított egy év érvényességgel állítható ki. A rendőrség ellenőrzési kötelezettsége és terjedelme Az életet, testi épséget, egészséget, a környezet élővilágát, illetve a vagyonbiztonságot veszélyeztető robbanóanyag átadásának megkezdésével, folytatásával kapcsolatban a rendőrség intézkedhet, a tevékenységet korlátozhatja vagy megtilthatja.

6.6. A kábítószer-rendészeti tevékenység

6.6.1. Alapvető fogalmak

Ellenőrzött anyagok: a kábítószeres és pszichotróp anyagok, valamint az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagokról vagy vegyületcsoportokról szóló miniszeri rendeletben szereplő új pszichoaktív anyagok.¹²¹

Állatgyógyászati intézmény: állatkórház, állatklinika, állatorvosi rendelő, állatorvosi szakrendelő (rendelőintézet), állategészségügyi laboratórium.

¹²¹ A kábítószeres és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzéke vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet.

Egészségügyi szolgáltató: az egészségügyről szóló törvényben meghatározott szolgáltató. A kábítószer-rendészet feladatai

6.6.2. A kábítószerekkel kapcsolatos rendészeti tevékenységet ellátó szervek hatásköre és illetékessége

A kábítószerekkel és a kábítószer-prekurzorokkal kapcsolatos engedélyezési, nyilvántartásba vételi, hozzájárulási, valamint véleményezési feladatokat az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Igazgatásrendészeti Főosztály Rendészeti Osztálya végzi.

A kábítószerekkel és a kábítószer-prekurzorokkal kapcsolatos rendészeti felügyeleti és ellenőrzési feladatokat a Rendészeti Osztály kábítószer-rendészeti szakreferensei és a megyei rendőr-főkapitányságok igazgatásrendészeti osztályai, valamint a BRFK Rendészeti Szervek Igazgatásrendészeti Főosztály Rendészeti és Fegyver engedélyügyi Osztály kábítószer-rendészeti szakelőadói végzik.

6.6.3. A kábítószer-rendészet ellenőrzési feladatai

A kábítószerekkel és/vagy kábítószer-prekurzorokkal legális tevékenységet végzők ellenőrzésekor: – vizsgálni kell az engedély, illetve a bejelentés-köteles tevékenység esetén a nyilvántartásba vételi igazolás meglétét, érvényességét, – vizsgálni kell a kábítószerek, illetve a kábítószer-prekurzorok tárolásának körülményeit, biztonságát, – vizsgálni kell a jogszabályok által előírt nyilvántartások (külső és belső anyagforgalomi, tárolási/raktározási, készletezési, selejtezési, illetve ártalmatlanítási dokumentációk) meglétét, pontosságát.

Az ellenőrzési jogkör kiterjed az engedéllyel vagy eseti kutatási engedéllyel rendelkezőkre, a nyilvántartásba vett gazdálkodó szervezetekre, az egészségügyi szolgáltatókra, a magán-állatorvosokra és minden olyan egyéb személyre és intézményre, aki, illetve amely kábítószerekkel jogszerűen tevékenykedik.

Az ellenőrzést végző az ellenőrzésről 2 példányban jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyv egyik példányát az ellenőrzött személy részére kell átadni.

A jegyzőkönyvnek a következő szakmai elemeket kell tartalmaznia:

- 1) a tárolás körülményének leírása,
- 2) a készleten lévő anyagok – fajta, kiszerelés szerint részletezett – mennyiségei,
- 3) a vizsgált időszak,
- 4) az ellenőrzés során áttekintett dokumentumok felsorolása,
- 5) az ellenőrzés főbb megállapításai.

6.7. Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek szolgálati igazolvánnyal és jelvénnnyel történő ellátásának szabályozása

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó szabályozás hatálya kiterjed:¹²²

- 1) a formaruházat tekintetében a fegyveres biztonsági őrre,
- 2) az alkalmazási feltételek, az intézkedéssel, kényszerítő eszközzel szembeni panasz és kivizsgálása, valamint a képzés és vizsgáztatás tekintetében a személy- és vagyonőrre,
- 3) a természetvédelmi őrre,

¹²² Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény 1. § (1) bek.

- 4) az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagjára,
- 5) a hegyőrré,
- 6) a formaruházat kivételével a hivatásos vadászra,
- 7) a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzetre,
- 8) a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzetre,
- 9) az állami halőrre és a hivatásos halőrre,
- 10) a közterület-felügyelőre,
- 11) az önkormányzati természetvédelmi őrré,
- 12) a mezőőrré.

A c)-l) pontokban meghatározott személyt (a továbbiakban: rendészeti feladatokat ellátó személy) intézkedési és kényszerítőeszköz-használati jogosultság, kizárólag feladatai ellátása során illeti meg.

6.7.1. A szolgálati igazolványok és jelvények kiadásának feltételei

A szolgálati igazolvány és jelvény iránti kérelmet a munkáltató nyújtja be a székhelye szerint illetékes megyei (budapesti) rendőr-főkapitányság igazgatásrendészeténél, amely az ORFK Humánigazgatási Szolgálat közreműködésével elkészített igazolványokat és jelvényeket kiadja.¹²³

Rendészeti feladatokat ellátó személy az lehet, aki:

- a tizennyolcadik életévét betöltötte,
- cselekvőképes,
- és a feladata ellátásához a törvényben és jogszabályban előírt képesítési feltételekkel rendelkezik.

Nem lehet rendészeti feladatokat ellátó személy, aki

- büntetett előéletű,
- büntetlen előéletű, de a törvényben tételesen felsorolt bűncselekmények valamelyikének elkövetése miatt elítélték, és a törvényben meghatározott időtartam még nem telt el,
- foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll.

A rendészeti feladatokat ellátó személy köteles a kizáró okot a munkáltató részére haladéktalanul bejelenteni.

A rendőrség – az elkövetett bűncselekmény jellege, az elkövetett bűncselekmény és a jogviszony közötti összefüggés, valamint a munkáltató javaslata alapján kialakított – egyetértésével a kizáró okoktól a munkáltató eltekinthet, ami alapján az érintett személy foglalkoztatható. A jogviszony létesítésekor az alkalmazási feltételeket az érintett igazolja.

6.7.2. Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek nyilvántartása

A rendőrség központi szerve a rendészeti feladatokat ellátó személy számára kiadott szolgálati igazolványról, valamint az egyedi azonosító számmal ellátott szolgálati jelvényről **nyilvántartást vezet.**

A nyilvántartás tartalmazza a rendészeti feladatokat ellátó személy:

- 1) családi és utónevét,
- 2) anyja leánykori családi és utónevét,

¹²³ Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény.

- 3) születési helyét és idejét,
- 4) lakcímét,
- 5) a munkáltató megnevezését és címét,
- 6) a rendészeti feladatokat ellátó személy tevékenységi területének megjelölését,
- 7) a szolgálati igazolvány és a szolgálati jelvény sorszámát.

6.7.3. A rendőrség ellenőrzési kötelezettsége, a szolgálati igazolvány és jelvény visszavonása

Az alkalmazást kizáró okokat a rendőrség évente ellenőrzi, mely során a törvényben meghatározott nyilvántartásokból jogosult közvetlen adatkérésre. Ha az ellenőrzés során megállapítja, hogy a rendészeti feladatokat ellátó személlyel szemben kizáró ok áll fenn, a rendőrség felhívja a munkáltatót a szolgálati igazolvány és szolgálati jelvény bevonására, valamint annak a rendőrség részére 8 napon belül történő megküldésére.

A jogviszonya megszűnése esetén, a munkáltató a személy szolgálati igazolványát és szolgálati jelvényét bevonja, és a rendőrségnek megküldi.

A rendőrség határozattal visszavonja a szolgálati igazolványt és jelvényt, ha a rendészeti feladatokat ellátó személy jogviszonya megszűnt, a szolgálati igazolványban szereplő adatok megváltoztak, megállapítja, hogy kizáró ok áll fenn, vagy a személy szakszemélyzeti jogosultsága a megszűnt.

6.8. A szabálysértési eljárás lefolytatásával összefüggő legfontosabb rendőri feladatok

A szabálysértési eljárással kapcsolatos általános ismeretanyagot a Rendészeti Szakvizsga Közigazgatási és integrált rendészeti ismeretek (kötelező tananyag) I. kötet Büntetőjog és szabálysértési jog elnevezésű III. fejezete tartalmazza. Ebben a fejezetben a szabálysértési eljárással kapcsolatos rendőri feljelentés tartalmi követelményeinek, az előkészítő eljárás és a parancsnoki revízió követelményei kerülnek ismertetésre.

6.8.1. A szabálysértési eljárás megindulása és a szabálysértési feljelentés

A szabálysértési eljárás feljelentés, a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés, a közlekedési baleset helyszínén folytatott szemle, valamint magánindítványra üldözendő szabálysértés esetén, a sértett kívánsága alapján indul meg. A feljelentést szóban vagy írásban bármely személy vagy szerv megteheti. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

6.8.2. A szabálysértési eljárás tartalmi követelményei

A szabálysértési feljelentésnek tartalmaznia kell:

- 1) a feljelentett cselekmény helyét, idejét, az elkövetés körülményeit,
- 2) a bizonyítási eszközök megjelölését,
- 3) az eljárás alá vont személy ismert személyi adatait,
- 4) a károkozó és a károsult megnevezését, a kár jellegét, hozzávetőleges mértékét, a biztosítást igazoló okirat számát,
- 5) a biztosító megnevezését, biztosítási fedezet hiányában annak tényét,
- 6) a lefoglalás érdekében visszatartott dolog megnevezését, azonosító adatait és jegyeit, illetve a dolog megőrzésével megbízott személy nevét és az őrzés helyét,
- 7) lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés esetén a lőfegyvertartási engedély számát, a lőfegyverre vonatkozó adatokat, lőszer darabszámát és azonosítási adatait,

- 8) közlekedési szabálysértés esetén a jármű forgalmi rendszámát, a forgalmi engedély adatait, a vezetésre jogosító okmány adatait, az üzembentartó nevét és címét,
- 9) okmány elvétele esetén annak tényét, idejét és az átvételi elismervény sorszámát,
- 10) kitiltás szabályainak megszegése esetén a kitiltást elrendelő határozat számát, az elrendelő hatóság megnevezését, a kitiltásra vonatkozó adatokat,
- 11) a helyszínen alkalmazott intézkedéseket, eljárási cselekményeket,
- 12) az eljárás alá vont személy nyilatkozatát a szabálysértés elkövetésének körülményeiről, illetve saját felelősségéről,
- 13) az eljárás alá vont személy a személyi, családi körülményeire, valamint anyagi, jövedelmi viszonyaira, munkahelyére vonatkozó adatokat, illetve ha erről nem nyilatkozik, ennek tényét.

Amennyiben lehetőség van rá, a bizonyítási eszközöket csatolni kell a feljelentéshez. Ha a feljelentés, illetve az előkészítő eljárás adatai alapján nem került sor a feljelentés elutasítására, a szabálysértési eljárást meg kell indítani. A szabálysértési eljárást 30 napon belül be kell fejezni. A határidőt a szabálysértési hatóság vezetője egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbíthatja. A parancsnok ellenőrzési tevékenysége A vezető ellenőrzési tevékenysége az eljárás kezdetétől, az eljárás befejezéséig, sőt egészen az irat selejtezéséig folyamatosan fennáll. Az ellenőrzés kiterjed – különösen – a szabálysértések helyes minősítésére, az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság kötelező mértékének érvényesítésére, a közúti közlekedési előéleti pontrendszer megfelelő alkalmazására, a halmazati büntetésre, az ismételt elkövetésre vonatkozó külön szabályok betartására, az eljárásban részt vevők jogainak és kötelezettségeinek érvényre juttatására. Figyelemmel kíséri a szabályos bűnjelkezelést, az egyes munkafolyamatok törvényességét, szakszerűségét, a határidők megtartását, az irattárolásra és selejtezésre vonatkozó szabályokat.

6.8.3. Az előkészítő eljárás

A szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt a feljelentést a rendőrségnél kell megtenni. Ha a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt a feljelentést máshol tették, vagy ha a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértésről egyéb módon szereztek tudomást, a feljelentést, illetve az egyéb jelzést a rendőrséghez kell haladéktalanul továbbítani.

A rendőrség a **szabálysértési elzárással is büntethető**¹²⁴ szabálysértés tényállásának felderítése, az elkövető kilétének megállapítása, valamint a bizonyítási eszközök felkutatása és biztosítása érdekében a bírósági eljárást **előkészítő eljárást folytat le**. A rendőrség előkészítő eljárására a szabálysértési hatóság eljárására vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy azt harminc napon belül be kell fejezni, kivéve, ha az előkészítő eljárást lefolytató rendőri szerv vezetője annak időtartamát újabb harminc nappal meghosszabbítja.

A rendőrség az előkészítő eljárás során elrendelheti lakás, egyéb helyiség vagy azokhoz tartozó bekerített hely átvizsgálását, ha alaposan feltehető, hogy az tárgyi bizonyítási eszköz megtalálására vezet. Az elrendelő határozatban meg kell jelölni azokat a bizonyítási eszközöket, amelyek megtalálására az intézkedés irányul. A határozatot az intézkedés megkezdése előtt az érintettel közölni kell. Végrehajtásától el kell tekinteni, ha a keresett dolgot az érintett előadja. Az intézkedés csak az érintett vagy képviselője jelenlétében hajtható végre.

¹²⁴ A Szabstv. 23. § (1) bekezdés b), illetve d) pontja kivételével.

Nem kutatható át közjegyzői és ügyvédi iroda, valamint egészségügyi intézmény.

Ha az előkészítő eljárás során mind a sértett, mind az elkövető kiléte megállapítható és a közvetítői eljárással összefüggő kizáró feltétel nem áll fenn, a rendőrség a sértettet és az eljárás alá vont személyt tájékoztatja a szabálysértési eljárásban alkalmazható közvetítői eljárás szabályairól, valamint arról, hogy a közvetítői eljárásra utaláshoz szükséges jognyilatkozatok az előkészítő eljárásban is előterjeszthetők. Az előkészítő eljárás során a közvetítői eljárással összefüggésben a szabálysértési hatóság alatt az előkészítő eljárást lefolytató szervet is érteni kell.

Az előkészítő eljárás befejezését követően a rendőrség az előkészítő eljárás során keletkezett iratokat, adatokat, megállapításokat tartalmazó jelentését haladéktalanul megküldi a bíróságnak.

A rendőrség a jelentésnek a bírósághoz történő megküldését megelőzően – az érték-egybefoglalás megállapíthatósága érdekében – ellenőrzi, hogy az eljárás alá vont személlyel szemben tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt folyik-e másik előkészítő eljárás.

Ha a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés elkövetésével gyanúsítható személy lakóhelye, illetve tartózkodási helye ismeretlen, lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének megállapítása, valamint előállítása érdekében a bíróság vagy az előkészítő eljárást folytató szerv a **körözését rendelheti el**. A körözést vissza kell vonni, ha az elrendelésének oka megszűnt. A körözés elrendeléséről szóló határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

6.8.4. Parancsnoki revízió a szabálysértési eljárás során

A parancsnoki revízió általános meghatározása szerint a jogszabályok betartására, az esetleges hibás folyamatok felismerése, a hiba azonnali vagy annak megfelelő határidőre történő kijavítására irányul. Az ellenőrzés eszközei különösen, a kiadmányozás, a beszámoltatás, az iratok, nyilvántartások áttekintése, a statisztikai adatok értékelése, elemzése, a munkafolyamat ellenőrzése, továbbá az elektronikus úton történő iratbetekintés.

Az igazgatásrendészeti osztály (alosztály) vezetője, az Ellenőrzési Szabályzatban előírt módon, az ellenőrzési alapelvek szem előtt tartásával, előre meghatározott ütemterv szerint, illetve egyedi utasítás alapján is köteles a szakterületét érintően ellenőrzéseket végezni és annak megállapításait megfelelő módon írásban rögzíteni. Ezt követően a szükséges intézkedéseket a hiba kijavítása érdekében megteszi és az esetleges felelősségre vonásra javaslatot tesz. A hiba kijavítását utóellenőrzés keretén belül szükséges vizsgálni.

VII.

Krimináltaktikai, kriminálmethodikai ismeretek

7.1. A bűnözéssel foglalkozó tudományok

A bűnügyi tudományok

- 1) funkciója a társadalom védelmének előmozdítása a bűnözéssel szemben,
- 2) tárgya általános szinten közös: a bűncselekmény, a bűnöző személy, és a bűnözés elleni küzdelem,
- 3) feladatuk a bűnözés leküzdésére legalkalmasabb, leghatékonyabb eszközök kidolgozása,
- 4) jellemzőjük a történeti, logikai, szociológiai szemléletmód.

A bűnügyi tudományok területei különböznek egymástól a vizsgálat konkrét tárgya, módszere vonatkozásában. A bűnügyi tudományok közül egyesek természettudományos, matematikai, stb. módszereket is alkalmaznak, tárgyukra tekintettel mégis a társadalomtudományok körébe soroljuk.¹²⁵

A bűnügyi tudományok többsége a társadalomtudományok, ezen belül az állam- és jogtudományok körébe tartozik. Két csoportba sorolhatók:

- **az önálló bűnügyi tudományokra** (a büntetőjog-tudomány, a kriminalisztika és a kriminológia) és a
- valamely **más tudomány(ág)on belül** a bűnözéssel kapcsolatos kérdésekre specializálódott és ennél fogva elkülönült interdiszciplináris jellegű ágazatokra (pl. az igazságügyi orvos- és elmekórtan a bűnözéshez kapcsolódása folytán beletartozik a bűnügyi tudományok körébe, de nem válik társadalomtudományi ágazattá).

A büntető anyagi jog a társadalomra veszélyes cselekmények azon körét határozza meg, amelyek elkövetőikkel együtt az adott konkrét történelmi-társadalmi fejlődési időszakban a bűnözést alkotják. Az anyagi jog a bűnözés behatárolásával egyben iránymutatást is ad a többi bűnügyi tudomány számára a vizsgálatuk tárgyát képező jelenségek terjedelmének, körének meghatározására.

A büntetőeljárás-jog azoknak a jogelveknek és jogszabályoknak az összessége, amelyek meghatározzák a büntetőjogi felelősség megállapításának és elbírálásának rendjét, a büntetőeljárás lefolytatásának menetét, továbbá az eljárásban résztvevő személyek eljárási helyzetét, jogait, kötelességeit és jogviszonyait.

A büntetés-végrehajtási jog szabályozza a büntetés-végrehajtási szervek működését, a büntetések végrehajtásának feltételeit és módjait; az elítélt és a büntetés-végrehajtási szervek – és tagjaik – kötelességeit. Keretét adja egyes büntetőjogi célok (büntetés, nevelés, jogsértő magatartástól visszatartás) érvényesítésének.

7.2. A kriminalisztika fogalma, feladata, tárgya felosztása

7.2.1. A kriminalisztika fogalma

A kriminalisztika olyan multidiszciplináris tudomány, amely a hatályos jogi szabályozásnak megfelelően tudományosan megalapozott eszközöket, módszereket és eljárásokat dolgoz ki a

¹²⁵ BÓCZ Endre-FINSZTER Géza: Kriminalisztika joghallgatóknak, Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2008. 13. p.

felderítés és a bizonyítás, valamint a bűncselekmények megelőzése érdekében. A kriminalisztika röviden nem más, mint **bűnügyi nyomozástan**.¹²⁶

Az eljárásjog megadja az egyes eljárási cselekmények lefolytatásának *jogi kereteit*, a kriminalisztika pedig ajánlásokat dolgoz ki arra vonatkozóan, hogy az eljárást miként lehet *szakszerűen* lefolytatni. (Pl: a Be. meghatározza azt, hogy felismerésre bemutatás során „legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni”¹²⁷, míg a kriminalisztikai ajánlás pedig ezek számát öt főben maximálja, aminek oka az, hogy amennyiben túl sok személy közül kell választani, akkor a biztos felismerés is bizonytalan válaszban nyilvánulhat meg.

A kriminalisztikai ajánlások nem csak a büntető eljárás kapcsán érvényesek, hanem *minden olyan eljárás* (fegyelmi-, szabálysértési-, közigazgatási eljárás) *során* is alkalmazni kell őket – figyelembe véve az adott eljárásjog rendelkezéseit – ahol az eljárási cselekmények eredménye egy - az esettel összefüggő - büntetőeljárás részét képezheti majd. (Pl: az öngyilkossági eseteket a rendőrség közigazgatási hatósági eljárás keretében vizsgálja. Amennyiben az eljárás során felmerül az idegenkezűség gyanúja, úgy a közigazgatási hatósági eljárást lezárják, és büntetőeljárást indítanak, ahol az addig lefolytatott eljárási cselekmények eredményeit felhasznál(hat)ják.)

7.2.2. A kriminalisztika feladata, tárgya, felosztása

A kriminalisztika feladata, hogy kidolgozza:

- a bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, bizonyítására alkalmas eszközöket és módszereket, továbbá
- azokat az eljárásmódokat (ajánlásokat), amelyek biztosítják a kriminalisztikai eszközöknek és módszereknek a büntetőeljárásban, valamint minden más olyan jogágban, eljárásban, tevékenységben való hatékony felhasználását, ahol felderítési, bizonyítási feladatokat kell elvégezni.

A kriminalisztika tárgya a saját ellátandó feladataiból vezethető le:

- a bűncselekmények közvetlen okainak és az elkövetésüket lehetővé tevő körülményeknek a vizsgálata a bűnözés megelőzésére alkalmas kriminalisztikai eszközök és módszerek kifejlesztése végett,
- a felderítés és a bizonyítás érdekében a bizonyítékok keletkezése törvényszerűségeinek feltárása a felkutatásukra, rögzítésükre, vizsgálatukra és értékelésükre alkalmas eszközök és módszerek kidolgozása céljából.

A kriminalisztika két fő részre, azokon belül ágakra tagozódik a következőképpen:

1) Általános rész

- **kriminalisztikai elmélet és metodológia:** (másképpen: kriminálmotodológia) a kriminalisztika általános érvényű elméleti kérdéseivel foglalkozik: kidolgozza a kriminalisztikai megismerés általános elméleti tételeit; az egyes kriminalisztikai eszközök és módszerek kidolgozására, fejlesztésére, alkalmazására vonatkozó általános, közös szabályokat. Nyilvánvalóan metodológiai kérdésnek kell tekinteni a kriminalisztika tárgyának, feladatának és az egységes szemlélethez szükséges alapfogalmaknak a meghatározását is.
- **krimináltechnika:** A krimináltechnika összegyűjti, rendszerezi vagy önállóan kidolgozza és alkalmazza azokat az ismereteket, tudományos-, technikai- és műszaki eljárásokat, valamint módszereket, amelyek – a jogalkalmazási célú

¹²⁶ Anti-Barta-Bócz-IIIár-Lakatos (2001): Krimináltaktika I.-II. Rejtjel Kiadó Budapest 13. p.

¹²⁷ Be. 210. §.(1) bek.

ténymegállapítás érdekében – a vizsgált esemény vagy cselekmény körülményeinek tisztázásához és a felmerülő kérdések megválaszolásához szükségesek.

- **krimináltaktika:** a kriminalisztika tudományának a nyílt nyomozási módszerekkel foglalkozó ága, amely a hatályos jogi rendelkezésre figyelemmel tudományosan megalapozott elveket és ajánlásokat dolgoz ki a nyomozás lefolytatására, a nyomozási cselekmények és intézkedések végrehajtására, az adatok és a bizonyítási eszközök beszerzésére és felhasználására.

2) Különös rész

- **kriminálmétodika:** az egyes bűncselekményfajták felderítésére alkalmas taktikai és technikai eszközök célszerű és tervszerű felhasználásának tana, tulajdonképpen bűnügyi módszertannak is nevezhetjük.

Például: hogy egy szemle során a vérgyanús szennyeződés rögzítése milyen módon történjék, azt a krimináltechnika szabályai mutatják meg, hogy az elkövető mozgását alapul véve a gondolati rekonstrukció segítségével honnan érdemes ezt rögzíteni, azt a krimináltaktika írja le, és hogy ezt milyen elvek mentén kell keresni egy rablás illetve egy betöréses lopás elkövetésének helyszínén, azt pedig a kriminálmétodika dolgozza ki.

7.3. Felderítés és a bizonyítás fogalma, összefüggései

7.3.1. A felderítés a büntetőeljárásban

A nyomozás kriminalisztikai értelemben felderítésből és bizonyításból áll.¹²⁸

Kriminalisztikai szempontból a **felderítés** olyan adatgyűjtő és adatfeldolgozó tevékenység, amely a vizsgálandó eseménnyel kapcsolatban a történeti tényállás megismerésére irányul, és amely szükségszerűen kiterjed az eljárás sikeres lefolytatásához szükséges adatok, információk összegyűjtésére, illetve feltételek biztosítására is (pl. valószínűsíthetően nem lehet azt a tanút kihallgatni, akinek a felkutatására tett intézkedések eredménytelenek stb.).

A **felderítés** a vizsgálandó múltbeli esemény objektív és részletes feltárására, megismerésére önmagában és kizárólagosan nem elegendő a büntető igazságszolgáltatás során.

7.3.2. A bizonyítás

A jog által szabályozott emberi magatartásokat – ezen belül a büntetőjog által szankcionált magatartásokat – csakis az anyagi és eljárási jogszabályok alapján meghatározott módon lehet feltárni, és értékelni, és ezen következtetések alapján nyílik lehetőség szankció(k) alkalmazására.

Ezt a célt szolgálja a **bizonyítás**, amely jogfüggő cselekvéssorozat: a nyomozás során összegyűjtött adatok közül a jogi szempontból releváns tényeket az eljárásjogi szabályozásnak megfelelő módon kell beszerezni, valóságtartalmukat és hitelességüket a jogi bizonyítási elveknek és szabályoknak megfelelően kell igazolni.

A **bizonyítás** a tényállás objektív, a valósággal megegyező megállapítására irányuló cselekvéssorozat: a tényállás feltárása, megismerése, rögzítése, rekonstruálása és az ennek alapján hozott hatósági döntések indoklása.

A **bizonyítás célja** a törvényes és igazságos felelősségre vonás feltételeinek a biztosítása, tehát az, hogy a hatóságok meggyőződjenek a felmerült tények valódiságáról vagy valótlanságáról, relevanciájáról, továbbá indokolt és megalapozott döntéseket hozzanak.

¹²⁸ Büntető-eljárásjogi értelemben felderítésből és vizsgálatból áll (Be. 348. § (2) bek.)

A felderítés és a bizonyítás során módszerként a kriminalisztika hét alapkérdésére keresünk válaszokat.

7.4. A kriminalisztika alapkérdései

A kriminalisztikai alapkérdések a megismerési folyamat logikai összefüggésein alapulnak, egy büntetőjogilag releváns múltban megtörtént esemény részleteinek tisztázására szolgálnak.¹²⁹

1) **Mi történt?**

Tisztázza, hogy az adott esemény (történeti tényállás) jogi relevanciáját. Ettől függ, hogy mely jogi szabályozás keretei között hogyan kell eljárni, vagyis mely jogág (pl. büntető, szabálysértési) anyagi és eljárásjogi rendelkezéseit kell figyelembe venni. A kérdés megválaszolásával tisztázható a történeti tényállás és a jogi minősítés kapcsolata.

2) **Hol történt?**

A „hol?” kérdés a cselekmény térbeli és időbeli kiterjedésére, végrehajtásának módjára és eszközére keresi a választ. Ezen kérdéscsoporttal meghatározható az illetékesség (a joghatóság és a szervenkénti illetékesség) kérdése is.

3) **Mikor történt?**

A „mikor?” kérdés az esetleges elkövető bűnösségét alátámasztó vagy kizáró jellegének (alibi) tisztázásában, a cselekmény minősítésének megállapításában, az elévülés vizsgálatában bír kiemelkedő jelentőséggel.

4) **Hogyan történt?**

A cselekmény elkövetési módja – a „hogyan?” kérdésre adott válasz – a minősítés szempontjából elengedhetetlen, itt lehetőség nyílhat az elkövető által végrehajtott cselekvéssorozat rekonstruálásra is. Emellett szerepe van a felróhatóság tisztázása során is, mely a cselekmény pontos jogi minősítését és ütköztetését teszi lehetővé.

5) **Mivel történt?**

A „mivel?” kérdéssel, a cselekmény elkövetése során felhasznált eszköz tényállásbeli szerepe tisztázható (tárgyi bizonyítási eszköz vagy lefoglalás alá eső dolog, esetleg irreleváns eszköz).

6) **Ki, kivel és mit tett?**

Ezen kérdéskör a cselekmény alanyi oldalát érintve, a szóba jöhető elkövetői kör behatárolását, a cselekmény elkövetése során tanúsított szerepét hivatott megállapítani.

7) **Miért?**

Általa az egyes cselekvések motívumaira, célzataira és az ok-okozati összefüggésekre kereshető a válasz.

7.5. Az adatgyűjtés

7.5.1. Az adatgyűjtés

A nyomozás – mint megismerési folyamat – **adatokra támaszkodik**. Az adatok beszerzése az egyszerű észleléstől kezdve a technikai eszközök, a tudományos vizsgálati eljárások alkalmazásáig igencsak sokféle módon történhet: az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok betartásával bármely adatforrás és adatszerzési mód felhasználható.

Az adatgyűjtés a felderítés és bizonyítás tárgyát képező cselekmény (esemény) körülményeinek, illetve az abban érintett személyek tevékenységének, hollétének és személyi

¹²⁹ Formulája az angolszász országokban is ismert 6W-1H (Who? What? When? Where? With what? Why? How?) a magyar jog talaján az egyszerű bővített kijelentő mondat funkcionális részeire [alany (ki?), állítmány (mit tett?), idő-, hely-, eszköz-, ok- és módhatározó (mikor? hol? mivel? miért? és hogyan?)] vonatkozó kérdésekkel.

körülményeinek tisztázása, meghatározása, valamint az eljárás sikeres lefolytatásához szükséges feltételek biztosítása céljából végzett információszerző tevékenység.

7.5.2. Az adatgyűjtés általános kérdései

Az a gyakorlati tevékenység, ahogyan a nyomozás során az adott adatforrástól adathoz lehet jutni, mindig két mozzanatból áll: az alkalmazott módszerből, és annak jogi körülményeiből.

Az adatgyűjtés alkalmazásának leggyakoribb területei:

- 1) adatforrások, bizonyítási eszközök felkutatása;
- 2) a nyomozási cselekmények és intézkedések megalapozásához, megtervezéséhez, előkészítéséhez, végrehajtásához továbbá
- 3) a nyomozás tervezéséhez és szervezéséhez szükséges információk összegyűjtése;
- 4) a már meglévő adatok és a verziók ellenőrzése;
- 5) az eljárásban résztvevő (érintett) személyek előéletének, személyiségének, körülményeinek (stb.) megismerése;
- 6) személyek, tárgyak felkutatása;
- 7) az ügy (esemény) lényeges körülményeinek tisztázása.

7.6. A nyomozás tervezése, szervezése

A nyomozás – mint megismerő tevékenység – logikailag egymáshoz kapcsolódó elemekből álló, tervezhető munkafolyamat.

7.6.1. A nyomozás tervezés, szervezés fogalma

A nyomozás tervezése a rendelkezésre álló adatok alapján, a konkrét feltételek és a gyakorlati tapasztalatok figyelembe vételével a nyomozási feladatok meghatározása és az azok teljesítésére vonatkozó előzetes elképzelés, ésszerű program összeállítása.

A nyomozás szervezése a kitűzött feladatok végrehajtásához szükséges feltételek biztosítása, a tervben megfogalmazott igények és a lehetőségek összehangolása. A tervezési és szervezési elemek szorosan összekapcsolódnak.

7.6.2. A nyomozási terv

A nyomozási terv az előbbi módon megalkotott program, amely tartalmazza:

- az adott időpontban meghatározható célokat,
- azokat a feladatokat, amelyeket előre láthatóan el kell végezni,
- és azok végrehajtásának lehetséges (az optimális és a kiegészítő) módjait.

A tervezés során számba kell venni a közvetlenül rendelkezésre álló és a segítségként igénybe vehető személyi, anyagi, technikai lehetőségeket és ezek alkalmazásának szabályait, a feladatok végrehajtására rendelkezésre álló időt, helyiségeket stb., azaz a tervezés eleve tartalmaz szervezési elemeket is.

A tervezésnek biztosítania kell, hogy a tervbe vett és végrehajtott intézkedések alapján a nyomozás elérje célját, mégpedig minél kevesebb és kisebb kitérő, üresjárat, tévedés, megismételt nyomozási cselekmény stb. útján.

A szervezés mindig a terv valamely konkrét mozzanatára irányul, a kitűzött feladat végrehajtásához szükséges feltételek kellő időben történő biztosítására; a résztvevők közötti munkamegosztás és együttműködés tényleges megvalósítására.

A szervezés lényege a hatékonyság, az erővel, eszközökkel és idővel történő minél jobb gazdálkodás: a legkisebb erőbefektetéssel a legrövidebb idő alatt maximális teljesítmény elérése.

A nyomozás tervezésének és szervezésének elvei:

- **a törvényesség biztosítása:** a tervezés során figyelembe kell venni az anyagi- és eljárásjogi jogszabályokat, a kriminalisztika követelményeket továbbá a jogalkalmazási elveket, útmutatásokat, állásfoglalásokat.
- **a bizonyítás szabadságának és a bizonyítékok szabad értékelésének elvének biztosítása:** A nyomozás tervezésében figyelembe kell és lehet venni az olyan adatokat is, amelyeknek nincs, vagy kétes a bizonyító értéke, illetve amelyek az ügyre vonatkozó eljárásjogi szabályozás szerint bizonyítékként nem használhatók fel. Az ilyen adatok alkalmasak arra, hogy kétségeket ébresszenek vagy megerősítsenek valamely elképzelést, esetleg teljesen új verziót alapolozzanak meg.
- **Az egyediség, a dinamikusság és a teljesség.** A nyomozási tervnek az adott ügyre kell készülnie, annak felderítése során rugalmasan változtathatónak, és a teljes körű felderítés elvéhez igazodónak kell lennie

A nyomozás tervezése során típustervek is alkalmazhatóak. **A típusterv** az adott ügyfajta sajátosságainak, az arra vonatkozó nyomozási tapasztalatoknak megfelelően összeállított tevékenységlista, amely szervezési elemeket, a végrehajtás módjára vonatkozó ajánlásokat is tartalmaz. Iránymutatást ad arra nézve, hogy az adott ügyfajta feldolgozása, nyomozása során általában mely feladatokat kell elvégezni.

7.7. A szemle

7.7.1. A szemle fogalma

A szemle eljárásjogi alakiséghez kötött nyomozási cselekmény, amelynek során megfigyelik és rögzítik a talált állapotot, helyzetet, körülményeket; továbbá felkutatják, megvizsgálják, és olyan módon rögzítik a nyomokat, anyagmaradványokat, nyomhordozókat, egyéb elváltozásokat és mindezek összefüggéseit, hogy a szemle során feltárt és rögzített tények támpontot nyújtsanak a nyomozáshoz, és az eljárás során bizonyítékként felhasználhatóak legyenek.

Alkalmazása akkor szükséges, amikor valamely nyomozási szempontból jelentős tényről egy adott hely megvizsgálásával lehet felkutatni, megállapítani, bizonyítani. Amennyiben a szemle lefolytatása nem indokolt, akkor feljegyzést¹³⁰ kell készíteni.

7.7.2. A szemle alapelvei

- 1) **jogszerűség, szakszerűség:** a szemlét – a büntető-eljárási garanciák szem előtt tartásával – úgy kell lefolytatni, hogy az megfeleljen a hatályos normatív előírásoknak, továbbá kiemelt figyelmet kell fordítani a szemlére vonatkozó kriminalisztikai és egyéb szakmai előírások betartására;¹³¹
- 2) **tárgyilagosság:** a helyszínt elfogulatlanul kell vizsgálni, az ott tapasztaltakat a helyszín szemlekori állapotának megfelelően, tényszerűen kell rögzíteni;
- 3) **részletesség, teljesség, arányosság:** a szemlét teljeskörűen, az eredményes felderítés és bizonyítás érdekében szükséges részletességgel kell végrehajtani, amelynek során a

¹³⁰ a Be. 361. § alapján

¹³¹ vö. Gárdonyi Gergely: A szemle szabályozásának változásai az új büntetőeljárás törvényben Belügyi Szemle Vol. 67 No. 12.

nyomkutatás és nyomrögzítés érdekében kiválasztott módszereknek arányban kell állniuk az elérni kívánt eredménnyel;

- 4) **egységesség:** a szemle lefolytatása és dokumentálása során a szakmai fogalmakat, jelöléseket egyértelműen és következetesen kell alkalmazni;
- 5) **halaszthatatlanság:** a szemle lefolytatását megalapozó körülmény tudomásra jutását követően késedelem nélkül intézkedni kell a szemle megkezdésére.

A szemle **eredeti állapotában nem ismételhető meg**, ugyanis a helyszín tárgya nem állítható úgy vissza (pl. a rajta lévő nyomok, anyamagmaradványok már nem lesznek megtalálhatóak, vagy nem olyan állapotban, mint az első alkalommal). Természetesen van lehetőség újabb szemle megtartására, de egyrészt annak bizonyító ereje már bizonytalan, másrészt pedig már egy megváltoztatott szemletárgyon zajlik, így az eredménye gyakran kétséges.

7.7.3. A helyszín meghatározása, a helyszín fajtái

Kriminálisztikai értelemben helyszín mindaz a hely, ahol a nyomozás szempontjából releváns bűnös esemény lezajlott. Ide sorolható az a terület is, szoros összefüggésben lehet a bűncselekmény közvetlen elkövetési helyével. (Például az elkövető megközelítési, távozási útvonala stb.) Ennek alapján a **helyszínt térbeli elhelyezkedés szerint három részre lehet osztani:**

- a szűkebb értelemben vett helyszín (pl.: a lakás ahol a bűncselekményt elkövették),
- a helyszín szűkebb környezete (pl.: az udvar),
- a helyszín tágabb környéke (pl.: az érkezés-távozás útvonala, a várakozás helye stb.).

A helyszín fajtái:

- 1) valódi helyszín,
- 2) a változtatott helyszín két csoportba sorolható: úgymint
 - a gondatlanul és a
 - szándékosan megváltoztatott helyszínek,
- 3) koholt helyszín,
- 4) többes (tagolt) helyszín,
- 5) mozgó helyszín,
- 6) élő helyszín.

7.7.4. A helyszínbiztosítás feladatai

A bűncselekmény vagy egyéb esemény helyszínének biztosítása rendőri tevékenység, és mint ilyen, **valamennyi szolgálati ág dolgozójának feladata lehet**. A helyszínbiztosítás során nem elegendő csupán a jogszabályoknak megfelelően eljárni, hiszen az intézkedés ugyan jogszerű lesz, de nem lesz feltétlenül szakszerű is. Ez utóbbihoz ugyanis még az is szükséges, hogy a helyszíni intézkedések megfeleljenek a krimináltaktikai ajánlásoknak, és segítsék a felderítést, valamint a későbbi bizonyítást.

- 1) **Elsősegélyben részesíti vagy részesített azokat, akik az esemény során megsérültek vagy megbetegedtek, valamint más ok miatt segítségre szorúlnak.**

Az élet- és vagyonbiztonság érdekében tett intézkedések a legfontosabb, elsődleges feladatai a rendőrnek. Ennek keretében a helyszínre be kell mennie, és ott a szükséges intézkedéseket meg kell tennie. Ennek során azonban a rendőr nem feledkezhet meg arról, hogy a helyszín eredeti állapota a mentésben résztvevők vagy mások tevékenysége, mulasztása következtében a lehető legkevesbé változzon meg. Ezeket a változtatásokat és az eredeti állapotot meg kell figyelni. Indokolt feljegyezni, hogy ki mozdította el. (Pl. a holttestet és a körülötte lévő tárgyakat, valamint pontosan milyen módon történt mindez - honnan hova -).

2) A szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért elkövetőt elfogja, a tanúkat visszatartja, az eseményben érintetteket, az eseményt észlelőket feltartóztatja.

Fontos, hogy az elkövető elfogása érdekében tett intézkedések ne járjanak a helyszín biztosításának ideiglenes megszűnésével (Pl: betöréses lopás helyszíne sértett távolléte esetén se maradjon őrizetlenül, egy fő lehetőség szerint mindig a helyszínt biztosítsa). Ha a helyszín biztosítása az elfogás érdekében tett intézkedések miatt nem valósulhat meg azonnal, akkor a helyszínen tartózkodó állampolgár (sértett, felfedező tanú stb.) azonnali és rövid kioktatása is célravezető lehet átmenetileg. Ez lehet akár egy mondat is, amellyel felszólítjuk, ne lépjen be a helyszínre és ne nyúljon semmihez a visszatérésünkig.

3) Az illetéktelen személyeket a helyszínről eltávolítja.

A helyszínbiztosító rendőr határozza meg a helyszínen jelenlévőknek, hogy mi az, amit a bizottság kiérkezéséig tehetnek, mihez nyúlhatnak, merre mozoghatnak. A rendőrségi törvény hatálya mindenkire vonatkozik, így a rendőrnek joga és kötelessége a bűncselekmény helyszínéről eltávolítani, oda be nem engedni bárkit, aki megítélése szerint az intézkedés eredményességét veszélyezteti. Ez különösen nehéz azokon a helyszínen, ahol például haláleset kapcsán meghatározott, erős tradíciók alapján a halottól el akarnak köszönni, nem akarják őt magára hagyni, vagy csak hangosan és látványosan szoktak búcsút venni. Ilyenkor nagyobb rendőri erőt kell a helyszínre vezényelni, ki kell nevezni egy helyszínbiztosítás parancsnokot, aki koordinál, és megfelelő, nyugodt hangnemben képes a sértettel és hozzátartozóival kommunikálni.

4) Körülhatárolja a helyszínt.

A közterületen lévő, valamint a közterülettel szervesen összekapcsolódó helyszíneknél minden esetben gondoskodni kell a terület lezárásáról, annak kordonszalaggal vagy egyéb eszközzel (például szolgálati gépkocsikkal) történő körbekerítéséről. Ha ez nem lehetséges, vagy egyéb okból indokolt, élő erővel kell a helyszínt körbekeríteni. Különösen indokolt lehet az élőerő alkalmazása például többes (tagolt) helyszínek mellékhelyszínein, illetve egyes tárgyak vagy nyomok biztosításánál, amelyek az eljárás szempontjából különösen relevánsak (például eldobott elkövetési eszköz a járdán, a fűben vagy az elkövetőtől származó térfogati lábbeli nyom biztosítása során a behatolás vélt helyének környezetében). A tájékozódást követően haladéktalanul intézkedni kell a helyszín körbekerítésének olyan módon történő alkalmazására (ha kell, a már kihelyezett kordonszalag áthelyezésével), amely a szemlebizottság vezetőjének megítélése szerint közbiztonsági és kriminalisztikai szempontból a legeredményesebb. Folyamatosan intézkedni kell arra vonatkozóan, hogy az elkerített területre csak az életmentés, elsősegélynyújtás, közvetlen veszélyhelyzet elhárítása érdekében és kizárólag az ilyen jellegű tevékenységet végző személyek léphessenek be. A szemlebizottság megérkezése után pedig a bizottságvezető engedélyével csak az léphet be, akinek a helyszínen tartózkodása meggyőződése szerint indokolt. Ennek megítélése egyéni mérlegelést igényel a helyszín jellege és kiterjedése, a szemlét végrehajtók száma, és egyéb szakmai indokok alapján.

Kiemelt vagy nagyobb helyszínek esetén javasolt a kettős kordon alkalmazása. Ennek lényege, hogy a helyszínt két nagy részre osztja. A *külső kordont* csak a hatóság tagjai léphetik át. A *belső kordonon* belüli területre pedig alapesetben csak a szemlebizottság tagjainak és parancsnokaiknak engedélyezhető a belépés – kizárólag teljes védőruházatban. A kettős kordon alkalmazásával elkerülhető, hogy a szűk értelemben vett helyszínt az intézkedő rendőrök vagy rendőri vezetők véletlenül kontaminálják, egyúttal biztosítható az is, hogy az ilyenkor szokásos gyors információáramlás a kollégák, vezetők és a szemlebizottság tagjai között az állampolgároktól és a sajtó munkatársaitól távol történjék.

A helyszín lezárásáról akkor is alaposan gondoskodni kell, ha az a helyszínbiztosító kiérkezése idején még mindig folyamatosan változik (például egy diszkó területe üzemelés közben, vagy egy kirabolt pénztár, ahol folyamatos a kiszolgálás). Arra való hivatkozással, hogy „sokan jártak ott”, „sokan megfogták” stb. nem lehet a helyszínbiztosítást ez esetben sem mellőzni, hiszen a sok nyom között ott lehet az elkövető is. Minden újabb nyom keletkezése növeli annak az esélyét, hogy a tettes által hátrahagyott nyom felülszennyeződik!

5) Eredeti állapotában megőrzi; megállapítja és megfigyeli, hogy megváltoztatták-e a helyszínt, miben változtatták meg, ha igen, ki és miért; a helyszínre érkező szemlebizottság vezetőjének jelentést tesz.

Fontos követelmény, hogy az elsőként kiérkező rendőr várja meg a szemlebizottságot, a helyszínt ne hagyja el, mivel csak ez a rendőr rendelkezik átfogóan valamennyi fontos információval. Az adatok helyszínbiztosító váltása esetén – a legnagyobb gondosság és körültekintés mellett – sem adhatók át veszteség vagy torzulás nélkül. A helyes eljárás az, ha a bizottság kiérkezése után annak vezetője ad engedélyt a helyszínbiztosító távozására vagy váltására. Ha a váltás elkerülhetetlen, akkor is fenn kell tartani a leváltott kolléga elérhetőségét a szemle teljes ideje alatt. Így szükség esetén a helyszínre visszarendelhető, vagy tőle a releváns információ telefonon beszerezhető.

A helyszínen történt változtatás minimalizálása és figyelemmel követése, a változtatások feljegyzése kulcsfontosságú lehet egy cselekmény megítélésakor. Hasznos lehet érkezéskor a helyszín állapotáról néhány gyors fénykép- vagy videófelvétel készítése. A szemlebizottság a szemle végén a végső következtetést az előzményi adatok (például a felfedezés körülményei, halott esetében kórtörténet) és a helyszíni adatok (a holttest helyzete, a felkutatott nyomok, anyagmaradványok fajtái, helyzete stb.) együttes mérlegelését követően vonja le. Sok esetben apró momentumok dönthetnek a végső következtetések megállapításakor.

Ilyen lehet például, hogy a mentőorvos általi holttestmozgatást megelőzően az elhunyt milyen pozícióban feküdt; vagy a cselekmény megítélése szempontjából döntő jelentőségű lehet, hogy egy adott nyílászáró nyitva, csukva vagy zárva volt-e a rendőr kiérkezésekor; a halál idejének megállapítása kapcsán hasznos többletinformáció lehet, hogy a lámpa fel volt-e kapcsolva stb.

A helyszínbiztosító rendőr (vagy a biztosítás parancsnoka) jelentést tesz a szemlebizottság vezetőjének kiérkezésekor az addig tett intézkedéseiről, a helyszínen történt változásokról, változtatásokról, és átadja az általa feljegyzett személyi adatokat, valamint egyéb információkat. A jelentéstétel összeszedett és mindenre kiterjedő legyen.

Annak érdekében, hogy a helyszínen elkerülhető legyen a kontamináció (a helyszín beszennyezése, egyúttal saját magunk beszennyeződése), mindenekelőtt viselni kell a védőfelszerelést. Ez minimálisan a gumikesztyű, szájmasc, de lehetőség szerint lábvédő huzat és teljes papíruha.

7.7.5. A szemle szakaszai

A szemle két részre osztható:

- **statikus (általános összképrögzítő) szakasz:** a jelenlévő dolgok és jelenségek nyugalmi állapotukban képezik a szemle tárgyát. Az összképrögzítési cél a lehető legkevesebb mozgással, a szemle tárgyának minimális megváltoztatásával érendő el. Ezért csak olyan rögzítési eszközöket, eljárásokat lehet alkalmazni, amelyek az eredeti állapotot nem változtatják meg (leírás, fényképezés, rajz).
- **dinamikus (nyomkutató) szakasz:** Ebben kell felkutatni, megvizsgálni, és megfelelő módon kell rögzíteni valamennyi olyan dolgot, jelenséget, elváltozást, amely a

bűncselekmény elkövetőjével kapcsolatban releváns lehet, és támpontot nyújthat a bűncselekmény elkövetőjének felderítéséhez és tárgyi bizonyítékot képezhet.

A gyakorlatban a statikus és a dinamikus szakasz keveredhet.

7.7.6. A szemle jegyzőkönyv

A szemle jegyzőkönyv készítésének célja a szemle eredményeinek rögzítése. Alapvető követelmény mind az eljárásjog rendelkezése, mind az egyes rögzítési módokra vonatkozó technológiai szabályok betartása, hogy a jegyzőkönyv és mellékletei hű képet adjanak a szemle tárgyról és a szemle során történetekről, hogy ezek alapján a szemle lefolytatása rekonstruálható, eredményei később értékelhetők, felhasználhatók legyenek. Ebből következik, hogy minden eseményt rögzíteni kell (pl.: személyek érkezése/távoztása, helyszínt megváltoztása), továbbá olyan nyomrögzítési eljárásokat is bele kell foglalni, amelyek esetleg eredményre nem vezettek.

A szemle eredményeinek rögzítése jegyzőkönyvben, fénykép-, és/vagy videofelvételen, helyszínrájon történik

A szemle jegyzőkönyv részei: bevezető-, leíró-, záró rész, valamint a mellékletek.

Bevezető rész:

- 1) helyszíni szemle ideje és helye,
- 2) szemle oka vagy célja,
- 3) bizottság tagjainak neve és hivatalos minősége,
- 4) részt vevő személyek neve és adatai,
- 5) szemle lefolytatásának körülményei,
- 6) helyszínt időjárási és látási viszonyai.

Leíró rész:

- 1) a bizottság által szemrevételezett helyek, helyiségek,
- 2) a megvizsgált dolgok és jelenségek,
- 3) a vizsgálatok módszere,
- 4) az alkalmazott eljárások és ezek eredményei.

Záró rész:

- szemle során lefoglalt tárgyak, bűnjel, minták felsorolása,
- a szemlén részt vevő személyek a szemle lefolytatásával vagy megállapításaival kapcsolatban tett észrevételei,
- a szemle befejezésének pontos felvétele.

A szemle jegyzőkönyv mellékletei lehetnek:

- 1) bűnjel jegyzéke (eredetben rögzített és lefoglalt tárgyak),
- 2) fényképmelléklet, videofelvételek,
- 3) helyszínvázlat, helyszínrája,
- 4) szakértő/szaktanácsadó véleménye/nyilatkozata,
- 5) helyszínbiztosító jelentése,
- 6) szolgálati kutyavezető jegyzőkönyve,
- 7) a szemlebizottság vezetőjének jelentése (tartalmazza mindazon szubjektív megállapításokat, következtetéseket, hipotéziseket, amelyek főszabály szerint nem kerülhetnek a jegyzőkönyvbe),
- 8) egyéb tárgyak (pl. kulcs, amellyel a helyszínt lezárták).

7.7.7. A szemlebizottság tagjai, feladataik a helyszínen

A szemlebizottság munkáját a **bizottságvezető** irányítja, aki egy személyben felelős a büntetőeljárásról szóló törvény szemlével kapcsolatos előírásainak, a hatályos normák és közjogi szervezetszabályozó eszközök, továbbá a kriminalisztikai elvek érvényre juttatásáért. **Feladata** a helyszíni szemle tervszerű irányítása, a helyszínen megjelent egyéb résztvevőkkel való kapcsolattartás, a szemle lefolytatásáról készített szemlejegyzőkönyv hiteles, pontos elkészítése.

A bizottság másik állandó tagja a **bűnügyi technikus**, aki szaktanácsadóként működik közre. Feladata, hogy a bizottságvezető irányításával felkutassa, előhívja és rögzítse a helyszínen található és a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható nyomokat, nyomhordozókat és anyagmaradványokat. Az élet elleni bűncselekményeknél állandó tag a **rendőrorvos** is. A bizottság munkáját segíthetik még az egyes szakterületeken jártas **szakértők, szaktanácsadók**.

7.7.8. A szemle lezárása

A szemle befejezésével egy időben a helyiségeket vagy a nyílt terepet elhagyva áttekintő fényképfelvételek/videó felvétel készítése ajánlott annak állapotáról. Ezek a „**búcsúfelvételek**” hasznosak lehetnek, ha utólag kérdésként merül fel, hogy a bizottság a helyszínt milyen állapotban hagyta hátra, mielőtt azt lezárta vagy a hozzátartozónak átadta.

Ha a szemle magánterületen zajlott, akkor a tulajdonosnak vagy a területet jogszerűen használó személynek (például bérlőnek) kell átadni. Itt fontos megjegyezni, hogy a tulajdonosi minőséget vagy az egyéb **jogosultságot ellenőrizni kell** (például friss tulajdoni lap, lakcímkártya, közjegyzői határozat bemutatásával). A jogosultság igazolásának hiányában a terület – szemlét követő azonnali – átadása nem javasolt. Ha a területet átadására megnyugtató módon nem kerülhet sor, vagy a szemletevékenységet követően ott még további (például szakértői) vizsgálatok lefolytatása szükséges, úgy **azt le kell zárni**, (a zárat és a nyílás helyét) hatósági pecséttel kell ellátni úgy, hogy annak esetleges eltávolítása később megállapítható legyen. A lezárás tényét fénykép- vagy videó felvételen dokumentálni kell.

7.8. A kihallgatás

Krimináltaktikai értelemben a **kihallgatás** a személyek eljárási szabályokhoz kötött kikérdezésének, a vallomás (nyilatkozat) beszerzésének módszere.

Tárgya lehet minden olyan kérdés, amelynek az eljárás lefolytatása szempontjából jelentősége van, így kiterjedhet mind a bizonyítás tárgyához tartozó, mind a felderítést, az eljárás sikeres lefolytatását szolgáló tényekre. A kihallgatás jelentősége abban van, hogy egyes kérdések tisztázását, egyes felderítési és bizonyítási feladatokat kihallgatás nélkül meg sem lehet oldani.

A kihallgatásnak kettős célja van: egyrészt, hogy megismerjük a kihallgatott személy tudatában a vizsgálat tárgyát képező múltbeli eseményről megmaradt, rögződött tényeket, valamint az üggyel, illetve az eljárás szempontjából releváns kérdésekkel kapcsolatos álláspontját, véleményét, másrészt ez olyan módon történjen, hogy a kihallgatott által elmondottakat a bizonyításban is felhasználhassuk.

A **kikérdező jellegű adatgyűjtést** (a meghallgatást) a kihallgatástól az határolja el, hogy az eljárás során az ügyfelet jogaira és kötelezettségeire történő kioktatást követően, eljárásjogi alakiséghez kötött módon meghallgatva őt kihallgatjuk, ezen mozzanat hiánya esetén a kikérdezésre kerül sor.

A múltbeli eseménnyel kapcsolatban rögződött adatok mennyisége, minősége részben külső körülményektől, jórészt pedig az egyén személyes tulajdonságaitól, aktuális állapotától függ. Ahhoz, hogy a kihallgatott személytől megtudott tényeket a felderítés mellett bizonyítékként is felhasználhassuk, a kihallgatás minden fajtája esetében be kell tartani az arra vonatkozó eljárási szabályokat, és az alkalmazott kihallgatási taktika se lépheti át a törvény szabta kereteket. Emiatt a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezéseivel ellentétesen folytatott kihallgatás eredménye bizonyítékként nem használható fel.

A kihallgatás fajtái: a panaszfelvétel, a sértett, a tanú, a terhelt kihallgatása, a szembesítés, a szakértő meghallgatása.

A kihallgatás menetét, taktikáját a kihallgatás fajták egyes sajátosságai mellett még más szempontok is **befolyásolhatják:**

- 1) a kihallgatott személy eljárásbeli pozíciója,
- 2) életkora,
- 3) vallomásának jellege, tartalma,
- 4) hogy hányadszor, illetőleg milyen kihallgatási szituációban vesz részt,
- 5) továbbá, hogy a kihallgató és a kihallgatott először találkozik-e egymással,
- 6) hogy az adott kihallgatás milyen célt szolgál, és
- 7) milyen lehetőség volt a felkészülésre.

7.9. A bűnügyi munkát segítő nyilvántartások

A nyilvántartások jogszabályokban meghatározott tartalommal, és meghatározott eljárási rendben tartalmazznak adatokat, személyes adatokat, bűnügyi személyes adatokat, amely bűnüldözési, bűnfelderítési célból kezelhetők. **A teljesség igénye nélkül az alábbi nyilvántartások szolgálhatják a bűnüldözési érdeket:**

- 1) Integrált portál alapú lekérdező rendszer (IPL)
 - személyi adat- és lakcímnyilvántartás,
 - gépjármű-nyilvántartás,
 - okmánynyilvántartások (személyazonosító igazolvány, útlevél, vezetői engedély),
 - bűnügyi nyilvántartás (hazai, tagállami) (büntettesek nyilvántartása, büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása, nem büntetett, de hátrányos jogkövetkezmények hatálya alatt állók, tagállami ítéletek),
 - Állóképes Arckép Azonosító Rendszer.
- 2) HERMON, KÖNYIR (körözési nyilvántartási rendszer)
- 3) RZS Neo saját nyilvántartásai (személy, esemény, térkép, közlekedési balesetek, Netzsaru stb.)
- 4) Keresőmotorok, statisztikák
- 5) DNS profil nyilvántartások, ujjnyomat nyilvántartások
- 6) TakarNet Földhivatali Információs Rendszer (ingatlan-nyilvántartás)
- 7) Cégnylvántartás
- 8) FANY (BV nyilvántartó, helyi szerveknél kialakított végpontokkal)
- 9) Mobilszolgáltatók nyilvántartásai (területi szerveknél végpontok, illetve cellainformációk)
- 10) ALFONZ nyilvántartás
- 11) Lőfegyver-nyilvántartás
- 12) Előkészítő eljárások, leplezett eszközök alkalmazásának adatai

7.10. A szakértői vélemények szerepe a bizonyításban

A büntetőeljárásban, ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez *különleges szakértelem* szükséges, **szakértőt**, ha pedig a bizonyítási eszközök felderítéséhez, felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez *különleges szakismeret* szükséges, akkor **szaktanácsadót kell alkalmazni**. A **szakértői vélemény** bizonyítási eszközként szolgálja a büntetőeljárás során az objektív igazság felderítését, míg a **szaktanácsadói nyilatkozat** pedig a bizonyítási eszközök felkutatásának menetét, a szakember nyilatkozatát rögzíti. A szakvéleményt **szakértő vagy eseti szakértő** (a továbbiakban együtt: szakértő) adhat. Jogszabály meghatározhatja azokat a szakkérdéseket, amelyekben meghatározott szakértő jogosult véleményt adni.¹³² **Szaktanácsadó igénybevétele** a Be. alapján kizárólag műszeres vallomás-ellenőrzés esetén kötelező,¹³³ minden más esetben a hatóság mérlegeli annak indokoltságát (pl. informatikai eszközök lefoglalásakor).

A büntetőeljárásban szakvélemény adására jogosultak körét jogszabályok határozzák meg. A büntetőeljárásban lehetőség nyílik a szakértői vélemény mellett a **magánszakvélemény** büntetőeljárásban történő alkalmazására¹³⁴ is. Erre akkor kerülhet sor – a terhelt és védőjének indítványa alapján –, ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a szakértő kirendelésére vonatkozó terhelti, védői indítványt elutasította, illetve, ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság nem az indítványukban megjelölt szakértő kirendeléséről határozott.

A szakértők szakértői véleményüket **kirendelés alapján** készítik el, amelyért **díjazásra jogosultak**. Kirendelésüket követően – meghatározott eljárási rendben – kötelesek a szakértői véleményüket határidőre elkészíteni. A kirendelés alapján – főszabály szerint – a közreműködést **nem tagadhatják meg**. Felróható mulasztásukkal kapcsolatos működési körükben **történt kötelelességszegés miatt a felmerült bűnügyi költség megtérítésére kötelezettek**, illetve **rendbírsággal sújthatóak**.

Magyarországon a Belügyminisztériumon belül működő **Nemzeti Szakértői és Kutató Központ** által alkalmazott szakértők és szaktanácsadók 66 szakértői- és két szaktanácsadói területen (poligráfós vizsgálat és álló arcképelemzés) adnak szakvéleményt, illetve szaktanácsadói nyilatkozatot. A rendőrség jellemzően ezen intézmény szakértőit rendeli ki, amelyet az NSZKK térítésmentesen végez a nyomozó hatóság számára.

¹³² A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 188. § (1)-(3) bekezdés

¹³³ Be. 212. § (2) bekezdés

¹³⁴ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 190. § (2) bekezdés alapján.

VIII.

A rendőrség megelőzési feladatai

8.1. A bűnmegelőzés fogalma, elméleti megközelítése

8.1.1. A bűnmegelőzés fogalma

Az Európai Tanács határozatában foglalt definíció, szerint a bűnmegelőzés kiterjed mindazokra az intézkedésekre, amelyek célja a bűnözésnek és az állampolgárok biztonságérzete hiányának mind mennyiségi, mind minőségi értelemben való csökkentése vagy az ahhoz egyéb módon való hozzájárulás, akár a bűncselekmények elkövetésétől való közvetlen elrettentés, akár a bűnözés lehetőségének és okainak visszaszorítására irányuló szakpolitikák és fellépések révén.¹³⁵

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével.¹³⁶ A bűnmegelőzés a kriminálpolitika része.

A bűnmegelőzés össztársadalmi feladat ezért az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire – a helyi önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra – telepíti.

8.1.2. A bűnmegelőzés elméleti megközelítései

A bűnmegelőzés irányultsága szerint alapvetően két formája különböztethető meg, a szituatív és a szociális bűnmegelőzés.

- A szituatív bűnmegelőzés a bűnalkalmak csökkentése érdekében kifejtett tevékenységek összessége, melyre példa a járőrözés, a közvilágítás javítása, a különböző riasztórendszerek, stb.
- A szociatív bűnmegelőzés ezzel szemben a bűnmegelőzés általános céljaként is megfogalmazott tevékenységet jelöli, mely az elkövetővé, illetve az áldozattá válás megelőzését célozza.

Az orvosi szakirodalom által a prevencióra alkalmazott felosztást követve a prevenció alábbi típusai különböztethetők meg.¹³⁷

- elsődleges (primer) megelőzés – a társadalom egészére kiterjedő, a bűnözésre hatást gyakorló szociális, jogi és gazdasági okok kezelése, befolyásolása,
- másodlagos (szekunder) megelőzés – a még nem kriminalizálódott, de már a veszélyeztetett kategóriába tartozó egyének, illetve csoportok megszólítása,
- harmadlagos (tercier) megelőzés – a bűnismétlés megelőzését célzó intézkedések összessége.

¹³⁵ Az Európa Tanács 2009/902/IB HATÁROZATA (2009. november 30.) – az európai bűnmegelőzési hálózat (EUCPN) létrehozásáról.

¹³⁶ A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat.

¹³⁷ Szabó Erika: Bűnmegelőzés és áldozatvédelem a rendőrségi pszichológus szemével. Pécs 2003. 111. p.
<http://www.pecshor.hu/periodika/2003/szabo.pdf>

8.2. A bűnmegelőzés az állami és önkormányzati feladatellátás rendszerében, szervezete, feladatai, fogalmi alapjai.

8.2.1. A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács

A Kormány a magas szintű közbiztonság megteremtése és fenntartása, a bűnözés visszaszorítása, a bűnözést kiváltó jelenségek, a bűnalkalmak és a bűnelkövetők ellen történő következetes fellépés érdekében tett intézkedéseinek erősítésére, továbbá a bűnmegelőzés új modelljének hatékony működtetésére, valamint a bűnmegelőzés érdekében szükséges cselekvési tervek kidolgozásának és végrehajtásának koordinálására hozta létre a **Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácsot**.¹³⁸

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács (a továbbiakban: NBT) feladatai:

- 1) a legújabb tudományos eredményekre figyelemmel kidolgozza és a Kormány elé terjeszti a bűnmegelőzés új nemzeti stratégiájának a tervezetét;
- 2) összehangolja a bűnmegelőzés új nemzeti stratégiájának a megvalósítását, ennek keretében közreműködik a bűnmegelőzést megvalósítani hivatott cselekvési tervek kidolgozásában és figyelemmel kíséri azok gyakorlati megvalósulását;
- 3) javaslatokat dolgoz ki a Kormány számára a bűnmegelőzési programok és feladatok megvalósítását szolgáló erőforrások elosztására és felhasználására;
- 4) kezdeményezi és ösztönzi a bűnözést gerjesztő folyamatok és a bűncselekmények elkövetését elősegítő okok, körülmények ellen ható intézkedéseket;
- 5) kezdeményezi a bűnmegelőzés különböző területeit érintő jogszabályok megalkotását, valamint véleményezi az e tárgykört érintő jogszabályok és más kormányzati intézkedések tervezeteit, azok hatálybalépését követően közreműködik a végrehajtás folyamatos ellenőrzésében;
- 6) összehangolja a központi közigazgatási, valamint a rendvédelmi szervek bűnmegelőzéssel összefüggő tevékenységét, segíti a helyi bűnmegelőzési szervezetek szakmai tevékenységét;
- 7) együttműködik a külföldi és a nemzetközi bűnmegelőzési szervezetekkel;
- 8) közreműködik a magyarországi közigazgatási, valamint rendvédelmi szervek, illetve a helyi bűnmegelőzési szervezetek külföldi és nemzetközi bűnmegelőzési szervezetekkel történő együttműködésének a koordinációjában;
- 9) közreműködik az egységes országos bűnmegelőzési felvilágosító és tájékoztatási rendszer, valamint a bűnmegelőzési képzés szakmai követelményei kialakításában;
- 10) tevékenyen közreműködik a bűnmegelőzés magyarországi és külföldi legjobb gyakorlatainak elterjesztésében, segíti a bűnmegelőzés szakmai ismereteinek, valamint magyarországi és külföldi legjobb gyakorlatainak a rendészeti oktatásban és a képzésekben történő hasznosítását;
- 11) részt vesz a Kormány bűnmegelőzési programjának, valamint a bűnmegelőzés és a bűnözés előző évi helyzetét értékelő jelentésének az elkészítésében;
- 12) közreműködik az áldozatsegítés, valamint a rendészeti szervek, illetve a rendészeti oktatási és tudományos tevékenységet végző intézmények bűnmegelőzési munkájának a támogatásában;
- 13) a büntetőpolitika és a bűnmegelőzés elvi megalapozását segítő hatékonysági vizsgálatokkal és módszertani tanulmányokkal támogatja a Kormány közbiztonsági célkitűzéseinek a megvalósítását;

¹³⁸ A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácsról 1087/2011. (IV. 12.) Korm. határozat.

- 14) közreműködik a bűnmegelőzés szakmai törekvései érdekében szükséges és indokolt projekteknek az erre a célra rendelkezésre álló forrásokból történő támogatásában;
- 15) közreműködik a megyei bűnmegelőzési tanácsok kialakításában, és koordinálja azok működését.

Az NBT létszáma és tagjainak kinevezése:

- Az NBT létszáma – az NBT elnökét és társelnökeit is beleértve – legfeljebb huszonnyolc fő.
- Az NBT elnöke a miniszterelnök által kinevezett személy.
- Az NBT társelnökei a rendészetért felelős miniszter és a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter.

Az NBT munkáját a rendészetért felelős miniszter a titkárság útján szervezi meg és hangolja össze. A rendészetért felelős miniszter évente beszámol a Kormánynak az NBT működéséről és tájékoztatást ad a bűnözés előző évi alakulásáról, valamint a bűnözéskezelési intézkedések hatékonyságáról. A bűnmegelőzés országos napja április 12-e, az NBT létrehozásának a napja.

8.3. A megelőzési feladatok jogszabályi alapjai

8.3.1. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló Országgyűlési határozat (a továbbiakban: TBNS)¹³⁹ volt Magyarország első bűnmegelőzési stratégiája, amely a bűnmegelőzést a társadalompolitika részeként értelmezve egy olyan koncepciót próbált érvényre juttatni, amely a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódva ugyan, de annál jóval szélesebb hatósugárban célozza meg a bűncselekmények számának csökkenését, a közbiztonság és a lakosság biztonságérzetének javítását.

8.3.2. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia

A Kormány a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát (2013-2023) (továbbiakban: Stratégia) 2013-ban alkotta meg.¹⁴⁰

A bűnmegelőzés új nemzeti stratégiáját az NBT készítette. A Stratégia megalkotásában szakmai együttműködő partner volt az NBT – a Belügyminisztérium és az ORFK.

A Stratégia középtávú szakpolitikai stratégiának tekinthető, tíz évre, 2023-ig határoz meg célokat a bűnmegelőzés vonatkozásában. A stratégia részét képezi a 2013-2015 közötti időszakra vonatkozó intézkedési terv, amely az ezen idő intervallumban elindítani tervezett bűnmegelőzési témájú projekteket (intézkedések) tartalmazza.

A Stratégia célja egy komplex dokumentum létrehozása volt, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek figyelembevételével meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezetfejlesztési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges ossztársadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén.

A Stratégiában meghatározott bűnmegelőzés alapelvei

- 1) **Általános célok:** Magyarország kriminál politikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő

¹³⁹ A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat.

¹⁴⁰ A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat.

védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Jelen stratégiai dokumentum ezen kriminál politikai célok megvalósítását kívánja szolgálni.

A stratégiai dokumentumban megfogalmazott prioritások, beavatkozási területek és intézkedések alapján lehetőség nyílik arra, hogy javuljon a közbiztonság; csökkenjen a közterületen elkövetett bűncselekmények száma; csökkenjen a korábban bűncselekményeket elkövetők visszaesési rátája; csökkenjen a gyermek és fiatalok veszélyeztetettsége; csökkenjen az áldozattá válás veszélye, ugyanakkor az áldozattá vált személyek segítése és a bűnözés okozta károk kezelése a jelenleginél hatékonyabb és teljesebb körű legyen.

A bűnmegelőzési szakpolitikát a kriminálpolitika részeként a többi társadalompolitikával összhangban kell értelmezni, kialakítani.

- 2) **A bűnmegelőzés elvi háttere:** A közbiztonság a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek kialakítása és megőrzése közös ügy. A büntető igazságszolgáltatás önmagában nem elég hatékony a kriminalitási probléma kezelésére, az önállósult bűnmegelőzési politikával és áldozatpolitikával kiegészített kriminálpolitika az egyes társadalmi feszültségforrások és devianciák – ideértve a bűnözést is – koncentráltabb, s így hatékonyabb kezelését jelenti.

Bűnmegelőzés alatt minden olyan intézkedést és beavatkozást értünk, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést gerjesztő okok hatásának mérséklésével vagy az áldozattá válás megelőzésével. A jó bűnmegelőzési politika nem egyetlen dimenzióban – hagyományosan az elkövetővé válás megelőzésének dimenziójában – értelmezi a prevenciós feladatokat, hanem célba veszi a bűnelkövetés minden lehetséges aspektusát: az elkövetőt, az áldozatot és a bűncselekményi szituációt is.

A komplex bűnmegelőzési megközelítésnek egyszerre kell rövid, közép- és hosszú távon eredményt elérnie, így egyaránt feladata lehet egy bűnözési szempontból súlyosan fertőzött terület, például egy közpark környékének biztonságosabbá tétele. Az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire – a helyi önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra – telepíti. Ezt a felelősség megosztást a partnerség elve fejezi ki. A bűnmegelőzés koncepciója szerint a bűnmegelőzési tevékenység az állam, a közösségek és a polgárok közötti folyamatos kommunikáció során alakul: ebben a folyamatban fejeződnek ki a helyi érdekek és problémák, fogalmazódnak meg a problémákhoz igazodó megoldási javaslatok, és történik meg a sikerekről vagy kudarcokról szóló visszacsatolás.

A bűnmegelőzés alapelve a társadalom hagyományos közösségeiben meglévő szolidaritás támogatása, az alulról induló, összefogáson alapuló kezdeményezések felkarolása. A bűnmegelőzés szakmai törekvései közé tartozik a társadalmi befogadás és a tolerancia erősítése, az előítéletek elleni fellépés, a diszkrimináció minden formája elleni következetes küzdelem és a bűncselekmény következtében elszenvedett károk reparálását célzó helyreállító igazságszolgáltatási eszközök minél szélesebb körű alkalmazása.

- 3) **Kapcsolódások és lehatárolás:** A stratégia átfogóan kezeli a bűnmegelőzés témakörét. A Stratégia nemzeti stratégia, ezért Magyarország területére koncentrál, így a hazai előzmények és a bűnözési helyzet értékelése alapján jelöli ki a szükséges cselekvési irányokat, ugyanakkor figyelemmel van a nemzetközi dokumentumokban

megfogalmazott elvekre és javaslatokra, az Európai Unió egyes tagállamainak már bevált jó bűnmegelőzési gyakorlataira is.

A bűnmegelőzés a kriminálpolitika része. A kriminál politika nemcsak azt határozza meg, hogy milyen magatartásokat kell büntetendővé nyilvánítani, illetve, hogy a büntetendő cselekmények elkövetőit milyen mértékben kell büntetni, hanem kijelöli a bűnözéssel szembeni küzdelem büntető igazságszolgáltatási rendszerén túlnyúló feladatokat is. A társadalompolitikába beágyazott kriminálpolitika foglalkozik a bűnmegelőzés, az áldozatsegítés, a mediáció és a bűnüldözés hatékony módszereivel, illetve a bűnözés okozta hátrányok mérséklésével kapcsolatos feladatokkal is. A stratégia figyelemmel van továbbá a kriminálpolitika egyéb, bűnmegelőzésen kívüli célkitűzéseire is.

4) A stratégia kiemelt beavatkozási területei

A Stratégia

- a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok,
- a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésével kapcsolatos célok,
- az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével kapcsolatos célok és
- a bűnismétlés megelőzéséhez szükséges célok

elérésére fókuszál.

8.4. A Rendőrség bűnmegelőzési feladatai

8.4.1. A Rendőrség jogszabályokban meghatározott bűnmegelőzési feladatai

A Magyarország Alaptörvényben (2011.április 25.) és az Rtv.-ben meghatározott feladatai kiterjednek a bűnmegelőzési feladatok ellátására is.

*A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.*¹⁴¹

A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és a törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzése, valamint az idegenrendészeti és menekültügyi feladatok ellátása.

A rendőrség az Alaptörvényben, törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli, ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat,¹⁴²

8.4.2. Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységének fogalma, alapelvei¹⁴³

A rendőrségi bűnmegelőzés a Rendőrség központi és területi bűnmegelőzési egységei által koordinált, az állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel, gazdasági

¹⁴¹ Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok 46. cikk.

¹⁴² Megállapította az Rtv. 1. § (1).

¹⁴³ A Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás
http://www.police.hu/sites/default/files/20_2010_0.pdf

társaságokkal, valamint az állampolgárokkal és azok közösségeivel együttműködve végzett olyan rendőri tevékenység, amely a bűncselekmények számának csökkentését, a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítását, továbbá az áldozattá és az ismételt áldozattá válás megelőzését szolgálja.

A bűnmegelőzési szemléletnek minden rendőri tevékenység során érvényesülnie kell, érvényre juttatva egyidejűleg az egyes bűncselekményekre reagáló reaktív megközelítés mellett a bűncselekmények megelőzését célzó proaktív szemléletet.

A bűnmegelőzés – mint összetársadalmi feladat – minél hatékonyabbá tétele érdekében a rendőri szerveknek kezdeményezniük kell az állami és önkormányzati szervek, társadalmi szervezetek, gazdasági társaságok és az állampolgárok, valamint azok közösségei bevonását a bűnmegelőzési tevékenységbe.

A Rendőrség bűnmegelőzési feladatai általános és speciális feladatokra oszlanak.

8.4.3. A rendőrségi bűnmegelőzés szervezete

Az ORFK bűnmegelőzési tevékenységét központi, területi szervei útján látja el.

A központi bűnmegelőzési egység: az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztályának az ORFK Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló ORFK utasításban megjelölt, bűnmegelőzésért felelős szervezeti eleme.

A területi bűnmegelőzési egység a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési osztálya;

A Rendőrség központi és területi bűnmegelőzési egységei a Rendőrségen a bűnügyi szolgálati ág keretében működnek.

Ha a rendőrkapitányságon nincs függetlenített bűnmegelőzési előadó, a rendőrkapitányság vezetője koordinátort jelöl ki a rendőrkapitányságot érintő bűnmegelőzési feladatok végrehajtására és a bűnmegelőzési tevékenység rendőrkapitányságon belüli koordinálására. A bűnmegelőzéssel összefüggő feladatokat a kijelölt személy munkaköri leírásában szerepeltetni kell.

A központi és területi bűnmegelőzési egységek koordinálják a Rendőrség központi és területi bűnmegelőzési tevékenységét. A rendőri szervek bűnmegelőzési kezdeményezéseiről a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bűnmegelőzési szervvel egyeztetni kell.

8.5. A Rendőrség általános bűnmegelőzési feladatai

8.5.1. A Rendőrség bűnmegelőzési szerveinek általános feladatai

A központi bűnmegelőzési egység

- 1) ellátja a Rendőrség bűnügyi tevékenységének szakmai irányításáról szóló ORFK utasításban megjelölt feladatokat a bűnmegelőzési szervezeti elemek vonatkozásában;
- 2) elkészíti a Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló éves jelentést, amelyet február 28-ig felterjeszt az ORFK vezetőjének;
- 3) ellenőrzési terv keretében évente értékeli a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok bűnmegelőzési tevékenységét, szükség esetén javaslatokat fogalmaz meg a munka színvonalának emelése érdekében szükséges intézkedésekről;
- 4) figyelemmel kíséri a nemzetközi és országos szakmai pályázatokat, önállóan pályázik, továbbá azokról értesíti a területi bűnmegelőzési egységeket, és segítséget nyújt a pályázatok elkészítéséhez;
- 5) kapcsolatot tart a bűnmegelőzésben érintett, nemzetközi és hazai állami, társadalmi, gazdasági szervekkel, szervezetekkel;

- 6) a sajtóval történő kapcsolattartás rendjéről szóló ORFK utasítás figyelembevételével felvilágosító tevékenységet folytat, tájékoztatja a sajtót az aktuális bűnmegelőzési ajánlásokról, felhívja a figyelmet az egyes bűncselekmények megelőzési lehetőségeire;
- 7) szakmai képzéseket szervez a területi bűnmegelőzési egységek munkatársai, továbbá a bűnmegelőzési koordinátorok, illetve előadók részére, közreműködik a minisztériumok, az állami, társadalmi és gazdasági szervek, valamint a területi szervek által országosan szervezett képzésekben;
- 8) központi adatbázisba összegyűjti, rendszerezi, és egységes formába rendezi a helyi, a területi és országos szinten jól működő programokat, kezdeményezéseket, amelyet rendszeresen frissít, és hozzáférhetővé tesz a rendészetért felelős minisztérium, a Nemzeti Nyomozó Iroda, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság, a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok és a rendőrkapitányságok számára
- 9) tanulmányozza a külföldi bűnmegelőzési megoldásokat, és azok, valamint a hazai tapasztalatok felhasználásával új megelőzési és reagálási módokat dolgoz ki a szakirányítása alatt álló szervektől érkező problémákra.

A területi bűnmegelőzési egységek

- 1) elkészítik a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok bűnmegelőzési koncepcióit;
- 2) ellenőrzési terv keretében évente értékelik a szakirányításuk alá tartozó rendőrkapitányságok bűnmegelőzési tevékenységét, szükség esetén javaslatokat fogalmaznak meg intézkedések megtételére a munka színvonalának emelése és a felmerült szakmai problémák megoldása érdekében;
- 3) évente jelentést készítenek a rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési tevékenységéről, a jelentést a tárgyévut követő év január 31-ig felterjesztik a központi bűnmegelőzési egységnek;
- 4) minden év december 15-ig elkészítik a következı évi munkatervet, és azt a szakirányító szervnek felterjesztik;
- 5) igény szerint – a pénzügyi feltételek megléte esetén – szakmai képzéseket szerveznek a rendőrkapitányságok és az együttműködő állami, önkormányzati és társadalmi szervek, szervezetek, gazdasági társaságok munkatársai számára
- 6) együttműködnek a bűnmegelőzésben szerepet vállaló megyei (fővárosi) és regionális állami és önkormányzati szervekkel, társadalmi szervezetekkel, gazdasági társaságokkal;
- 7) tájékoztatják a helyi és területi médiumokat az aktuális bűnmegelőzési ajánlásokról
- 8) összegyűjtik a bűnmegelőzés szempontjából releváns bűnügyeket, a lakossággal ismertetik a levont következtetéseket, az azokhoz kapcsolódó megelőzési tanácsokat az áldozattá válás elkerülése érdekében, valamint az elkövetővé válás megelőzése céljából a jogerősen elítélt elkövetőre kiszabott büntetést, illetve egyéb körülményeket.

A rendőrkapitányságok

- 1) közreműködnek a városi, kistérségi bűnmegelőzési koncepció kidolgozásában;
- 2) évente jelentést készítenek a rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységéről, amelyet a tárgyévut követő év január 15-ig felterjesztenek a területi bűnmegelőzési egységnek;
- 3) minden év december 1-jéig elkészítik a következı évi munkatervet, és azt a területi bűnmegelőzési egységnek felterjesztik;
- 4) kapcsolatot tartanak az illetékeségi területeiken működő

- államigazgatási szervekkel,
 - önkormányzatok illetékes bizottságaival, hivatali szerveivel és intézményeivel,
 - bűnmegelőzésben érdekelt társadalmi szervezetekkel, lakossági önszerveződésekkel, csoportokkal;
- 5) évente elkészítik a bűnmegelőzési célú helyi bűnügyi helyzetfelmérést, amelynek alapján meghatározzák a problémákat és azok okait;
 - 6) az illetékességi területén működő állami, önkormányzati és társadalmi szervezeteket bevonva – a bűnügyi és rendészeti szervezeti egységek együttműködésével – megoldásokat dolgoznak ki a feltárt problémákra;
 - 7) az áldozattá válás elkerülése érdekében tájékoztatják a helyi médiumokat az aktuális ajánlásokról;
 - 8) vezetői meghívják a területi bűnmegelőzési szerv vezetőjét a bűnmegelőzési témát érintő értekezletekre.

A rendőrkapitányságok és területi bűnmegelőzési egységek folyamatosan értékelik a lakosságot leginkább érintő bűncselekmények, szabálysértések alakulását, különös tekintettel valamely bűncselekmény elkövetési gyakoriságának ugrásszerű növekedésére vagy sorozatos elkövetésére. A rendőrkapitányságok és területi bűnmegelőzési egységek jelzik az új elkövetési formákat, illetve problémákat a szakirányító szervnek.

A központi és területi bűnmegelőzési egységek feladata a bűnügyi és rendészeti szervezeti egységek bevonása a bűnmegelőzési tevékenységbe. Ennek érdekében információcserét és egyeztetést kezdeményeznek a szolgálati ágak vezetőivel, javaslatokat fogalmaznak meg.

A központi és területi bűnmegelőzési egységek működtetik a közbiztonsági tanácsadással összefüggő, Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszert.

A Rendőrség szervezeti egységei információátadással, illetve a közös munkában való részvétellel segítik a bűnmegelőzési egységek munkáját.

8.5.2. A bűnügyi szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladatai

A bűnügyi szolgálati ág feladata az ismételt áldozattá válás megelőzése érdekében a sértett tájékoztatása a bűncselekmény megelőzési lehetőségeiről, más intézkedésre jogosult szerv, szervezet értesítése (szignalizáció).

Ha sorozat-bűncselekmény elkövetése állapítható meg vagy valamely bűncselekmény elkövetése elszaporodott, illetve új elkövetési mód került előtérbe, a bűnügyi szolgálat tájékoztatja a bűnmegelőzési egységet, a bűnmegelőzési előadót vagy koordinátort a bűncselekmények elkövetési tárgyáról, módjáról, idejéről, helyéről, a sértettek jellemzőiről, esetleges közreható magatartásukról. Ha a bűnügyi szolgálat tagja nyomozása során olyan információk birtokába jut, amelyek alapján bűncselekmény elkövetése várható, megteszi a szükséges intézkedéseket a bűncselekmény bekövetkezésének megakadályozására, az okozott kár vagy sérülés mérséklésére.

8.5.3. A közrendvédelmi szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladatai

A közterületi munkavégzés során figyelemmel kell kísérni a prekriminális jelenségeket, amelyek megszüntetése érdekében – a jogi keretek között – meg kell tenni a saját hatáskörben foganatosítható intézkedéseket, amennyiben ez nem lehetséges, úgy értesíteni kell az intézkedésre jogosult szervet és a bűnmegelőzési egységet vagy koordinátort.

A járőrútvonalak kialakítása során – a bűnügyi tapasztalatok és a bűnmegelőzési érdekek alapján – figyelembe kell venni a bűnmegelőzési előadó vagy koordinátor által megfogalmazott szempontokat.

A területi rendészeti igazgató meghívja a területi bűnmegelőzési egység vezetőjét a bűnmegelőzési konzekvenciákat is levonó értekezletekre.

A körzeti megbízottak a fogadó óráik keretében részt vesznek a közbiztonsági tanácsadással összefüggő feladatok ellátásában.

8.5.4. Az igazgatásrendészeti szolgálati ág általános bűnmegelőzési feladatai

Az igazgatásrendészeti szolgálat a fegyverengedély-ügyi, a személy-és vagyonvédelmi, a közbiztonságra veszélyes anyagokkal és eszközökkel kapcsolatos engedélyezési és felügyeleti tevékenysége során figyelemmel kíséri a prekriminális jelenségeket, azok megszüntetése érdekében értesíti az intézkedésre jogosult szervet és a bűnmegelőzési egységet vagy koordinátort. A szabálysértési eljárások során alkalmazott elbírálási gyakorlattal, a büntetések és intézkedések megfelelő alkalmazásával elősegíti a prekriminális jelenségektől való kellő visszatartó hatás és nevelői jelleg elérését.

8.6. Speciális bűnmegelőzési feladatok

8.6.1. Család-, gyermek-és ifjúságvédelem

A központi bűnmegelőzési egység feladatai

- véleményezi a gyermekvédelem területén készülő törvényjavaslatokat, normatervezeteket, javaslatokat tesz a jogi szabályozásra,
- koordinálja a család-, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtását, kialakítja a feladatok végrehajtására vonatkozó egységes gyakorlatot, figyelemmel kíséri azok végrehajtását;
- kidolgozza, irányítja és működteti az országos rendőrségi gyermek- és ifjúságvédelmi programokat.

A területi bűnmegelőzési egységek

Javaslatot készítenek és koordinálják a központilag elrendelt ifjúságvédelmi programok megyei (fővárosi) szintű egységes végrehajtását; együttműködnek a gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátorokkal.

A rendőrkapitányságok feladatai

- 1) felméri a gyermekeket veszélyeztető tényezőket, a jogi keretek között rendelkezésükre álló eszközökkel intézkednek a csökkentésükre;
- 2) a normaszegő prekriminális magatartások csökkentése érdekében rendszeresen ellenőrzik az önkormányzatok gyermekvédelmi szerveinek bevonásával a csoportképző helyeket;
- 3) az azonnali beavatkozást nem igénylő esetekben a veszélyeztetettség észlelését követően a megállapított tényekről a legrövidebb időn belül értesítik az illetékes gyermekjóléti szolgálatot;
- 4) figyelemmel kísérik a fiatalok deviáns csoportjait, az elkövetővé és áldozattá válás megelőzése, illetőleg a bűncselekmények megelőzése, megszakítása és felderítése érdekében;
- 5) a gyermek- és fiatalkori bűnözés, valamint az áldozattá válás megelőzése érdekében célirányosan hasznosítják az oktatási, közművelődési, sportintézmények, létesítmények, a társadalmi szervezetek, valamint a tömegkommunikációs (írott és elektronikus sajtó) rendszerek által nyújtott propaganda-lehetőségeket.

A területi bűnmegelőzési egységek és a rendőrkapitányságok közös feladatai

- 1) a gyermek-és fiatalkorúak által, illetve sérelmükre elkövetett jogellenes cselekmények, valamint az azok elkövetését lehetővé tévő objektív és szubjektív okok feltárásával folyamatos elemző és értékelő tevékenységet folytatnak, az így nyert megállapításokból, következtetésekből kriminalisztikai és bűnmegelőzési ajánlásokat fogalmaznak meg, amelyek a rendőrségi intézkedések, eljárások során hasznosíthatóak;
- 2) feltárják a jellemzően a gyermek-és fiatalkorhoz kapcsolódó, korspecifikus deviáns jelenségeket, a kriminalitás közeli divatirányzatokat, erre építve az érintett korosztályok vonatkozásában célzott felvilágosító tevékenységet folytatnak, amelyet kiterjesztenek az adott korcsoportot nevelő, oktató, segítő személyek irányába is;
- 3) részt vesznek a jelzőrendszer tagjai által kezdeményezett esetmegbeszéléseken;
- 4) felvilágosító, propaganda tevékenységet folytatnak, részt vesznek gyermek-és ifjúságvédelmi programok végrehajtásában, illetve ezek szervezésében.

8.6.2. Kábítószer-megelőzés

A Rendőrség keresletcsökkentéssel kapcsolatos alapvető feladatait a Magyar Köztársaság Rendőrségének Drogstratégiája, a Nemzeti Drogstratégia és annak aktuális cselekvési programja határozza meg.

A központi bűnmegelőzési egység feladatai

- 1) véleményezi a kábítószer-problémával kapcsolatos törvényjavaslatokat, normatervezeteket, javaslatokat tesz a jogi szabályozásra;
- 2) koordinálja a drogmegelőzéssel kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtását, közreműködik a feladatok végrehajtására vonatkozó egységes gyakorlat kialakításában, figyelemmel kíséri azok végrehajtását;
- 3) koordinálja és központi források tervezésével támogatja az országos drog-prevenációs programokat;
- 4) a legjobb hazai és külföldi gyakorlatok tapasztalatainak felhasználásával új drogmegelőzési programokat dolgoz ki, illetve vezet be, különösen a közösségi beavatkozások színterén.

A területi bűnmegelőzési egységek feladatai

- koordinálják a központilag elrendelt drog-prevenációs programok megyei/fővárosi szintű egységes végrehajtását, javaslatot tesznek annak hatékonyabb végrehajtása érdekében,
- együttműködnek a kábítószer-probléma területi szintű szereplőivel, elsősorban a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokban, valamint a közösségi beavatkozások egyéb színterein;
- feladatterveket dolgoznak ki a területi szinten jelentkező speciális problémák feloldására.

A rendőrkapitányságok feladatai

- 1) felmérik a kábítószer használatból eredő veszélyeztető tényezőket, a közösségi megelőzés szereplőinek bevonásával intézkednek, illetve intézkedéseket kezdeményeznek azok csökkentésére,
- 2) működtetik az országos, a területi, illetve a helyi rendőrségi drog-prevenációs programokat;
- 3) napi szinten együttműködnek a szakterület helyi szintű szereplőivel, elsősorban a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumokban, valamint a közösségi beavatkozások egyéb színterein;

- 4) a helyi tapasztalatok alapján javaslatot tesznek az országos, illetve a területi prevenciós programok eredményesebb végrehajtására.

8.6.3. Megelőző vagyon-és gazdaságvédelem

A központi bűnmegelőzési egység figyelemmel kíséri a hatékony, minősített vagyonvédelmi eszközöket, megoldásokat, és intézkedéseket tesz ezek elterjesztésére.³² A területi bűnmegelőzési egységek megvizsgálják a vagyon elleni bűncselekmények és szabálysértések jellemzőit, szükség esetén a helyi sajátosságoknak megfelelően módszereket dolgoznak ki a megelőzésre, és a médián keresztül felhívják a lakosság figyelmét az új típusú vagy sorozatjellegű bűncselekmények megelőzési lehetőségeire.

A központi és a területi bűnmegelőzési egységek kapcsolatot tartanak a biztosító társaságokkal és vagyonvédelmi cégekkel a rendszeres információcsere kialakítása és közös vagyonvédelmi programok végrehajtása érdekében.

A rendőrkapitányságok feladatai

- 1) elemzik a helyi vagyon elleni bűncselekményeket, szükség esetén a helyi sajátosságoknak megfelelően módszereket dolgoznak ki a megelőzésre;
- 2) tájékoztatják a lakosságot a vagyon elleni bűncselekmények alakulásáról, és felhívják a figyelmet az új típusú bűnelkövetési módszerekre, az azokkal szembeni védekezés lehetőségeire;
- 3) biztosítják a vagyonvédelmi tájékoztatók elérhetőségét a rendőrkapitányságon;
- 4) igény szerint részt vesznek lakossági fórumokon;
- 5) felmérik az illetékességi területükön a vagyon elleni bűncselekmények (betöréses lopás, rablás) szempontjából fokozottan veszélyeztetett objektumokat, azok üzemeltetőivel közösen megvizsgálják a kockázat csökkentésének lehetőségét.

A gazdaságvédelmi szakterület feladatai:

- 1) a gazdálkodás rendjének fokozottabb védelme érdekében elemzik és értékelik a gazdasági tevékenységgel összefüggő bűncselekményeket, különös tekintettel az elkövetés módszerére és a bűncselekmény elkövetését lehetővé tevő vagy azt elősegítő okokra, körülményekre;
- 2) a nyomozások során nyert információk alapján javaslatot tesznek a gazdálkodással összefüggő bűncselekmények elkövetését elősegítő vagy azt lehetővé tevő okok megszüntetésére;
- 3) új típusú elkövetési módszer megjelenése esetén értesítik a veszélyeztetett gazdálkodó szervezeteket, azok érdekképviselői szervezeteit, az intézkedésére jogosult állami szervet;
- 4) amennyiben a gazdaságvédelmi szerv nyomozása során olyan információ birtokába jut, amely alapján a már elkövetett vagy később elkövetendő bűncselekmény által okozott kárt mérsékelni lehet, akkor erről értesíti az intézkedésre jogosult állami, önkormányzati szervet, ezen értesítést az érintett gazdasági társaságok irányába is ki kell terjeszteni.

8.6.4. Kiemelt kockázatú csoportok áldozattá válásának megelőzése

A központi bűnmegelőzési egység vezetője módszertani útmutatóban meghatározza az áldozattá válás szempontjából kiemelt kockázatú csoportokat (gyermek-és fiatalkorúak, időskorúak, nők, fogyatékkal élők, egyedülállók, bizonyos foglalkozást végzők, külföldiek, külterületen élők, hajléktalanok) és az áldozattá válásuk megelőzése érdekében végrehajtandó feladatokat.

A területi bűnmegelőzési egységek felmérik, hogy illetékességi területükön az áldozattá válás szempontjából milyen fokozottan veszélyeztetett csoportok találhatók, illetve sérelmükre milyen bűncselekményeket követnek el. Intézkedéseket dolgoznak ki a csoportok biztonságának növelésére, célirányosan felhívják az egyes csoportok tagjainak figyelmét az őket tipikusan veszélyeztető bűncselekményekre és azok elkerülésének lehetőségeire. A végrehajtásba be kell vonni az önkormányzati, társadalmi és gazdálkodó szervezeteket, valamint az állampolgárok közösségeit is.

A rendőrkapitányságok részt vesznek a területi bűnmegelőzési egységek által kidolgozott, áldozattá válást megelőző programokban.

8.6.5. A közösségi életterek rendjének védelme

A központi bűnmegelőzési egység az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztállyal közösen javaslatot készít a bűnözési térképek – közterületi jogsértések visszaszorítása érdekében történő – alkalmazására.

A területi bűnmegelőzési egységek kidolgozzák a települési „közterületi észlelő-és jelzőrendszer” megyei (fővárosi) modelljeit, amelyek működtetése lehetővé teszi a közterületeken, nyilvános helyen elkövetett jogsértések észlelését, az azokra történő gyors reagálást, az általános veszélyeztető okok feltárását, valamint a veszélyeztetettség időben történő felismerését.

A rendőrkapitányságok feladatai

- 1) értékeli a közterületen, közösségi használatban álló helyen elkövetett erőszakos és garázda jellegű cselekményeket az elkövetés helye, ideje, az elkövető és a sértett kapcsolata alapján, továbbá a prostitúcióval és az engedély nélküli kereskedelmi tevékenységgel összefüggő jogsértéseket, a falfirkákat és egyéb rongálásokat,
- 2) megvizsgálják, hogy milyen tényezők játszottak szerepet a bűncselekmény elkövetésében, köthető-e valamely szórakozóhelyhez,
- 3) intézkedéseket tesznek és javaslatokat fogalmaznak meg az illetékes szerv felé az okok megszüntetésére,
- 4) az önkormányzattal közösen megvizsgálják a térfigyelő-rendszer alkalmazásának szükségességét és működtetésének lehetőségét,
- 5) közös eligazításokat és végrehajtást értékelő értekezletet szerveznek a bűnügyi és közrendvédelmi szolgálati ág részére a bűnmegelőzési szervezeti egységek, koordinátorok bevonásával.

A közterületen elkövetett bűncselekményekkel és szabálysértésekkel kapcsolatos elemzett információkat át kell adni:

- az illetékes parancsnoknak az őr-és járőrszolgálat és a körzeti megbízotti szolgálat tervezésének céljából, illetve
- a közterületeken szolgálatot ellátó önkormányzati szervezetek (közterület-felügyelet, mezőőri szolgálat), illetve állami szervek (természetvédelmi őrszolgálat) és civil vagyonvédelmi szolgálatok (halőr, erdőőr stb.) és a polgárőrség részére.

8.6.6. A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok

A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok¹⁴⁴ között is szerepel a megelőzés.

Ezek egységes értelmezésére meghatározott fogalmak:

- 1) **családon belüli erőszak áldozata:** a családon belüli erőszak körébe tartozó jogsértések sértettjei és mindazok a személyek, akik azzal közvetlen összefüggésben testi, értelmi, érzelmi, vagyoni, vagy erkölcsi sérelmet szenvedtek, így azok a hozzátartozók is, akiket a bántalmazás közvetlenül nem érintett.
- 2) **kiskorú veszélyeztetettség:** minden olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a kiskorú testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza,¹⁴⁵ például bántalmazás a kiskorú jelenlétében, érzelmi zsarolás, lelki terror stb.
- 3) **gyermekvédelmi jelzőrendszer:** jelzésre, illetve hatósági eljárás kezdeményezésére köteles intézmények és személyek összessége.¹⁴⁶
- 4) **együttműködési kötelezettség:** a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, valamint a személyek, illetve szervezetek¹⁴⁷ közötti olyan konstruktív munkamódszer, amely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a kiskorú veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében valósul meg. Az együttműködési kötelezettség része az egymás kölcsönös tájékoztatása is.¹⁴⁸
- 5) **hatalmi viszony:** függő, alá-fölérendeltségi viszony, amelyben az alárendelt fél a hatalom gyakorlója által tanúsított kényszer vagy manipuláció hatására olyan dolgot tesz vagy tűr el, amely számára nem megfelelő. A hatalom gyakorlója felismerhető arról, hogy több jogosultsággal rendelkezik a kapcsolatban (például a háztartásban, a gyermeknevelés, a pénzeszközök fölötti rendelkezés terén, a tulajdonjog gyakorlásában stb.).

A családon belüli erőszak kezelésével kapcsolatos bűnmegelőzési feladatok

A rendőri szerveknek erősíteniük kell a családon belüli erőszak megelőzésére irányuló **primer prevenciók tevékenységüket**, amelynek keretében:

- 1) célzott programokkal, tájékoztató és jogpropaganda előadások felhasználásával ismertetniük kell a családon belüli erőszak jogi, hatalmi, viktimológiai jellemzőit, részt kell venniük a társszervek munkatársainak képzésében;
- 2) minél szélesebb körben tájékoztatni kell a családon belüli erőszak elkövetőit a cselekményeik megértését, felelősségük tudatosítását és erőszakos magatartásukon való változtatást célul tűző civil kezdeményezésekről és azok elérhetőségéről (például Stop-Férfierőszak vonal);
- 3) elő kell segíteni a családon belüli erőszak felismerési, jelzésadási technikáinak elsajátíttatását a gyermekek körében;
- 4) szorgalmazni kell a D. A. D. A. és az ELLEN-SZER programok további elterjesztését.

A Rendőrség bűnmegelőzési egységeinek figyelemmel kell kísérni illetékességi területükön a családon belüli erőszakhoz kapcsolódó bűnelkövetési formákat, tanulmányozniuk kell a

¹⁴⁴ 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítása családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására.

¹⁴⁵ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 5. § n) pontja.

¹⁴⁶ A Gyvt. 17. § (1) bekezdésében meghatározott.

¹⁴⁷ A Gyvt. 17. § (2) bekezdésének b) pontjában írt személyek, illetve szervezetek.

¹⁴⁸ Gyvt. 17. § (3) bekezdése.

bűncselekmények morfológiai sajátosságait, amelynek eredményeit az ifjúságvédelmi és áldozatvédelmi munkájukban kell hasznosítani.

A rendőri szerveknek erősíteniük kell együttműködésüket a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, valamint a problémakörben érintett civil szervezetekkel. A konkrét feladatok ellátására szorgalmazni kell együttműködési megállapodások megkötését.

A családon belüli erőszakkal kapcsolatos ügyekben folytatott rendőri eljárást, intézkedést, az intézkedés elmaradását, szakszerűtlenségét vagy törvénytelenységét kifogásoló, az áldozat, civil szervezet, vagy bármely más személy, illetve szerv részéről érkező bejelentéseket az illetékes vezetőknek soron kívül ki kell vizsgálniuk, és meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket. A megtett intézkedésekről a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányság áldozatvédelmi referensét és az ORFK Bűnügyi Főosztály Bűnmegelőzési Osztály vezetőjét tájékoztatni kell.

A megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságoknak szakmai irányító munkájuk keretében fokozottan ellenőrizniük kell a családon belüli erőszak fogalomkörébe tartozó jogsértések miatt indított eljárásokban folytatott rendőri tevékenységet. Törekedni kell az egységes eljárási gyakorlat kialakítására és érvényesítésére.

A megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok bűnmegelőzési egységei évente egy alkalommal kötelesek értékelni a területe működő civil szervezetekkel, családsegítő és/vagy gyermekjóléti szolgálatokkal folytatott együttműködést.

A megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok bűnmegelőzési egységei listát készítenek az illetékességi területükön, illetve országosan működő segítő és információs szolgáltatásokról, illetve szervezetek, menedékházak, anyaoththonok, hajléktalan szállók elérhetőségéről, amelyet minden családon belüli erőszakos jogsértés kapcsán intézkedésre kötelezett rendőr számára hozzáférhetővé kell tenni.

A megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok bűnmegelőzési egységei az érintett szakterületek (bűnügy, közrendvédelem, bűnmegelőzés), illetve a rendőrkapitányságok tapasztalatait összesítve kötelesek éves értékelő jelentést készíteni illetékességi területükre vonatkozóan a családon belüli erőszak kezelésével kapcsolatos rendőri tevékenység értékeléséről, amelyet minden év február 15. napjáig az ORFK Bűnmegelőzési Osztály vezetőjéhez kell felterjeszteni. Az ORFK Bűnmegelőzési Osztály vezetője évente országos értékelő jelentést készít a családon belüli erőszak kezelésével kapcsolatos tapasztalatokról, amelyet minden év március 15. napjáig az ORFK bűnügyi főigazgatójához terjeszt fel.

A jelentésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- 1) a NETZSARU adatai alapján a bűnügyi helyzet bemutatásán keresztül az adott tárgyidőszakban a családon belül elkövetett cselekmények áldozatainak, elkövetőinek száma, neme, jellemzői;
- 2) jelen utasításban meghatározott feladatok végrehajtásának helyzete, tapasztalatai;
- 3) gyermekjóléti szolgálatnak küldött jelzések száma;
- 4) civil szervezetekkel, családsegítő és/vagy gyermekjóléti szolgálatokkal történő együttműködés tapasztalatai;
- 5) mellékletként példatár.

8.7. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv gyermek- és ifjúságvédelmi programjai

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv gyermek- és ifjúságvédelmi programjai:¹⁴⁹

- 1) a DADA;
- 2) az ELLEN-SZER;
- 3) az „Iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat” (a továbbiakban: IBT);
- 4) a „Szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében”;
- 5) az OVI-ZSARU [a továbbiakban az a)-e) pont együttesen: bűnmegelőzési programok]
- 6) „Az iskola rendőre” program.

A DADA, az ELLEN-SZER, az IBT, az OVI-ZSARU és „Az iskola rendőre” program működtetése érdekében – a köznevelési intézmények ilyen irányú kezdeményezése alapján, az oktatás lefolytatásához szükséges feltételek megléte esetén – a köznevelési intézmények székhelye szerint illetékes területi szerv **együttműködési megállapodást köt.**

Az együttműködési megállapodásban – a rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételek függvényében, a köznevelési intézmények sajátos igényeire is figyelemmel – rögzíteni kell a felsorolt programok **végrehajtásának részletszabályait** azzal, hogy:

- 1) a DADA és az ELLEN-SZER programokat korosztályonként legalább két tanítási éven keresztül folyamatosan kell végrehajtani olyan módon, hogy a tematika által meghatározott óraszám a második tanítási év végére teljesüljön;
- 2) a DADA és az ELLEN-SZER programokat tanévenként a tematika által meghatározott óraszám legalább 40%-ában oktatni kell;
- 3) a DADA programot – különös tekintettel annak pedagógiai céljára, módszertanára, illetve pedagógiai eszköztárára és tematikájára – a DADA oktatók kézikönyve alapján kell végrehajtani;
- 4) a DADA program alsós tananyagát a 2-4. osztályban, a felsős tananyagát a 6-8. osztályban, arányosan felosztva, a pedagógiai célt szem előtt tartó ütemezésben kell tanítani;
- 5) az ELLEN-SZER programot a 9-11. évfolyamos korosztálynak úgy kell oktatni, hogy az ajánlott oktatási anyagot az ELLEN-SZER oktatók kézikönyve tartalmazza;
- 6) az IBT programot a 14 év feletti diákokat tanító köznevelési intézményekben kell – a köznevelési intézményekkel egyeztetett munkaterv szerint – végrehajtani a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása, valamint az állampolgári ismeretek körébe tartozó témafeldolgozás rendőrségi prevenciós eszközökkel történő támogatása céljából;
- 7) „Az iskola rendőre” programot folyamatosan, az adott tanévhez kapcsolódó országos feladattervnek megfelelően kell végrehajtani, az abban meghatározott aktualitások figyelembevételével, érvényre juttatásával, lehetőség szerint valamennyi, a közoktatásban tanuló korosztályt érintően.

8.7.1. DADA program

A D.A.D.A. mozaikszó, amelyben a betűk jelentése: Dohányzás – Alkohol – Drog – AIDS. A program mintája az USA-ban, 1982-ben kidolgozott D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) program.

A teljes oktatási program nyolc tanéven át, 6-14 éves korig kíséri végig az általános iskolás tanulókat. A Program lényege, hogy a megyei rendőr-főkapitányságok, illetve a helyi rendőrkapitányságok állományából, a feladatot önként vállaló, kiképzett, hivatásos rendőr

¹⁴⁹ Szabályait a gyermek- és ifjúságvédelmi programok egységes végrehajtásáról szóló 16/2016. (VII. 21.) ORFK utasítás írja le.

meghatározott tematika és tananyag szerint havonta egy alkalommal – általában osztályfőnöki óra keretében – foglalkozást tart a tanulóknak.

Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolókat. Ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét. Képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat. A Program fő mondanivalója: tanuld meg a veszélyhelyzetet mindenkor FELISMERNI, a következményeket jól átgondolva helyesen DÖNTENI, ha kell ELUTASÍTANI, a neked ártó dolgokat, mindenképpen MONDD EL, hogy mi történt, és ha lehet, próbáld meg ELKERÜLNI az ilyen helyzeteket.

A DADA program oktatását olyan rendőr végezheti,

- 1) aki motivált, és elkötelezett az ifjúságvédelmi munka iránt;
- 2) aki előzetesen az oktatási feladatot legkevesebb 2 tanítási évre önként vállalja;
- 3) akinek az oktatási feladatok ellátását az állományilletékes parancsnoka biztosítja;
- 4) aki rendelkezik érvényes pszichológiai alkalmassági minősítéssel;
- 5) aki a beiskolázás előtt részt vett az alapellátó pszichológusnál orientációs beszélgetésen, amely után a pszichológus pozitív javaslattal élt, valamint
- 6) aki a 30 órás alapképzésen részt vett, és sikeres elméleti vagy gyakorlati vizsgát tett, vagy aki rendelkezik tanító, tanár, valamint pedagógus munkakör betöltéséhez jogosító végzettséggel, és vállalja, hogy az oktatói tevékenység megkezdését követően részt vesz a soron következő 30 órás alapképzésen, és sikeres elméleti és gyakorlati vizsgát tesz.

A DADA program oktatását végző, egyen- vagy vegyes ruhás alapellátási normában részesülő rendőr az oktatással összefüggő feladatait szolgálati öltözetben, a polgári ruhás alapellátási normában részesülő rendőr bevetési öltözetben látja el.

8.7.2. Az ELLEN-SZER program

Az Ellenszer a DADA program középiskolásoknak szóló változata, melyet célirányosan 16-17 éves korosztály számára hozták létre. A két fő kihívást az erőszak és az kábítószeres jelenti, ezek ellen kell hatásos védekező mechanizmusokat elsajátítani. Az is fontos szempont, hogy a fiatalokban pozitív kép alakuljon ki a rendőrséggel kapcsolatban, ezért az oktató munkát csak felkészült, hiteles és megbízható személyek végzik. A tematika hét, egyenként 2x45 perces foglalkozásból áll, melyet az egyedi igények szerint bővíteni is lehet.

Az ELLEN-SZER program oktatását olyan rendőr végezheti, aki:

- 1) aki motivált, és elkötelezett az ifjúságvédelmi munka iránt;
- 2) aki előzetesen az oktatási feladatot legkevesebb 2 tanítási évre önként vállalja;
- 3) akinek az oktatási feladatok ellátását az állományilletékes parancsnoka biztosítja;
- 4) aki rendelkezik érvényes pszichológiai alkalmassági minősítéssel;
- 5) aki a beiskolázás előtt részt vett az alapellátó pszichológusnál orientációs beszélgetésen, amely után a pszichológus pozitív javaslattal élt, valamint
- 6) aki a 30 órás alapképzésen részt vett, és sikeres elméleti vagy gyakorlati vizsgát tett, vagy aki rendelkezik tanító, tanár, valamint pedagógus munkakör betöltéséhez jogosító végzettséggel, és vállalja, hogy az oktatói tevékenység megkezdését követően részt vesz a soron következő 30 órás alapképzésen, és sikeres elméleti és gyakorlati vizsgát tesz;
- 7) felsőfokú végzettséggel rendelkező tiszt;
- 8) az ifjúságvédelmi munkában legalább 2 éves gyakorlati tapasztalatot szerzett.

8.7.3. Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó hálózat

Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó (a továbbiakban: tanácsadó) olyan rendőr lehet, aki:

- 1) aki motivált, és elkötelezett az ifjúságvédelmi munka iránt;
- 2) aki előzetesen az oktatási feladatot legkevesebb 2 tanítási évre önként vállalja;
- 3) akinek az oktatási feladatok ellátását az állományilletékes parancsnoka biztosítja;
- 4) aki rendelkezik érvényes pszichológiai alkalmassági minősítéssel;
- 5) aki a beiskolázás előtt részt vett az alapellátó pszichológusnál orientációs beszélgetésen, amely után a pszichológus pozitív javaslattal élt, valamint
- 6) aki a 30 órás alapképzésen részt vett, és sikeres elméleti vagy gyakorlati vizsgát tett, vagy aki rendelkezik tanító, tanár, valamint pedagógus munkakör betöltéséhez jogosító végzettséggel, és vállalja, hogy az oktatói tevékenység megkezdését követően részt vesz a soron következő 30 órás alapképzésen, és sikeres elméleti és gyakorlati vizsgát tesz
- 7) felsőfokú végzettséggel rendelkező tiszt;
- 8) legalább 3 éves rendészeti vagy bűnügyi szakterületen szerzett tapasztalattal rendelkezik.

A tanácsadó elsődlegesen a tanácsadói feladatait köteles ellátni, egyéb más (nyomozási, vizsgálati, rendészeti) feladatok ellátására csak rendkívüli körülmények esetén (pl. természeti katasztrófa, tömegbaleset) vehető igénybe. Amennyiben a tanácsadó az iskolai munkája mellett el tud látni más feladatot is, úgy az csak a bűnmegelőzési szakterülethez köthető lehet.¹⁵⁰

A tanácsadó kizárólag az őt foglalkoztató rendőri szerv illetékességi területén lévő iskolákban láthatja el tanácsadói tevékenységét.

8.7.4. „A Szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című program

A program célja, hogy minden 12-18 éves gyermeket nevelő szülő lehetőséget kapjon arra, hogy évente legalább egy alkalommal közvetlen, személyes és interaktív tájékoztatásban részesüljön a kábítószer-fogyasztás büntető igazságszolgáltatást érintő kockázatairól. A munkakör nem függetlenített, minden munkatárs az állandó – lehetőség szerint csökkentett – szolgálati feladatai ellátása mellett végzi korlátozott időintervallumban. A programban részt vevők helyettesítéséről az állományilletékes parancsnok intézkedik.

A Szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című programban részt vevő rendőr feladatai:

- 1) tájékoztató előadásokon, interaktív fórumokon, telefonos beszélgetésben és elektronikus levélben tájékoztatja a 12-18 éves gyermeket nevelő szülőket, családokat a kábítószer-bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról;
- 2) ismeri a büntető igazságszolgáltatást szabályozó normákat, a visszaélés kábítószerrel típusú bűncselekmények elkövetési magatartásainak sajátosságait, a rendőrkapitányság illetékességi területén elkövetett ilyen bűncselekmények előfordulását, dinamikáját és volumenét;
- 3) naprakész a rendőrkapitányság illetékességi területén ismertté vált visszaélés kábítószerrel típusú bűncselekményekkel kapcsolatban;
- 4) ismeri az illetékes egészségügyi, segítő és civil szervezetek tevékenységi körét és elérhetőségét;

¹⁵⁰ A Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás II. fejezet 8-14. pontja, illetve III. fejezete alapján.

- 5) az iskola, a tankerület vezetője vagy képviselője kérésére az illetékességi területén található köznevelési intézményben tanévenként legalább egy alkalommal összevont tájékoztató előadást (szülői értekezletet) tart a szülőknek a kábítószer-bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról;
- 6) kéthetente egy alkalommal – mindig azonos időpontban – egyórás időtartamban telefonos ügyeletet tart azoknak a szülőknek, akik személyes problémájukat telefonon szeretnék megbeszélni;
- 7) részt vesz a programmal kapcsolatos képzéseken és megjelenéseken;
- 8) a programmal kapcsolatosan nyilatkozik a sajtó részére, amennyiben erre engedélyt kap.

A programban részt vevő rendőr a téma büntető igazságszolgáltatási vonatkozását ismerteti, ugyanakkor nem feladata a kábítószer-fogyasztás egészségügyi és szociális kockázatairól tájékoztatni.

Az illetékességi területéhez tartozó civil szervezet, egyház, gyermekjóléti és családsegítő szolgálat, közmunkaprogramra felkészítő önkormányzat kérésére is tarthat előadást azoknak a szülőknek az elérése érdekében, akik az iskolai rendszeren belül nehezen motiválhatók.

A programban részt vevő rendőr előzetes telefonos vagy – a területi szerv által továbbított – e-mail útján érkezett megkeresést követően fogadóórát tart. A fogadóóra megtartható rendőri szerv épületén belül, iskolában, hivatalban, egyéb más közösségi szinten.

Havi összesítést készít a szülői értekezletek, előadások, személyes és telefonos megkeresések számáról, amelyet a területi bűnmegelőzési egység számára továbbít.

8.7.5. OVI-ZSARU program

Az elsősorban az iskolai előkészítésben részt vevő nagycsoportos korosztálynak szóló OVI-ZSARU program

- 1) beindítását, gondozását – a köznevelési intézmények ilyen irányú kezdeményezése alapján – a helyi szerv bevonásával a területi szerv bűnmegelőzési szervezeti eleme koordinálja;
- 2) megkezdése előtt a részt vevő rendőrök a területi szerv által az erre jelentkező óvodapedagógusok bevonásával szervezett – tapasztalatcserén és szakmai konzultáción alapuló – közös felkészítésen vesznek részt;
- 3) első foglalkozását – az illetékes területi szerv kijelölt szervezeti elemével előre egyeztetett időpontban – a feladatra önként jelentkezett, egyenruhával ellátott rendőr tartja meg az óvónő jelenlétében;
- 4) eredményes végrehajtása érdekében a területi szerv költségterítés ellenében az óvoda rendelkezésére bocsátja az óvoda saját foglalkozási rendjének megfelelő ütemezéssel megtartott foglalkozások alapját képező OVI-ZSARU programcsomagot, amelyet az együttműködési megállapodásban rögzíteni kell.

8.7.6. „Az iskola rendőre” program

„Az iskola rendőre” program alapvetően az általános iskolai tanévre épülve az ORFK Rendészeti Főigazgatóság Közlekedésrendészeti Főosztály (a továbbiakban: ORFK KLFO) koordinálásával valósul meg.

Az iskolarendőr feladata, hogy a városi baleset-megelőzési bizottságok koordinálásával kiépítsen egy jól működő kapcsolatot az iskola és az illetékes rendőrkapitányság között.

„Az iskola rendőre” feladatra való kiválasztás elsősorban önkéntes alapon történik, azonban annak eredményes működéséhez elengedhetetlen a körzeti megbízotti szolgálat és a megyei (fővárosi), valamint a városi baleset-megelőzési bizottságok segítsége, támogatása is.

Az iskolarendőr

- 1) részt vesz a baleset-megelőzési bizottságok által szervezett, az általános iskolákat érintő kampányokban;
- 2) megkeresés esetén segítséget nyújt a prevenció célú kiadványok, közlemények terjesztésében, valamint a KRESZ-oktatás koordinálásában;
- 3) felkérés esetén, lehetőség szerint részt vesz az iskola tanórán kívüli szabadidős és egyéb programjaiban is;
- 4) biztosítja az iskola igazgatója, a tantestület és a szülői munkaközösség számára az elérhetőségeinek (telefonszám, szolgálatteljesítési hely) megismerhetőségét;
- 5) a feladat eredményes végrehajtása érdekében felveszi a kapcsolatot a helyi polgárőr egyesülettel, szükség esetén pedig a segítségüket kéri.

Amennyiben az adott iskolában folyik DADA oktatás, az iskolarendőr köteles támogatni a „DADA rendőr” munkáját, felkérés esetén pedig szakmai segítséget nyújtani az IBT programban részt vevő rendőrök részére.

Az ORFK KLFO a következő tanévre vonatkozóan augusztus 25-ig országos feladattervet ad ki, mely tartalmazza:

- 1) a program végrehajtásáért felelős személyeket;
- 2) a központi, területi és helyi szintű aktuális feladatokat;
- 3) a programhoz kapcsolódó egyéb feladatokat;
- 4) a kommunikációs feladatokat;
- 5) az elismerések rendjét;
- 6) a jelentések, ellenőrzések rendjét.

8.8. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv bűnmegelőzési programokat érintő feladatai

8.8.1. Az ORFK bűnmegelőzési programokat érintő feladatai

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság (a továbbiakban: ORFK BF) a tárgyév megelőző év szeptember 30-ig elkészíti, és jóváhagyás céljából megküldi az ORFK Gazdasági Főigazgatóság (a továbbiakban: ORFK GF) részére a következő költségvetési évre eső tanévre vonatkozóan

- 1) a bűnmegelőzési programok végrehajtásának ütemtervét, valamint
- 2) a bűnmegelőzési programok végrehajtásához szükséges pénzügyi fedezetet részletező költségvetési tervet, amely tartalmazza:
 - az oktatást végző rendőrök központi alap- és továbbképzésének,
 - az oktatás módszertani segédesszövegeinek elkészítésének, beszerzésének,
 - a bűnmegelőzési programok korszerűsítésének, továbbfejlesztésének, gondozásának,
 - a kiemelkedő teljesítményt nyújtó oktatók elismerésének,
 - a bűnmegelőzési programok oktatásához szükséges egyéb feltételek (kép- és hangfelvételek fogadására alkalmas mobiltelefon, mobilinternet-hozzáférési pont és korlátlan idejű mobilinternet-használat, gyors és ingyenes utazási lehetőség, laptop) biztosításának

költségeit.

Az ORFK GF tárgyév január 15-ig célzott előirányzatként biztosítja a jóváhagyott fedezetet az ORFK BF részére, amely gondoskodik a keret előírásoknak megfelelő felhasználásról.

A bűnmegelőzési programok központi szakirányítási feladatait az ORFK BF Bűnügyi Főosztály Bűnmegelőzési Osztály (a továbbiakban: ORFK BMO) látja el, ennek keretében:

- 1) gondoskodik a bűnmegelőzési programok működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek meghatározásáról, valamint a tananyag rendszeres, de legalább 5 évenkénti aktualizálásáról;
- 2) megszervezi évente a bűnmegelőzési programok végrehajtásába bevont rendőrök alapképzését, valamint kétevente a továbbképzést, amelybe más szervezetet, személyt bevonhat;
- 3) meghatározza az alapképzések sikeres elvégzéséhez szükséges vizsgakövetelményeket, kialakítja a vizsgáztatások rendjét;
- 4) kiállítja az alapképzések sikeres elvégzését igazoló bizonyítványokat, amelyek másolatát a szolgálati hely szerint illetékes humánigazgatási szakszolgálatnak is megküldi;
- 5) kialakítja a bűnmegelőzési programok végrehajtásának egységes gyakorlatát;
- 6) gondoskodik a bűnmegelőzési programok korszerűsítéséről, továbbfejlesztéséről, folyamatos gondozásáról, ennek érdekében munkacsoportot hozhat létre, amelybe más szervezetet bevonhat;
- 7) az ORFK BF Bűnügyi Főosztály vezetője részére javaslatot tesz az utasítás 19. pontjában meghatározott költségkeretre;
- 8) figyelemmel kíséri a bűnmegelőzési programok végrehajtásához rendelkezésre bocsátott pénzeszközök felhasználását;
- 9) a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnmegelőzési Osztályának (a továbbiakban: FMRFK BMO) vezetője útján gondoskodik az OVI-ZSARU programhoz kapcsolódó eszközök területi szervekhez történő eljuttatásáról, valamint – amennyiben arra igény van – felkéri az FMRFK BMO-t szakmai segítség nyújtására a területi szervek által szervezett programindító foglalkozásokhoz;
- 10) ellenőrzi a területi szervek alapképzéssel kapcsolatos munkáját, a bűnmegelőzési programok országos szintű megvalósítását;
- 11) évente beszámolót készít az alapképzés és a bűnmegelőzési programok országos végrehajtásának tapasztalatairól;
- 12) szakmai irányítási és ellenőrzési jogosultságot lát el a bűnmegelőzési program oktatása és a vizsgáztatás tekintetében.

Az ORFK a rendvédelmi technikumok kezdeményezésére – a képzésben résztvevők DADA képzése érdekében – együttműködési megállapodást köt, amely magában foglalja:

- az alapképzés menetét, amelyet az ORFK BMO által kiadott módszertani kézikönyv alapján legalább 28 elméleti és 4 gyakorlati órában kell oktatni;
- a vizsgakövetelményeket, amelyeket a rendvédelmi technikumok javaslata alapján az ORFK BMO vezetője állapít meg.

8.8.2. A területi szervek bűnmegelőzési programokat érintő feladatai

A területi szerv bűnmegelőzési szervezeti eleme:

- 1) szakirányítást gyakorol az illetékességi területén működő helyi szervek tevékenysége felett a bűnmegelőzési programok végrehajtásával összefüggően;
- 2) kapcsolatot tart az ORFK BMO-val;

- 3) részt vesz az oktató rendőrök kiválasztásában, felkészítésében, különös figyelemmel a jelentkező motivációjára, és felkérésre az elméleti és gyakorlati vizsgáztatásban;
- 4) az ORFK BMO-t az éves jelentésben tájékoztatja az új kiképzett oktatók létszámáról (DADA, ELLEN-SZER, IBT), a személyi változásokról;
- 5) közreműködik a bűnmegelőzési programok végrehajtásába bevont rendőrök továbbképzésének megszervezésében és végrehajtásában;
- 6) segíti a rendőrkapitányságok tárgykörrel kapcsolatos felvilágosító és népszerűsítő tevékenységét;
- 7) felméri az OVI-ZSARU programhoz csatlakozni kívánó óvodák igényeit, és az óvodák jelentkezési lapjait továbbítja az FMRFK BMO részére;
- 8) gondoskodik – az FMRFK BMO által megküldött – az OVI-ZSARU programhoz tartozó eszközök eljuttatásáról a programba belépő óvodák részére;
- 9) megszervezi a jelentkezett óvodák óvodapedagógusainak, valamint az OVI-ZSARU programban részt vevő rendőröknek a programhoz kapcsolódó felkészítő foglalkozását;
- 10) az ORFK BMO vezetőjének felkérésére részt vesz, illetve szakembert delegál az utasítás 21. pont f) alpontja szerinti munkacsoportba;
- 11) gondoskodik az ORFK GF által az oktató rendőröknek biztosított oktatási eszközök költséghatékony felhasználásáról;
- 12) amennyiben oktatót is biztosít valamely bűnmegelőzési program végrehajtása érdekében, úgy feladatai kibővülnek a 24. pont f), g), i) alpontban meghatározottakkal;
- 13) a tanév befejezését követően értékeli a bűnmegelőzési programok végrehajtásának helyzetét, továbbá javaslatot tehet a tapasztalatok főkapitányi értekezleten történő megtárgyalására;
- 14) az „A szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című program keretében a területi szervként külön erre a célra létrehozott elektronikus postafiókba érkezett levelekre lehetőleg azonnal, de legfeljebb 8 napon belül válaszol, amennyiben személyes találkozó, tájékoztató előadás, interaktív fórum lebonyolítására érkezik felkérés, úgy azt az illetékes rendőrkapitányság programban részt vevő rendőrének továbbítja.

8.8.3. A helyi szervek bűnmegelőzési programokat érintő feladatai

A helyi szerv a bűnmegelőzési programok működtetése érdekében:

- 1) biztosítja a bűnmegelőzési programok végrehajtásának személyi és tárgyi feltételeit;
- 2) intézkedik a bűnmegelőzési programok népszerűsítésére, az azzal kapcsolatos sajtó- és propagandatevékenységre;
- 3) lehetőség szerint függetleníti a bűnmegelőzési előadókat, a bűnmegelőzési tevékenység hatékonyságának növelése, valamint a komplex feladatok maradéktalan ellátása érdekében;
- 4) a köznevelési intézmények igényei alapján saját hatáskörben dönt a bűnmegelőzési programok indításáról és az oktatás megszervezéséről;
- 5) kapcsolatot tart a területi szerv bűnmegelőzési szervezeti elemének vezetőjével és a bűnmegelőzési programok koordinátorával, különösen az oktatásba újonnan belépő rendőrök kiválasztása és a kiemelkedő teljesítményt nyújtó oktatók központi elismerésben részesítése kapcsán;
- 6) biztosítja a rendőrök alap- és továbbképzéseken történő részvételét;
- 7) az oktatást végző rendőr részére tanóránként egy-egy óra felkészülési időt, továbbá az iskolai óra megtartásához és a helyszínre történő oda- és visszautazáshoz szükséges időt a szolgálati idő terhére biztosítja;

- 8) szükség szerint lehetővé teszi, hogy az oktatást végző rendőr a bűnmegelőzési programok központi, területi konzultációin és rendezvényein részt vehessen;
- 9) az oktatást végző rendőr munkaköri leírásában szerepelteti a bűnmegelőzési programok oktatásában történő részvételét.

8.8.4. A bűnmegelőzési programok oktatását végző rendőr feladatai

A bűnmegelőzési programok oktatását végző rendőr – „A Szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című programban részt vevő rendőr kivételével –

- 1) részt vesz az alap- és továbbképzéseken, konzultációkon és a bűnmegelőzési programokhoz kapcsolódó rendezvényeken – amennyiben előírás – vizsgát tesz, ismereteit önképzéssel is gyarapítja;
- 2) folyamatos kapcsolatot tart a köznevelési intézmények nevelőtestületének és szülői munkaközösségének képviselőivel;
- 3) a köznevelési intézményekkel előre egyeztetett időpontban megtartja a foglalkozásokat, illetve amennyiben a köznevelési intézményekben szolgálati vagy egyéb ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul közli a köznevelési intézmények képviselőjével, és gondoskodik az elmaradt óra pótlásáról;
- 4) a DADA és ELLEN-SZER tanítási órákról, illetve az iskolai szabadidős foglalkozásokról oktatási naplót vezet;
- 5) gondoskodik a tevékenységét érintő belső normákban foglaltak betartásáról, teljesítéséről;
- 6) amennyiben az oktatást nem folytatja, az általa felvett oktatási eszközöket a területi szerv bűnmegelőzési szervezeti eleménél köteles leadni;
- 7) észrevételeivel és javaslataival elősegíti a bűnmegelőzési programok továbbfejlesztését, korszerűsítését.

8.9. A bűnmegelőzési programokhoz kapcsolódó elismerések

Az oktatást végző rendőr – erre jogosult – parancsnoka

- az irányítása alá tartozó szervezeti elem munkájáról szóló beszámolójában értékeli a bűnmegelőzési programok végrehajtását, az oktatók teljesítményét;
- gondoskodik arról, hogy az oktatásban részt vevő rendőrök tevékenysége a rendőri munka anyagi és erkölcsi elismerésének, valamint személyi teljesítményértékelési szempontjai között szerepeljen.

„Az év DADA rendőre”, „Az év ELLEN-SZER rendőre”, „Az év Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó tisztje” díj annak a rendőrnek adományozható, aki

- munkaköréből adódó alapfeladatait kiválóan teljesíti;
- legalább három éve részt vesz az általános iskolai program oktatásában, ez idő alatt kimagasló munkát végez, amelyet alátámaszt a köznevelési intézmények véleménye is;
- kezdeményezi és szervezi az oktatást kísérő, kiegészítő egyes rendezvényeket, valamint közreműködik azok végrehajtásában.

A díjazottak kiválasztására – az érintett állományilletékes parancsnoka, a területi szerv bűnmegelőzési szervezeti eleme vezetője és az ORFK Bűnmegelőzési Osztály vezetője együttes javaslata alapján – az országos rendőrfőkapitány jogosult.

Évente három „Az év DADA rendőre”, „Az év ELLEN-SZER rendőre”, „Az év Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó tisztje” díj adományozható, amelyek adományozására minden évben április 24-én, a Rendőrség Napja alkalmából kerül sor. A tárgyjutalmat az országos rendőrfőkapitány adja át ünnepélyes keretek között. A tárgyjutalom mellett az elismerésben érintettet a bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes jutalomban is részesítheti.

IX.

Az Országgyűlési Őrség speciális feladatai

A 1912-ben létrejött Képviselőházi Őrségig visszavezető történelmi hagyományokra építve **2013. január 1-jén kezdte meg működését az Országgyűlési Őrség.**

Az Országgyűlési Őrség általános feladata az Országgyűlés védelme, függetlenségének és külső befolyástól mentes működésének biztosítása, tárgyalási rendjének fenntartásával összefüggő, az e törvényben meghatározott személyvédelmi, létesítménybiztosítási feladatok biztosítása, protokolláris díszelgési, valamint az elsődleges tűzoltási és tűzbiztonsági feladatok ellátása.

Az Országgyűlési Őrség általános feladatai ellátása során közreműködik a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának megőrzésében és a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület rendjének fenntartásában.

9.1. Az Országgyűlési Őrség feladatai

Az Országgyűlési Őrség

- 1) ellátja a házelnök személyvédelmét,
- 2) az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, továbbá az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületek, valamint az abban tartózkodók biztonsága érdekében létesítménybiztosítási feladatokat lát el,
- 3) az Országgyűlés Hivatalával együttműködve biztosítja az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, továbbá az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületek területére történő belépés és az ott-tartózkodás rendjére vonatkozó szabályok betartását,
- 4) az Országházban, az Országgyűlés Irodaházában, továbbá az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületekben gondoskodik a jogszabályokban meghatározott tűzbiztonsági követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának a feltételeiről,
- 5) ellátja a tárgyalási rend fenntartásával kapcsolatos, e törvényben meghatározott feladatokat,
- 6) a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának megőrzése, valamint a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület rendjének fenntartása érdekében járőr- és őrszolgálatot lát el,
- 7) protokolláris díszelgési feladatokat lát el és
- 8) elvégzi a részére törvényben, valamint az Európai Unió kötelező jogi aktusából vagy nemzetközi szerződésből eredő egyéb feladatokat.

Az 1) és 2) pontokban meghatározott feladatokat az Országgyűlési Őrség **kizárólagos hatáskörrel és országos illetékességgel látja el**, a feladatok végrehajtásába azonban – együttműködési megállapodás vagy felkérés alapján – más szerveket is bevonhat.

Az 6) pontban meghatározott feladatokat az Országgyűlési Őrség a közterület rendjének fenntartásában feladat- és hatáskörrel rendelkező szervek **tevékenységét támogatva hajtja végre.**

9.1.1. Az Országgyűlési Őrség együttműködési feladatai

Az Országgyűlési Őrség feladatai ellátása során együttműködik a rendőrséggel, a nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, a Magyar Honvédséggel, valamint a helyi önkormányzatokkal.

9.2. Az Országgyűlési Őrség szervezete és irányítása

Az Országgyűlési Őrség központi költségvetési szervként működő fegyveres szerv, amely az Országgyűlés költségvetési fejezetében önálló címet képez. Az Országgyűlési Őrség gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat az Országgyűlés Hivatala látja el. Az Országgyűlési Őrség költségvetésére vonatkozó javaslatot a főigazgató készíti el a házelnök irányítása mellett. Az Országgyűlési Őrség költségvetésére vonatkozó javaslatot a házelnök a költségvetéssel foglalkozó állandó bizottság véleményének beszerzése után küldi meg a Kormánynak, amely azt változtatás nélkül terjeszti be a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat részeként az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlési Őrség személyi állománya a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényben meghatározott hivatásos állományúakból (a továbbiakban: országgyűlési őr), köztisztviselőkből, valamint olyan munkavállalókból áll, akikre a közigazgatási szervnél foglalkoztatott munkavállalókra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A kinevezett országgyűlési őr esküt kell tennie.

A köztársasági elnök részére az Országgyűlési Őrség személyi állományával kapcsolatos, a köztársasági elnök hatáskörébe utalt intézkedésre vagy döntésre vonatkozó javaslatot – a házelnök kezdeményezése alapján – a miniszterelnök terjeszti elő. A köztársasági elnök intézkedését és döntését a miniszterelnök jegyzi ellen.

9.2.1. Az Országgyűlés házelnökének Országgyűlési Őrséggel kapcsolatos feladatai

- kinevezi az Országgyűlési Őrség parancsnokát,
- gyakorolja a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényben meghatározott, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervet irányító miniszter részére meghatározott feladat- és hatásköröket.

A főigazgató házelnöki rendelkezésben átruházott hatáskörben és ott meghatározott rendben egyes, az Országgyűlési Őrség irányításával összefüggő jogokat gyakorolhat.

A rendészetért felelős miniszter a házelnök véleményének kikérésével rendeletben szabályozza

- 1) az Országgyűlési Őrség szolgálati szabályzatát,
- 2) az országgyűlési őrök képesítési követelményeit,
- 3) az Országgyűlési Őrség egyenruházati szabályzatát, és
- 4) a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényben meghatározottak szerint az Országgyűlési Őrségre vonatkozó szabályokat,
- 5) az Országgyűlési Őrség által használt kényszerítő eszközök rendszeresítésére vonatkozó szakmai követelményeket és eljárási szabályokat, valamint a rendszeresíthető kényszerítő eszközök típusát, fajtáját.

A házelnök és a rendészetért felelős miniszter megállapodást köt az Országgyűlési Őrség feladatellátáshoz szükséges ruházati és egyéb anyagi, technikai feltételek biztosításáról. A megállapodás végrehajtásában a rendészetért felelős miniszter alárendeltségébe tartozó szervek is részt vehetnek.

9.2.2. Az Országgyűlési Őrség irányítása

Az Országgyűlési Őrséget a parancsnok vezeti.

A parancsnok:

- 1) az Országgyűlési Őrség tevékenységének részletes rendjét belső szabályzatban állapítja meg, és személyi állománya számára közvetlenül utasítást adhat,
- 2) a főigazgatóval egyetértésben javaslatot tesz az Országgyűlési Őrség Szervezeti és Működési Szabályzatára,
- 3) gyakorolja az e törvényben, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényben, valamint jogszabályban hatáskörébe utalt személyügyi és munkáltatói jogokat az Országgyűlési Őrség állományába tartozó személyek felett,
- 4) irányítja a közvetlen alárendeltségébe tartozó vezetők tevékenységét,
- 5) évente beszámol az Országgyűlési Őrség tevékenységéről az Országgyűlés honvédelemmel foglalkozó állandó bizottságának, valamint
- 6) képviseli az Országgyűlési Őrséget.

Az országgyűlési őr tekintetében az országos parancsnok részére a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényben, valamint jogszabályban biztosított munkáltatói jogköröket az Országgyűlési Őrség parancsnoka gyakorolja.

Az Országgyűlési Őrség parancsnokával és állományával kapcsolatban a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat az Rtv. rendelkezései alapján az ott meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv.

9.3. Az Országgyűlési Őrség működése

9.3.1. Az Országgyűlési Őrség és az Országgyűlési őr működésnek, feladatellátásának, intézkedésnek és kényszerítő eszköz alkalmazásának alapelvei, jogi alapjai

Az Országgyűlési Őrség – törvényben meghatározott eltérésekkel – **a feladatai ellátására** és az utasítás teljesítésének kötelezettségére, az intézkedési kötelezettségre, az arányosság követelményére, a kényszerítő eszközök alkalmazásának követelményeire, az intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveire és szabályaira, a titoktartási kötelezettségre, a fegyverviselési jogra, a segítségnyújtási kötelezettségre, a közreműködő igénybevételére, a segítség és eszközök igénybevételére **az Rtv. rendelkezéseit alkalmazza.**

Az országgyűlési őr az Rtv.-ről szóló törvényben meghatározottak szerint:

- 1) fokozott ellenőrzést hajthat végre,
- 2) ruházatot, csomagot és járművet átvizsgálhat,
- 3) felvilágosítást kérhet,
- 4) biztonsági intézkedést foganatosíthat,
- 5) magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen intézkedhet,
- 6) helyszínt biztosíthat, valamint
- 7) személyvédelmi és létesítménybiztosítási intézkedést alkalmazhat.

Az országgyűlési őr kényszerítő eszközként:

- 1) testi kényszert,
- 2) bilincset,
- 3) vegyi eszközt,

- 4) elektromos sokkoló eszközt,
- 5) rendőrbotot,
- 6) útzárat,
- 7) megállásra kényszerítést,
- 8) löfegyvert

az Rtv.-ben meghatározottak szerint alkalmazhat.

Az országgyűlési őr a tárgyalási rend fenntartásával kapcsolatos feladatok ellátása során kényszerítő eszközként kizárólag testi kényszert alkalmazhat.

9.4. Eljárás bűncselekmény, szabálysértés észlelése esetén

Az Országgyűlési Őrség nyomozóhatósági jogkört nem gyakorol. Ha tevékenysége során bűncselekmény gyanúját észleli, haladéktalanul feljelentést tesz a nyomozó hatóságnál vagy az ügyészségnél. Ha az országgyűlési őr tevékenysége során szabálysértés elkövetésének gyanúját észleli – a rendelkezésére álló bizonyítási eszközök átadásával egyidejűleg – feljelentést tehet az eljárásra jogosult szabálysértési hatóságnál.

9.5. A feladatellátás rendje, az utasítás kiadásának és végrehajtásának rendje, az intézkedések fogantatása

A házelnök az Országgyűlés Őrség parancsnokán keresztül az Országgyűlési Őrségnek egyedi utasítást adhat feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására.

Ha a kérelem más vagy mások személyét, a közbiztonságot vagy az intézkedés sikerét veszélyezteti, a házelnök vagy az ülés rendjének a fenntartása érdekében az ülést vezető elnök az Országgyűlési Őrség e törvényben meghatározott intézkedéseket végrehajtó szervezeti egységének vezetője részére egyedi utasítást adhat.

Az országgyűlési őr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, a házelnök vagy az ülést vezető elnök, valamint az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, e törvényben meghatározott feladatait, ha kell, élete kockáztatásával is ellátni. Meg kell tagadnia az utasítás végrehajtását, ha azzal bűncselekményt követne el.

Az országgyűlési őr a házelnöknek vagy az ülést vezető elnöknek a közvetlen utasítását, a szolgálati út betartásával, az Országgyűlési Őrség parancsnokának haladéktalanul jelenti. A jelentés az utasítás teljesítésére nincs halasztó hatállyal.

Az országgyűlési őr a házelnök, az ülést vezető elnök, a szolgálati előjáró jogszabálysértő utasításának a teljesítését – az alábbi kivétellel – nem tagadhatja meg, de az utasítás jogszabálysértő jellegére, ha az számára felismerhető, haladéktalanul köteles az utasításadó figyelmét felhívni. Ha az utasításadó az utasítást fenntartja, azt az utasított kérelmére köteles írásba foglalva kiadni.

Az írásba foglalás megtagadását vagy elmaradását az országgyűlési őr a házelnöknek a szolgálati út betartásával jelenti.

Ha a jogszabály rendelkezéseit az országgyűlési őr előjárója sérti meg, az országgyűlési őr közvetlenül az előjáró felettesénél, vagy ha a jogszabálysértést az Országgyűlési Őrség parancsnoka követi el, a házelnöknél bejelentheti. A bejelentéssel megkeresett a jogszabálysértést köteles kivizsgáltatni, és a bejelentőt a vizsgálat eredményéről, a tett intézkedésről – a bejelentés kézhezvételétől számított – nyolc napon belül tájékoztatni.

A jogszabálysértés bejelentése miatt a bejelentőt hátrány nem érheti, az alaptalanul tett bejelentés esetén felelősségre vonás kezdeményezhető.

Az Országgyűlési Őrség belső szervezetét és működésének részletes szabályait, az utasításadás rendjét úgy kell kialakítani, hogy az utasítás adójának és végrehajtójának egyéni felelőssége mindenkor megállapítható legyen.

Az Országgyűlési Őrség egyenruhája és szolgálati igazolványa formájának, kialakításának el kell térnie más rendvédelmi feladatokat ellátó szervek és a Magyar Honvédség egyenruhájától és szolgálati igazolványától.

9.6. Az Országgyűlési Őrség adatkezelési tevékenysége

Az Országgyűlési Őrség meghatározott feladatai ellátása során az intézkedéssel érintett személy családi nevét és utónevét, születési helyét és idejét, anyja születési családi és utónevét – nem magyar állampolgár esetében az állampolgárságát is –, személyazonosításra alkalmas hatósági igazolvány okmányazonosítóját, lakcímét, értesítési címét, valamint az intézkedéssel összefüggő adatait kezeli.

Az Országgyűlési Őrség – személyes adatok kezelésén túl – a meghatározott feladatai ellátása során az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, továbbá az intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról **képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt** (a továbbiakban együtt: felvétel) készít.

Az Országgyűlési Őrség a házelnök szállítására használt gépjármű külső környezete megfigyelésére képfeltevő eszközt alkalmaz és képfelvételt készít.

Az Országgyűlési Őrség **elektronikus megfigyelőrendszer működtetése útján** képfelvételt a meghatározott feladatai ellátásának támogatása, az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületek, valamint a házelnök tartózkodási helye biztosítása, a létesítményekben tartózkodók biztonsága, az őrzésbiztonsági feltételek ellenőrzése, a rendkívüli események megelőzése, következményeinek elhárítása és kivizsgálásának elősegítése, a jogsértések észlelése és megelőzése, az elkövető tettenérése céljából készít, illetve kezel.

Az elektronikus megfigyelőrendszer kialakítása során kamera nem helyezhető el olyan helyen, ahol a megfigyelés és az adatrögzítés

- az emberi méltóságot sértheti, vagy
- az Országgyűlés illetéktelen befolyástól mentes, zavartalan működéséhez fűződő közérdeket veszélyezteti.

Az Országgyűlési Őrség az ügyeleti szolgálatához beérkezett hívásokat az elsődleges intézkedések fogantatásának biztosítása érdekében rögzíti.

Az Országgyűlési Őrség a készített felvételt, illetve az abban szereplő személyes adatot

- büntetőeljárás, szabálysértési eljárás vagy közigazgatási hatósági eljárás kezdeményezése, vagy
- az országgyűlési űr intézkedése jogszerűségének közigazgatási hatósági eljárásban történő vizsgálata

céljából használhatja fel.

A készített hangfelvétel, illetve az abban szereplő személyes adat a hívással elkövetett, vagy a hívás során említett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult büntető- vagy

szabálysértési eljárás kezdeményezése során, vagy a hívást követő intézkedés jogszerűségének közigazgatási hatósági eljárás kezdeményezése céljából használható fel.

A készített felvétel, illetve az abban szereplő személyes adat

- 1) bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során,
- 2) titkos információgyűjtés keretében,
- 3) körözött személy vagy tárgy azonosítása érdekében, vagy
- 4) az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében

továbbítható a megkereső, illetve adatszolgáltatást kérő, az eljárásra feladat- és hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóság, szabálysértési hatóság, ügyészség, bíróság vagy más közigazgatási hatósági eljárást lefolytató szerv, a nemzetbiztonsági szolgálatok, a terrorizmust elhárító szerv, továbbá az érintett személy részére.

Az elektronikus megfigyelő rendszer által rögzített közterületi képfelvételekhez az Országgyűlési Őrség közvetlen elérést biztosít a rendezvénybiztosítási feladatok támogatása céljából, a rendezvénybiztosítási feladatokat ellátó általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv részére.

A készített hangfelvétel, illetve az abban szereplő személyes adat a hívással elkövetett, vagy a hívás során említett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult büntető- vagy szabálysértési eljárás során, vagy a hívást követő intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében a megkereső, illetve adatszolgáltatást kérő, az eljárásra feladat- és hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóság, szabálysértési hatóság, ügyészség, bíróság vagy más közigazgatási hatósági eljárást lefolytató szerv, továbbá az érintett személy részére továbbítható.

A rögzített felvételt – ha az eljárás lefolytatásához vagy az ott meghatározott egyéb célból azokra nincs szükség – a rögzítést követő **harminc nap elteltével törölni kell.**

Az, akinek jogát vagy jogos érdekét a felvétel rögzítése érinti, a felvétel rögzítésétől számított harminc napon belül – a jog vagy jogos érdek valószínűsítésével – kérheti, hogy eljárás lefolytatásához vagy az ott meghatározott egyéb cél érdekében az adatot annak kezelője a 30 napos határidőben ne törölje. Bíróság vagy más hatóság megkeresésére a rögzített felvételt haladéktalanul meg kell küldeni. Ha a kérelem beérkezésétől számított harminc napon belül nem kerül sor a megkeresésre, a rögzített felvételt törölni kell.

A közterületet is érintő elektronikus megfigyelőrendszerrel történő adatkezelés esetén az Országgyűlési Őrség az érintett területre belépő és ott tartózkodó személyek tájékoztatását elősegítő módon köteles

- figyelmeztető jelzést elhelyezni arról a tényről, hogy az adott területen elektronikus megfigyelőrendszert alkalmaz, illetve
- az Országgyűlési Őrség honlapján az elektronikus megfigyelőrendszer alkalmazásának tényére, a megfigyelt területre, az adatkezelő és adatvédelmi tisztviselőjének személyére, az adatkezelés jogalapjára, céljára, időtartamára, a megismerésre jogosultak körére, az érintetti jogok érvényesítésének módjára vonatkozó tájékoztatót nyilvánosságra hozni, valamint a tájékoztatónak az Országgyűlés Hivatala honlapján való közzétételét kezdeményezni.

A házelnök szállítására használt gépjárműben elhelyezett kamerán keresztüli megfigyelés esetén a tájékoztatót az Országgyűlési Őrség honlapján kell nyilvánosságra hozni. A gépjárműveket továbbá az adatkezelésre utaló jelzéssel kell ellátni.

9.7. Az Országgyűlési Őr egyes intézkedései

9.7.1. A személyazonosság megállapítása

Az országgyűlési őr a feladata ellátása során

- az Országház, az Országgyűlés Irodaháza, továbbá az Országgyűlés Hivatala vagy az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületek területén a személyazonosság megállapítása céljára a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvényben meghatározott személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványt, vagy ha a belépő személy nem magyar állampolgár vagy a személyazonosításra alkalmas okmányt nem magyar hatóság állította ki, akkor a személyazonosság megállapítására alkalmas okmányt, valamint az Országházba, az Országgyűlés Irodaházába, továbbá az Országgyűlés Hivatala vagy az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületekbe való belépésre jogosító okmányt fogadja el,
- megállapíthatja annak a személyazonosságát, akinek ez a házelnök személyvédelme érdekében, a belépési jogosultság igazolásához, a közbiztonság, a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának megőrzése, a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület rendjének fenntartása, az Országházban, az Országgyűlés Irodaházában, továbbá az Országgyűlés Hivatala és az Országgyűlési Őrség elhelyezésére szolgáló épületekben tartózkodók védelme céljából szükséges.

Az országgyűlési őr a személyazonosság megállapítása során minden olyan hatósági igazolványt elfogad, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. A személyazonosság megállapításával érintett személy a személyazonosság megállapítására alkalmas okmányok közül egy bemutatására kötelezhető. Az országgyűlési őr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

A személyazonosság igazolásának megtagadása, valamint ha a személyazonosság a helyszínen nem állapítható meg, az országgyűlési őr azonnal értesíti a rendőrséget. Az országgyűlési őr a személyazonosság megállapításával érintett személyt a személyazonosság megállapítása céljából a rendőrség helyszínre érkezéséig visszatarthatja.

Az országgyűlési őr a személyazonosság megállapításával érintett **személy ruházatát, csomagját, járművét átvizsgálhatja.**

9.7.2. Az elfogás

Az országgyűlési őr elfogja a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt, továbbá azt, aki a szabálysértés elkövetését az erre irányuló felszólítás ellenére nem hagyja abba.

Az elfogásról az országgyűlési őr haladéktalanul értesíti a rendőrséget, az elfogott személyt az országgyűlési őr a rendőr helyszínre érkezéséig tarthatja vissza. Az elfogott személyt előállítás céljából a rendőrségnek adja át. Az előállítás tartamát ilyen esetben az Országgyűlési Őrség intézkedésének a kezdetétől kell számítani.

Az elfogás törvényességéért az Országgyűlési Őrség, az előállítás törvényességéért a rendőrség felel. Az elfogás okának törvényességét a rendőrség nem vizsgálhatja, ha jogsértést állapít meg, tájékoztatja az Országgyűlési Őrség parancsnokát, bűncselekmény esetén feljelentést tesz az ügyészségnél.

9.7.3. A közlekedésrendészeti intézkedés

Az országgyűlési őr személyvédelmi, létesítménybiztosítási, járőr- és őrszolgálati feladatai céljából

- a közúti forgalmat irányíthatja, korlátozhatja, illetve szüneteltetheti, valamint
- az üzemben tartó, illetve a használó személyazonosító adatainak megállapítása érdekében járművet feltartóztathat, az abban tartózkodók személyazonosságát megállapíthatja.

9.7.4. Intézkedés az Országház és az Országgyűlés Irodaháza üléstermében

Az országgyűlési őr

- a) az ülést vezető elnök hozzájárulása nélkül az Országházban megtartott
- b) az országgyűlési bizottság elnöke, akadályoztatása esetén a bizottsági ülést levezető alelnöknek a hozzájárulása nélkül az Országházban vagy az Országgyűlés Irodaházában megtartott bizottsági ülés ideje alatt

az ülésterembe, az ülésteremhez tartozó páholyba és karzatra, valamint az üléstermet körülvevő folyosóra nem léphet be és nem intézkedhet.

Ha a késedelem veszéllyel jár és a hozzájárulás megadására jogosult akadályoztatva van, az országgyűlési őr a hozzájárulás nélkül is intézkedhet:

- 1) **segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából,**
- 2) **bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása céljából,**
- 3) **közveszély, továbbá az életet vagy a testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetve az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében,**
- 4) **rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálessettel kapcsolatos intézkedés megtételére,**
- 5) **a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy elfogása céljából,**
- 6) **ha az elfogás törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.**

Az utasítás kiadásával a hozzájárulást megadottnak kell tekinteni.

9.7.5. A jogellenes információszerzés elleni védelem

Az országgyűlési őr az Országgyűlés működését, illetve a házelnök tevékenységét érintő adatok és információ jogellenes megszerzésének megakadályozása érdekében technikai átvizsgálást végezhet.

9.8. Jogorvoslat az Országgyűlési Őrség intézkedése, annak elmulasztása, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt

Akinek az Országgyűlési Őrség intézkedése, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (a továbbiakban: intézkedés) alapvető jogát sértette, **panasszal** fordulhat az **Országgyűlési Őrség parancsnokához.**

A panaszt a jogsérelemtől, intézkedés elmulasztása esetén az arról való tudomásszerzéstől számított **harminc napon belül lehet előterjeszteni.**

A cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat. A panasz

meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszthető. Jogi képviselőként jogvédelemmel foglalkozó civil szervezet vagy alapítvány, nemzetiségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója is eljárhat.

Az Országgyűlési Őrség parancsnoka a panaszban foglaltakat **közigazgatási hatósági eljárásban** bírálja el.

A felhasznált irodalom, Jogszabályok, normák jegyzéke

A bódító hatású szertől befolyásolt állapotú járművezetőkkel, valamint a kábítószerrel összefüggő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyekkel szemben alkalmazandó rendőri intézkedésekről a 32/2014. (VIII. 25.) ORFK utasítás

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény

A fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet

A fogvatartott egyéb egészségügyi szolgáltatásra és baleseti ellátásra a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet

A gyermek- és ifjúságvédelmi programok egységes végrehajtásáról szóló 16/2016. (VII. 21.) ORFK utasítás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

A hivatásos állomány tagjainak szolgálatteljesítési idejéről és a szolgálati időrendszerekről szóló 10/2015. (VII. 6.) ORFK utasítás

A Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás

A kábítószer termelésének, gyártásának, feldolgozásának, forgalomba hozatal raktározásának és használatának szabályozásáról szóló 1/1968. (V. 12.) BM-EüM együttes rendelet

A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzéke vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet

A kerékbilincs alkalmazásával és a járművek elszállításával kapcsolatos szabályokról szóló 143/1995. (XI. 30.) Korm. rendeletben

A körzeti megbízotti szabályzatról szóló 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás

A közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 2017. évi CLXXIX. törvény

A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény

A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás

A közlekedési jogsértést dokumentáló technikai eszközök rendőrségi alkalmazásáról a 26/2013. (VI. 28.) ORFK utasítás

A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény

A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet

A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet

A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény

A lőfegyverekről és lőszeréről szóló 2004. évi XXIV. törvény

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998. (IV. 23.) ORFK utasítás

A megkülönböztető és figyelmeztető jelzést adó készülékek felszerelésének és használatának szabályairól szóló 12/2007. (III. 13.) IRM rendelet

A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény

A Nemzeti Bünmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat

A Nemzeti Bünmegelőzési Tanácsról 1087/2011. (IV. 12.) Korm. határozat

A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény

A nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI.8.) Korm. rendelet

A polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről szóló 121/2016. (VI. 7.) Korm. rendelet

A Rendőrség bünmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás

A Rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet

A rendőrségi gépjárművek megkülönböztető jelzéseinek használatáról, valamint a gépjárművezetők pszichológiai alkalmassági vizsgálatáról szóló 63/2007. ORFK utasítás

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény

A Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszer egységes és kötelező használatáról, jogosultsági rendjéről, az adatvédelem, valamint a rendszerfejlesztés előírásairól szóló 18/2011. (IX. 23.) ORFK utasítás

A sportrendezvények minősítéséről és rendőri biztosításáról szóló 8/2010. (OT 5.) ORFK utasítás

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól 2005. évi CXXXIII. törvény

A szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte ellenőrzésének és az ellenőrzéshez rendelkezésre álló eszközök és mintavételi lehetőségek alkalmazásával kapcsolatosan az ittaság ellenőrzéséről szóló 40/2018. (VI.29.) ORFK utasítás

A szolgálatparancsnoki tevékenységről szóló 14/2017. (III. 24.) ORFK utasítás

A társadalmi bünmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozat

A vér- és vizeletminták rendőrségi ügyeleken történő tárolásának, nyilvántartásának és továbbításának rendjéről szóló 10/2008. (OT 7.) ORFK utasítás

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL. törvény

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény

Az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény végrehajtásáról szóló 209/2013. (VI. 18.) Korm. rendelet

Az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló törvényben foglalt, rendőri szerveket érintő feladatok végrehajtásáról szóló 16/2014. (V. 30.) ORFK utasítás

Az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény

Az elfogott, előállított, őrizetbe vett és fogva tartott személyek őrzésének, kísérésének részletes eljárási szabályairól szóló 11/2009. (IV. 29.) PM rendelet

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény

Az Európa Tanács 2009/902/IB HATÁROZATA (2009. november 30.) az európai bűnmegelőzési hálózat (EUCPN) létrehozásáról

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény szerinti őrizet

Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról 2011. évi CXII. törvény

Az ingatlan-nyilvántartást, valamint egyes közigazgatási hatósági eljárásokat érintő egyes törvények módosításáról szóló 2019. évi LXXXII. törvény

Az ittasság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (OT 14.) ORFK utasítás

Az útdíj mértékéről és az útdíjköteles utakról szóló 25/2013. (V. 31.) NFM rendelet

Bócz Endre-Finszter Géza: Kriminalisztika joghallgatóknak, Bp., Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2008. 13. p.

Dr. Ménkü Szilvia r. alezredes-Lasztóczy Péter r. alezredes Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság Rendőrségi igazgatás rendészeti szakvizsga jegyzet, Budapest, 2018.

Luczai István*: Bócz Endre-Finszter Géza: Kriminalisztika joghallgatóknak, Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2008. Debreceni Jogi Műhely, 2009. évi (VI. évfolyam) 1. szám (2009. január)

Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.)

Rendőrség bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 20/2010. (OT 10.) ORFK utasítás

Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 3/2015. (II. 20.) ORFK utasítás

Soós Istvánné dr. r. ezredes-dr. Tímár Tünde ny. r. alezredes Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság Rendőrségi igazgatás rendészeti szakvizsga jegyzet, Budapest, 2018.

Szabó Erika: Bűnmegelőzés és áldozatvédelem a rendőrségi pszichológus szemével. Pécs 2003. 111. p. <http://www.pecshor.hu/periodika/2003/szabo.pdf>